MICHAEL BAR-ZOHAR și NISSIM MISHAL
Autorii bestsellerului
MOSSAD: Istoria sângeroasă a spionajului israelian

MISIUNI LA LIMITA IMPOSIBILULUI

OPERAȚIUNI CARE SFIDEAZĂ MOARTEA ALE FORȚELOR SPECIALE ISRAELIENE

cpt

MICHAEL BAR-ZOHAR și NISSIM MISHAL

Autorii bestsellerului

MOSSAD: Istoria sângeroasă a spionajului israelian

MISIUNI LA LIMITA IMPOSIBILULUI

OPERAȚIUNI CARE SFIDEAZĂ MOARTEA ALE

FORȚELOR SPECIALE ISRAELIENE

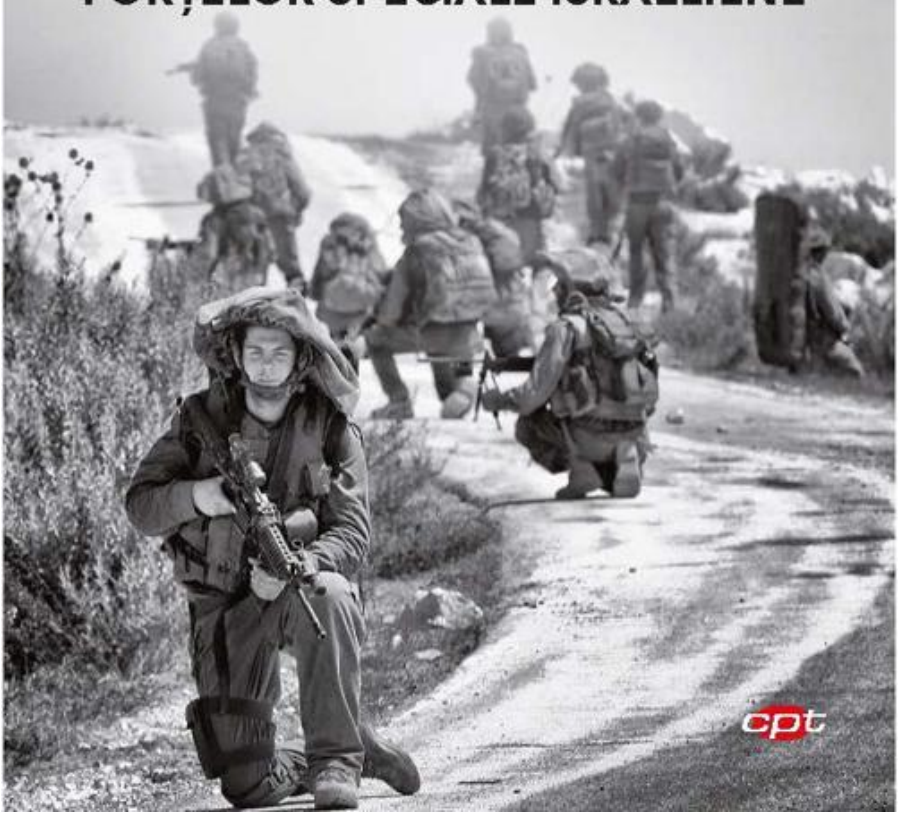

cpt

MICHAEL BAR-ZOHAR și NISSIM MISHAL

Autorii bestsellerului

MOSSAD: Istoria sângeroasă a spionajului israelian

MISIUNI LA LIMITA IMPOSIBILULUI

OPERAȚIUNI CARE SFIDEAZĂ MOARTEA ALE

FORȚELOR SPECIALE ISRAELIENE

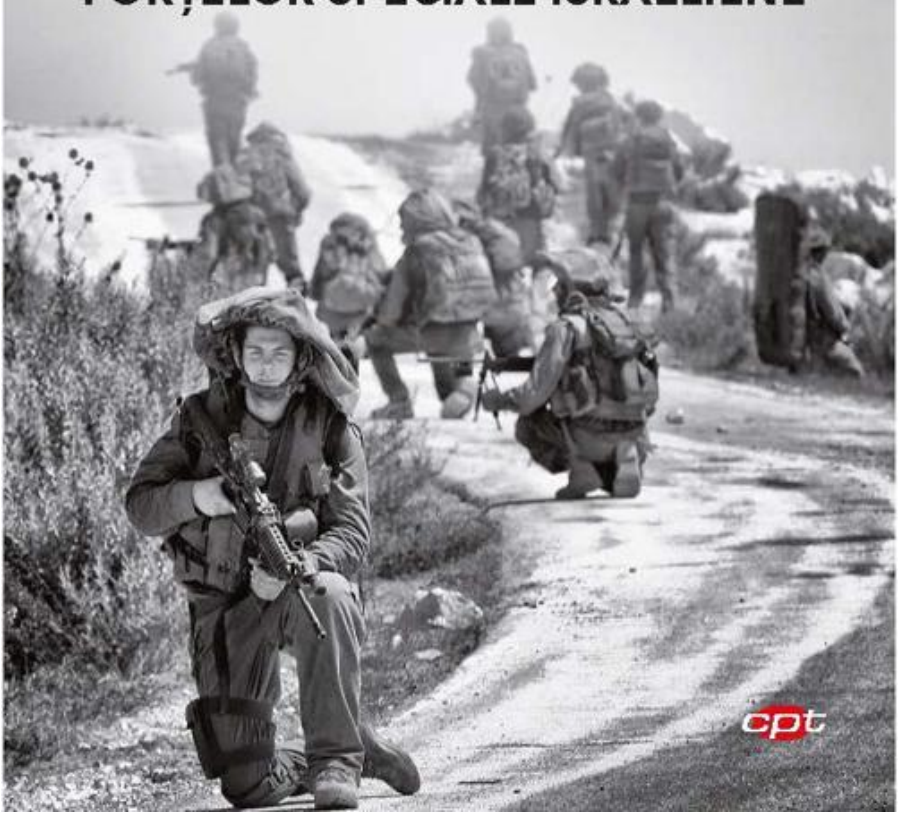

cpt

MICHAEL BAR-ZOHAR și NISSIM MISHAL

Autorii bestsellerului

MOSSAD: Istoria sângeroasă a spionajului israelian

MISIUNI LA LIMITA IMPOSIBILULUI

OPERAȚIUNI CARE SFIDEAZĂ MOARTEA ALE

FORȚELOR SPECIALE ISRAELIENE

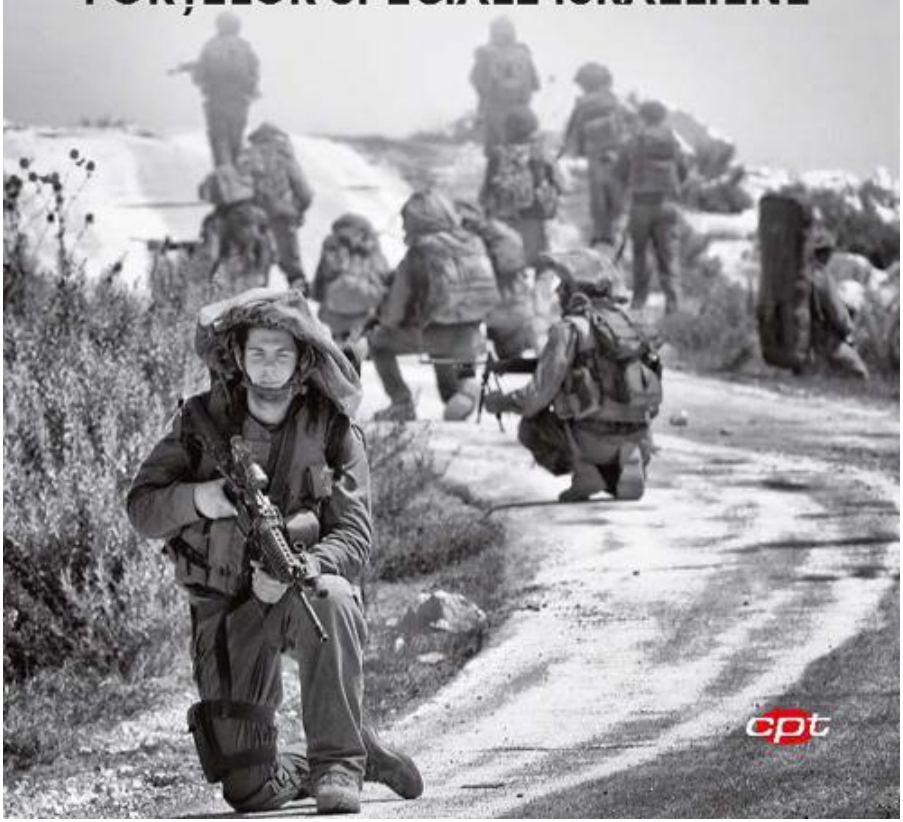

cpt

Prefață. Două bătălii

Capitolul 1. Entebbe – 1976

PARTEA I. Cum a început totul

Capitolul 2. Salvarea Ierusalimului – 1948

Capitolul 3. Săgeata neagră – 1955

PARTEA A II-A. campania din sinai

Capitolul 4. Doborâți avionul acesta!“ – 1956

Capitolul 5. Kadeș – 1956

PARTEA A III-A. Războiul de 6 Zile

Capitolul 6. Pe viață și pe moarte“ – Operațiunea Focus – 1967

Capitolul 7. „Am cucerit Muntele Templului!“ – 1967

PARTEA A IV-A. RĂZBOIUL DE UZURĂ

Capitolul 8. „Simțeam că mă sufoc“: Raidul din Green Island – 1969

Capitolul 9. Ministrul francez al apărării: „Bombardați-i pe israelieni!“ – 1969

Capitolul 10. De ce s-o bombardăm dacă putem s-o cucerim?“ – 1970

Capitolul 11. „Dușmanul vorbește rusește!“ – 1970

Capitolul 12. Îngeri albi pe Scara lui Iacob – 1972

Capitolul 13. „Stop! Stai! Mâinile sus!“ – 1972

Capitolul 14. Doamna care aduce necazuri – 1973

PARTEA A V-A. Războiul e Yom Kippur

Capitolul 15. Tărâmul vitejilor din Africa – 1973

Capitolul 16. „Comandantul a fost ucis… Comandantul adjunct a fost ucis… Locțiitorul comandantului adjunct…“ – 1973

Capitolul 17. „Văd Lacul Tiberiada!“ – 1973

Capitolul 18. Ochii Națiunii – 1973

PARTEA A VI-A, Pericolul nuclear

Capitolul 19. „Opera“ în Bagdad și „Arizona“ în Siria – 1981 și 2007

PARTEA A VII-A. Războiul din Liban

Capitolul 20. „Aveau mitraliere?“ – 1982

Capitolul 21. „A fost un concert minunat, cu multe instrumente“ – 1982

PARTEA A VIII-A. Combaterea Terorismului

Capitolul 22. „Ne-a trimis Abu Jihad“ – 1988

Capitolul 23. „Unde-i nava?“ – 2002

Capitolul 24. Comemorarea Holocaustului în Qasbah-ul din Nablus – 2002

Capitolul 25. Poveste fără de sfârșit din Gaza – 2008, 2012, 2014

Patru ani mai târziu…

EPILOG. Întoarcerea tribului rătăcitor

Capitolul 26. Din inima Africii la Ierusalim: Operațiunea Moise (1984) și Operațiunea Solomon (1991)

Mulțumiri

Urmări

Bibliografie

Carte
Pentru
Toți

Michael Bar-Zohar, om politic, fost membru în Knesset, scriitor, biograf oficial al lui Shimon Peres și David Ben Gurion, este expert în istoria spionajului israelian. Cărțile sale au fost traduse în 18 limbi.

Nissim Mishal, absolvent de studii politice, este unul dintre cei mai cunoscuți oameni de televiziune din țara sa și autorul mai multor cărți devenite besteseller despre istoria statului Israel.

MICHAEL BAR-ZOHAR
și NISSIM MISHAL

MISIUNI LA LIMITA IMPOSIBILULUI

OPERAȚIUNI CARE SFIDEAZĂ MOARTEA ALE FORȚELOR SPECIALE ISRAELIENE

Traducere din limba engleză
MONICA PÎRVULESCU

LITERA
București
2020

No Mission Is Impossible

The Death-Defying Missions of the Israeli Special Forces

Michael Bar-Zohar & Nissim Mishal

Copyright © 2015 Michael Bar-Zohar

Toate drepturile rezervate

Credit foto © Guliver/AFP/homas Coex

®

carte Pentru Toți este parte a Grupului Editorial Litera

O.P. 53; C.P. 212, sector 4, Bucureşti, România

tel.: 021 319 63 93; 0752 101 777

email: comenzi@litera.ro

www.litera.ro

Misiuni la limita imposibilului

Operațiuni care sfidează moartea ale Forțelor Speciale Israeliene

Michael Bar-Zohar și Nissim Mishal

Traducere din limba engleză:

Monica Pîrvulescu

Editor: Vidrașcu și fiii

Redactor: Gabriela Mitrovici

Corector: Georgiana Enache

Copertă: Flori Zahiu

Tehnoredactare și prepress:

Mihai Suciu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Bar-Zohar, Michael

Misiuni la limita imposibilului. Operațiuni care sfidează moartea ale

Forțelor Speciale Israeliene/ Michael Bar-Zohar și Nissim Mishal; trad.: Monica Pîrvulescu. – Bucureşti: Litera, 2018

ISBN 978-606-33-4236-3

ISBN

I. Mishal, Nissim

II. Pîrvulescu, M. (trad.)

821.111-31 = 135.1

Pentru tovarășii mei, care au luptat alături de mine,

Pentru vii și morți,

Cuceritori ai Sinaiului în „Șase zile“,

Viteji în Suez de „Yom Kippur“,

Apărători ai Nordului în „Pace pentru Galileea“,

Ducând visul de pace în inimă.

Michael Bar-Zohar

Pentru nepoții mei,

Idan, Yoav, Or, Guri, Noam și Noa,

Mă rog să vedeți, într-o bună zi,

Porumbelul păcii cu o ramură de măslin.

Nissim Mishal

Prefață. Două bătălii

După Războiul de Independență Israelian, armata Israelului a fost angrenată în două bătălii fără final. O bătălie de linia întâi, cu inamicii săi, care nu se dau bătuți niciodată, și o luptă internă – strădania de a concepe și de a aplica principii umane și morale stricte, neegalate de nici o altă armată.

Bătălia cu inamicii Israelului a fost și va rămâne nedreaptă. În 1948, anul în care a fost înființat statul evreu, populația acestuia ajungea la 650 000 de oameni, care au trebuit să facă față invaziilor a cinci națiii arabe însumând mai mult de 30 de milioane de indivizi. În 2015, când populația Israelului ajunsese la 8 milioane de locuitori, constând 80% din evrei și 20% din arabi israelieni, care nu erau în serviciu militar, populația statelor învecinate a atins 140 de milioane de oameni, iar discrepanța e în creștere. Egiptul și Iordania, care au încheiat tratate de pace cu Israelul, trebuie scoase din calcul, dar pe câmpul inamic a apărut o putere nouă, redutabilă: Iranul, cu forța celor 75 de milioane de oameni și ai cărui lideri islamiști fanatici au jurat să șteargă Israelul de pe fața Pământului, cu arme convenționale și neconvenționale.

FAI (Forțele de Apărare Israeliene), așadar, au trebuit să conceapă tehnici militare care să compenseze discrepanța alarmantă dintre ele și armatele arabe. Acest lucru a presupus echiparea armatei cu arme dintre cele mai noi și mai complexe, multe inventate și produse în Israel; fundamentarea strategiei de război pe blocarea inamicului pe două fronturi, alături de concentrarea eforturilor principale pe un al treilea; și, mai ales, formarea mai multor unități de forțe speciale, alcătuite din voluntari foarte motivați, centrate pe excelență fizică și mentală, pe antrenament riguros și, mai presus de orice, inspirate de planuri creative, inventive, de surprindere și de atacare a inamicului în cele mai neașteptate și mai vulnerabile puncte, aceasta în timp ce un mic număr de soldați – uneori chiar foarte puțini – desfășoară o misiune normală, cu companii și batalioane. Așa au fost create Unitatea 101 de parașutiști, trupele de comando speciale, precum Sayeret Matkal, Shayetet 13, Kingfisher, Duvdevan, Shimshon, Maglan, unitățile de comando din fiecare brigadă a FAI, precum și altele. Experiența și tacticile acestor unități selectate aveau să fie, ulterior, împărtășite marilor corpuri de armată. „Era cu neputință să vă facem față“, a recunoscut un general egiptean luat captiv, după Războiul de 6 Zile. „Sunteți trupe de comando!“

Conflictul privind comportamentul moral în vremuri de pace sau de război are la bază un cod etic ce provine de la gruparea ilegală Hanagh, care a operat înainte să existe Israelul. Ideea de „puritate a armelor“ a fost adoptată de Hanagh, însemnând că armele combatanților nu trebuiau „pătate“, rănind cu ele femei, copii și dușmani neînarmați. Multe procese în care sunt implicați soldați din FAI, prezente sau trecute, au la bază această lege. O regulă celebră de tribunal vorbește de un „steag negru“ fluturând peste orice ordin militar care încalcă legea; soldații trebuie să i se opună, nu să-l execute. Acest fapt e întărit de FAI, iar fărădelegile, inclusiv unele ce țin de ultima confruntare cu palestinienii, în Gaza, sunt aduse în fața tribunalului militar.

Încercând să protejeze necombatanții inamici, FAI se străduiește să-i protejeze pe ai săi. Un principiu rezultat sub bombardament, în timpul Războiului de Independență, e să nu abandonezi un soldat rănit sau aflat la nevoie, pe teritoriu inamic, ci să-l salvezi cu orice preț. Salvarea evreilor și a israeliților de peste hotare, aflați în pericol, a devenit, la fel, literă de lege, fie că era vorba de teroriști luați ostatici, ca în Entebbe (1976), sau de o comunitate aflată în risc, ca evreii ethiopieni, din 1981 până în 1991.

O altă noțiune distinctivă este: „Calcă-mi pe urme!“ Ofițerii din unitățile de luptă nu trebuie doar să instruiască, să antreneze femei și bărbați; trebuie să fie, totodată, primii care atacă inamicul, conducându-și soldații, fiind un exemplu de curaj și de devotament. „Calcă-mi pe urme!“ a devenit strigătul de luptă al armatei israeliene și explică numărul mare al victimelor din rândul ofițerilor FAI.

Valorile morale, motivația puternică, antrenamentul special și strategia neortodoxă ale Forțelor de Apărare Israeliene au ajuns, împreună, să dea naștere unui soldat pentru care nu există nici o misiune imposibilă.

La trei ani de la Războiul de Yom Kippur, Israelul își linge încă rănile, după pierderea a 2 700 de soldați și a unei mari părți din forța defensivă de intimidare. Golda Meir și-a dat demisia din funcția de prim-ministru și a fost înlocuită de Yitzhak Rabin; Moshe Dayan înlocuit din funcția de ministru al apărării de Shimon Peres. Rabin și Peres nu au încredere unul în celălalt și nici nu se simpatizează, dar trebuie să lucreze împreună pentru a face față atacurilor interminabile ale grupurilor teroriste asupra Israelului.

Capitolul 1. Entebbe – 1976

La 27 iunie 1976, un cuplu german se îmbarcă la Atena într-un avion Air France, își ocupă în liniște locurile de la clasa întâi și își pune genții voluminoase sub locurile din față. Bărbatul avea o constituție fragilă, fața ovală încadrată de păr șaten și barbă, o mustață care îi cobora spre bărbia ascuțită și ochi albaștri cu o căutătură amenințătoare. Aparent obosit, își dădu scaunul pe spate și închise ochii. Doamna care îl însoțea, îmbrăcată într-un costum de vară, era înaltă și blondă, avea o față drăguță pe care o strica puțin bărbia proeminentă.

Avionul Airbus 300, al cursei 139 de la Tel Aviv la Paris, cu o scurtă escală la Atena, transporta 246 de pasageri – dintre care 105 evrei și israelieni – și 12 membri ai echipajului. În timpul escalei de la Atena, se îmbarcară și alte persoane. Pasagerii de la Tel Aviv aruncară priviri indiferente către doi bărbați îmbrăcați în negru, care păreau a fi din Orientul Mijlociu și pe care o stewardesă blondă îi îndrumă spre locurile de la clasa economică.

La ora 12.35 după-amiaza, la 15 minute după decolarea aeronavei de la Atena, cei doi nemți își deschiseră genții. Bărbatul scoase o cutie mare de bomboane viu colorată și îi îndepărtă capacul subțire de tablă. Femeia scoase o sticlă de șampanie și începu să o agite. Brusc, bărbatul scoase din cutia de bomboane un pistol-mitralieră și sări în picioare. Se repezi în carlingă și își îndreptă pistolul spre piloți. În timpul acesta, femeia deșurubă fundul sticlei de șampanie și scoase un pistol și două grenade.

– Mâinile sus! strigă ea la pasagerii de la clasa întâi. Nu vă mișcați de la locurile voastre!

Strigăte asemănătoare se auzeau și de la clasa economică, unde cei doi bărbați din Orientul Mijlociu săriseră de pe locurile lor, scoțând la iveală niște pistoale-mitralieră mici și luându-i cu ușurință ostatici pe ceilalți pasageri. În difuzoare răsună vocea exaltată a teroristului german. Anunță într-o engleză cu accent că este noul căpitan al aeronavei și se prezentă ca fiind Basil Kubaissi, comandantul trupei de comando Che Guevara din Fâșia Gaza, care aparținea Frontului Popular de Eliberare a Palestinei.

Pasagerii fură cuprinși de panică – țipete de spaimă, strigăte de furie

și hohote de plâns izbucniră aproape de peste tot. Pasagerii terifiați înțeleseră că avionul fusese deturnat și că erau ostaticii teroriștilor. „Noul comandant“ și însoțitorii acestuia le ordonară pasagerilor să-și arunce toate armele pe interval. Câțiva puseră jos bricege. Imediat după aceea, teroriștii îi supuseră pe pasagerii de sex masculin la un control corporal riguros. Iar, între timp, avionul întoarse și se îndreptă spre sud.

Aflat într-o ședință de guvern la Ierusalim, ministrul apărării Shimon Peres primi în tăcere un bilețel. Ministrul de 53 de ani, cu părul negru, îmbrăcat cu o cămașă albă cu mânecă scurtă, fusese asistentul loial al lui David Ben-Gurion; lui Peres i se atribuia încheierea alianței Israelului cu Franța din 1956, precum și succesul unei „misiuni imposibile“: construcția unui reactor nuclear secret în apropierea orașului sudic Dimona.

Peres îi dădu bilețelul prim-ministrului Yitzhak Rabin. Acesta își puse ochelarii și îl citi. Cu un an mai în vârstă decât Peres, Rabin luptase în cadrul Palmach-ului, trupele de elită israeliene din timpul Războiului de Independență. Își preluase funcția în 1974, după ce fusese șef de personal în FAI și ambasador al Israelului în SUA. Candidase din partea Partidului Laburist la funcția de prim-ministru împotriva lui Peres, dar, în ciuda susținerii din interiorul partidului, câștigase cu o diferență de numai câteva voturi. Cei doi nu se plăceau, însă Rabin fusese forțat să îl accepte pe Peres ca ministru al apărării împotriva voinței sale.

În pofida relației lor nearmonioase, cei doi erau nevoiți să colaboreze în problemele de siguranță ale Israelului. Atât Rabin, cât și Peres cunoșteau bine „Frontul Popular“ – o organizație teroristă condusă de dr. Wadie Haddad, un medic născut în Safed, care renunțase la profesie și se dedicase luptei împotriva statului evreu. Realizase câteva deturnări sângeroase și apelase la serviciile unor teroriști străini, inclusiv la renumitul Carlos. Haddad, un tip cu început de chelie și mustăcios, fusese primul care organizase deturnarea unui avion israelian din 1968 și era cunoscut ca fiind un fanatic prefăcut și necruțător.

În 1967, Războiul de 6 Zile schimbase în mod radical relațiile dintre Israel și inamicii acestuia. După victoria uluitoare a Israelului și dezastrul armatelor egipteană, siriană și iordaniană, acestea fuseseră înlocuite, în mare parte, de organizații teroriste nou apărute, care susțineau că duc mai departe lupta lumii arabe împotriva Israelului. Acestea au înlocuit confruntarea de pe câmpul de luptă cu deturnări, atentate cu bombă și asasinate îndreptate cu precădere împotriva

civililor israelieni. Frontul Popular al lui Wadie Haddad se număra printre cele mai nemiloase grupări cu care trebuia să se confrunte Israelul.

După primirea veștii privitoare la deturnare, Rabin și Peres convocară consiliul de urgență al miniștrilor și al funcționarilor superiori. După reunirea participanților, aceștia primiră mai multe informații cu privire la deturnare. Printre cei 56 de pasageri care se îmbarcaseră la Atena, patru erau „în tranzit", sosind la Atena cu un zbor al companiei Singapore Airlines din Kuwait. Se credea că aveau pașapoarte false. Mossadul i-a identificat imediat pe cei doi nemți ca fiind Wilfried Bose, fondator al grupului terorist german Celulele Revoluționare, care fusese asociat cu Carlos și acum cu Frontul Popular; doamna lui Bose, Brigitte Kuhlman, era o cunoscută membră a grupării teroriste Baader-Meinhoff. Ceilalți doi fură recunoscuți ca fiind palestinieni, respectiv Abu Haled el Halaili și Ali el Miari.

Rapoartele serviciilor secrete au mai subliniat și că personalul de securitate de la aeroportul din Atena efectuase doar un control superficial al genților pasagerilor și că nu observase cele patru pistoale-mitralieră Scorpion și nici grenadele ascunse în cutiile de bomboane din tablă și în sticla de șampanie. În plus, în bagajele de mână ale teroriștilor mai fuseseră ascunse câteva pachete cu explozibil.

La miezul nopții, când avionul încă părea că s-ar îndrepta spre Orientul Mijlociu, Peres se întâlni cu Yekutiel „Kuti" Adam, șeful de operațiuni al FAI, în vârstă de 49 de ani, un general excepțional, a cărui mustață stufoasă îi trăda originea din Caucaz. Aranjară lucrurile astfel încât să fie siguri că FAI era gata să ia cu asalt avionul dacă acesta ar fi aterizat pe aeroportul Ben Gurion. Luară un jeep militar și porniră spre baza Sayeret Matkal, forțele speciale ale FAI, care începuse deja să simuleze un atac asupra unui Airbus pentru eventualitatea în care avionul deturnat ar fi aterizat în Israel.

Comandantul proaspăt numit al sayeret-ului era Yoni Netanyahu, în vârstă de 30 de ani, unul dintre cei trei frați Netanyahu, care, potrivit spuselor lui Peres, „deveniseră deja o legendă – trei frați, care se luptă ca leii, excelând atât în fapte, cât și la învățătură". Frații, Yonatan „Yoni", Benjamin „Bibi" și Ido, fiii renumitului savant Ben-Zion Netanyahu, erau cu toții actuali sau foști membri ai Sayeret Matkal. Yoni, născut la New York, un locotenent-colonel frumos, cu părul răvășit, îmbina abilitățile militare cu o dragoste profundă pentru literatură, în special poezie. După Războiul de 6 Zile, Yoni petrecuse un an la Harvard și șase luni la Universitatea Ebraică înainte de

revenirea sa în serviciul militar. În seara aceea, Peres și Adam sperau să îl găsească la baza sayeret-ului; acesta însă era plecat, conducea o operațiune în Sinai, așa că simularea fu condusă de locțiitorul său, Muki Betzer, unul dintre cei mai buni luptători ai unității.

Nu au stat mult pentru că, imediat după ce au ajuns, Peres a fost anunțat că avionul deturnat se aprovizionase cu combustibil în Benghazi, Libia, și acum își continua drumul spre centrul Africii: spre aeroportul din Entebbe, în afara Kampalei, capitala Ugandei. Din primele vești din Entebbe, aflară că generalul Idi Amin, dictatorul Ugandei, îi primise călduros pe teroriști și îi declarase „oaspeți bine-veniți". Era clar că aterizarea din Entebbe fusese aranjată împreună cu Amin.

Amin era un conducător crud și înfricoșător, care își stăpânea poporul cu mână de fier. Era un bărbat masiv, cu uniforma acoperită de o sumedenie de medalii, fiind numit de revista Time „sălbaticul Africii". Soldat de rând odinioară, urcase în ierarhia militară până la gradul de șef de stat-major, pentru ca apoi să ajungă la putere printr-o lovitură de stat sângeroasă și să se autoproclame „Excelența sa președinte pe viață, mareșal hagiu dr. Idi Amin, stăpânul tuturor fiarelor de pe pământ și al tuturor peștilor din mări, cuceritorul Imperiului Britanic din întreaga Africă și, în special, din Uganda". Până nu demult, Amin fusese aliatul Israelului și fusese instruit ca parașutist la academia de parașutism a FAI, în calitate de invitat al fostului ministru al apărării Moshe Dayan. Peres îl cunoscuse la o cină acasă la Dayan și își amintea că i se păruse a fi pe cât de atrăgător, pe atât de înspăimântător, „ca un peisaj din junglă, ca un secret indescifrabil al naturii".

Ulterior, Amin a întrerupt relațiile diplomatice cu Israelul, atunci când prim-ministrul Golda Meir a refuzat să îi vândă avioane cu reacție Phantom. Mai mult decât atât, i-a expulzat pe toți israelienii din țară și s-a împrietenit cu cei mai mari dușmani ai Israelului – națiuni arabe ostile și organizații teroriste. În timpul Războiului de Yom Kippur din 1973, a susținut chiar că ar fi trimis o unitate militară ugandeză ca să lupte împotriva FAI. Iar acest despot lipsit de scrupule ținea acum în mână destinul a 250 de ostatici pe aeroportul din Entebbe, la o distanță de peste 4 000 de kilometri de Israel.

Când s-a răspândit în Israel vestea despre cele întâmplate, s-a stârnit o adevărată furtună. Israelienii fură copleșiți de sentimente de furie și de neputință. În mass-media se dezlănțuiră dezbateri aprinse privind modul în care ar trebui să reacționeze Israelul. Multe dintre familiile ostaticilor au făcut front comun pentru a exercita presiune asupra

guvernului. Cu toții aveau o singură doleanță: eliberarea celor dragi.

În zilele următoare, situația deveni clară. La Entebbe, avionul fusese așteptat și de alți teroriști. Amin își trimisese avionul personal în Somalia ca să îi aducă pe Wadie Haddad și pe câțiva dintre acoliții săi. Ostaticii erau ținuți la un vechi terminal al aeroportului, fiind păziți de teroriști și de soldați ugandezi. Apoi, teroriștii i-au despărțit pe călătorii evrei de ceilalți, aducând aminte într-un mod atroce de „selecția" din timpul Holocaustului făcută de naziști, în al Doilea Război Mondial. Dintre teroriștii germani, Brigitte Kuhlman se remarca. Îi agresa verbal pe pasagerii evrei, exprimarea acesteia fiind plină de remarci antisemite abjecte.

La sosirea sa, Wadie Haddad îi dădu lui Amin o listă cu teroriștii închiși în Israel și în alte țări, a căror eliberare o solicita în schimbul ostaticilor. Lista era însoțită de un ultimatum: dacă Israelul nu avea să fie de acord cu solicitarea până la termenul stabilit de Haddad, atunci oamenii acestuia urmau să înceapă execuția ostaticilor. Idi Amin trimise lista în Israel.

Premierul Rabin numi o comisie ministerială care să gestioneze situația de criză. La ședința comisiei din data de 29 iunie, Rabin îl întrebă pe șeful statului-major, generalul Mordechai („Motta") Gur, dacă ia în considerare vreo „alternativă militară".

În vârstă de 46 de ani, frumosul și jovialul Gur avea o faimă legendară. După ce luptase în Războiul de Independență, se înrolase în trupele de parașutiști și participase la multe lupte alături de Ariel Sharon. Fusese rănit într-o luptă împotriva trupelor egiptene în anul 1955. În 1967, condusese Brigada 55 Parașutiști la cucerirea Ierusalimului de Est, fiind primul soldat israelian care ajunsese la Muntele Templului.

– Am cucerit Muntele Templului! strigase prin stația radio în timp ce blindatul său înarmat pătrundea în locul cel mai sfânt al poporului evreu.

După Războiul de Yom Kippur, Gur fusese numit al zecelea șef de stat-major al Israelului; Rabin îi purta un respect deosebit, însă credea că Gur nu are nici o soluție pentru problema din Entebbe.

– Da, există o variantă militară, răspunse Gur spre surpriza tuturor.

Propuse parașutarea unei unități FAI undeva în apropierea aeroportului din Entebbe, probabil deasupra lacului Victoria. Soldații săi aveau să îi atace pe teroriști și să îi protejeze pe ostatici până urma

să devină posibilă aducerea acasă a tuturor. Însă comisia respinse planul. În primul rând, era clar că după aterizarea parașutiștilor le-ar fi fost foarte greu să ajungă la aeroport. În al doilea rând, planul nu cuprindea nici o soluție cu privire la modul în care ar fi fost aduși ostaticii înapoi în Israel. Ulterior, Rabin avea să numească acest plan un „Golf al Porcilor“, după invazia de mântuială a SUA asupra Cubei din 1961.

Încă de la începutul discuției, Rabin și Peres se certară dur. Rabin considera că nu are de ales, că trebuie să negocieze cu teroriștii și să convină cu aceștia eliberarea teroriștilor palestinieni. Însă Peres era hotărât să nu îi elibereze pe teroriști, din cauza efectului negativ pe care un asemenea aranjament l-ar fi avut atât asupra imaginii internaționale a Israelului, cât și asupra luptei antiteroriste aflate în plină desfășurare. În plus, neînțelegerile dintre cei doi erau amplificate de relațiile personale tensionate care continuau să imprime o atmosferă neplăcută ședințelor de guvern.

După întâlnire, Peres își părăsi biroul de la etajul doi al Ministerului Apărării și intră pe o ușă din apropiere, din partea de vest a clădirii, unde se aflau birourile statului-major al FAI. Peres îi convocă de urgență pe șeful statului-major și pe câțiva generali ai acestuia.

– Vreau să știu ce planuri aveți, spuse grupului de generali îmbrăcați în uniformele de vară de culoare oliv.

– Nu avem nici un plan, răspunse Kuti Adam.

– Atunci vreau să știu ce planuri nu aveți, zise Peres.

În curând se dovedi că, deși nu fuseseră întocmite planuri oficiale, unii aveau, totuși, idei. Kuti Adam veni cu propunerea unei operațiuni comune cu armata franceză – la urma urmei, argumentă acesta, Air France era o companie franceză, deci trebuia să se implice și guvernul francez. Benny Peled, în vârstă de 48 de ani, comandantul Forțelor Aeriene, avu o propunere „nebunească“, dar originală. Fondator al Forțelor Aeriene, acest tip îndesat, curajos și imperturbabil era un pilot de avioane de luptă înzestrat cu o imaginație bogată. Acesta propuse să se trimită un mare număr de trupe de elită în Uganda, care să cucerească țara, să îi elibereze pe ostatici și să îi aducă înapoi acasă. Sugeră să fie trimis în acest scop detașamentul de 14 aeronave mari Hercule („Rhino“). Acestea puteau să zboare din Israel la Entebbe și înapoi.

Peres achiziționase avioanele Rhino în timpul unei vizite în Georgia,

SUA, în urmă cu câțiva ani; cu acea ocazie, îi prezentase guvernatorului Jimmy Carter cartea sa, Praștia lui David. Carter îi spusese lui Peres:

– Pe vremuri, David n-avea nevoie decât de o praștie, astăzi însă are nevoie de mai mult decât de o praștie, are nevoie de Hercule! Și curând îl convinsese pe Peres să cumpere câteva avioane Rhino fabricate în Georgia.

Peres era fascinat de Peled. La început, planul acestuia li se păru, lui și celorlalți, o nebunie, însă, după ce analiză toate celelalte variante, îl consideră „destul de realist". Dar colegii lui Peres nu îi împărtășeau părerea. În special Motta Gur era împotrivă; acesta susținu că planul „este nerealist, o simplă fantezie" bună de aruncat la gunoi.

Cu toate acestea, Peres ignoră criticile și continuă discuția cu un număr mic de ofițeri superiori. Printre aceștia se numărau șeful statului-major, generalii Kuti Adam, Benny Peled și locțiitorul acestuia Rafi Harlev, Dan Shomron (comandantul trupelor de infanterie și aeroportate), Shlomo Gazit (comandantul Serviciilor Secrete de Informații Militare), Yanosh Ben-Gal (comandantul adjunct al operațiunilor din cadrul FAI) și câțiva colonei, printre care Ehud Barak, ofițer remarcabil, fost șef al Sayeret Matkal (și viitor prim-ministru al Israelului). Discuțiile dintre aceștia avură loc într-un cadru cât se poate de confidențial.

Chiar în dimineața în care au început discuțiile, Peres primi lista teroriștilor încarcerați a căror eliberare era cerută de către cei care deturnaseră avionul; situația era cât se poate de complicată. Patruzeci dintre prizonieri erau deținuți în Israel, printre aceștia numărându-se și renumitul Kozo Okamoto, terorist japonez a cărui grupare masacrase 24 de oameni și rănise alți 78 în aeroportul Lod, în mai 1972. Pe listă se mai aflau șase teroriști închiși în Kenya, dar autoritățile kenyene negau că aceștia s-ar fi aflat în detenția lor. Alți cinci, printre care și liderii grupării violente Baader-Meinhoff, erau în Germania, altul – în Franța și altul – în Elveția. La o privire rapidă, Peres își dădu seama că era vorba despre o solicitare imposibilă. Cum ar fi fost posibil să organizeze eliberarea teroriștilor deținuți în atâtea țări, potrivit atâtor legi diferite și care erau acuzați de infracțiuni atât de diferite? Și dacă unele dintre statele respective sau chiar toate ar fi refuzat?

Însă Rabin continua să insiste ca Israelul să negocieze neîntârziat, de teamă că, la expirarea ultimatumului, teroriștii aveau să înceapă să ucidă oameni nevinovați. Dar Peres își menținea poziția – susținea că

Israelul putea să prelungească ultimatumul, care fusese stabilit pentru ziua de joi, 1 iulie, la ora 11.00 dimineața. Totodată era de acord cu decizia privind negocierea, dar sublinia că va proceda astfel numai ca „manevră tactică“ pentru a câștiga timp.

Miercuri, 30 iunie, Peres decise să analizeze situația și din altă perspectivă. Convocă trei ofițeri ai FAI care își efectuaseră serviciul militar în Uganda și lucraseră cu Idi Amin. Le ceru acestora să îi descrie caracterul lui Amin, comportamentul, atitudinea acestuia față de străini. Cei trei nu credeau că Amin ar fi îndrăznit să îi masacreze pe ostatici; însă erau, totodată, siguri că Amin nu s-ar fi opus teroriștilor. Peres îi ceru colonelului „Borka“ Bar-Lev, care avusese relații amicale cu Idi Amin, să îl sune pe conducătorul ugandez. Deși nu reuși să dea de acesta în ciuda repetatelor sale eforturi, Bar-Lev continuă să încerce.

Între timp, Peres își convocă din nou ofițerii superiori. Se discută din nou planul lui Benny Peled, dar de data aceasta într-un scop mai precis. Obiectivul nu mai era cucerirea Ugandei, ci doar dobândirea controlului asupra aeroportului Entebbe, eliberarea ostaticilor și întoarcerea acestora acasă pe calea aerului. Peled prezentă un plan potrivit căruia 1 000 de parașutiști aveau să coboare din zece aeronave Rhino. Shomron și Ben-Gal estimară că o asemenea operațiune ar fi fost încununată de succes cu numai 200 de oameni și trei avioane Rhino.

Dan Shomron, născut într-un chibuț, parașutist și erou al Războiului de 6 Zile, se opuse ideii de a folosi parașutarea. Îi spuse lui Peled că „până să ajungă primul parașutist la sol, n-o să mai aveți pe cine salva“. Blând la vorbă, dar isteț și cu stăpânire de sine, acest viitor șef al statului-major era sigur că imediat ce teroriștii aveau să îi vadă pe parașutiști coborând, urmau să îi omoare pe ostatici. Așa că Shomron, devenit acum coordonator principal al operațiunii, începu să redacteze un plan potrivit căruia avioanele cu soldați ar fi aterizat direct pe pistele din Entebbe. Kuti Adam sublinie necesitatea unei baze de escală undeva aproape de Uganda, pentru eventualitatea vreunei urgențe. Conveniră cu toții că aceasta avea să fie în Kenya, al cărei guvern menținea relații de prietenie cu Israelul, în timp ce pe Idi Amin îl disprețuia. Peres îi ceru șefului Mossadului, generalul Yitzhak („Haka“) Hofi, să le întrebe discret pe persoanele sale de contact din Kenya dacă autoritățile ar fi autorizat o asemenea escală la aeroportul din Nairobi. Dar Peres nu era prea sigur cu privire la acest mod de abordare, pentru că Haka i se păru rezervat și sceptic.

În plus, misiunea în curs continua să aibă un opozant important și

greu de convins: șeful statului-major, Motta Gur, care era sigur că misiunea nu avea cum să reușească și insista că Israelul nu are opțiuni militare. Acesta sublinie totala lipsă de informații cu privire la ce se întâmpla la Entebbe. Numi „pură fantezie“ cucerirea aeroportului și luarea cu avioanele a ostaticilor, iar grupul de lucru al lui Peres era un Consiliu al Fanteziilor.

Între timp, un aspect colateral al planului făcu progrese: Borka Bar-Lev reuși, în sfârșit, să stabilească o legătură telefonică cu Idi Amin. Însă discuția fu descurajatoare. Conducătorul Ugandei îl sfătui în mod cât se poate de direct ca Israelul să accepte pretențiile teroriștilor neîntârziat.

Aceeași părere avea și Rabin, care beneficia acum de susținerea guvernului pentru începerea neîntârziată a negocierilor. Ulterior, îi anunță pe miniștrii săi că liderul opoziției, Menachem Begin, este de acord cu decizia de negociere. Rabin îl critică pe Peres pentru că folosea „accente demagogice… și pentru că își încărca frazele atât de mult încât sunau total ridicol“. Și, într-adevăr, Rabin considera acțiunile lui Peres din timpul crizei drept pură demagogie. Credea că Peres nu știa ce vorbește. Majoritatea miniștrilor considerau că Israelul nu avea nici o opțiune militară. Rabin continua să ceară cu nervozitate să fie anunțată de îndată Franța cu privire la acceptarea de către Israel a condițiilor puse de teroriști, astfel încât Ministerul francez de Externe să poată să contacteze imediat aeroportul Entebbe.

În mijlocul tuturor acestor discuții politice aprinse, pe 1 iulie, sosiră vești bune: teroriștii amânaseră singuri data îndeplinirii solicitărilor până duminică, 4 iulie. Amânarea se datora plecării lui Idi Amin la o Conferință a Națiunilor Africane din Mauritius. Urma să se întoarcă două zile mai târziu. Teroriștii doreau să fie prezent și Amin la negocieri. Astfel, Peres și Consiliul Fanteziilor mai câștigară timp.

Kuti Adam și Dan Shomron avură astfel ocazia să își prezinte planul: misiunea urma să se desfășoare noaptea, la adăpostul întunericului. Avioanele Rhino aveau să aterizeze la Entebbe, iar FAI ar fi pus stăpânire pe aeroport, i-ar fi ucis pe teroriști și i-ar fi salvat pe ostatici.

Întreaga operațiune, sublinie Dan Shomron, n-ar fi durat mai mult de o oră, folosindu-se la maximum elementul-surpriză și viteza. Primul care avea să aterizeze ar fi fost un Rhino, care nu ar fi cerut permisiunea de aterizare. Ar fi sosit la 11.00 seara, imediat după un avion britanic de pasageri, programat să aterizeze la aceeași oră. Dacă Rhino ateriza la umbra avionului britanic, atunci radarul aeroportului nu l-ar fi detectat. Din Rhino aveau să coboare două mașini înarmate,

pline cu trupe de comando care aveau să gonească spre vechiul terminal, unde erau ținuți prizonierii. După cinci sau zece minute, urma să mai aterizeze un Rhino care avea să aducă încă două mașini cu soldați care ar fi ocupat noul terminal, pista principală și rezervoarele de combustibil. După ce oamenii din primele două avioane își vor fi îndeplinit misiunea, aveau să aterizeze încă două avioane Rhino, să îi îmbarce pe ostatici și să se întoarcă acasă.

Atunci Peres îi ceru părerea șefului Mossadului, însă Hofi tot insista asupra riscurilor – și dacă soldații ugandezi aveau să folosească un lansator de grenade RPG sau o mitralieră ca să tragă în rezervorul de combustibil al avionului Rhino provocând astfel o explozie? Într-un astfel de caz, ar fi trebuit să abandoneze unul sau mai multe avioane, stricându-se astfel legătura fragilă dintre elementele planului. Mai era, de asemenea, costul uman: dacă ar fi fost omorâți sau răniți soldați și ostatici? Dacă, pur și simplu, teroriștii aveau să arunce în aer vechiul terminal cu ostatici cu tot?

Hofi era cam lipsit de entuziasm, dacă nu chiar mai rău.

Apoi consiliul lui Peres a luat fiecare detaliu al misiunii în parte: ce obstacole puteau apărea; dacă, în cazul în care primul avion Rhino ar fi fost doborât sau doar lovit, celelalte avioane ar mai fi putut sau nu să se întoarcă; ce era de făcut dacă aeroportul avea baterii antiaeriene; dacă existau MIG-uri cu reacție ugandeze staționate și dacă avea să le mai rămână combustibil ca să decoleze de pe aeroportul Entebbe…

Peres le ceru părerea militarilor. Dan Shomron spuse:

– Dacă începem operațiunea în Entebbe la miezul nopții, atunci la întoarcere putem să decolăm la ora 1.00 noaptea.

Acesta estima că șansele de reușită erau de 100%. Benny Peled – de 80%, iar Kuti Adam – undeva între 50 și 80%.

În cele din urmă, Peres a aprobat planul și a stabilit ca termen pentru ducerea lui la îndeplinire noaptea de sâmbătă, 3 iulie, noaptea dinainte expirării ultimatumului teroriștilor. Toți generalii fură de acord. Mai puțin Motta Gur, care se opunea cu încăpățânare.

– O asemenea operațiune fără informații secrete adecvate este șarlatanie, spuse acesta.

– Motta, te mai gândești? îl întrebă Peres.

– Fără informații secrete în nici un caz nu voi recomanda o astfel de

operațiune. Unele dintre lucrurile pe care le-am auzit aici sunt sub demnitatea unui șef de stat-major. Dacă îl vreți pe Goldfinger, nici o problemă. Dar, dacă îl vreți pe James Bond – atunci nu contați pe mine!

Apoi, Peres îl convocă pe Gur la o discuție detaliată care dură toată noaptea, însă Gur rămase de neclintit. Or, fără susținerea șefului de stat-major, Peres nu putea să supună spre aprobarea cabinetului ordinul de începere a operațiunii. În ciuda opoziției sale, totuși Gur fu de acord să reunească grupul operativ – Sayeret Matkal, parașutiști și alte unități – la o unitate de pregătire, pentru a fi gata de asalt, dar numai în eventualitatea în care lucrurile aveau să se schimbe. Unitatea de pregătire a fost închisă și, pentru a se evita orice scurgeri de informații, nimeni nu avea voie să iasă de acolo. Shomron fu numit comandantul misiunii. Urma să se stabilească un post avansat de comandă într-un Boeing mare al Forțelor Aeriene, care avea să însoțească avioanele Rhino până în spațiul aerian al Ugandei și să coordoneze operațiunea de la înălțime. În unitate se construiră machete ale terminalelor vechi și nou din Entebbe, iar soldații făceau mereu simulări de atac și de salvare.

Peres încerca acum să înghețe eforturile de a se ajunge la un compromis cu teroriștii. Fostul ambasador al Israelului în Franța, Arthur Ben-Natan, tocmai ajunsese la Paris pentru a discuta cu francezii despre inițiativa comună de a negocia cu teroriștii. Acesta era prieten de mulți ani cu Peres și era fost director general în cadrul Ministerului Apărării. Peres îi telefonă și îi transmise un indiciu discret folosind o zeflemea „tipic“ pariziană ca să îi sugereze să amâne discuția cu francezii.

– Dacă te întâlnești cu franțuzoaica diseară, îl sfătui Peres, nu te ambala prea tare. Limitează-te la un flirt vag. Ca prieten, și nu numai, îți spun: nu te dezbrăca.

Ben-Natan râse, dar sigur înțelese mesajul și nu lăsă să îi scape nimic în timpul „flirtului“ cu franțuzoaica.

A doua zi, vineri, 2 iulie, sosiră de dimineață două rapoarte încurajatoare. Primul, de la conducerea Mossadului, îl informa pe Peres că vecina Ugandei, Kenya, era de acord cu escala avioanelor israeliene. Al doilea sosi de la o sursă neașteptată – de la Paris. Autorul operațiunii sayeret, maiorul Amiram Levin, fusese trimis în Franța pentru a-i interoga pe ostaticii ne-israelieni care tocmai fuseseră eliberați. Însă majoritatea acestora, încă terifiați, confuzi și fără să se poată concentra, nu putură să furnizeze nici un fel de

informații. La un moment dat, un francez mai în vârstă veni la Levin prezentându-se drept fost colonel în armata franceză.

– Știu de ce aveți nevoie, spuse acesta.

Se așeză lângă Levin și îi făcu o descriere succintă a vechiului terminal, unde erau ținuți ostaticii, a diverselor săli, precum și a modului în care erau amplasați teroriștii. De asemenea, îi făcu lui Levin schițe detaliate ale clădirii.

Din anumite surse aflară că numărul total al teroriștilor era de 13, inclusiv doi germani și un sud-american, care părea a fi comandantul teroriștilor. Ceilalți teroriști erau palestinieni. Patru participaseră la deturnare, în timp ce restul așteptau avionul în Entebbe. Relația acestora cu ugandezii era una cordială. Teroriștii erau înarmați cu pistoale, revolvere și grenade de mână. Ostaticii erau ținuți captivi în sala principală a vechiului terminal, iar echipajul francez al avionului companiei Air France (care refuzase să fie eliberat din loialitate față de pasageri) era ținut în toaletele pentru femei.

În plus, unitatea militară ugandeză, despre care se spunea că i-ar fi supravegheat pe prizonieri, era formată din 60 de oameni puternici, dar era mai puțin decât un batalion, după cum se afirmase în rapoartele inițiale. La vechiul terminal fusese înălțat un zid din lăzi, despre care teroriștii susțineau că ar fi pline de explozibili. Dar surse ale serviciilor secrete indicau că lăzile respective nu erau conectate la nici un fel de cabluri și că nu părea să se fi făcut nici un fel de pregătiri pentru activarea acestora.

În timp ce pregătea misiunea, dacă aceasta avea să primească undă verde, Mossadul trimisese la Entebbe un avion străin care, chipurile, avea probleme tehnice. Avionul survolă aeroportul în timp ce transmitea prin radio apeluri de ajutor și fotografia clădirile, pistele și dotările, precum și aeronavele militare staționate acolo – două elicoptere și opt avioane cu reacție tip MIG-21.

Înarmat cu toate aceste informații noi, Peres se duse repede la biroul lui Motta Gur ca să i le prezinte. Observă că, la primirea veștilor, „lui Gur îi sclipiră ochii“. Șeful statului-major reacționă cu entuziasm și își schimbă radical atitudinea. Liniștit că acum avea suficiente informații, Gur devenise un susținător ferm al planului de salvare din Entebbe.

Peres se duse în fugă la biroul premierului. Rabin își avea sediul într-o căsuță pitorească care se afla la o aruncătură de băț de Ministerul Apărării, într-o cameră modestă, plină de cărți, unde David Ben-

Gurion își plănuise mișcările cele mai importante din timpul Războiului de Independență. Peres îi descrise lui Rabin planul său. Reacția prim-ministrului fu lipsită de entuziasm. Acesta își aprinse o țigară și spuse:

– Și dacă ugandezii identifică avionul în timpul aterizării și trag în el?

Peres îi răspunse că șeful Forțelor Aeriene este sigur că avionul putea ateriza fără să provoace vreo reacție la sol. Șeful Mossadului, care venise, de asemenea, la întâlnire, își exprimă pentru prima dată o susținere reținută față de operațiune.

La următoarea ședință a Consiliului Fanteziilor, unul dintre ofițeri propuse să se pregătească o „dublură“ a lui Idi Amin. Când avioanele Rhino aveau să înceapă să aterizeze în Entebbe, Amin avea să fie în continuare la Conferința Națiunilor Africane. Așa că putea fi o idee bună ca un Mercedes negru, asemănător cu cel al lui Idi Amin, să meargă înaintea trupelor israeliene. În mașină avea să se afle un soldat israelian cu fața vopsită în negru. La miezul nopții, ugandezii nu ar fi văzut clar figurile celor aflați în mașina „prezidențială“ și ar fi eliberat drumul din respect pentru liderul lor. Gur le ordonă pe loc oamenilor săi să găsească un Mercedes mare pe care să îl poată folosi.

Mercedesul negru în drum spre Entebbe. (Purtătorul de cuvânt FAI)

Gur se asigură că unitățile de elită selectate continuau să se antreneze fără oprire. Comandanții acestora măsurau fiecare metru și controlau minut cu minut planul operațiunii, sarcina fiecărui soldat și traseul fiecărui vehicul. Momentul critic avea să fie, desigur, aterizarea primului Rhino. Gur descrise programul în detaliu: „Din momentul aprinderii luminilor de aterizare ale avionului și până la oprirea acestuia – două minute. Două minute ca să iasă toți din avion. Cinci minute ca să ajungă la țintă. Încă cinci ca să se încheie operațiunea…“

Peres, Gur și Hofi se duseră repede în biroul lui Rabin. Gur îi prezentă planul în detaliu și primi o aprobare reținută din partea lui Rabin, care stabili că decizia finală avea să fie luată în cadrul unei ședințe extraordinare a guvernului sâmbătă, chiar înainte de ora stabilită pentru decolarea avioanelor spre Entebbe. Numele de cod avea să fie „Fulgerul“.

În timpul ședinței, Peres scrise un bilețel, pe care i-l dădu discret lui Rabin:

„Yitzhak – uite un ultim detaliu fin al planului: în locul unui vehicul militar de teren va apărea un Mercedes mare cu steaguri. Se va crea impresia că Idi Amin se întoarce acasă din Mauritius. Nu știu dacă e posibil, dar e o idee interesantă.“

Organizatorii din cadrul FAI nu putură să găsească un Mercedes negru asemănător celui al lui Idi Amin; însă găsiră unul alb de aceeași mărime în Gaza. Fu adus imediat în zona de sosiri și apoi îl vopsiră în negru. Sosia lui Idi Amin era gata, iar luptătorii pregătiră vopseaua neagră ca să îi vopsească fața.

Însă, exact când părea că toate elementele se leagă cât de cât între ele, apăru o problemă neașteptată. Peres avea programată o cină la el acasă, la care era invitat un oaspete de seamă: profesorul polonezo-american Zbigniew Brzezinski, viitor consilier pentru siguranța națională a SUA, în timpul administrației Carter. Fusese invitat și Gur, dar trebuise să refuze pentru că îi murise socrul subit.

Brzezinski fu primit cordial, iar Sonia, soția lui Peres, îi găti specialitatea sa: pui cu miere. Pe la jumătatea cinei, Brzezinski își surprinse gazdele aruncându-i lui Peres o întrebare directă:

– De ce nu trimiteți FAI să îi salveze pe ostaticii din Entebbe?

Pentru o clipă, ministrul apărării rămase fără cuvinte. Dar apoi, hotărât să păstreze confidențialitatea misiunii, îi explică de ce considera imposibilă o astfel de misiune, că Entebbe era prea departe,

că Israelul nu avea suficiente informații secrete și că pe aeroport erau staționate avioane de luptă MIG și divizii militare ugandeze.

Brzezinski nu fu convins.

La ultima ședință a Consiliului Fanteziilor, participanții erau siguri că misiunea va fi încununată de succes. Ofițerii îi mai puseră lui Peres câteva întrebări de ultim moment:

– Dacă turnul de control ne cere să ne identificăm, ar trebui să răspundem?

Peres și Gur hotărâră ca piloții să nu răspundă.

– Și cum rămâne cu echipajul Air France?

– Aduceți-i acasă, spuse Peres. Trebuie să îi tratăm până la capăt ca pe israelieni.

Cu puțin înainte de ora la care era programată ședința de guvern la care urma să se decidă dacă misiunea avea să aibă loc, Peres îl întrebă pe Gur:

– La ce oră ar trebui să decoleze avioanele?

După ce se gândi puțin, șeful statului-major răspunse:

– De la aeroportul Ben-Gurion la Sharm el Sheikh în Sinai – la 1.00 noaptea, apoi de la Sharm el Sheikh – între 4.00 și 5.00 după-amiază.

Asta însemna ca avioanele să decoleze înainte ca ședința decisivă de guvern să aibă loc. Apoi, Peres dădu undă verde avioanelor ca să decoleze înainte de a primi aprobarea de sus. Argumentă că dacă guvernul ar fi decis ca misiunea să nu aibă loc, avioanele ar fi avut timp să se întoarcă și să revină acasă.

Sâmbătă, la ora 2.30 după-amiaza, guvernul se reuni; era un lucru neobișnuit să se țină o ședință în ziua de sabat, iar aceasta se întâmplase doar de câteva ori în istoria Israelului. Rabin își exprimă susținerea totală față de operațiune, așa că acum toți trei jucătorii principali – prim-ministrul, ministrul apărării și șeful statului-major – erau uniți. După o scurtă discuție, cabinetul votă… și aprobă în unanimitate operațiunea Fulgerul.

La ora 3.30 după-amiaza, vestea bună fu transmisă prin radio la Sharm el Sheikh și, după 14 minute, decolară patru avioane Rhino. Acestea transportau 180 de soldați de elită, cu arme și vehicule, precum și Mercedesul negru. Soldații se împrăștiară repede în burta încăpătoare a avionului Hercule, se făcură covrig pe podeaua de metal și încercară să doarmă puțin. Ceva mai târziu decolă și un post de comandă zburător, un „Oryx“ (un Boeing al Forțelor Aeriene), și apoi un alt Oryx, care transporta echipajele și echipamentele medicale, porni spre Nairobi. Astfel începu călătoria de 4 000 de kilometri.

La 11.00 seara, luminițele din Entebbe începură să se ivească în întuneric. Avioanele Rhino zburaseră la o altitudine extrem de mare pentru a evita toate stațiile radar de pe drum. Un minut mai târziu, primul Hercule aterizã pe pista luminată, ascunzându-se de radarul ugandez în spatele aeronavei britanice care aterizase cu puțin înainte. Rulă pe pista de aterizare și, ca prin minune, nu fu observat de turnul de control.

Soldații din unitățile „Doron“ și „Tali“ săriră din avion și plasară torțe aprinse lângă luminile pistei. Bănuiau că în câteva minute luminile încorporate ale pistei aveau să fie stinse de ugandezi ca măsură defensivă și astfel ar fi rămas doar torțele lor ca să lumineze pista pentru avioanele care aveau să sosească. Soldații fugiră în fața avionului Rhino și își puseră torțele din loc în loc, pe o distanță de 500 de metri. Apoi, avionul se opri și din el ieșiră Mercedesul negru și două jeepuri Land Rover; porniră în viteză spre vechiul terminal. În Mercedes, lângă „Idi Amin“ cel vopsit în negru, stăteau ghemuiți Yoni Netanyahu, Muki Betzer, Giora Zussman și oamenii acestora.

Se aflau la o distanță de 100 de metri de vechiul turn de control când le ieșiră în cale doi soldați ugandezi. Unul dintre ei o luă la fugă, însă celălalt își îndreptă arma spre Mercedes în încercarea de a-l opri. Yoni și Giora își scoaseră revolverele cu amortizor.

– Nu trageți, murmură Muki, sigur fiind că ugandezul executa doar mișcările știute și că probabil nu avea să deschidă focul; însă, cum ugandezul nu lăsă jos arma, cei doi îl împușcară mai întâi cu revolverele și apoi cu un Kalașnikov. Împușcăturile lor răsunaseră puternic în noapte, israelienii pierzând astfel avantajul elementului-surpriză. În loc să ajungă la porțile vechiului terminal, mașinile fură nevoite să oprească la o distanță de 45 de metri de vechiul turn de control, unde trupele de comando săriră din vehicule și fugiră spre clădire omorând încă un soldat ugandez care încercase să le blocheze calea.

Muki și oamenii săi intrară în forță în vechiul terminal, pe o ușă laterală. Fosta sală de plecări era luminată, iar ostaticii erau lungiți pe podea, mulți dintre ei dormind. Trăgând în rafale, Muki și oamenii acestuia omorâră patru teroriști care păzeau sala în cele patru colțuri ale ei. Numai unul dintre teroriști reuși să tragă; ceilalți fură omorâți înainte de a apuca să își scoată armele. Prin megafoane portabile, soldații îi avertizară pe ostatici, în ebraică, să rămână jos la locurile lor. Din păcate, câțiva se ridicară și fură împușcați imediat. Șase fură răniți, iar trei – omorâți. În ciuda acestei pierderi tragice, prima parte a misiunii reușise, în condițiile în care trecuseră numai aproximativ 15 secunde între momentul în care fusese împușcat primul ugandez și ocuparea sălii de plecări. Faza întâi a operațiunii se încheia astfel, iar patru teroriști zăceau morți.

În timp ce Muki Betzer scruta sala de plecări, primi un apel prin aparatul de radiorecepție; era căpitanul Tamir Pardo, ofițerul de comunicații al sayeret-ului, în vârstă de 23 de ani (și viitor șef al Mossadului), care îl informă că Yoni fusese împușcat în grădina de la intrarea în sală.

– Muki, preia comanda, spuse Pardo precipitat.

Tocmai îl omorâse pe soldatul ugandez care îl împușcase pe Yoni. Ulterior, unii au susținut că Yoni fusese ucis de ugandezii care trăgeau din vechiul turn de control; alții credeau că fusese împușcat de un terorist.

Un medic al FAI veni imediat și îl duse pe Yoni la Rhino. Muki își scoase aparatul de radioemisie și anunță că preia comanda.

Alți luptători de comando luară la rând, în mod sistematic, celelalte pasaje și săli din clădire. În „sălița“ din spatele sălii de plecări nu găsiră pe nimeni, însă, când echipa lui Giora întră în sala VIP, aceasta dădu peste doi soldați ugandezi pe care îi omorâră. Deodată în fața lor apărură doi bărbați cu aspect european, care nu răspunseră la apelurile de a se prezenta. Inițial trupa de comando crezu că sunt ostatici, însă, când nu răspunseră la apelurile israelienilor, trupa de comando își dădu seama că erau teroriști și deschise focul. Unul dintre teroriști avea o grenadă care explodă și ambii fură uciși.

Pe durata verificării sălii pentru VIP-uri, a sălii pentru pasageri și a etajului doi, fură omorâți mai mulți soldați ugandezi, însă aproape toți cei 60 de ugandezi care se aflau acolo scăpară fugind. În total, 12 ugandezi fură uciși în timpul schimburilor de focuri.

Deodată, se stinseră luminile în întreg aeroportul, iar Entebbe se afundă în întuneric. Din fericire, pista luminată cu torțele trupelor de comando servi scopului urmărit, iar celelalte avioane Rhino aterizară cu ușurință și mai mulți soldați și vehicule înarmate coborâră din acestea.

În Israel, Rabin, Peres și Gur ascultau cu emoție rapoartele directe transmise prin radio de la Entebbe. La 11.10 seara, se auzi vocea ușor răgușită a lui Dan Shomron spunând:

– Totul e în regulă. Raportez mai târziu.

Trecură opt minute și se auzi din nou Shomron prin radio:

– Flux scăzut.

Era cuvântul de cod potrivit căruia toate avioanele aterizaseră în siguranță. După aceea rosti cuvântul de cod „Palestina“ anunțând astfel atacul asupra vechiului terminal. Shomron își conduse singur jeepul până la clădire și continuă să dea ordine de acolo.

Cum focurile de armă continuau să răsune în vechiul terminal și în jurul acestuia, efectivele proaspăt sosite începură să contraatace potrivit sarcinilor încredințate. Autoblindatele maiorului Shaul Mofaz reduseră la tăcere vechiul turn de control cu o explozie mortală. Un alt detașament de parașutiști Mofaz ucise opt soldați ugandezi în timpul a două ciocniri. Apoi, aceștia li se alăturară forțelor care încă verificau restul vechiului terminal.

Colonelul Matan Vilnai își conduse trupele spre noul terminal. Cum intrară, clădirea puternic luminată se întunecă deodată, iar operațiunea trebui continuată fără lumină. Potrivit planului, oamenii lui Vilnai nu deschiseră focul împotriva soldaților ugandezi cu care se întâlniră, lăsându-i să scape, iar, în două cazuri, prinseseră ugandezi și îi închiseră în birourile terminalului. Atunci Vilnai auzi două împușcături venind din partea de nord a terminalului. Îl găsi pe scări pe unul dintre soldații săi, sergentul Surin Hershko, care zăcea rănit, probabil împușcat de un ofițer de siguranță ugandez. Hershko fu imediat scos de acolo, în timp ce colegii săi continuau să avanseze, însă, din cauza întunericului, nu putură să găsească intrarea în noul turn de control.

Cu toate acestea, deși Vilnai și oamenii săi se luptau în aceste condiții confuze, bătălia ajunsese deja la final. FAI ocupase aeroportul. Comandanții localizaseră depozitele de combustibil, însă deciseră să nu alimenteze avioanele Rhino în Entebbe, pentru că astfel și-ar fi

întârziat cu două ore plecarea. Matan Vilnai și căpitanul primului Rhino, colonelul Shani, îl sfătuiră acum pe Shomron să nu-și întârzie plecarea decât dacă era absolut necesar, așa că Shomron fu de acord să alimenteze avioanele la Nairobi. Acolo îi aștepta deja o unitate a FAI, comandată de Ehud Barak, și un spital de teren aeropurtat, cu 12 doctori și două săli de operație, care sosiseră din Israel.

La vechiul terminal din Entebbe ostaticii eliberați erau buimăciți. Li se păreau un miracol sosirea israelienilor și viteza cu care fuseseră omorâți autorii luării de ostatici. Când își reveniră, se adunară în jurul soldaților îmbrățișându-i într-o explozie de bucurie și de recunoștință. Unii plânseră, alții se rugară împreună. Însă trupele puseră capăt imediat euforiei. Le spuseră ostaticilor și echipajului Air France să își adune lucrurile și îi conduseră pe toți în ordine afară din clădire. Îi însoțiră pe întuneric tot numărându-i ca să se asigure că nu lipsea nici un ostatic.

La ora 11.32 seara, în emițătoarele radio din Tel Aviv răsună cuvântul de cod „Jefferson“. Acesta însemna că evacuarea ostaticilor începuse. Iar un minut mai târziu:

– Mutați totul în Galila. (Ceea ce însemna că ostaticii se îmbarcau în avioanele Rhino.)

Soldații îi transportară la unul dintre avioane pe răniți și corpurile ostaticilor uciși în schimbul de focuri. Lipsea o femeie: o israeliană în vârstă, Dora Bloch, care era bolnavă și fusese transportată mai devreme la un spital din Kampala. Nu mult după aceea, avea să fie ucisă de ugandezi.

În rest, totul mersese conform planului, însă, la ora 11.50 seara, antenele puternice ale Ministerului Apărării din Tel Aviv interceptară un mesaj radiofonic îngrijorător de la „Almond Grove“, sayeret-ul lui Yoni Netanyahu, adresat ofițerului medical al unității din Entebbe. Era un apel laconic adresat medicilor și care menționa „Două Ekaterina“ – codificare pentru doi răniți. Dar nu se menționă nimic cu privire la identitatea răniților.

Vehiculele militare și unitățile se întoarseră la avioanele Rhino. Soldații locotenentului Omar Bar-Lev, fiul fostului șef de stat-major, aruncară în aer cele opt avioane cu reacție MIG staționate în aeroport ca să le împiedice să urmărească și să atace la întoarcere mult mai încetele avioane Rhino.

La ora 11.51 seara, sosi, în sfârșit, mesajul radiofonic pentru care se

rugau toți la Tel Aviv – „Muntele Carmel“. Însemna sfârșitul evacuării. Operațiunea se finalizase și toate avioanele decolaseră.

„Îmi saltă inima de bucurie“, scria jubilând Shimon Peres în jurnalul său.

După decolarea avioanelor din Entebbe, Peres îi ordonă lui Borka Bar-Lev, fostul prieten al lui Idi Amin, să îl sune pe Amin de la Tel Aviv. Probabil că dictatorul ugandez se întorsese de-acum din Mauritius, se gândea Peres. Spre uimirea lui Borka, îi răspunse la telefon chiar Amin. Se întorsese nu de mult și era la Kampala, capitala Ugandei.

Borka îi vorbi prezentând un scenariu bine repetat, unul care se dorea să lase impresia că Amin fusese implicat în mod secret în operațiunea de salvare; astfel s-ar fi aprins un conflict între acesta și teroriștii pe care îi ajutase cu atâta zel. Convorbirea telefonică fu înregistrată de FAI.

– Vă sun ca să vă mulțumesc, domnule președinte, pentru ceea ce ați făcut.

– Da, spuse Amin. Vă sfătuiesc să acceptați pretențiile prietenilor mei.

Borka fu luat prin surprindere.

– Vreau să vă mulțumesc pentru ceea ce ați făcut pentru ostatici.

– Da, da, răspunse Amin. Ar trebui să negociați cu prietenii mei și să acceptați schimbul. Astfel vor fi eliberați și ostaticii, și prizonierii.

Dialogul continuă astfel preț de câteva minute, până când Borka înțelese: Amin nu știa că ostaticii fuseseră eliberați. Acesta stătea în palatul său, discuta despre ultimatum și despre negocierile care urmau, neavând nici cea mai mică idee că israelienii fuseseră la Entebbe, eliberaseră ostaticii și plecaseră. Nici unul dintre ofițerii săi nu îndrăznise să îl anunțe că la numai câțiva kilometri distanță de palatul său avuseseră loc schimburi de foc, că teroriștii erau morți și că ostaticii israelieni erau în drum spre casă.

– Mulțumesc, domnule, bâigui Borka și închise. Îngrozit.

Toate avioanele aterizară în siguranță în Nairobi. Echipa medicală a FAI îi tratată pe răniți în timp ce avioanele Rhino se alimentau. Imediat după aceea, avioanele decolară pornind spre Israel.

Foarte puțini dintre ostaticii eliberați dormiră în timpul lungii

călătorii. Erau prea emoționați de această experiență extraordinară. Când un purtător de cuvânt al FAI publică un scurt comunicat de presă despre misiune: „Forțele FAI i-au salvat în această noapte pe ostaticii din aeroportul Entebbe, inclusiv pe membrii echipajului Air France“, un val fără precedent de entuziasm și de bucurie străbătu întreaga țară.

O explozie de bucurie cuprinse personalul FAI când Motta Gur își informă ofițerii despre succesul misiunii. Ținu și un discurs, în timpul căruia spuse:

– Nu pot să descriu operațiunea nici chiar acum, imediat după încheierea sa, fără să subliniez efortul și rolul pe care l-a jucat în executarea sa un om… care a inițiat-o și a făcut tot ce i-a stat în putință, în toate sensurile, pentru succesul acesteia. Acest om este ministrul apărării, care merită toate laudele.

În biroul premierului, Rabin și Peres schimbară urări emoționante cu membrii Knessetului Begin, Rimalt și cu Itzhak Navon, președintele Comitetului de Apărare și Afaceri Externe. Rabin le dădu raportul președintelui și Goldei Meir, în timp ce Peres o trezi pe Sonia, soția sa. Veștile fantastice se răspândiră în lumea întreagă și începură să curgă de peste tot mesaje de uimire și de admirație.

Însă, la primele ore ale dimineții, toată această bucurie fu întreruptă într-un mod dureros. Gur veni în biroul ministrului apărării. Shimon Peres era întins pe canapeaua sa îngustă și încerca să doarmă puțin.

– Shimon, a murit Yoni, spuse Gur. L-a nimerit un glonț în spate. Se pare că a fost împușcat de cineva din vechiul turn de control. Glonțul i-a pătruns în inimă.

Distrus, Peres izbucni în plâns.

În ziua următoare, 4 iulie 1976 (cea de-a 200-a aniversare a Statelor Unite), avioanele salvatoare aterizară în Israel și fură primite de o mulțime entuziastă care flutura steguleț̦e. Operațiunea devenise legendară în Israel și în afara acestuia. Articole, cărți, emisiuni TV și filme au elogiat soldații FAI. Națiunile străine au privit operațiunea ca un simbol de curaj, dedicare și capacitate militară impresionantă.

Fuseseră omorâți toți teroriștii care participaseră la deturnare și la luarea de ostatici. Singurul care supraviețuise fusese Wadie Haddad, conducătorul Frontului Popular, care plecase din Entebbe înaintea raidului FAI. Știind că de-acum era în vizorul israelienilor, acesta s-a

refugiat la Bagdad, sperând că acolo va beneficia de protecție. Mossadului i-au trebuit doi ani ca să dea de el. Agenții israelieni au descoperit slăbiciunea lui Haddad: acesta adora ciocolata belgiană. Mossadul i-a îmbibat o cutie cu bomboane delicioase de ciocolată Godiva cu o otravă neidentificabilă și l-a recrutat pe unul dintre locotenenții de încredere ai lui Haddad care îi aduse acestuia cutia fatală. Haddad a înfulecat singur toată cutia. Câteva săptămâni mai târziu, bolnav fiind, cunoscutul terorist a fost transportat cu avionul, în stare critică, la o clinică est-germană, unde a murit în luna martie 1978.

În același an, regimul lui Idi Amin a căzut în urma unui război pe care acesta l-a provocat împotriva Tanzaniei vecine. Amin a fugit în Libia și, ulterior, în Arabia Saudită, unde a rămas până la moartea sa, în 2003.

Misiunea FAI din Entebbe reprezentase un succes răsunător. Însă moartea lui Yoni Netanyahu a umbrit bucuria populară. FAI a schimbat denumirea operațiunii din Operațiunea Fulgerul în Operațiunea Yonatan. Peres l-a elogiat pe Yoni la înmormântarea acestuia:

– Și ce greutăți n-am pus pe umerii lui Yoni și ai tovarășilor săi? Cele mai periculoase sarcini ale FAI și cele mai îndrăznețe operațiuni; misiunile cele mai îndepărtate de casă și mai apropiate de dușman; întunericul nopții și singurătatea luptătorului; asumarea de riscuri, iar și iar, pe timp de pace și de război. Sunt momente în care destinul unei națiii se află în mâinile unui grup de voluntari… Yonatan a fost un comandant curajos. Și-a întrecut dușmanii în curaj. A cucerit inimile prietenilor cu înțelepciunea inimii. Nu s-a temut că pericolul și victoriile îl vor face orgolios. Prin căderea sa a făcut ca o întreagă națiune să ridice mândră capul.

Shimon Peres a citat din versurile regelui David, când și-a plâns prietenul Ionatan:

„O, frate Ionatan, tristeții mele hrană!; mi-ai fost atât de scump!; iubirea ta mi te-a făcut minune.“ (2 Regi 1:26).

Shimon Peres, ulterior al nouălea președinte al Israelului

Încă din prima clipă, am fost hotărât să nu cedez în fața teroriștilor. Trebuia să găsim o cale prin care să îi eliberăm pe ostatici. M-am

bucurat de susținerea unui grup excelent de generali – Shomron, Adam, Peled, Gazit și a colegilor lor apropiați. Inițial, planurile noastre nu erau foarte clare. Am perfectat și am șlefuit proiectul ceas de ceas. Însă, m-am simțit complet singur în povestea asta.

Prim-ministrul era gata să îi predea pe teroriștii deținuți în schimbul ostaticilor. Majoritatea membrilor guvernului gândeau ca el. Chiar și curajosul activist Menachem Begin era de acord cu el. Motta Gur, șeful de stat-major al FAI, mi-a ironizat micul grup, comparându-ne planul cu poveștile cu James Bond, iar pe noi numindu-ne Consiliul Fanteziilor. Știam că și dacă aș avea un plan bun, tot nu aș reuși să obțin aprobarea cabinetului împotriva obiecțiilor șefului de stat-major și a atitudinii ezitante a premierului. Am decis să obțin susținerea din partea câtorva miniștri. M-am dus la Hayim Tzadok, ministrul justiției, un mare susținător al prim-ministrului Rabin, dar totodată un om foarte înțelept și obiectiv. În cel mai mare secret, i-am dezvăluit planul. „Un plan excelent, a spus, am să îl susțin în guvern."

Am mai primit încurajări din partea prietenului meu Moshe Dayan, fostul ministru al apărării. M-am întâlnit cu Moshe la restaurantul „Capricio" din Tel Aviv, în prezența unor invitați australieni. Îl admiram pe Dayan și îi respectam opiniile. A comandat două pahare cu vin și ne-am mutat la o masă mai retrasă. I-am povestit lui Dayan despre plan. Îmi amintesc cum i-au sclipit ochii.

„E un plan excelent, mi-a spus, și îl susțin 100%."

Însă Motta Gur continua să refuze să sprijine proiectul. Abia în ultimul moment, vineri dimineața, i-am dus un raport detaliat al serviciilor secrete despre Entebbe, despre ostatici și teroriștii care îi păzeau. Raportul respectiv l-a determinat pe Motta să se răzgândească. Astfel a devenit un susținător de încredere al misiunii.

În sfârșit, acum puteam să ne ducem la Rabin să-i solicităm sprijinul.

Tamir Pardo, ofițerul pentru comunicare din cadrul Sayeret Matkal, viitorul șef al Mossadului

Au fost mulți eroi în misiunea asta. Fiecare dintre cei care au luat parte la această operațiune – din fiecare categorie – merită un loc în Panteonul Entebbe. Misiunea a fost foarte bine pregătită, însă tipul care a plănuit partea legată de Forțele Aeriene merită un respect deosebit. Să zbori cu patru avioane Hercule până în centrul Africii; să

aterizezi cu ele fără să fie detectate; să dai jos din ele toate echipajele fără să se tragă asupra lor nici măcar un foc de armă; și să te întorci cu toate după eliberarea ostaticilor – asta da faptă demnă de apreciere. Ido Ambar, colonelul Forțele Aeriene și coordonatorul echipei organizatorice, merită onoruri speciale. Este adevărat că ordinele militare sunt semnate întotdeauna de către generali și de comandanți superiori, în timp ce oamenii care muncesc zi și noapte ca să le ducă la îndeplinire cu atât talent și inspirație rămân uneori în umbră.

Noi, cei din unitatea ofensivă, ne-am antrenat bine și fiecare știa exact care îi este locul și rolul în cadrul operațiunii. Pe lunga durată a zborului am tot încercat să dorm și să nu vomit din cauza zdruncinăturilor și a zgâlțâielilor puternice ale avioanelor, care zburau la altitudini diferite și alegeau traiectorii diferite.

Eram un căpitan de 23 de ani. Când am atacat vechiul terminal, eram în primul Land Rover, jeepul care mergea înaintea Mercedesului. Când am început atacul, eram lângă Yoni. Era la o distanță de circa un metru de mine când a fost ucis. În fața noastră, se afla un soldat ugandez care trăgea neîncetat înspre noi. L-am omorât. Cred că el l-a împușcat pe Yoni, dar mai există o versiune – că ar fi fost ucis fie de un soldat care trăgea din vechiul turn de control, fie de un terorist.

Îl respectam mult pe Yoni în calitate de comandant. L-am văzut în acțiune și a avut o contribuție deosebit de importantă la succesul misiunii din Entebbe. Când a căzut, m-am aplecat deasupra lui și am văzut că era grav rănit. L-am anunțat pe doctor imediat și i-am transmis prin radio lui Muki Betzer, locțiitorul său, să preia comanda. Apoi, m-am alăturat detașamentului lui Giora Zussman și am intrat împreună în vechiul terminal. Operațiunea în sine a durat doar câteva minute.

A doua zi, am revenit în Israel cu ostaticii. Am fost trimis la Ierusalim, la locuința familiei Netanyahu, ca să le relatez ultimele momente din viața lui Yoni. A fost o sarcină dureroasă.

PARTEA I. Cum a început totul

Pe 14 mai 1948, armata și administrația britanice părăsesc Palestina după 30 de ani de stăpânire. În aceeași după-amiază, David Ben-Gurion proclamă independența Israelului, la Muzeul de Artă din Tel Aviv. Cu șase luni înainte, pe 29 noiembrie 1947, Națiunile Unite au votat divizarea Palestinei într-un stat evreiesc și unul arab, însă arabii au respins divizarea. Arabii palestinieni din zonă și armatele Egiptului, Siriei, Libanului, Iordaniei și Irakului, precum și unități de voluntari arabi din tot Orientul Mijlociu și-au propus să invadeze și să distrugă statul evreu. David Ben-Gurion este ales prim-ministru și ministru al apărării. Șeful statului-major în funcție este Yigael Yadin, viitor arheolog de renume mondial.

Capitolul 2. Salvarea Ierusalimului – 1948

Pe 24 mai 1948, în timp ce Războiul de Independență era în toi, David Ben-Gurion îl convocă la el pe Yigael Yadin. Se duse la harta Palestinei, care era atârnată pe perete, și indică o intersecție de drumuri denumită Latrun.

– Atacați! Atacați cu orice preț! spuse cu vocea sa puternică.

Yadin refuză.

„Bătrânul“ Ben-Gurion avea 62 de ani, era de origine poloneză, un tip îndesat cu față sfidătoare, bărbie proeminentă, ochi căprui iscoditori, încadrați de două smocuri de păr alb ca zăpada, suspendate ca niște aripi deasupra tâmplelor. Yigael Yadin avea jumătate din vârsta lui – era un tânăr suplu, cu început de chelie și o mustață bogată. Înaintea războiului studiase la Universitatea Ebraică, urmând exemplul tatălui său, un cunoscut arheolog.

Ben-Gurion era foarte preocupat de situația din Ierusalim. Partea evreiască a orașului era sub asediu, fiind încercuită de Legiunea Arabă – armata de elită a Iordaniei. Înfometat și însetat, cu insuficienți soldați și arme, Ierusalimul era în pericol iminent de colaps. Ben-Gurion credea că dacă Ierusalimul ar fi fost cucerit, atunci noul Stat Evreiesc nu ar fi supraviețuit. Fortăreața Latrun, situată lângă o mănăstire trapistă, controla drumul dinspre câmpia de pe coastă către Ierusalim; aceasta fusese ocupată de unitățile de elită ale Legiunii Arabe. Pentru a opri asediul, trebuia cucerit Latrunul.

Însă Yadin avea alte priorități. Armatele arabe pătrunseseră adânc în teritoriul israelian. Sirienii ajunseseră pe Valea Iordanului, irakienii erau aproape de coasta mediteraneeană, amenințând să rupă țara în două, iar forțele egiptene detașate își stabiliseră tabăra pe malul râului Lakhish, la o distanță de 35 de kilometri de Tel Aviv. Yadin considera că mai întâi trebuia să îi oprească pe egipteni.

Latrun, repeta Ben-Gurion, Latrun trebuia cucerit. Nimic altceva nu conta mai mult. Între cei doi izbucni un schimb aprins de replici, iar Yadin lovi furios cu ambele mâini sticla care acoperea biroul lui Ben-Gurion, spărgând-o. Însă Bătrânul nu se clinti. Chiar dacă îl respecta pe Yadin și chiar dacă-i admira caracterul pătimaș, nu cedă. În cele din urmă, Yadin se lăsă păgubaș și într-o telegramă adresată comandantului Brigăzii a VII-a repetă ordinul lui Ben-Gurion: „Atacați

cu orice preț!“

Valuri-valuri, soldații israelieni luară cu asalt fortăreața Latrun în următoarele săptămâni; din când în când, atacurile acestora eșuau. Fură uciși și răniți sute de israelieni, însă legiunea arabă respinse toate atacurile. Între timp, trimiși ai ONU încercau cu ardoare să negocieze o încetare temporară a focului între evrei și arabi. Ben-Gurion știa că dacă se ajungea la încetarea focului cât timp Ierusalimul era încă sub asediu, acest fapt ar fi fost oficializat în rapoartele ONU, iar Israelul nu ar mai fi avut voie să îi furnizeze Ierusalimului întăriri și armament. Aceasta ar fi însemnat căderea Orașului Sfânt și, totodată, a Israelului.

În timp ce fortăreața Latrun bloca încă drumul, Aryeh Tepper, comandant de pluton din Brigada Harel, care lupta lângă Ierusalim, îi raportă comandantului brigăzii, care era un tânăr ofițer blond pe nume Yitzhak Rabin. Îi ceru permisiunea să încerce să ajungă pe jos la câmpia de pe coastă. Fratele său fusese ucis în luptă, spunea Tepper, și voia să își viziteze mama îndurerată. Rabin nu numai că aprobă solicitarea acestuia, dar ordonă să îl însoțească încă trei soldați. La căderea întunericului, cei patru bărbați își croiră drum în jos, pe pantele abrupte și pârâiașele întortocheate, trecând neobservați de o patrulă inamică și ajungând, în cele din urmă, la câmpie, în chibuțul Hulda.

Membrii chibuțului fură foarte surprinși de apariția lor. S-a dovedit că, în urma unor lupte recente, forțele israeliene preluaseră controlul asupra fâșiei de teren dintre Hulda și vecinătățile Ierusalimului, aflate la vest de Latrun și ascunse vederii inamicilor de creasta muntelui. Această descoperire era aproape incredibilă: exista posibilitatea deschiderii unui alt drum spre Ierusalim, care ar fi ocolit ucigașa fortăreață Latrun.

Câteva zile mai târziu, o sută cincizeci de soldați ajunseră la Ierusalim pe noua rută; aceștia reprezentau primele întăriri ale brigăzii Harel a lui Rabin. Însă FAI nu avea nevoie doar de o potecă, ci de o șosea în toată regula pentru transportul armelor către orașul asediat. Comandantul Frontului, generalul David Marcus, decise să încerce să ajungă din câmpie la Ierusalim cu jeepul. Înalt, jovial și isteț, Marcus era un general american, un băiat din Brooklyn care studiase la West Point și făcuse dreptul. Se înrolase voluntar în armata SUA în timpul celui de-al Doilea Război Mondial și se parașutase în ziua Z deasupra Normandiei sub ocupație, servind în cadrul Diviziei Aeriene 101. Devenise sionist după ce văzuse cu propriii ochi ororile din lagărele germane ale morții. În timp ce pregătea dosarele juridice pentru

procesele de la Nürnberg se gândise că poporul evreu trebuie să aibă propria țară. Din nou, în mod voluntar, luptase în Războiul de Independență al Israelului sub pseudonimul de Mickey Stone, fiind numit de către Ben-Gurion primul general israelian. În acel moment, era ofițer superior în cadrul FAI și împărtășea părerile lui Ben-Gurion despre importanța salvării Ierusalimului. Într-o noapte, porni din câmpie cu un jeep împreună cu doi ofițeri din brigada Harel: Gavrush Rapoport din chibuțul Bet-Alpha și Amos Horev, viitor general. Jeepul înaintă încet prin râpe la deal și astfel cei trei ofițeri descoperiră un drum spre „Poteca cerbilor“, o cărare abruptă și sinuoasă care conducea la șoseaua spre Ierusalim, departe de fortăreața Latrun. Horev și Gavrush au refăcut traseul în noaptea următoare, iar după ce conduseseră în condiții epuizante timp de trei ore dădură deodată peste un alt jeep care venea de la Ierusalim și în care se aflau alți doi ofițeri din brigada Harel. Își îmbrățișară tovarășii cu bucurie; se dovedea astfel că se putea ajunge din câmpie la Ierusalim cu jeepul!

După o serie de rateuri și de pene, jeepurile o porniră pe noul drum aducând până și mortiere grele la Ierusalim. Pentru a scurta procedura, jeepurile veneau încărcate până la un punct de întâlnire, unde transferau mâncarea și echipamentele în camioane care veneau de la Ierusalim. La întoarcere, jeepurile aduceau la câmpie soldați și civili răniți veniți de la Ierusalim. Însă, în curând, deveni evident faptul că jeepurile nu puteau transporta suficientă hrană pentru populația civilă din Ierusalim, care suferea de foame. Guvernatorul local, Dov (Bernard) Joseph, trimitea solicitări disperate de hrană, apă și combustibil.

Folosind toate echipamentele disponibile, departamentul de geniu al Brigăzii a VII-a începu să construiască o șosea adevărată, pe care să poată circula camioanele; dar călcâiul lui Ahile al întregii operațiuni era panta foarte înclinată de la Beth Sussin, unde o deschidere abruptă de circa 120 de metri separa cele două porțiuni de șosea.

La ordinul lui Ben-Gurion, fură mobilizați sute de hamali – unii de la Tel Aviv, iar alții – în jur de 200 la număr – voluntari de la Ierusalim, dintre care fiecare căra câte 20 de kilograme de făină, zahăr și alte produse de importanță vitală; în fiecare noapte, aceștia se cățărau pe pantele abrupte ca să aducă hrană la Ierusalim. Armata a mai încercat să folosească niște măgari și trei cămile, însă fără folos.

Nu mai era timp de pierdut, așa că Ben-Gurion ordonă demararea unei ofensive extraordinare a trupelor de geniu împotriva perfidei pantei de la Beth Sussin. Fură aduse pe șantier toate utilajele care putură fi găsite în Israel: buldozere, tractoare, compresoare. Solel Boneh, marea

companie israeliană de construcții, îi trimise pe cei mai buni ingineri și muncitori ai săi. Fură, de asemenea, mobilizați cei mai buni tăietori de piatră de la Ierusalim și astfel lucrările la șosea continuară zi și noapte. Pavarea febrilă a șoselei a reprezentat nu numai o provocare din punct de vedere tehnic, dar și o operațiune eroică: sute de soldați și de voluntari au dus în spate încărcături grele, s-au cățărat pe pante, au împins sau au tras camioane și echipamente grele. Rabinul-șef al Ierusalimului, Yitzhak Isaac Halevy Herzog, permise să se muncească la șosea și de sabat spunând că aceasta este o „faptă bună“.

Cu toate acestea, singura modalitate de a-i veni de hac dealului abrupt care se înălța deasupra capetelor muncitorilor era să sape în piatră o serie de serpentine – o potecă șerpuitoare care să le permită camioanelor să ajungă în vârf.

Brusc, într-o noapte, Dealurile Israelului fură zguduite de explozii, un bombardament de proporții care spulberă noua șosea în lucru. Legiunea Arabă descoperise activitatea febrilă din apropierea pozițiilor sale și, chiar dacă nu știa scopul acestei activități, inițiase bombardarea intensă a zonei. Diviziile Legiunii bombardară neîncetat șantierul și deschiseră foc asupra soldaților și a voluntarilor FAI, care suferiră pierderi importante. Și avioane egiptene de tipul Spitfire mitraliară de la joasă înălțime și bombardară zona în câteva rânduri.

Munca însă continua contra cronometru. În câteva zile, ONU urma să anunțe un armistițiu provizoriu, care ar fi condus la înghețarea tuturor activităților la sol. Era interzisă construirea sau pavarea de șosele pe durata armistițiului. Dacă nu deschideau șoseaua spre Ierusalim, orașul ar fi rămas sub asediu pe durata armistițiului și probabil că ar fi cedat chiar înainte de reluarea ostilităților. Dacă Israelul dorea să continue să aprovizioneze Ierusalimul în timpul armistițiului, trebuia mai întâi să dovedească Națiunilor Unite existența unei șosele până la Ierusalim, controlate în întregime de FAI.

Cu 48 de ore înainte de încetarea focului, muncitorii de pe șantier fură uimiți să vadă un grup de corespondenți străini veniți să viziteze șantierul. Fuseseră îndrumați spre noua șosea de către ofițerii de presă israelieni. Fără să știe, ziariștii se dovediră de mare ajutor pentru Israel. Reportajele acestora din presa internațională, cu privire la faptul că Israelul construise deja o a doua șosea care ducea la Ierusalim, reprezentară dovada că orașul nu mai era în stare de asediu.

Kenneth Bilby, cunoscutul reporter al publicației New York Herald Tribune, a numit noua șosea „șoseaua Burma“, după numele

autostrăzii construite în anii 1937–1938, între Burma și China, și care a facilitat aprovizionarea armatei chineze în ciuda blocadei japoneze.

Șoseaua Burma, construită în spatele Legiunii Iordaniene. (Hans Pinn, Biroul de presă al guvernului israelian)

Șoseaua israeliană Burma fu finalizată în noaptea dinaintea începerii armistițiului, pe 11 iunie 1948. Lucrările, însă, au continuat tacit până pe 14 iulie, când au venit în vizită observatorii ONU și au văzut camioanele israeliene urcând până la Ierusalim. Ulterior, când Șoseaua Burma fu pavată și inaugurată în mod oficial, aceasta fu redenumită „Șoseaua Curajului“.

David Marcus, care contribuise atât de mult la Șoseaua Curajului, nu mai trăia când aceasta fuse finalizată. Neputând să doarmă în noaptea anterioară începerii armistițiului, acesta se înfășurase într-un cearșaf și pornise la plimbare în afara zonei postului său de comandă. Văzând silueta îmbrăcată în alb, o santinelă îl luase drept dușman. Strigase la bărbatul în alb cerându-i să spună parola din noaptea respectivă. Marcus nu spuse parola ca să se prezinte și atunci santinela îl împușcase, o singură dată. Marcus fusese rănit mortal. Sicriul său a fost transportat cu avionul în SUA și acesta a fost înmormântat cu toate onorurile militare. Un ofițer al FAI mai puțin cunoscut, care avea ochiul stâng acoperit cu un petic negru, însoți sicriul lui Marcus până la New York. Era maiorul Moshe Dayan.

Câțiva ani mai târziu, povestea lui Marcus avea să fie transpusă într-un film numit Umbra unui uriaș.

Cu câteva ore înainte de începerea armistițiului, camioanele o porniră pe Șoseaua Burma și, astfel, Ierusalimul avea să fie salvat.

Yitzhak Navon, ulterior al cincilea președinte al Israelului

În timpul asediului Ierusalimului, eram șeful Departamentului Arab al Serviciilor Secrete. După izbucnirea războiului, nu mai puteam să folosim agenți arabi și trebuia să ne bazăm cu precădere pe interceptarea convorbirilor telefonice ale inamicilor. Astfel, de exemplu, când ai noștri – printre care și viitorii generali Dado Elazar și Raful Eitan – se pregăteau să se retragă din mănăstirea San Simon în cartierul Katamon, am interceptat o transmisiune prin care comandantul arab anunța că soldații săi erau epuizați și că decisese să se retragă. Astfel am preluat controlul asupra Katamonului. Ceva asemănător s-a întâmplat și în tabăra Allenby. De data aceasta, din contră, când am auzit o discuție despre un plan prin care se întindea o cursă convoiului de ajutoare din Etzion Bloc (Etzion Bloc este un grup de așezări evreiești din sudul Ierusalimului), am transmis știrea personalului militar, însă acesta nu a băgat în seamă mesajul și convoiul a pornit la drum. La întoarcere, convoiul a fost atacat de arabi la Nebi Daniel, consecințele fiind letale. Atunci mi-am dat demisia – ce sens are să ai servicii secrete dacă nu le folosești? –, însă m-au convins să rămân.

Am întâmpinat greutăți foarte mari în timpul asediului. Don Joseph, guvernatorul Ierusalimului, a informat guvernul că întregul stoc al orașului consta din margarină pentru cinci zile, tăiței pentru patru zile și carne uscată pentru zece zile. Acesta a introdus raționalizarea – 200 de grame de pâine pe zi pentru adulți (plus un ou pentru copii), 50 de grame de margarină pe săptămână, o conservă de sardele o dată la două săptămâni, 100 de grame de legume, 50 de grame de zahăr și 50 de grame de orez. Mai mâncam și nalbă (malva), pe care o culegeam de pe câmp, și făceam și supă de iarbă. Apa se distribuia în căni gradate.

Și, apoi, au deschis Șoseaua Burma!

Într-o zi am mers la Tel Aviv pe Șoseaua Burma pentru a-i interoga pe prizonieri. Și, spre surprinderea mea, am putut să cumpăr lumânări, chibrituri și sardele – câte am vrut. Sardele: un adevărat festin!

Războiul de Independență a fost încununat de victoria israelienilor. La sfârșitul anului 1953, premierul Ben-Gurion, în vârstă de 67 de ani, și-a dat demisia și s-a stabilit în chibuțul Sde Boker din Negev, însă, în februarie 1955, acesta a fost convins să se întoarcă în calitate de ministru al apărării sub conducerea prim-ministrului Moshe Sharett. Ben-Gurion îl acuză pe moderatul Sharett de slăbiciune și nehotărâre. Aceeași părere o are și șeful statului-major Moshe Dayan, în vârstă de 40 de ani, care este aliat apropiat al directorului general al Ministerului Apărării, Shimon Peres, în vârstă de 32 de ani. Incursiunile teroriștilor în Israel și amenințările publice tot mai mari cu războiul ale președintelui Egiptului, Gamal Abdel Nasser, îl determină pe Ben-Gurion să adopte o politică severă în relațiile cu vecinii Israelului. După fiecare atac terorist, Israelul va considera de-acum responsabil statul de pe al cărui teritoriu provin teroriștii și va lansa raiduri represive împotriva bazelor militare ale respectivului stat.

Capitolul 3. Săgeata neagră – 1955

Pe 28 februarie 1955, după căderea nopții, șase parașutiști sub comanda lui Saadia („Supapo“) Elkayam trecură granița în Fâșia Gaza, aflată sub ocupație egipteană. Granița nu era marcată de un gard, ci era doar un șanț adânc săpat de excavatoare. Mica echipă de elită a lui Supapo se deplasă fără zgomot între cele două poziții ale armatei egiptene, însă o santinelă care spiona pe ascuns în susul șoselei deschise focul împotriva israelienilor. Supapo și oamenii săi îi omorâră pe egipteni cu grenade de mână și revolvere și își continuară înaintarea. Foarte curând, li se alătură o coloană de parașutiști ai Batalionului 89. Aceasta era condusă de deja faimosul ofițer Ariel („Arik“) Sharon.

Sharon era însoțit de doi observatori ai statului-major și de locțiitorul său, Aharon Davidi, un tip calm, cu barbă. Născut la Tel Aviv, voluntar în Palmach (unități de atac ale FAI în timpul Războiului de Independență) de la vârsta de 14 ani, Davidi fusese poreclit „cel mai calm soldat din armată“. Calmul său din timpul schimburilor de focuri devenise legendar. Chiar și în vâltoarea luptei, acest fost ofițer al Palmach-ului își îndeplinea imperturbabil atribuțiile, de parcă gloanțele și grenadele nu îl îngrijorau deloc. Nu știa nimeni că Davidi făcea în secret înaintea fiecărei lupte exerciții care îl ajutau să își ascundă teama în fața propriilor soldați. Buzunarele îi erau pline cu pâine și molfăia coji în timpul luptei, extrăgându-și calmul și liniștea din mâncare. Soldații săi îl admirau și încercau să îi urmeze exemplul.

În timp ce Sharon și Davidi își conduceau coloana în Gaza, o altă unitate de parașutiști, condusă de Danny Matt, care avea o cicatrice din luptă, traversă granița în apropierea chibuțului Be’eri, în sud. Trecură prin câteva sate și puseră la cale o ambuscadă pe autostrada Gaza–Rafah, ca să împiedice întăririle să ajungă în Gaza.

După două ore de marș întins, parașutiștii se opriră într-o livadă cu vedere la o gară și la o mare bază militară egipteană.

La ordinul lui Sharon, parașutiștii atacară.

Începuse astfel Operațiunea „Săgeata neagră“, denumită și raidul din Gaza.

Decizia de a lansa „Săgeata neagră“ fusese luată de către guvernul

israelian după o serie de incidente la granița cu Gaza. Cel mai recent fusese o incursiune în Israel a unei divizii egiptene care adunase informații, care desfășurase operațiuni de sabotaj și omorâse un civil în apropiere de Rehovot. Când se află adevărata identitate a făptașilor, FAI decise să organizeze un atac dur împotriva armatei egiptene.

În ultimii ani, avuseseră loc zeci de incidente la granițele Israelului și mulți intruși pătrunseseră în țară ca să fure, să jefuiască și să ucidă civili. FAI încercase să se răzbune prin raiduri pe teritoriul inamic, însă fără succes. Numele satelor și ale pozițiilor militare arabe pe care FAI a încercat să le ocupe își găsiră locul într-o lungă listă a rușinii. Dintre toate, un adevărat fiasco l-a șocat pe șeful operațiunilor FAI, generalul Moshe Dayan, și anume înfrângerea umilitoare a Brigăzii Givati din orașul iordanian Falame. La 28 ianuarie 1953, 120 de soldați atacaseră satul, care era apărat doar de localnici, îl bombardaseră cu mortiere, iar după patru ore și jumătate se retrăseseră fără să își îndeplinească misiunea. Furios, Dayan dădu un nou ordin:

– Pe viitor, dacă vreun comandant de unitate nu își va îndeplini misiunea pe motiv că nu a putut face față forței inamicului, i se va accepta scuza numai dacă a suferit pierderi de 50%.

Era un ordin foarte dur. Dar nimic nu se schimbă până nu intră în scenă Arik Sharon.

Fiu de fermieri de origine rusă din moshav-ul (sat cooperatist) K'far Malal, Arik era diferit. Rebel din naștere, curajos și impetuos, frumosul ofițer avea 20 de ani când fusese grav rănit în bătălia de la Latrun. A zăcut sângerând într-un lan de grâu, urmărindu-i pe arabii care coborau de pe dealuri grăbindu-se să îi omoare cu arme și cuțite pe israelienii răniți. Un alt soldat, de asemenea rănit, l-a apucat pe Arik de brațe și l-a târât până la liniile israeliene. Celălalt soldat fusese rănit la maxilar și nu putea să vorbească. Cei doi bărbați străbătură de-a bușilea câmpul de luptă, răsunându-le în urechi țipetele disperate ale tovarășilor răniți pe care îi lăsau în urmă. Experiența respectivă l-a marcat pe Sharon pentru mult timp – în viitor, nu avea să mai lase nici un soldat rănit pe câmpul de luptă.

După ce și-a revenit, s-a întors să lupte și a petrecut patru ani în armată înainte de a urma cursurile Universității Ebraice din Ierusalim. Însă, inima nu îi era acolo. Într-o seară a stat și a așteptat în fața biroului premierului din Ierusalim, iar când Moshe Dayan a ieșit din clădire i-a înmânat un bilețel. „Acum sunt student, dar exist. Dacă aveți vreo operațiune pentru mine – sunt gata."

Dayan își amintea de el de pe vremea când era comandantul Armatei de Nord, iar Sharon – ofițerul său responsabil cu informațiile secrete. Într-o zi, Legiunea Iordaniană capturase doi soldați ai FAI și refuzase să îi elibereze. Întorcându-se de la o ședință a statului-major, Dayan îl întrebă nepăsător pe Sharon:

– Spune-mi, e posibil aici să iei ostatici doi legionari?

– Am să verific, domnule, răspunse Arik.

Se urcă într-o furgonetă împreună cu un alt ofițer și merseră până la podul Regele Hussein, la granița cu Iordania; își scoase pistolul și se întoarse cu doi legionari. Dayan fu foarte impresionat: „L-am întrebat doar dacă e posibil“, a spus, „iar el a plecat și s-a întors cu doi legionari ca și cum s-ar fi dus să culeagă fructe din grădină“.

Într-o seară, la Ierusalim, Arik – pe atunci student la Universitatea Ebraică, citind adesea despre ducele Godefroy de Bouillon, care condusese cruciații în Palestina în secolul al XI-lea – fu convocat la biroul colonelului Mishael Shaham, comandantul districtului Ierusalim. Shaham îi ceru să adune o mică echipă de soldați în rezervă, să treacă granița și să arunce în aer casa lui Mustafa Samueli, liderul unei grupări palestiniene, din satul Nebi Samuel. Arik recrută un mic grup de foști tovarăși de război – Shlomo Baum din Kfar Yehezkel, Yitzhak (Gulliver) Ben-Menahem și Yehuda Dayan de la Universitate, Uzi și Yehuda Piamenta din Ierusalim, Yoram Lavi din K'far Malal și Saadia, genistul Palmach-ului… Grupul trecu granița și ajunse neobservat de nimeni la Nebi Samuel. Misiunea nu fuse, însă, încununată de succes – bombardară altă casă, așa că Samueli nu fu ucis. Iordanienii au deschis focul împotriva oamenilor lui Arik, însă aceștia se retraseră în ordine și se întoarseră acasă nevătămați. În ciuda eșecului, era clar că oamenii făcuseră tot ce le stătuse în putință ca să ducă misiunea la bun sfârșit; dacă ar fi fost mai bine antrenați, sigur ar fi reușit.

Arik îi propuse colonelului Shaham să înființeze o unitate secretă pentru misiuni speciale peste graniță. Moshe Dayan fu de acord cu această idee în ciuda obiecțiilor furioase ale colegilor săi. Și astfel, în august 1953, se năștea Unitatea 101.

Unitatea 101 avea să devină legendară, chiar dacă era o unitate de dimensiuni reduse, care a existat numai cinci luni. Membrii săi, care nu erau soldați profesioniști, nu refuzau nici o misiune: incursiuni de recunoaștere ce pătrundeau adânc pe teritoriul inamic, raiduri în bârlogurile teroriștilor, operațiuni riscante în mijlocul mulțimilor

ostile. 101 produse un grup de luptători care inspira întreaga armată.

– Trei oameni au revoluționat FAI, ne-a spus un veteran al Unității 101. Comandantul care a impus schimbarea de sus și care a crezut în ea – Moshe Dayan. Ofițerul care a inițiat operațiunile – Arik Sharon, și luptătorul care a inventat noi metode și a fost un profesor pentru noi toți în materie de planificare strategică – Meir Har-Zion.

Meir („Har“) Har-Zion era locuitor al unui chibuț, tânăr cu picioare lungi, neînfricat, cu excelente instincte de cercetaș, cu mintea creatoare, care părea că știe totul despre geografia Israelului și a Palestinei. La vârsta de 17 ani, fusese luat ostatic de armata siriană în timpul unei excursii pe care o făcea cu sora sa Shoshana la nord de Marea Galileei; după ce fusese eliberat, trecuse granița iordaniană cu o prietenă și vizitase superbul oraș antic Petra, în ciuda patrulelor iordaniene care împușcaseră alți 14 aventurieri israelieni în anii 1950.

Meir se înrolă în armată și fu recrutat de Sharon. Împreună cu prietenul său Shimon (Katcha) Kahaner și alți câțiva tovarăși, acesta a participat la câteva incursiuni în țările vecine. Într-una dintre misiunile nocturne au mers pe jos până în Hebron, la o distanță de 21 de kilometri de granița israeliană, au ucis trei teroriști, le-au aruncat în aer casele și s-au retras – alți 21 de kilometri. Misiunea a fost încununată de succes, însă, la întoarcere, luptătorii Unității 101 au dat peste Corpul Național de Gardă al Iordaniei. Meir i-a atacat pe iordanieni, l-a ucis pe comandantul acestora și și-a condus prietenii înapoi în Israel, aducând cu el pistolul căpeteniei iordaniene.

Sharon și Har-Zion erau eroi, însă aveau și ei părțile lor discutabile. Ben Gurion îl considera pe Sharon drept unul dintre cei mai mari luptători ai Israelului, însă a scris de multe ori în jurnalul său că Sharon „nu spune adevărul“, o acuzație care era împărtășită de către mulți ofițeri superiori.

Între timp, Meir Har-Zion fu lovit de o tragedie. Iubita sa soră, Shoshana, fu capturată și ucisă de beduini împreună cu prietenul ei, în timp ce se aflau într-o excursie la granița iordaniană. Meir și trei tovarăși de-ai săi trecură granița, îi prinseră pe cei cinci ucigași, îi omorâră pe patru dintre ei și îl trimiseră pe cel de-al cincilea să își informeze clanul despre răzbunare. La întoarcere, Ben-Gurion ordonă arestarea lui Meir Har-Zion și suspendarea sa din armată pentru o perioadă de șase luni.

La sfârșitul anului 1953, Moshe Dayan fu numit șeful statului-major al FAI. Curând după aceea, Unitatea 101 fuzionă cu parașutiștii, iar

Sharon deveni comandantul acestora.

Iar în noaptea aceea de februarie își conduse parașutiștii în Gaza.

Sharon i-a încredințat fiecărui ofițer al său câte o misiune. Forța B urma să asigure calea de intrare și de ieșire a soldaților înspre și dinspre Fâșia Gaza. Forța C, formată din veteranii Unității 101, aflate sub comanda lui Danny Matt, urma să atace orice întăriri trimise de la Rafah. Forța D, condusă de un tânăr ofițer pe nume Mordechai („Motta“) Gur, urma să atace gara. O altă unitate de 20 de parașutiști urma să fie folosită drept unitate de rezervă pentru Arik.

Iar Forța A, care primise sarcina cea mai importantă, adică să atace și să distrugă baza egipteană, era comandată de Supapo. Supapo era un ofițer curajos, versiunea mai tânără a lui Sharon. Era o adevărată forță, care se oferea voluntar la cele mai periculoase misiuni. Avea cicatrici pe tot corpul, însă glumea mereu: „Nu s-a fabricat încă glonțul care să mă omoare“. Unității sale A i se încredințau întotdeauna misiunile cele mai periculoase. Cu câteva săptămâni înainte, când Arik decisese să trimită unitatea D a lui Motta Gur într-un raid în Beth Zurif, pe dealurile Hebronului, Supapo a izbucnit în plâns și nu a vorbit cu Motta timp de câteva săptămâni.

Însă, în noaptea aceea, Supapo era încântat. Arik îi ordonă să cucerească baza egipteană și să arunce în aer construcțiile principale. Dis-de-dimineață, Danny Matt se întâlnise cu Supapo și cu tânăra mireasă a acestuia la Tel Aviv. Se pregăteau să primească cheile de la noul lor apartament, se lăudă Supapo.

De data aceasta, își conduse el însuși oamenii, însă comise o greșeală fatală. A luat drept bază a inamicilor o instalație de furnizare a apei, care era înconjurată de corturi și de poziții militare. Egiptenii de la instalația respectivă deschiseră focul asupra atacatorilor. După un scurt schimb de focuri, parașutiștii ocupară tabăra.

Deodată, se auziră împușcături și din întunericul dens de peste drum o ploaie de gloanțe începu să cadă peste parașutiști. Soldații auziră vocea lui Davidi:

– Supapo, e o greșeală! Tabăra e în dreapta ta!

Supapo își dădu seama de greșeala făcută și se repezi spre poarta unității fiind urmat de doi dintre oamenii săi. Focul inamic se înteți.

Glonțul îl nimeri pe Supapo în ochi și îi ieși prin frunte. Un

comandant de pluton, locotenentul Uzi Eilam, târî corpul lui Supapo într-un șanț de lângă șosea, unde zăceau câțiva răniți. Și Uzi era rănit; un glonț îi străpunsese brațul, dar el continua să lupte.

Mitraliere grele egiptene trăgeau încontinuu. Unitatea A se împrăștiase și era derutată. Un sentiment de deznădejde începuse să pună stăpânire pe oameni.

Deodată, apăru Davidi lângă ei, mergând calm pe șosea de parcă nu îl interesau gloanțele egiptenilor. Rămase în picioare lângă un eucalipt, în bătaia focului inamic. Sări și Uzi și veni lângă el.

– Ce se întâmplă, Uzi? întrebă Davidi pe un ton plat.

– Supapo a fost ucis și avem câțiva răniți.

– Din ce direcție trag? întrebă Davidi.

– De-acolo și de-acolo, îi arătă Uzi.

Davidi și Uzi aruncară grenade de mână înspre pozițiile egiptene, iar unul dintre soldați aruncă în aer cel mai apropiat cuib de mitraliere. Davidi adună compania și Uzi strigă:

– Care dintre oamenii mei nu este rănit să mă urmeze!

Apoi, acesta împreună cu patru dintre oamenii săi găsiră o gaură în gardul taberei și intrară pe acolo. Un parașutist fu ucis, însă Uzi îi luă prin surprindere pe egipteni venind din spate și aruncând în aer post după post. Câțiva egipteni fură uciși, alții fugiră. În câteva minute, parașutiștii ocupară toată unitatea. Genistul batalionului îi conduse pe „hamalii“ încărcați cu explozibil în interiorul taberei și, în scurt timp, fură aruncate în aer toate construcțiile. Davidi îi puse pe oamenii lui Supapo să improvizeze tărgi pentru răniți și morți. Lăsând la o parte calmul său legendar, Davidi le strigă soldaților:

– Lei ai Companiei A! Continuați ca și până acum. Continuați ca niște tigri!

În partea de sud a taberei, sosiră patru camioane militare egiptene de la Rafah, aducând cu ele întăriri. Oamenii lui Danny Matt erau pregătiți. Când se apropie primul camion, Katcha sări pe el și își strecură trăgaciul în cabina șoferului. Vehiculul se opri, iar parașutiștii îi atacară pe egipteni cu revolvere și grenade de mână. Un soldat sări pe copertina camionului și trase mult timp asupra egiptenilor aflați înăuntru. Celelalte camioane se opriră trăgând asupra israelienilor de

la distanță, fără însă a îndrăzni să se apropie.

Unul câte unul, detașamentele de parașutiști se retraseră spre graniță, cărându-și tovarășii morți și răniți. Erau opt morți și 20 de răniți. Sharon transmise prin stația radio: „Ne întoarcem. Avem greutăți.“ Ofițerii care îi așteptau nu înțeleseră, însă soția lui, Margalit („Gali“), care venise să aibă grijă de răniți, înțelese că suferiseră pierderi importante. Mulți dintre răniți fură transportați pe tărgi improvizate din puști și cămăși. În ultimul moment, după ce trecuse râpa și se apropia de graniță, Uzi află că unul dintre răniți rămăsese în urmă. Fugi înapoi, îl găsi pe maiorul Michael Karten, observator al statului-major, și îl cără în cârcă până în Israel. Nu știa că acesta era deja mort.

Egiptenii aveau 36 de morți și 28 de răniți. 22 dintre ei fuseseră uciși de oamenii lui Danny Matt.

După luptă, Moshe Dayan le acordă la trei dintre luptători Medalia pentru Curaj: lui Uzi Eilam, lui Aharon Davidi și defunctului Supapo.

La o săptămână de la această luptă, Ben-Gurion vizită baza parașutiștilor, le urmări parada și li se adresă. Îi numi „pionieri“ – voluntarii care merg înaintea națiunii.

Parașutiști și comandanți legendari. Sus, de la dreapta la stânga: Assaf Simhoni, Moshe Efron, Danny Matt, Moshe Dayan, Ariel Sharon, Meir Har-Zion. Jos: Rafael Eitan, Yaakov Yaakov, Aharon Davidi. (Abraham Vered, Bamachane, arhivele FAI)

„Săgeata neagră“ deschisese epoca raidurilor nocturne de represalii. De-acum înainte, FAI avea să răspundă acțiunilor ucigașe și de sabotaj conduse de arabi infiltrați, numiți „Fedayeen“, cu atacuri împotriva bazelor militare și a altor ținte militare inamice. Însă această misiune deschisese cercul vicios al actelor teroriste și al ripostelor care culminară cu campania din Sinai, din 1956.

Ben-Gurion i-a spus plin de convingere unui reporter:

– Aceste raiduri au și un scop moral și educativ. Evreii aceștia [ale căror așezări se află aproape de graniță] vin din Irak, din Kurdistan, din Africa de Nord… Acolo neamul lor era liber… Aici, trebuie să îi asigurăm că poporul evreu are un stat și o armată, iar viața și proprietatea lor au un preț. Trebuie să îi facem să se simtă mândri, să le insuflăm un sentiment de independență și de mândrie, pentru că sunt cetățenii unei națiuni suverane care este răspunzătoare de viețile și de siguranța lor.

Uzi Eilam, viitor director general al Comisiei Israeliene pentru Energie Atomică

Când a fost ucis Supapo, mă aflam la o distanță de câțiva metri de el. Deodată, a apărut lângă mine Davidi, mergând calm sub ploaia de gloanțe. M-am dus lângă el – nu se cădea să stau jos în timp ce comandantul adjunct al batalionului stătea în picioare. De la el am învățat să stau calm și să mă controlez în timpul luptelor. Prin asta transmiți o enormă încredere oamenilor, care cred, astfel, că știi exact ce vrei și încotro te îndrepți.

M-am hotărât să atac împreună cu patru soldați, singurii din unitatea mea care nu erau răniți. Ne-am croit drum prin gard și am pătruns în interiorul bazei prin partea din spate. În cele din urmă, cu doar un soldat, am ajuns la clădirea comandamentului. Acolo se aflau două plutoane de soldați egipteni, iar mulți dintre ei plecară. Atunci l-am informat pe Davidi că puteam să aruncăm în aer clădirile; sosiră geniștii batalionului; și am aruncat în aer două construcții, precum și unitatea de furnizare a apei.

După operațiunea respectivă, am fost internat în spital pentru o serie de intervenții chirurgicale, și apoi am fost trimis la un centru de recuperare. Am fugit de-acolo și, în timpul acțiunii Husan (un raid de represalii), am zburat cu un Piper Cub pe deasupra trupelor. Am zburat tot cu un Piper și în timpul raidului Qalqilya. În ajunul campaniei din Sinai, am fost numit comandant de companie împreună cu Motta și atunci doctorul mi-a tăiat, în sfârșit, ghipsul.

La două luni după campania din Sinai, am fost demobilizat. După trei ani, când m-am însurat, am plecat din chibuț. Au fost foarte supărați pe mine și m-au „iertat“ abia după ce am luat parte la eliberarea Ierusalimului, în timpul Războiului de 6 Zile.

PARTEA A II-A. campania din sinai

În 1955, Egiptul a semnat o înțelegere importantă de înarmare cu Cehoslovacia, care acționa ca reprezentant al Uniunii Sovietice. Urma să primească sute de avioane cu reacție de luptă și de bombardiere, tancuri, tunuri și alte arme cu care să poată șterge Israelul de pe fața Pământului. Ben-Gurion dorea să lanseze un război preventiv împotriva Egiptului. În luna iulie, Nasser naționalizează Canalul Suez și Israelul își găsește brusc doi aliați importanți pentru un atac împotriva Egiptului: Franța și Marea Britanie, care vor să ocupe Canalul și să îl dea jos pe Nasser. În octombrie 1956, cele trei națiuni încheie o înțelegere secretă: vor iniția un atac împotriva Egiptului.

Capitolul 4. Doborâți avionul acesta!“ – 1956

În bezna unei nopți de octombrie, în 1956, pilotul Yoash (Chatto) Tzidon, din cadrul Forțelor Aeriene, decolă la comanda avionului său de luptă Meteor 13, un frumos avion cu reacție de fabricație britanică, care avea amplasat în vârful său negru un aparat radar rotund.

Chatto era conștient că misiunea sa periculoasă era crucială pentru rezultatul următorului război al Israelului. La bordul Meteorului se mai afla navigatorul Elyashiv (Shibi) Brosh. Cei doi știau că misiunea respectivă, dacă era încununată de succes, ar fi fost păstrată strict secretă timp de decenii. Chatto mai știa și faptul că, a doua zi, pe 29 octombrie, Israelul avea să declanșeze atacul împotriva Egiptului. În mod ironic, escadronului său, poreclit Liliacul, nu i se atribuise un rol important; însă, dintr-un motiv anume, acum, în ultimul moment, i se încredințase Operațiunea Cocoșul.

Înalt și având o constituție atletică, cu fața ovală și o frunte clar conturată, acoperită cu un smoc de păr negru, Chatto era familiarizat cu misiunile periculoase. Luptător în cadrul Palmach-ului de la vârsta de 17 ani, acesta fusese încadrat într-o unitate navală care pornise spre Europa, la mijlocul anului 1945, ca fondator al grupării Gideons, o grupare secretă de radio-operatori care coordonau rețeaua de comunicații dintre comandamentul Aliya Bet (imigrarea ilegală în Israelul pre-statal) din Europa, taberele de imigranți ilegali, vasele aflate pe mare și sediul central al Aliya Bet. Însoțise vase de imigranți ilegali, înființase o stație radio secretă într-o tabără de detenție din Cipru și participase la o misiune de sabotaj împotriva vasului britanic Ocean Vigour, implicat în expulzarea de imigranți ilegali evrei. În Cipru, cunoscuse o asistentă medicală din Israel, Raisa Sharira, cu care se însurase. În timpul Războiului de Independență, Chatto condusese un convoi militar la Ierusalim și, la sfârșitul luptelor, se înscrisese în primul program de pregătire a piloților din Israel.

În calitate de pilot combatant, trecuse la avioane cu reacție și, în 1955, fu însărcinat să pregătească un escadron de avioane cu reacție de tip „aparate de luptă nocturnă pe orice vreme“. Îl numi Vizibilitate Zero.

În ultima săptămână din octombrie 1956, Chatto fu rechemat din Anglia, unde își efectua pregătirea pentru lupte aeriene pe timp de noapte. Odată întors în Israel, superiorii îl informară în mare secret

despre Operațiunea Kadeș (campania din Sinai). În câteva zile, îi spuseră, începe războiul.

Avionul Meteor de luptă pe timp de noapte al lui Chatto Tzidon. *Revista Forțelor Aeriene* (Arhiva Forțelor Aeriene)

Pe 28 octombrie, Chatto fu transferat la baza aeriană din Tel Nof, mai aproape de viitorul teatru de război. În ziua aceea, la ora 2 după-amiaza, fu convocat de urgență la sediul Forțelor Aeriene din Ramleh. Comandamentul Forțelor Aeriene a trimis un avion Piper ca să îl aducă neîntârziat, deși drumul de la Tel Nof la Tel Aviv dura doar 20 de minute cu mașina. Comandantul Departamentului aerian, colonelul Shlomo Lahat, încuie ușa biroului său și îi explică sarcinile lui Chatto.

Lahat vorbi succint, după ce îl puse pe Chatto să jure că va păstra secretul.

– Știi, îi spuse, că de curând s-a semnat un tratat pentru un comandament comun între Egipt, Iordania și Siria. Am aflat că șefii militari de stat-major din Egipt și Siria poartă chiar acum discuții la Damasc. Toți ofițerii superiori ai armatei, ai forțelor navale și ai Forțelor Aeriene Egiptene participă la aceste discuții, care sunt conduse de mareșalul Abdel Hakim Amer, șeful statului-major al armatei egiptene. Surse de încredere ale serviciilor de informații,

adăugă Lahat, ne informează că delegația egipteană se va întoarce diseară la Cairo, cu un avion de fabricație sovietică, Iliușin 14.

– Misiunea ta, îi spuse Lahat lui Chatto, este să dobori respectivul avion.

Chatto înțelese semnificația extraordinară a misiunii. Dacă ar fi doborât avionul, forțele armate egiptene ar fi rămas fără conducere militară și fără comandantul suprem chiar în ajunul începerii războiului. Rezultatul întregului conflict putea atârna de reușita sa.

Lahat se aștepta ca avionul egiptean să aleagă o traiectorie de zbor departe de Israel, în afara razei de acțiune a avioanelor de luptă israeliene. Îi propuse lui Chatto să decoleze cu propriul avion și să survoleze Damascul în așteptarea decolării Iliușinului egiptean.

Însă Chatto nu fu de acord.

– Dacă îmi descoperă prezența, aș putea da de belea cu avioanele lor de interceptare. Sau aș putea să rămân fără combustibil înainte de decolarea lor.

Lahat îl întrebă ce plan propune în loc.

Chatto știa că unitățile speciale ale FAI care interceptau canalul de comunicații egipteano-sirian transmiteau informații de ultim minut.

– Sunați-mă la jumătate de oră după decolare, spuse Tzidon, când avionul se va afla deasupra Mediteranei, în raza radarului nostru.

Lahat îl privi surprins:

– Fă cum crezi că e mai bine, îi spuse, în cele din urmă.

Avionul cu reacție Piper îl duse imediat pe Chatto la baza aeriană de la Ramat David, unde își lăsase avionul Meteor. Shibi Brosh, navigatorul, se afla deja acolo. Cei doi pregătiră avionul efectuând chiar și un zbor de noapte de probă. Chatto știa că principala problemă era faptul că avionul Iliușin 14 era un avion cu motor cu piston relativ încet, în timp ce Meteorul său era rapid. Ca să poată să nimerească Iliușinul trebuia să-și încetinească avionul cât mai mult posibil – până la viteza de aterizare sau chiar mai mică –, dar la o asemenea viteză avionul său ar fi putut să se oprească cu vârful în sus și apoi să coboare în picaj și să se prăbușească. Îi veni o idee despre cum ar putea să facă față acestei probleme – prin coborârea parțială a flapsurilor de aterizare, ceea ce și încercă în aer.

Se lăsă noaptea. Apelul veni la câteva ore după cină. Chatto, care avea nervi de oțel, reușise chiar să doarmă circa 30 de minute, când, la ora 10.30 seara, fu trezit din somn. Avionul egiptean decolase din Damasc, i se spuse, și își schimbase direcția spre mare desenând un arc foarte amplu. Se afla undeva la limita razei de acțiune a Meteorului îndreptându-se spre Egipt la o înălțime de 10 000 de picioare sau 3 200 de metri.

La 10.45, Chatto și Shibi decolară în noapte. Întregul Israel era cufundat în întuneric, nu era nici o urmă de lună pe cer. Chatto nu mai văzuse o asemenea beznă. Meteorul avansă în întuneric, având carlinga slab iluminată de lumina infraroșie astfel încât să nu se diminueze vederea nocturnă a pilotului și a navigatorului. Chatto îi asculta la radioemițătorul cu două canale pe controlorii de zbor de la sol, deslușind printre ei vocea calmă și reținută a comandantului Forțelor Aeriene, Dan Tolkovsky.

Atunci apăru prima defecțiune: Chatto descoperi că rezervoarele detașabile nu transferau combustibilul către rezervoarele principale. La decolare, avionul avea două rezervoare de rezervă, pe aripi, fiecare conținând câte 350 de litri de combustibil, și Chatto constată că, pur și simplu, pierduse 700 de litri. Neavând de ales, detașă rezervoarele de rezervă de pe aripi și le aruncă în mare. Puțin mai târziu, auzi vocea surescitată a lui Shibi în aparatul de radiorecepție cu două canale:

– Contact! Contact! Contact!

– Contact! îi transmise Chatto controlorului de la sol.

Shibi îi transmise instrucțiuni clare:

– Boogie [avion neidentificat] la ora două [adică puțin la dreapta]! Aceeași altitudine, la distanță de 4,6 kilometri, drept înainte, deplasare spre ora trei, acum spre ora patru, întoarce mult spre dreapta. Redu viteza! Atenție, te apropii prea repede!

Chatto nu vedea nimic, însă urmă instrucțiunile lui Shibi întocmai, fără să îi spună despre problema care putea apărea când va trebui să adapteze viteza avionului la viteza mai scăzută a avionului de transport.

Chatto se chinui să vadă. Mai întâi i se păru că discerne silueta avionului egiptean; apoi, însă, deslușì o flacără „palidă, pâlpâitoare“ care ieșea din țevile motoarelor cu pistoane.

– Contact vizual, îi raportă controlului de la sol.

Vocea lui Tolkovsky îi răsună în căști.

– Vreau să-mi confirmați identitatea navei pe care am zărit-o. Confirmare, fără nici o urmă de îndoială. Înțeles?

Comandantul Forțelor Aeriene voia să evite orice greșeală care ar fi condus la pierderi umane inutile.

Acum Chatto se afla în spatele avionului egiptean. Cu coada ochiului îi zări țeava de eșapament și făcu la stânga până când desluși lumina ceva mai puternică de la hublourile pasagerilor. Se apropie de avionul egiptean ajungând „nici mai mult, nici mai puțin decât aripă lângă aripă".

Treptat se contură silueta întregului avion. Forma hublourilor din secțiunea pasagerilor semăna cu cea a avioanelor Dakota, însă geamurile de la carlingă erau mai mari, o trăsătură unică a avionului Iliușin 14. Chatto putea să deslușească până și forma cozii Iliușinului.

Apropiindu-se, putu distinge oameni în uniforme militare care mergeau pe culoarul avionului. Și cei care erau așezați păreau că poartă uniforme militare. Faptul că zburase atât de aproape de Iliușin îl costase cel puțin zece minute de combustibil, însă fusese necesar să o facă pentru a fi sigur că identificarea inițială era corectă.

– Confirm identitatea, transmise prin stația de radio către controlul de la sol.

– Ai permisiunea să deschizi foc numai dacă ești absolut sigur, îi ordonă Tolkovsky.

Veni momentul să testeze manevra pe care o încercase mai devreme. Coborî flapsurile de aterizare cu o treime, pentru a preveni o eventuală oprire.

– Foc, anunță la stația de radio cu două canale și apăsă pe trăgaci.

Apărură imediat două erori de funcționare. Cineva umpluse tunurile de bord cu muniție care includea și gloanțe de semnalizare, acestea orbindu-l pentru o clipă. Cea de-a doua defecțiune fu blocarea tunului din dreapta, care produse același efect ca o defecțiune de motor. Meteorul începu să intre în vrie, dar Chatto reuși să recapete controlul și să îl stabilizeze. Deși Iliușinul se cufundase în întuneric, nu îl pierduse și putea vedea o flacără pâlpâind dinspre motorul din partea stângă. Raportă lovitura.

– Doboară-l cu orice preț, îi ordonă vocea lui Tolkovsky. Repet: cu orice preț!

Chatto știa că, dacă nu dobora avionul chiar acum, Israelul ar fi pierdut elementul de surpriză din atacul de a doua zi asupra Egiptului.

Iliușinul zbura acum cu un singur motor, care era mult mai încet decât viteza de aterizare a Meteorului. Dacă ar fi tras din nou – având în vedere reacția inegală a tunurilor, acum că unul dintre ele era blocat –, sigur Meteorul ar fi intrat în vrie. Chatto coborî din nou flapsurile de aterizare, crescu puterea din motoare și se năpusti spre Iliușin. Brusc, apăru un alt pericol: acela de a se ciocni cu avionul egiptean.

Chatto lăsă deoparte frica și se îndreptă în viteză spre Iliușin. Când ajunse la 50 de metri de acesta, îl auzi pe Shibi strigând:

– Schimbă direcția! Schimbă direcția! Intrăm în el. Îl văd în ambele părți ale cabinei.

Ordinul lui Shibi probabil că i-a salvat pe amândoi. În ultimul moment, Chatto apăsă cu putere trăgaciul și se trezi deodată „în mijlocul focului din iad“.

Proiectilele acestuia explodară în Iliușin, la numai câțiva metri de gura tunului Meteorului. Avionul egiptean fu cuprins de flăcări, explozia transformându-l într-o minge de foc. Bucăți în flăcări treceau pe lângă Meteor. Avionul egiptean în flăcări intră în vrie și se descompuse și, din cauza reacției inegale a propriului tun blocat, la fel se întâmplă și cu Meteorul. Ambele avioane se prăbușeau. „O minge de foc și un avion întunecat se învârtiră unul lângă altul și unul sub altul“, scria Chatto mai târziu, „ambele de necontrolat, de parcă erau prinse într-un dans mortal, suprarealist.“

În ultimul moment, Chatto reuși să iasă din vrie, la o altitudine pe care o estima între 150 și 300 de metri. În același timp, văzu Iliușinul cum se prăbuși și explodă în valurile Mediteranei.

Chatto se înălță la 4 500 de metri și raportă:

– Misiune îndeplinită!

Tolkovsky voia să fie sigur:

– L-ai văzut prăbușindu-se?

– Afirmativ. S-a prăbușit. Atunci Chatto se uită la indicatorul de

combustibil și se îngrozi. Mai am puțin combustibil – foarte puțin. Dați-mi coordonatele celei mai apropiate baze.

Habar n-avea unde se află. Singurul radar care îl localiză pe Meteor a fost un dispozitiv al unei baterii aeriene de la baza din Hazor. Comandantul bateriei își asumă sarcina de a-l ghida el însuși pe „Liliac“ până la culoarul de aterizare.

– Zbor în direcția asta cât mai am combustibil, transmise Chatto prin stația radio.

– Crezi că ai să reușești? vocea controlorului părea plină de dubii.

Chatto încercă să facă haz de necaz:

– Am pus lichid din bricheta lui Shibi în rezervorul de combustibil.

Tolkovsky i-o reteză:

– Fără nume!

Indicatorul de combustibil scăzu la zero. Un minut, două minute, trei… Deodată, Chatto deslușì luminile de pe pista din Hazor, care fuseseră aprinse special pentru el în pofida penei de curent. Avionul alunecă spre pista de aterizare și Chatto atinse solul.

În timp ce avionul gonea pe pistă, motoarele se opriră pe rând. Se terminaseră și ultimele picături de combustibil, dar Meteorul era deja la sol.

Expertul tehnic al bazei ajunse primul la avion.

– Ai făcut-o? întrebă.

– Da.

– Deci a-nceput războiul.

Sosiră imediat Ezer Weizman, comandantul bazei și nepotul primului președinte al Israelului.

– Felicitări! și continuă fără să rateze vreo ocazie de a se da mare: Bagă de seamă, numai Hazor putea să te aducă la sol, și adăugă: Ești așteptat la cartierul general. Avem o problemă.

La cartierul general, Lahat, Tolkovsky și șeful statului-major, Moshe Dayan, îi așteptau pe Chatto și pe Shibi. Își strânseră mâinile.

– Care-i problema? întrebă Chatto.

– În ultimul moment, Amar s-a hotărât să nu mai zboare cu Iliușinul. Urmează să decoleze mai târziu cu un avion Dakota.

Chatto se simțea plin de adrenalină.

– Dacă avem timp, o să facem plinul și plecăm și a doua oară, se oferi în timp ce Shibi dădu din cap aprobator.

– Ar fi prea evident și ne-ar expune sursele serviciilor de informații, spuse Dayan. Să-l lăsăm în pace. De vreme ce i-ai eliminat pe membrii statului-major, ai câștigat pe jumătate războiul. Să bem pentru cealaltă jumătate.

Dayan scoase o sticlă de vin și toastară cu toții.

Așa începuse războiul din 1956, însă doar câțiva israelieni știau acest lucru.

Operațiunea Cocoșul avea să fie ținută strict secretă timp de 33 de ani, detalii legate de aceasta ajungând la cunoștința publicului abia în 1989. Egiptenii nu au raportat niciodată doborârea avionului, probabil pentru că nu își dăduseră seama că fusese luat în vizor; la Cairo, se răspândi zvonul potrivit căruia avionul se prăbușise în apropierea unei insule pustii și că membrii statului-major al armatei s-ar fi aflat în continuare acolo așteptând să fie salvați.

Mareșalul Amer, șeful statului-major egiptean de la vremea aceea, avea să se sinucidă după Războiul de 6 Zile.

Yoash (Chatto) Tzidon, pilot combatant

În martie 1993, la patru ani după ce au fost date publicității detalii legate de Operațiunea Cocoșul, un tânăr egiptean ajunse în mod surprinzător la Chatto Tzidon. Era Ahmed Jaffar Nassim, fiul unui consilier al președintelui Nasser, care murise în timpul operațiunii lui Chatto. Întâlnirea dramatică dintre fiul și omul care îi omorâse tatăl avu loc la Tel Aviv Hilton. Întâlnirea, după cum avea să spună Chatto mai târziu, a fost „emoționantă, dar lipsită de amărăciune“. Jaffar, un tip invalid aflat în scaun cu rotile, dorea să știe dacă era adevărat că tatăl său fusese luat ostatic de către israelieni și că fusese torturat până la moarte după ce avionul său efectuase o aterizare forțată. Chatto îi clarifică faptul că nu avusese loc nici o aterizare forțată și că

operațiunea fusese un „punct ochit – punct lovit“.

Doi ani mai târziu, Chatto l-a ajutat pe Jaffar să fie primit la Spitalul Rambam din Haifa pentru o intervenție chirurgicală. „Dorința de a-l ajuta a provenit din nevoia de a împărtăși cu el durerea provocată de pierderea tatălui… precum și din faptul că mă gândeam că, într-o bună zi, s-ar putea afla și fiul meu într-o asemenea situație.“

Această situație a fost ca o eliberare pentru Chatto, care avea o mare sensibilitate față de ceilalți. Raisa, soția sa, își amintește cum, în preziua izbucnirii războiului din 1956, cu ocazia unei cine date de niște prieteni la Londra, Chatto a cunoscut-o pe sora gazdei, o supraviețuitoare a Auschwitzului. Aceasta era în drum spre Israel și spusese „cât de mult i-ar plăcea să vadă Parisul“.

– De ce nu te oprești în drum? o întrebă Chatto.

Femeia răspunse:

– Am un copil mic de un an. Nu pot.

Și așa, din senin, Chatto se oferi să preia fetița, să aibă grijă de ea și să o hrănească în avion. Când se opriră pentru scurt timp la Paris, alese un hotel excelent, încredințând copilul proprietarei hotelului. A doua zi, zbură cu fetița în Israel. Soția îl aștepta la aeroport și, când văzu un bărbat în costum de tweed cu un copilaș în brațe, nu l-a recunoscut.

– Cum ai ajuns să ai grijă de un bebeluș? îl întrebă Raisa.

Chatto se uită uimit la ea:

– Mama ei nu văzuse niciodată Parisul, zise el.

În octombrie 1956, în timp ce Uniunea Sovietică era implicată în revoltele izbucnite la Varșovia și la Budapesta, iar Statele Unite erau în ultima etapă a campaniei electorale pentru prezidențiale – Dwight Eisenhower candidând în al doilea tur – Israelul a atacat Egiptul obținând o victorie răsunătoare care l-a transformat pe Moshe Dayan într-un erou legendar. Cu toate acestea, britanicii și francezii au fost înfrânți în campania de ocupare a Canalului Suez.

Capitolul 5. Kadeș – 1956

În ziua de luni, 29 octombrie 1956, la ora 4.59 după-amiaza, maiorul Rafael („Rafu“) Eitan sări din avionul său Dakota, în Sinaiul de Vest, și declanșă misiunea „Kadeș“.

394 de parașutiști îl urmară sărind din 16 aeronave. De fapt, cu două ore mai devreme, două avioane „Mustang“ distruseseră liniile telefonice de suprafață de deasupra Sinaiului cu elicele și aripile lor ca să întrerupă funcționarea sistemelor de comunicație egiptene.

La Tel Aviv, șeful statului-major, Moshe Dayan, transmise un comunicat oficial către radio „Kol Israel“:

„Purtătorul de cuvânt al FAI anunță că forțele FAI au pătruns și au atacat unitățile Fedayeen de la Ras el Nakeb și Kuntila, și s-au instalat în apropierea Canalului Suez.“

Aterizarea parașutiștilor aproape de Canal, în inima teritoriului egiptean, a marcat lovitura de deschidere a campaniei din Sinai și, totodată, finalizarea unei operațiuni politice strict secrete care i-a avut ca protagoniști pe Ben-Gurion, Dayan și Peres.

În luna septembrie 1955, Israelul suferise o lovitură dureroasă atunci când Uniunea Sovietică, folosind Cehoslovacia ca interfață, încheiase cu Egiptul o înțelegere de proporții privind achiziționarea de armament. URSS-ul urma să îi furnizeze Egiptului circa 200 de avioane de luptă MIG-15 și bombardiere Iliușin 28, avioane de antrenament și de transport, 230 de tancuri, 200 de transportatoare de trupe înarmate, 600 de tunuri și diverse nave – ambarcațiuni cu torpile, distrugătoare, precum și șase submarine. Armele pe care urma să le primească Egiptul erau de o calitate și într-o cantitate fără precedent. Echilibrul de putere din Orientul Mijlociu fusese distrus, iar puterea de intimidare israeliană, serios zdruncinată. Un alt motiv de neliniște era înființarea unui comandament militar comun egipteano-sirian.

Israelul fu cuprins de un val de neliniște. Avea doar 30 de avioane cu reacție de luptă. Numărul tancurilor, al transportoarelor de trupe și al tunurilor era ridicol în comparație cu ce urma să primească Egiptul. Speriați, israelienii donară bani, bijuterii, acte de proprietate unui „Fond al Apărării“, creat în scopul achiziționării de arme. Aprins, Ben-Gurion voia să lanseze neîntârziat un atac asupra Egiptului; însă, când

moțiunea sa a fost supusă votului guvernului, Ben-Gurion a fost învins de pacifistul și moderatul ministru de externe Moshe Sharett. Câteva luni mai târziu, Ben-Gurion se răzbună îndepărtându-l pe Sharett din guvern și numind un nou ministru de externe – pe agera Golda Meir.

Între timp, Shimon Peres a depus eforturi uriașe ca să stabilească o alianță între Franța și Israel. Și, în ciuda criticilor, chiar a batjocurii din cercurile guvernamentale, eforturile sale din Franța s-au dovedit fructuoase; reuși să obțină de acolo mari cantități de arme și să stabilească relații de prietenie și încredere cu miniștri, cu ofițeri de armată și cu parlamentari. În iunie 1956, Israelul a semnat cu Franța înțelegerea „Ge'ut" (Marele Flux), care avea drept obiect o furnizare masivă de arme Israelului.

O lună mai târziu, Nasser făcu o mișcare surprinzătoare naționalizând Canalul Suez. Franța și Marea Britanie, principalele acționare ale Canalului Suez, începură imediat să organizeze o operațiune militară împotriva Egiptului în scopul de a redobândi controlul asupra Canalului. Generalii francezi și britanici dezbătură mai multe planuri de invazie într-un buncăr din al Doilea Război Mondial, construit sub Tamisa. În curând, francezii și-au dat seama că britanicii nu intenționau să atace Egiptul fără un pretext serios; de aceea își îndreptară atenția spre Israel.

Pe 22 octombrie 1956, cu puțin înainte de apusul soarelui, câteva mașini opriră la o vilă retrasă din Sèvres, o suburbie a Parisului. Pasagerii se strecurară pe furiș pe porțile casei. Aceștia erau premierul francez, Guy Mollet, ministrul de externe, Christian Pineau, ministrul apărării, Maurice Bourges-Maunoury, comandantul forțelor armate, precum și câțiva generali de rang înalt. Musafirii lor secreți, care sosiseră cu un avion special, erau premierul Israelului, Ben-Gurion, care își ascunse caracteristica claie de păr alb sub o pălărie cu boruri mari, generalul Moshe Dayan, care își ascunse peticul negru de la ochi sub niște ochelari de soare mari, și Shimon Peres. Cele două delegații se întâlniră într-o atmosferă cordială. Mai târziu, în aceeași seară, li se alătură, totuși, și secretarul britanic însărcinat cu afacerile externe, Selwyn Lloyd.

Când sosi Lloyd, parcă pătrunse odată cu el în vilă un vânt rece. Se pare că britanicul nu putea să uite că în urmă cu numai opt ani Anglia încă mai stăpânea Palestina, iar Ben-Gurion îi era pe atunci cel mai înflăcărat opozant. „Nu neg că secretarul britanic de externe este un om prietenos, plăcut, fermecător, amabil", scria Dayan. „Dar, dacă într-adevăr este așa, atunci a dat dovadă de geniu în a-și ascunde aceste calități. Întregul său comportament exprima dezgust – față de

loc, de companie și de tema discuției.“

Dar Lloyd venise – și astfel cea mai secretă întâlnire de după cel de-al Doilea Război Mondial începuse.

După o primă rundă de discuții, care dură până la căderea nopții, Lloyd plecă pentru a-i da raportul prim-ministrului Anthony Eden.

– După câte se pare, Lloyd nu s-a îndrăgostit de Ben-Gurion, remarcă Peres în noaptea aceea, dar, fără urmă de îndoială, acest sentiment fusese reciproc din primul moment când se întâlniseră.

Conferința a continuat a doua zi. Se discutară câteva idei despre o acțiune care să poată justifica o intervenție anglo-franceză. Fură respinse toate scenariile, unul câte unul. Francezii și britanicii propuseră ca Israelul să atace Egiptul, să cucerească Peninsula Sinai și să creeze astfel o amenințare pentru Canalul Suez: atunci ar fi intervenit Franța și Marea Britanie ca să „apere“ Canalul de forțele combatante.

Însă Ben-Gurion refuză să înceapă un război deschis împotriva Egiptului, doar ca să le ofere Franței și Marii Britanii pretextul dorit; se temea și că Israelul va trebui să ducă greul luptei pe umerii săi șubrezi timp de câteva zile, poate chiar o săptămână, până avea să înceapă invazia franco-britanică.

A doua zi, în timp ce francezii și israelienii serveau prânzul, generalul Maurice Challe, frumosul adjunct al statului-major francez, le ceru să le vorbească. Propuse ca Forțele Aeriene Israeliene să însceneze un atac în Beersheva și să bombardeze orașul. Egiptul urma să fie acuzat de atacul respectiv, iar forțele anglo-franceze ar fi intervenit imediat. Ben-Gurion se înroși de furie și sări ca ars.

Paraşutiştii aterizară în apropierea Canalului Suez. (Abraham Vered, Biroul de presă al guvernului israelian)

– Israelul este puternic pentru că luptă pentru o cauză dreaptă, spuse. Nu voi minți nici în fața opiniei publice, nici a altcuiva.

În tăcerea mormântală care se așternu în încăpere, Challe se așeză la loc roșu de rușine. Ceilalți își îngropară nasurile în farfurii. Fusese o catastrofă, iar conferința părea sortită eșecului.

Atunci Moshe Dayan veni cu formula magică.

Născut în chibuțul Deganya și crescut într-un sat cooperatist din Nahalal, Moshe Dayan era un erou israelian charismatic. Membru al organizației Haganah – organizație evreiască de apărare, din timpul mandatului britanic – acesta crescuse printre vecinii arabi ai orașului Nahalal, pe care îi cunoștea bine și îi respecta. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, făcuse parte dintr-o forță britanică, care acționa împotriva forțelor franceze ale regimului de la Vichy din Liban. Un glonț al unui lunetist inamic i-a spart ochelarii, lovindu-i ochiul stâng. Își pierduse ochiul, dar peticul de pirat care l-a înlocuit a făcut fața lui Dayan cunoscută în tot Israelul și, mai apoi, în lume. Orator înzestrat, iubitor de poezie, arheolog amator și afemeiat, era în egală măsură un luptător neînfricat. În calitate de șef al statului-major, transformase FAI într-o forță flexibilă și dură, comandând raidurile de represalii împotriva dușmanilor neobosiți ai Israelului. Însă, în curând, își dădu seama că represaliile nu puteau rezolva tensiunea crescândă dintre Israel și vecinii săi, în special Egiptul. Susținea ideea atacării Egiptului înainte ca acesta să primească marea cantitate de arme de la blocul sovietic și participă cu interes la conferința de la Sèvres.

Dar Ben-Gurion continua să refuze să lanseze un război deschis împotriva Egiptului. Deci, cum să începi un război fără să începi un război? În acel moment crucial, când întreaga conferință depindea de găsirea unei soluții pentru dilema legată de pretextul unui război, Dayan veni cu un plan.

Să începem războiul de la sfârșit, spuse Dayan. Propuse să parașuteze o unitate israeliană mică în Sinai, la o distanță de circa 48 de kilometri est de Canalul Suez, creând astfel o așa-numită amenințare pe calea apei. Franța și Marea Britanie ar fi declarat că este în pericol Canalul și ar fi lansat ultimatumuri către Egipt și Israel să se retragă spre noi linii, la o distanță de 16 kilometri, de fiecare parte a Canalului. Aceasta însemna ca Egiptul să evacueze întreaga Peninsulă Sinai, ceea ce i-ar fi permis Israelului să o cucerească și să ajungă în apropierea Canalului. Israelul avea să accepte ultimatumul, în timp ce Egiptul sigur l-ar fi respins. Iată pretextul sub care francezii și britanicii și-ar fi declanșat operațiunea militară împotriva Egiptului, la 36 de ore după israelieni.

Ben-Gurion ezită, însă, după o noapte nedormită, fu de acord cu planul lui Dayan. La întâlnirea sa cu Dayan și Peres de a doua zi dimineață, din grădina vilei, acesta îl rugă pe Dayan să îi schițeze planul campaniei. Nimeni nu avea o bucată de hârtie, așa că Peres își rupse pachetul de țigări, iar Dayan îi schiță pe el Peninsula Sinai; o linie punctată reprezenta zborul avioanelor care aveau să îi lanseze pe parașutiști, iar trei săgeți indicau axele principale ale restului ofensivei israeliene. Ben-Gurion, Dayan și Peres semnară, râzând, bucățica de carton, care deveni prima hartă a campaniei din Sinai.

După ce s-au întors în vilă, planul lui Dayan fu adoptat în unanimitate, iar, la 24 octombrie, se semnă un acord secret între Franța, Marea Britanie și Israel. La întoarcerea sa la Tel Aviv, Ben-Gurion convocă o ședință de guvern. Nu le spuse miniștrilor despre călătoria sa în Franța și nici despre acordul a cărui copie o avea în buzunarul de la piept. Dar obținu aprobarea guvernului pentru o operațiune împotriva Egiptului. Cum i se întâmpla de obicei când se afla într-o stare de deosebită tensiune, Ben-Gurion se îmbolnăvi și făcu febră mare. Însă, chiar în seara aceea, Menachem Begin, aprigul rival al lui Ben-Gurion, era invitat acasă la Ben-Gurion pentru prima dată în viața lui. În timp ce Begin stătea pe un scăunel lângă patul lui Ben-Gurion, Bătrânul îi povesti despre decizia de a începe războiul. Begin îl felicită călduros.

Astfel, pe 29 octombrie, Raful Eitan și parașutiștii săi săriră mult

dincolo de liniile inamice, ajunseră la destinație și săpară tranșee pentru noapte. Între miezul nopții și zorii zilei, avioanele israeliene parașutară jeepuri, arme fără recul și aruncătoare grele.

În timp ce oamenii lui Raful se aflau încă în aer, Arik Sharon trecu granița egipteană cu brigada de parașutiști, în transportatoare blindate de trupe, însoțite de tancuri AMX. Coloana înaintă prin Sinai, cucerind câteva fortărețe egiptene în bătălii crâncene și, după 30 de ore, se apropie de tabăra lui Raful.

Așteptându-l pe Arik, Raful pregăti în glumă un indicator din carton: „Stop! Frontieră în față!“ Pe 30 octombrie, imediat după ora 10.00 seara, coloana înarmată ajunse la indicator. Davidi și Sharon, plini de praf fin din deșert, săriră din jeepuri și îl îmbrățișară pe Raful. Misiunea era îndeplinită.

Sau cel puțin așa părea. Sharon se gândea la altceva. În ultimii doi ani, transformase corpul de parașutiști într-o unitate de comando de elită care realizase majoritatea raidurilor de răzbunare împotriva vecinilor Israelului. Prețul fusese, însă, mare – majoritatea celor mai buni luptători fuseseră uciși, iar Meir Har-Zion însuși aproape că murise în cursul raidului de la Al Rahwa, din septembrie 1956; un glonț îi străpunsese gâtul și se sufoca de moarte când doctorul unității, Maurice Ankelevitz, scoase un cuțit de buzunar, i-l înfipse în trahee efectuând o traheotomie improvizată sub focul armelor și salvându-i, astfel, viața.

Totuși, în ciuda răniților și a morților, corpul parașutiștilor fu asaltat de un val mare de voluntari, majoritatea fiind membri ai așezărilor agricole de tip chibuț și moshav. Batalionul deveni astfel brigadă. Sharon, acum locotenent-colonel, devenise cel mai bun luptător al FAI. Dayan îl simpatiza, Ben-Gurion îl admira pentru calitățile sale de luptător, deși îi critica integritatea. În acea zi de 30 octombrie 1956, Sharon era, ca de obicei, dornic să lupte.

Abia îl îmbrățișă pe Raful și decise imediat să cucerească faimoasa Trecătoare Mitla – o șosea șerpuitoare care străbătea canionul de lângă muntele învecinat – și să ajungă primul la Canal cu parașutiștii săi.

Nu părea să fie nici un dușman în trecătoare. Cu o zi în urmă, un convoi înarmat care venea din Egipt traversase Canalul și intrase în trecătoare, însă avioanele cu reacție israeliene îl atacaseră și îl distruseseră în întregime. Carcasele negre ale vehiculelor arse încă mai fumegau de-a lungul șoselei Mitla.

Sharon transmise un mesaj radio cerând permisiunea de a ocupa Trecătoarea Mitla. Însă statul-major îi transmise un ordin clar: „Nu înaintați, rămâneți pe loc“. Sharon, Raful și ceilalți comandanți nu știau că scopul descinderii parașutiștilor la căile de acces la Mitla nu era acela de a se lupta sau de a cuceri – ci doar acela de a servi drept pretext pentru intervenția anglo-franceză.

Dis-de-dimineață, sosi un alt mesaj de la statul-major: „Nu înaintați!“ Însă Arik nu renunță. La ora 11.00 dimineața, colonelul Revaham („Gandhi“) Ze'evi, șeful statului-major de sud, sosi în tabără într-un avion ușor Piper Cub. Arik solicită din nou permisiunea de a intra în Mitla, iar Gandhi îi dădu voie să trimită doar o „patrulă“ în trecătoare, cu condiția ca aceasta să nu se angajeze în vreun conflict.

Arik adună imediat un „echipaj de patrulare“ sub comanda lui Motta Gur. La conducerea coloanei, Arik puse șase autoblindate cu roți și șenilate (vehicule blindate pentru transportul trupelor), după acestea autoblindatul comandantului de tanc Zvi Dahab și cel al lui Danny Matt, după care urmau trei tancuri, apoi autoblindatul comandantului adjunct al brigăzii, Yitzhak („Haka“) Hofi, alte șase autoblindate șenilate pline cu parașutiști, o baterie cu mortiere de 120 mm și câteva camioane care transportau echipamente. Trupele speciale de parașutiști s-au alăturat coloanei, nu ca luptători, ci ca turiști veniți în excursie la Canal. Davidi își făcu o pălărie amuzantă dintr-un ziar ca să se protejeze de soare.

Iar Arik numi tot acest convoi de mărimea unui batalion „echipaj de patrulare“.

La ora 12.30 după-amiaza, convoiul intră în trecătoare. Înaintară în canionul îngust dintre doi munți foarte înalți.

Acolo așteptau egiptenii.

Sute de soldați egipteni se ascundeau în tranșee, în peșteri naturale din stâncă și în spatele unor garduri joase din piatră. Pe șosea, camuflate cu tufe și mănunchiuri de spini, se aflau mașini blindate care transportau mitraliere Bren. Trupele erau poziționate deasupra și erau înarmate cu bazooka, arme fără recul, arme antitanc și mitraliere de dimensiuni medii. Și, într-o a treia linie, în poziții și unghere ascunse în stâncă, se aflau soldați înarmați cu puști și arme automate.

12.50. Autoblindatele care înaintau în trecătoare fură lovite de un tir mortal de gloanțe și de obuze. O ploaie de gloanțe lovi zgomotos

metalul autoblindatelor. Primul autoblindat se balansă înainte și înapoi și se opri, comandantul și șoferul său fiind uciși; ceilalți soldați, dintre care câțiva erau răniți, săriră din vehicul și încercară să-și găsească un adăpost.

Autoblindatul lui Motta Gur se afla la o distanță de circa 140 de metri în urmă. Acesta le ordonă oamenilor săi să se îndrepte spre vehiculul distrus. Trei autoblindate ajunseră la vehiculul oprit și toate fură lovite. Motta le ocoli și încercă să se îndepărteze de ambuscadă, însă fu nimerit și el. Motta și oamenii lui se refugiară într-un șanț mic de lângă drum.

Haka, care se afla în mijlocul coloanei, înțelese că oamenii săi nimeriseră într-o ambuscadă cu efecte fatale. Îi ordonă lui Davidi să se întoarcă și să oprească vehiculele care nu intraseră încă în trecătoare. Davidi descărcă aruncătoarele și deschise foc de pe dealuri. Haka însuși trecuse liniile inamice cu o companie și două tancuri. Vehiculele blindate depășiră autoblindatele blocate și ajunseră în cealaltă parte a trecătoarei, la o distanță de doi kilometri pe șosea.

Mitla, plină de vehiculele arse sau în flăcări ale convoiului egiptean din ziua precedentă, deveni acum un câmp al morții pentru parașutiști. Patru avioane egiptene Meteor se năpustiră asupra coloanei, aruncară în aer opt camioane care transportau combustibil și muniție și loviră câteva mortiere.

Motta îi trimise lui Haka un mesaj urgent prin care îi cerea să se întoarcă în trecătoare ca să îi salveze pe soldații blocați acolo. Îi mai ceru lui Davidi ca trupa de comando a lui Micha Kapusta să atace din spate pozițiile egiptenilor.

Trupa de comando a lui Haka – cea mai bună unitate de parașutiști – urcă în vârful dealurilor. Comandanții de pluton începură să coboare pe pantele nordice și să anihileze pozițiile egiptene. Însă, în această fază, interveni o neînțelegere cumplită.

Luptătorii de comando care distruseseră pozițiile inamice de pe panta dealului vedeau clar șoseaua. Însă nu observară că panta devenea extrem de abruptă chiar la picioarele lor, iar acolo se ascundeau majoritatea egiptenilor. Nu observară nici celelalte poziții ale egiptenilor, care se aflau pe panta sudică, de partea opusă a șoselei.

Brusc, oamenii lui Micha fură loviți de o grindină de gloanțe și de proiectile dinspre panta sudică. Micha crezu că parașutiștii blocați pe șosea trăgeau în ei. Furios, îi strigă lui Davidi prin stația radio să le

spună oamenilor lui Motta să înceteze să tragă, între timp Motta, care nu vedea pozițiile inamice de pe panta sudică, cei care trăgeau înspre trupa de comando, nu înțelegea de ce Micha se oprise și nu continua să avanseze.

Erau momente dramatice.

– Haideți! Înaintați! îi strigă Davidi lui Micha în timp ce Micha își vedea oamenii căzând seceraţi.

Parașutiștii se năpustiră înainte, sub ploaia de gloanțe. Câțiva ajunseră la marginea pantei abrupte și, fără să o observe, se rostogoliră chiar în fața egiptenilor, care îi împușcară.

Fiind ținta unui tir intens, Micha hotărî să se retragă pe un deal din vecinătate. Însă, o altă trupă israeliană apăru în vârful dealului respectiv și, din greșeală, deschise foc asupra oamenilor lui Micha. Furia și durerea lui Micha răsunară în stațiile de emisie-recepție. Soldații săi erau împușcați din toate părțile, și de către egipteni, și de către israelieni.

În final, Davidi înțelese încurcătura care condusese la rapoartele contradictorii ale lui Motta și Micha. Atunci luă o decizie fatidică: trimise un jeep pe trecătoare care să atragă focurile inamice. Observatorii lui Davidi aveau să localizeze astfel sursele focurilor egiptene.

Pentru misiunea aceasta avea nevoie de un voluntar care să fie gata să își sacrifice viața.

– Cine se oferă să se ducă la Motta? întrebă.

Săriră imediat câțiva oameni. Davidi îl alese pe Ken-Dror, propriul său șofer.

Ken-Dror știa că se duce la moarte sigură. Porni jeepul și acceleră îndreptându-se spre trecătoare, devenind imediat ținta unui potop de gloanțe. Jeepul fu distrus, iar Ken-Dror căzu lângă el. Sacrificiul său fu, însă, inutil. Motta și Micha nu reușiră să localizeze sursa focului inamicului.

Davidi trimise apoi un autoblindat cu patru soldați și un locotenent. Vehiculul ajunse la Motta, luă câțiva soldați răniți și se întoarse, neatins.

Și tot nu descoperiră de unde se trăgea.

Davidi îi ordonă din nou lui Micha să atace pozițiile egiptenilor. Soldații lui coborâră din nou repede panta. Alt pluton fu victima focurilor încrucișate de pe dealul sudic. Și, brusc, Micha văzu panta abruptă de la picioarele lui și înțelese unde se aflau pozițiile egiptenilor.

Atunci fu rănit. Un glonț îi străpunse pieptul, își pierdu suflul și simți că moare.

– Dovik! îi strigă locțiitorului său. Preia comanda.

Un glonț îl lovi pe Dovik în cap. Ambii răniți începură să urce târâș dealul. În față văzură alți parașutiști. Se temeau că propriii tovarăși de arme îi vor împușca din greșeală.

– Davidi! Davidi! strigară răgușit.

Ora 5.00 după-amiaza. Un huruit de tancuri se auzi deodată în canionul îngust. Cele două tancuri ale lui Haka se întoarseră de la ieșirea de vest a trecătorii și schimbară cursul luptei. Mai întâi, își îndreptară armele spre dealul din sud și aruncară în aer multe dintre pozițiile inamice. Soldații egipteni o luară la fugă în mod dezorganizat, însă fură secerați de mitralierele parașutiștilor. În același timp, două trupe de parașutiști ajunseră în vârfurile celor două lanțuri de dealuri aflate de o parte și de alta a șoselei. Au intrat în trecătoare din partea vestică și au distrus una câte una pozițiile egiptenilor. Stabiliseră ca linia finală să fie un autoblindat egiptean care ardea în mijlocul canionului. Alți luptători veneau din est și distrugeau pozițiile egiptene care mai rămăseseră pe dealurile din nord și din sud.

La căderea nopții, 50 de parașutiști urcară pe dealuri – jumătate dintre aceștia, sub comanda unui veteran decorat de două ori, Oved Ladijanski, se îndreptară spre lanțul sudic; cealaltă jumătate, sub comanda unui locuitor de chibuț, subțirel și cu vorba blândă, Levi Hofesh, atacă lanțul nordic. Scopul lor era să ajungă la semișenilatul care ardea, fără să lase în urmă nici un soldat egiptean.

Unitatea lui Oved se deplasă pe deal în tăcere, fără să deschidă foc. Ajunse la o poziție întărită pentru mitraliere, săpată în panta stâncoasă. O atacară de dedesubt cu grenade de mână, însă unele dintre ele alunecară de pe stâncă și explodară. Oved aruncă o grenadă spre mitralieră, însă grenada se rostogoli înapoi.

– Vine înapoi, îi șopti Oved soldatului de lângă el, îl împinse într-o parte și îl acoperi cu propriul trup.

Grenada explodă chiar pe pieptul lui Oved, ucigându-l. Unul dintre camarazii săi reuși să arunce o grenadă în interiorul bazei, iar aceasta explodă ucigându-i pe egiptenii ghemuiți în interior.

Supraviețuitorii din unitatea lui Oved continuară să înainteze și să distrugă pozițiile inamice. Levi Hofesh făcu același lucru pe dealul din nord. Acesta remarcă faptul că egiptenii își amplasaseră forțele pe trei niveluri, unul deasupra celuilalt. Își împărți soldații în trei detașamente și fiecare dintre acestea distruse câte una dintre liniile inamice. Lupta era disperată; egiptenii încolțiți nu mai aveau nimic de pierdut. Parașutiștilor le-au luat trei ore ca să înainteze 275 de metri. Cu puțin înainte de ora 8.00 seara, Levi își încheie operațiunea, lăsând în urmă 90 de egipteni morți.

Parașutiștii controlau acum trecătoarea Mitla. În timpul nopții, avioane de transport aterizară în apropiere și ridicară răniții – Dovik și Micha, Danny Matt și alți 120 de parașutiști. Printre cei grav răniți se număra și Yehuda Ken Dror, care se zbătea între viață și moarte. Avea să moară câteva luni mai târziu din cauza rănilor.

38 de parașutiști și 200 de soldați egipteni au murit în bătălia de la Mitla. Alți patru israelieni aveau să mai moară din cauza rănilor. Dayan clocotea de furie și îl acuza pe Sharon pentru pierderea atâtor vieți într-o luptă total inutilă. Alertat, Ben-Gurion refuză să se amestece într-o ceartă între doi ofițeri superiori pe care îi simpatiza în mod deosebit. Însă bătălia de la Mitla chiar a condus la trimiterea lui Sharon într-un exil neoficial și la avansarea sa cu o întârziere de câțiva ani în cadrul FAI.

Bătălia de la Mitla a fost, într-adevăr, una gratuită. Dar a fost o bătălie plină de eroism, în cadrul căreia parașutiștii lui Sharon au întipărit în FAI principiile sale potrivit cărora nimeni nu-și abandonează camarazii pe câmpul de luptă, chiar și cu prețul vieților omenești, iar echipa FAI nu șovăie, nu renunță și nu se retrage până la încheierea misiunii.

Campania din Sinai a durat șapte zile și s-a terminat cu victoria israeliană. Au învins armata egipteană și au cucerit întreaga peninsulă Sinai. Pe de altă parte, însă, invazia franco-britanică a eșuat lamentabil. Triumful israelian a marcat începutul a 11 ani de pace de facto la granița sudică, pace care avea să înceteze brusc odată cu Războiul de 6 Zile.

Rafael „Raful“ Eitan, comandantul Batalionului 890 parașutiști și viitor șef de stat-major

[Extras din cartea acestuia, Povestea unui soldat. Viața și epoca unui erou israelian de război, scrisă împreună cu Dov Goldstein, Maariv, 1985]

Stăteam cel mai aproape de ușa aeronavei. Întotdeauna te ia puțin cu emoții deasupra locului parașutării, chiar dacă ai mai făcut-o de atâtea alte ori. Cu atât mai mult la începutul unei campanii militare de mare amploare și la o asemenea distanță de Israel. Te arunci în necunoscut, pe teritoriul inamicului. Cockpitul avionului de alături era exact lângă mine, la o distanță de doar câțiva metri. I-am făcut cu mâna pilotului. Își prinse capul în mâini ca și cum ar fi spus: „Ce te-așteaptă…“

Lumina roșie. Lumina verde. Sunt în aer, plutesc în jos, spre intersecția de drumuri de la Mitla. E cinci după-amiaza, se înserează. Soarele apune. Se aud câteva împușcături. Ating pământul cu picioarele. Mă eliberez din parașută și mă organizez rapid. Ne scoatem armele din huse. Ne poziționăm pe teritoriul alocat. Unitățile se împrăștie. Deja s-a întunecat. Efectuăm îngrădiri. Punem mine. Săpăm, facem șanțuri. Sunt deja tranșee de pe vremea turcilor. Asta ne ușurează munca. Efectivele noastre își stabilesc baza la Parker Memorial, în vest, și pe drumul spre Bir Hasna, la nord. Marcăm terenul unde urmează să primim proviziile care ne vor fi parașutate.

La scurt timp după ce ne-am ocupat pozițiile, încep primele confruntări cu egiptenii, care nu înțeleg ce se întâmplă.

PARTEA A III-A. Războiul de 6 Zile

Campania Suezului a asigurat Israelului o pace de aproape 11 ani. În 1963, Ben-Gurion a demisionat și a fost înlocuit de Levi Eshkol. Șeful statului-major este acum Yitzhak Rabin. Ben-Gurion, Dayan și Peres sunt liderii unui partid mic, Rafi, creat în urma violentei confruntări dintre Ben-Gurion și Eshkol. Pe 15 mai 1967, președintele Egiptului, Nasser, inițiază brusc o serie de manevre militare care pun Israelul în pericol de distrugere: acesta anunță că se apropie sfârșitul Israelului. Eșuează și încercările Israelului de a obține susținerea marilor puteri. Franța trece în cealaltă tabără; președintele de Gaulle, marele aliat al Israelului, impune în mod neașteptat un embargou asupra armelor destinate Israelului. Sub presiunea populației, Eshkol se vede nevoit să îl numească pe Moshe Dayan ministru al apărării, într-un guvern al unității naționale, în cadrul căruia liderul opoziției, Menachem Begin, este ministru fără portofoliu. Israelul consideră că nu are încotro și trebuie să atace Egiptul înainte de a fi atacat și invadat.

Capitolul 6. Pe viață și pe moarte“ – Operațiunea Focus – 1967

5 iunie 1967

La ora 4.30 dimineața, au fost treziți toți piloții din cadrul Forțelor Aeriene Israeliene. Avioanele acestora erau gata de decolare, cu plinul făcut și cu armele pregătite, la bazele aeriene de la Ramat David, Hatzor, Tel Nof și Hatzerim, și chiar și la aeroportul civil din Lod. În cabine, piloții, cărora li se interzisese să își folosească sistemele de comunicație, țineau stațiile radio închise; până și turnurile de control amuțiseră. Era interzis tuturor să primească fie și cel mai mic indiciu despre decolarea de amploare. Echipajele de la sol dirijau avioanele folosind semnale făcute cu lumini colorate. La ora 7.14, primele aparate, demodatele avioane franceze Ouragan, își luară zborul, urmate la ora 7.16 de alte avioane Ouragan. După ele, răsunară pe cerul dimineții avioane Vautour, Mystère, Super Mystère și Mirage, potrivit unui orar calculat cu strictețe până la ultimul minut. Avioanele decolară într-un ritm frenetic de la mai multe baze, cu o frecvență de un avion pe minut; de la baza Hatzor, decolară 77 de avioane între orele 7.14 și 8.15, cu o medie de un avion la fiecare 48 de secunde. Foarte rapid au ajuns pe cer 183 de aparate, de fapt, întreaga Forță Aeriană a Israelului. Se grupară în formații de patru și porni fiecare pe culoarul său de zbor. Rămaseră 12 aparate Mirage ca să păzească spațiul aerian al Israelului.

Decolarea avioanelor marcă începutul Războiului de 6 Zile.

Iminența războiului se făcuse simțită cu trei săptămâni în urmă, pe 15 mai, de Ziua Independenței Israelului. Divizii ale Armatei Egiptene pătrunseseră zgomotos și pe neașteptate în Peninsula Sinai, instalându-se de-a lungul graniței israeliene. Președintele Egiptului, Gamal Abdel Nasser, îi expulzase pe observatorii ONU din Sinai, închisese Strâmtoarea Tiran și încheiase înțelegeri militare cu Siria și Iordania. Până și Irakul anunțase că li se alătură. Arabii au reacționat cu entuziasm, oamenii au dansat pe străzi fluturând steaguri și postere și strigând sloganuri de furie și ură împotriva Israelului. Apăru în toată mass-media imaginea unui Nasser surâzător și sigur pe sine, înconjurat de piloți de luptă egipteni – tineri șoimi îmbrăcați în costume de cosmonauți, la baza aeriană de la Bir Gifgafa; Nasser făcu atunci, în fața camerelor de televiziune, o declarație devenită istorică:

– Dacă Israelul vrea război, ahlan wa sahlan – E bine-venit!

Canalele de radio și de televiziune din întreaga lume arabă anunțau moartea iminentă a Israelului. Marea Britanie și Statele Unite nu găseau nici o cale să rezolve criza și să redeschidă Strâmtoarea Tiran pentru flota israeliană. Președintele Franței, Charles de Gaulle, a renunțat la alianța cu Israelul și a impus un embargo asupra livrării de arme către FAI.

Israelienii simțeau pericolul exterminării plutind deasupra capetelor. Prim-ministrul Levi Eshkol și guvernul acestuia păreau să ezite, paralizați, încercând parcă să câștige timp. Opinia publică forță conducerea să înființeze un guvern de unitate națională, în cadrul căruia Moshe Dayan, elogiatul erou al campaniei din Sinai, fu numit ministru al apărării.

Pe 4 iunie, guvernul decise să meargă la război. Primul pas urma să fie Operațiunea Focus a Forțelor Aeriene, iar eventuala victorie finală depindea de succesul acesteia.

Operațiunea Focus fusese concepută în scopul de a distruge Forțele Aeriene Egiptene – sau, la nevoie, toate forțele aeriene inamice – de la sol. Tânărul căpitan Rafi Sivron pregătise un plan original care consta într-un atac-surpriză asupra aeroporturilor inamice, în bombardarea pistelor pentru a împiedica decolările și aterizările, precum și în distrugerea avioanelor de la sol. În 1965, Sivron fusese luat sub comanda sa de către maiorul Yossi Sarig, fost comandant al avioanelor Vautour aparținând Escadronului 110 și care fusese numit șeful Secțiunii de atac din cadrul Departamentului de operațiuni. Noua funcție i se potrivea mănușă lui Sarig. Participase anterior la numeroase misiuni temerare de supraveghere fotografică, atât pe timp de zi, cât și pe timp de noapte, deasupra tuturor aerodromurilor arabe din Egipt, Iordania, Siria și Liban. Cunoștea aerodromurile ca pe propriul buzunar. În lumina schimbărilor drastice care interveniseră în Orientul Mijlociu și în cadrul Forțelor Aeriene din regiune, Sarig se implică el însuși în planificarea detaliată, în continuă schimbare a operațiunii.

Elementul-surpriză avea să joace un rol esențial în reușita planului. Avioanele de atac urmau să atace aerodromurile egiptene brusc și exact în același timp. Astfel, trebuia ca acestea să decoleze și să zboare fără să folosească deloc aparatele de radiorecepție, la cea mai mică altitudine posibilă – sub zona de acoperire a aparatelor radar – și să ajungă la țintă toate exact în același timp. Majoritatea urmau să zboare deasupra Mării Mediterane ca să ajungă în Egipt dinspre nord.

Altele, care se îndreptau spre cele mai îndepărtate aerodromuri, aveau să zboare pe deasupra Deșertului Negev din Israel și pe deasupra Mării Roșii. Era nevoie să se stabilească culoare aeriene și programe de zbor precise și se efectuau exerciții interminabile de deco-lare și de zbor la o altitudine de până la 30 de metri deasupra nivelului mării.

Ca să își pună în aplicare planul, Forțele Aeriene aveau nevoie de 530 de avioane de atac, chiar dacă dețineau numai 200. Se pare că soluția a fost găsită ca urmare a unei remarci făcute de Ben-Gurion în timpul unei vizite la baza aeriană de la Ramat David, când acesta l-a întrebat pe comandantul bazei:

– Cât timp îi ia unui avion care tocmai s-a întors ca să se pregătească pentru o nouă misiune?

Intervalul critic – pentru alimentarea de la autocisterne, aducerea camioanelor cu muniție și altele – era între o oră și o oră și jumătate. Remarca lui Ben-Gurion a fost ca un apel de deșteptare pentru personalul Forțelor Aeriene, care se hotărî să reducă drastic timpul de pregătire a fiecărui avion pentru următorul zbor. Se aduseră conducte și furtunuri de alimentare în hangarele subterane în care erau staționate avioanele pentru ca acestea să poată fi alimentate în momentul sosirii. În fiecare hangar era gata câte o încărcătură de muniții și bombe pentru una sau două misiuni, iar în momentul în care aceasta era pusă în avion era trimisă o altă încărcătură pentru următorul zbor. Echipajele de la sol erau pregătite să efectueze toate pregătirile și verificările în timp-record. Comandanții stăteau lângă avioane cu cronometre în mână evaluând modalitățile în care se putea reduce timpul cu alte câteva minute și secunde. Începură concursuri între echipajele escadroanelor și chiar între diferite baze.

Timpul de pregătire al fiecărui avion de luptă fu redus cu 5–7 minute; drept urmare, puterea Forțelor Aeriene crescu de câteva ori, numărul avioanelor sporind odată cu numărul misiunilor suplimentare pe care acestea le puteau aduce la îndeplinire. Și, întrucât avioanele forțelor aeriene arabe consumau mai mult timp la sol, între zboruri, Forțele Aeriene Israeliene puteau lansa mai multe valuri ofensive cu un număr mult mai mic de avioane.

De-acum planul bombardării aerodromurilor era gata. Unele dintre acestea erau pavate cu ciment, altele cu asfalt. Fiecare tip de pistă necesita alt tip de arme. Forțele Aeriene aveau bombe care cântăreau 50, 70, 250 și 500 de kilograme și trebuiau să potrivească tipurile de explozibili și de avioane de atac cu aerodromurile. Unele aerodromuri aveau doar o pistă de decolare, însă MIG-urile egiptene puteau decola

și de pe pista de rulare paralelă cu aceasta; deci se impunea să bombardeze și culoarul respectiv. La alte aerodromuri, pistele se intersectau. Unele aveau piste de peste trei kilometri lungime, chiar dacă MIG-urile aveau nevoie de numai o treime din lungime; în astfel de cazuri, trebuiau să împartă pista în trei și să bombardeze fiecare parte cu precizie.

Laboratorul de cercetare al companiei Israel Military Industries (IMI), sub conducerea inginerului Abraham Makov, supraveghease realizarea bombei de penetrare anti-pistă, care urma să fie lansată de la o înălțime de circa 100 de metri. Urma să fie ejectată o parașută minusculă, menită să direcționeze vârful bombei spre sol la un unghi de 60 de grade; în același timp, avea să se activeze o retrorachetă din coadă, menită să propulseze bomba către pistă. Bomba în greutate de 70 de kilograme urma să penetreze pista de ciment și să explodeze după 6 secunde, formând astfel un crater de circa 1,5 metri adâncime, cu un diametru de 5 metri. IMI realizase și o bombă de penetrare anti-pistă cu o putere chiar mai mare și, până la începerea războiului, furnizase Forțelor Aeriene 66 de bucăți din modelul mare și 187 mai mici.

Întrebarea era cum să bombardeze pistele. Era mai bine ca un avion care transporta două bombe să le lanseze pe amândouă o dată sau era nevoie să mai facă un transport? Ce aveau să facă în caz de vânt puternic? Cât de probabil era să fie vânt puternic dimineața? Și cât de mari ar fi distrugerile provocate de bombardarea pistelor?

Pentru a verifica toate aceste elemente au hotărât să bombardeze… baza aeriană israeliană de la Hatzor. În perioada respectivă, pista era închisă pentru reparații. Familiile echipajelor fură evacuate, iar noaptea avioanele FAI-ului se năpustiră asupra Hatzorului și bombardară pista. După evaluarea rezultatelor, Forțele Aeriene calculară și cât le-ar lua egiptenilor ca să acopere găurile din piste și să repare pistele bombardate. Rezultatul era în jur de 40 de minute începând din momentul în care comandantul bazei aeriene egiptene lua un jeep, mergea să vadă paguba și ordona umplerea găurilor. Însă Forțele Aeriene doreau ca reparațiile să dureze două ore, urmând ca apoi cel de-al doilea val de avioane să le mai bombardeze o dată.

Soluția: bombe cu siguranțe temporizate care să poată pătrunde la o mare adâncime fără să explodeze. Sigur, comandantul egiptean avea să ordone acoperirea craterelor și, după un interval de timp predeterminat, bombele îngropate aveau să explodeze provocând din nou pistei pagube ce aveau să o facă inutilizabilă. S-a stabilit ca fiecare formație care pleca în misiune de bombardare să aibă câte o

bombă sau două cu mecanism întârziat.

Și cum aveau să apere Israelul de vreme ce toate avioanele erau în Egipt? Comandantul Forțelor Aeriene, Mordechai (Motti) Hod, și-a asumat un risc uriaș lăsând Israelul în grija a 10–12 aparate Mirage. Forțele Aeriene au mai hotărât și ca un grup de avioane Mirage să atace aerodromurile inamice din apropierea Israelului pentru a se putea întoarce imediat să apere țara în caz de nevoie.

Și ultima întrebare: când să atace? Unii comandanți preferau cu puțin înainte de apusul soarelui, știut fiind că egiptenii nu zburau noaptea. Însă serviciile de informații raportară că pregătirile Forțelor Aeriene Egiptene aveau loc la apariția primelor raze de soare: piloții se trezeau devreme, se duceau în misiuni de recunoaștere și aterizau la propriile baze în jurul orei 7.30 dimineața (6.30 ora Israelului). Apoi se duceau să-și bea cafeaua și să își mănânce micul dejun. În acest interval, comandanții bazelor și ofițerii statului-major erau în drum spre birourile lor. Hod explică:

– Când plec de acasă din Tzahala spre sediu la ora 7.45 dimineața și mă informează pe Motorola mea că sunt probleme, n-am ce să fac.

Se luă decizia: atacul urma să aibă loc la ora 7.45 dimineața.

Planul s-a repetat la nesfârșit. Totul era gata, dar nu se întrevedea nici un război la orizont – asta până pe 15 mai 1967, când totul s-a schimbat.

Sarig își îndeplinise sarcinile și plecă în Statele Unite ca să ia în primire o aeronavă Skyhawk pentru noul escadron. 10 zile mai târziu, însă, primi un telefon prin care i se cerea să se întoarcă neîntârziat în Israel. Fu condus de la aeroportul Lod direct la așa-numitul „Pit“, postul subteran operațional de comandă de la cartierul general al FAI-ului din Tel Aviv, unde își reluă fosta funcție și începu să primească informări. Serviciile de informații raportau că Forțele Aeriene Egiptene schimbau nivelurile de alertă și că bombardierele acestora de tip Tupolev-16 porniseră spre aerodromuri mai îndepărtate, precum Luxor și Ras Banas.

Hod, Sarig și Ezer Weizman, șeful adjunct al FAI și fostul comandant al Forțelor Aeriene, se prezentară la ședința statului-major, iar Sarig le descrise Operațiunea Focus. Generalul Herzel Shafir îi întrebă:

– Și cum rămâne cu Siria și cu Iordania?

Sarig răspunse:

– După trei ore, o să desfășurăm Operațiunea Focus și în Siria și Iordania.

Generalul Yitzhak Hofi îi întrerupse:

– Uitați-vă la forțele noastre aeriene. Ezer Weizman și Motti Hod se laudă, ca de obicei, dar acum și un maior vorbește la fel?

În noaptea de 4 iunie, avură loc ultimele schimburi de informații dintre comandanții bazelor. Fu emis către piloți ordinul să nu folosească deloc radioemițătoarele:

– Chiar și dacă aveți vreo problemă la motor, dacă trebuie să vă întoarceți sau chiar să abandonați avionul, nu deschideți sistemul de comunicații.

Piloții aveau voie să folosească doar câte un ceas de mână, o busolă și o hartă și nu aveau nici un ajutor care să îi dirijeze către țintele din Egipt. Fiecare avea la dispoziție între cinci și șapte minute ca să bombardeze pistele și să mai treacă de trei ori pe deasupra aerodromurilor ca să bombardeze avioanele și celelalte ținte din zonă.

Îi trimiseră pe piloți devreme la culcare ca să fie odihniți dimineață. Mulți nu putură să doarmă. Era în joc o operațiune incredibilă al cărei scop era distrugerea în întregime a Forțelor Aeriene Egiptene. De aceasta depindeau rezultatul războiului și însăși existența Israelului.

Unul dintre piloți, Yair Neuman, scria în jurnalul escadronului: „5 iunie 1967. Ajunul marii căderi a Egiptului și a sateliților săi. Îmi tremură mâna!“ (Neuman a fost ucis în prima zi a războiului.) Un alt pilot scria: „Am simțit că întregul destin al poporului Israelului a fost așezat pe umerii noștri“. Un altul nota: „Ochii evreilor din toată lumea sunt ațintiți asupra noastră plini de emoție“, iar prietenul său adăuga: „Dumnezeu ține cu evreii – rugul aprins și tancurile în flăcări sunt în Sinai“.

La ora 7.14, primul avion țâșni ca o rachetă, fiind urmat de alte 182.

Tăcerea aparatelor de radiorecepție se menținu, dar, ca să nu suspecteze egiptenii că se pune ceva la cale, decolară câteva avioane de vânătoare Fouga, ai căror piloți vorbeau în stațiile de radiotransmisie ca și cum ar fi fost escadrile de Mystère și Mirage ce desfășurau exerciții obișnuite deasupra Israelului. Dacă egiptenii îi ascultau, puteau să creadă că este o zi obișnuită a Forțelor Aeriene Israeliene.

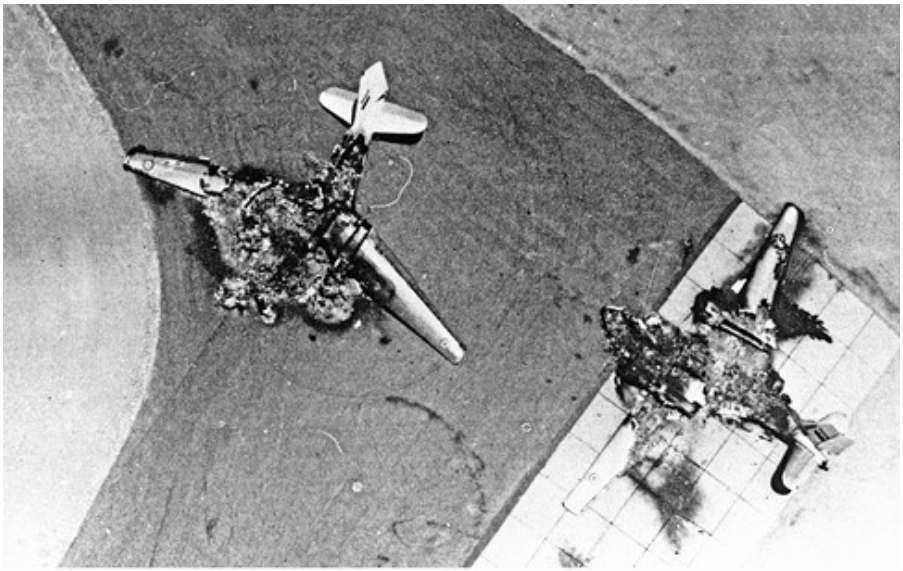

Bombardiere egiptene distruse la sol (Biroul de presă al guvernului israelian)

Pe măsură ce avioanele se apropiau de spațiul aerian al Egiptului, fură activate sistemele electronice de luptă ale Forțelor Aeriene, care reduseră la tăcere sau întrerupseră rețelele de transmisie ale egiptenilor și sistemele de radar ale acestora. La centrul de comandă, începu o așteptare stresantă.

La ora 7.45 dimineața, avioanele erau deasupra țintelor. 183 de aeronave se năpustiră asupra aerodromurilor egiptene. Pregătirile meticuloase, planificarea, calculele și exercițiile se dovediră folositoare. Tăcerea radio fu întreruptă brusc, iar rețelele de comunicații ale Forțelor Aeriene se umplură de rapoarte entuziaste de pe cerul Egiptului. Surpriza egiptenilor era completă. Rezultatul – chiar mai bun decât fusese de așteptat. Unul după altul, fuseseră aruncate în aer 11 aerodromuri egiptene, deasupra acestora înălțându-se coloane de fum și foc. 173 de avioane atacară aerodromurile din El Arish, El Sir, Bir Gifgafa, Bir Tamada, Kibrit, Fayad, Abu Sweir, Inshas, Cairo International, Cairo de Vest și Beni Suef. Celelalte zece avioane au îndeplinit misiuni de patrulare și de recunoaștere fotografică.

Primele bombe de penetrare anti-pistă căzură pe aeroportul din Kibrit. Piloții nu bombardară pistele de la El Arish ca acestea să poată fi folosite de Forțele Aeriene când Brigăzile Blindate aveau să ocupe aerodromul. La Bir Gifgafa, cinci MIG-uri fură distruse, unul reușind

să scape. La Cairo de Vest, printre altele, fură distruse 15 bombardiere Tupolev-16. La Inshas, aruncară în aer toate MIG-urile, în ciuda faptului că ceața de dimineață limita vizibilitatea. Una dintre formațiile israeliene ajunsese din greșeală la Aeroportul Internațional din Cairo, dar, când observă avioane de luptă printre cele comerciale, bombardă multe dintre ele.

Aerodromul din Abu Sweir le opuse rezistență în mod deosebit, câteva dintre MIG-urile egiptene reușind să decoleze și să atace avioanele israeliene. Trecură de 27 de ori pe deasupra aerodromului aruncând 102 bombe. Se remarcă, în timpul bătăliei, căpitanul Ben-Zion Zohar, al cărui Vautour se luptă cu MIG-urile întorcându-se să bombardeze aerodromul și care, în drumul de întoarcere în Israel, atacă o baterie de rachete antiaeriene aterizând cu ultimele picături de combustibil. Ulterior, acesta avea să fie decorat.

Imediat după aceea, decolă al doilea val – 164 de ieșiri deasupra a 16 aerodromuri, dintre care unele nu fuseseră atacate în cursul primului val, precum Luxor, de unde unele avioane egiptene plecaseră. Apoi urmară al treilea, al patrulea și al cincilea val, acesta din urmă ajungând chiar și la cele mai îndepărtate aerodromuri din Ghardaqa și Ras Banas.

În timpul celui de-al treilea val, înțeleseră că MIG-uri siriene și avioane iordaniene, de tipul Hawker Hunter, încercau să atace Israelul. Hod ordonă câtorva avioane să schimbe direcția și să desfășoare Operațiunea Focus și în Iordania, și în Siria. Forțele Aeriene distruseră în totalitate Forțele Aeriene Iordaniene și eliminară majoritatea avioanelor siriene.

Se făcură câteva greșeli în timpul operațiunii, dintre care cea mai dureroasă a fost atacul de la aerodromul H-3 din Irak. MIG-uri, Hunter-uri și chiar bombardiere Tupolev decolaseră de pe aeroport încercând să atace diverse ținte din Israel. Aerodromul acesta nu era foarte cunoscut și nu se gândise nimeni că ar fi putut servi ca bază împotriva Israelului. Piloții Forțelor Aeriene efectuară trei atacuri asupra aerodromului irakian, primele două fiind încununate de succes. Însă irakienii își reveniră și, când israelienii veniră pentru a treia oară, se treziră în mijlocul unei ambuscade. Două aeronave Vautour și un Mirage fură doborâte, iar unul dintre piloții care se ejectară, făcut prizonier; celelalte trei avioane se întoarseră în Israel cu coada între picioare.

Însă, eșecul respectiv nu putea umbri succesul răsunător al Operațiunii Focus. În numai câteva ore, forțele armate inamice fuseseră distruse.

Operațiunea a fost componenta decisivă a victoriei Israelului în Războiul de 6 Zile. „Mândria care a însoțit această poveste“, scria un comandant al Forțelor Aeriene, „a fost pur și simplu fără margini. Sunt mulți care consideră că aceasta a fost realizarea supremă a tuturor misiunilor FAI din toate timpurile.“

Pe parcursul Războiului de 6 Zile, FAI a distrus 327 de avioane egiptene, 30 de avioane iordaniene, 65 de avioane siriene, 23 de avioane irakiene și un avion libanez. Însă prețul acestui succes a fost mare: în timpul războiului, Forțele Aeriene au pierdut 46 de aeronave și au deplâns moartea a 24 dintre proprii piloți.

General-maior Avihu Ben-Nun, fost comandant al Forțelor Aeriene

Înaintea Operațiunii Focus, șeful statului-major al FAI, Yitzhak Rabin, a vizitat baza escadrilei. S-a întâlnit cu piloții și ne-a zis că această misiune este „pe viață și pe moarte“. De ea depindea existența Israelului. Rabin și Ezer [Weizman] ne-au sugerat că totul depinde de noi, că, dacă nu reușim, nu există viitor pentru țara asta.

Am condus o formație de patru aeronave Mystere către aerodromul din Fayeed. Fiecare avion ducea câte două bombe a câte 360 de kilograme fiecare. Pe drum, deasupra mării, avionul nr. 4 a dispărut din raza mea vizuală și am simțit o greutate în inimă. La Bardawil, pe coasta Sinaiului, au apărut nori la o altitudine de 300 de metri, așa că mi s-a pus pe inimă încă o greutate. Însă, când am ajuns la Fayeed, am văzut puțin cer senin – și am atacat. Am lansat bombele pe pistă și, la turul următor, am bombardat două MIG-uri de la capătul pistei, care au luat foc.

Un avion de transport Antonov-12 apăru brusc în fața mea, întoarse și o porni spre sud. Aveam o dilemă. Mi-ar fi luat 10 secunde să îl dobor, dar astfel poate că aș fi ratat obiectivul principal, adică distrugerea avioanelor de la sol. În cele din urmă, am hotărât să mă concentrez asupra MIG-urilor. Am distrus 16 MIG-uri și am aruncat în aer o baterie SA-2 de dincolo de Canal. Ne-am găsit până la urmă și al patrulea avion – se întorsese din cauza unei probleme la sistemul de alimentare. La aterizare mi s-a spus că Yonatan Shachar, comandantul escadrilei, fusese doborât și se ejectase și că am fost numit comandantul escadrilei în locul lui.

Câțiva ani mai târziu, cotidianul Al-Ahram din Cairo a publicat un articol despre cel mai decorat pilot al Forțelor Aeriene Egiptene care,

la 5 iunie 1967, aflându-se la bordul avionului său Antonov, a reușit să scape de avioanele care îl urmăreau. Întreaga conducere generală a Egiptului se afla în acel avion Antonov, pe care nu l-am doborât. Nu mi-a plăcut deloc să aflu acest lucru.

În cea de-a treia zi de război, am zburat deasupra Ierusalimului, iar la radio se cânta „Ierusalimul de aur“. A fost singura dată când am plâns în timpul zborului.

Ierusalimul nu s-a numărat printre obiectivele israelienilor în Războiul de 6 Zile. Ofensiva principală are loc în Sinai. Însă, când artileria iordaniană deschide focul asupra Israelului, FAI contraatacă și ocupă Cisiordania. Doi miniștri exercită o mare presiune asupra premierului Eshkol pentru eliberarea Ierusalimului. La început, Eshkol ezită. La fel și Moshe Dayan. În final, în cea de-a treia zi de război, acesta din urmă îi dă FAI undă verde.

Capitolul 7. „Am cucerit Muntele Templului!“ – 1967

– Pânza roșie! Repet: Pânza roșie!

În ziua de 5 iunie 1967, dis-de-dimineață, imediat după ce FAI-ul distrusese cea mai mare parte a avioanelor egiptene de la sol, ordinul „Pânza roșie“ răsună în radioemițătoarele forțelor terestre aflate la granița cu Egiptul. Mii de tancuri, transportoare de trupe, arme cu autopropulsie, jeepuri și camioane trecură granița îndreptându-se spre pozițiile egiptene din Sinai.

Începuse astfel Războiul de 6 Zile.

Israelul nu dorea să fie atras și într-un război cu Iordania. Ministrul de externe Abba Eban îl alertă pe generalul Odd Bull, șeful statului-major al Misiunii ONU de Supraveghere a Armistițiului din Ierusalim, și îi ceru acestuia să îi transmită regelui Hussein al Iordaniei următorul mesaj: „Israelul nu, repet, nu va ataca Iordania dacă Iordania nu atacă. Însă, dacă Iordania va începe ostilitățile, atunci Israelul va reacționa cu toată forța.“ Mesajul îi fu transmis regelui, dar degeaba. Pe 30 mai, Hussein semnase un pact militar cu Nasser și era convins că, de data asta, arabii îi vor nimici pe evrei. Armata iordaniană primi ordinul de a ataca Israelul.

La ora 10.45 dimineața, Legiunea Iordaniană deschise focul de-a lungul tuturor liniilor de armistițiu cu Israelul; fură bombardate Netanya, K'far Saba, Ierusalimul, Ramat David. Tunurile „Long Tom“, amplasate aproape de Kalkiliya și Jenin, în Cisiordania, traseră către centrele israeliene populate. Avioane cu reacție iordaniene se îndreptară spre ținte israeliene. Legiunea lansă în luptă și forțe terestre, care ocupară clădirea guvernului, cartierul general al lui Odd Bull din Ierusalim. Brigada FAI din Ierusalim, însoțită de tancuri, contraatacă și reocupă clădirea; aceasta încercă atunci să stabilească legătura cu enclava israeliană de pe Muntele Scopus, un deal cu vedere spre Ierusalim, unde o mică unitate păzea un spital și un campus vechi al Universității Ebraice.

Comandantul Districtului militar central, generalul Uzi Narkiss, decise să trimită parașutiști la Ierusalim. Renumitul comandant al acestora, Arik Sharon, nu mai era în fruntea lor. Promovat, în cele din urmă, în funcția de general de către șeful statului-major Yitzhak Rabin, Sharon comanda acum divizia din Sinai. Narkiss trimise la Ierusalim nou-creata Brigadă 55, formată din parașutiști rezerviști. Comandantul acestora era un luptător veteran, colonelul Motta Gur.

Motta era o combinație ciudată de intelectual și luptător înnăscut. Avea 18 ani în timpul Războiului de Independență, când își întrerupsese pregătirea la Academia de Ofițeri fiind trimis împreună cu colegii săi să cucerească Be'er Sheva și să se lupte cu egiptenii la Negev. Îi plăcea să le povestească soldaților despre botezul său de foc. În timpul primei sale lupte, spunea, era doar un tinerel speriat și, în timp ce gloanțele zburau în jurul său, a simțit deodată cum i se udă pantalonii. Era copleșit de rușine. Făcuse pipi pe el? Era chiar atât de laș? Imediat ce s-a terminat bătălia a fugit într-un loc retras și și-a verificat hainele, după care a respirat ușurat. Un glonț egiptean îi găurise bidonul cu apă și apa i se vărsase în pantaloni… Până la urmă, nu era un laș.

După lupte grele și sângeroase în care își pierduse unii dintre prieteni, plecase din armată ca să se înscrie la Universitatea Ebraică. Acolo l-a cunoscut pe Arik Sharon, dar n-a fost impresionat de el; a auzit de înființarea Unității 101, dar a preferat să își continue studiile de istorie și cultură a Orientului Mijlociu. Asta până în acea zi din 1955 când s-a întâlnit cu Aharon Davidi, un fost camarad din armată de pe vremea luptelor din Negev.

– Sunt la parașutiști acum, i-a spus Davidi.

– Ce faci acolo?

Davidi i-a povestit despre misiunile unității; în stilul său calm și pragmatic, i-a descris raidurile de răzbunare, incursiunile adânci pe teritoriul inamic și noul spirit care motiva „tipii cu cizme roșii". Motta se entuziasmă.

– Vin și eu, spuse și li se alătură parașutiștilor.

În calitate de comandant al Companiei D, luptă în majoritatea raidurilor de represalii. A fost rănit într-o luptă din Fâșia Gaza și a fost decorat pentru curaj de către Dayan. Cu toate acestea, a devenit cel mai îndârjit critic al lui Sharon, formulând acuzații ofensatoare la adresa comandantului său după bătălia de la Trecătoarea Mitla și obișnuia să spună că „Nu i-am văzut niciodată spatele lui Sharon când îi atacam de dușmani", vrând să spună că legendarul comandant al parașutiștilor nu era, de fapt, un erou. Însă a rămas în corpul parașutiștilor și s-a descurcat de minune. După campania din Sinai, în care a luptat la Mitla, a fost trimis să studieze la École Militaire din Paris. Acolo, pe lângă studiile militare, atât el, cât și soția lui, Rita, au descoperit cultura franceză: teatrele, muzeele, cărțile lui Camus, Sartre, Giraudoux… La întoarcere, a ocupat mai multe funcții în

cadrul armatei. Seara trebuia să le spună povești celor patru copii ai săi, așa că prefera să le scrie el însuși. Cărțile lui pentru copii, despre „Azit, cățelul parașutist“, au fost bestselleruri în Israel și au stat chiar la baza unui film pentru copii.

Iar astăzi trebuia să conducă brigada de veterani înăspriți de război în bătălia pentru Ierusalim.

În după-amiaza acelei zile de 5 iunie, miniștrii Yigal Allon și Menachem Begin intrară în biroul premierului Levi Eshkol. Allon, renumitul fost comandant al Palmach-ului, era liderul partidului de stânga Ahdut Haavoda. Slăbănog și cu început de chelie, Begin era liderul charismatic al aripii drepte Herut. Însă ambii vulturi politici îi cerură insistent lui Eshkol să elibereze Orașul Vechi. Dar le stătea în cale un obstacol formidabil: ministrul apărării, Moshe Dayan, care se temea de eventualele pagube asupra locurilor sfinte și de reacția internațională față de cucerirea Orașului Vechi. Se temea că orice luptă în interiorul Ierusalimului ar fi putut conduce la presiuni externe asupra Israelului care aveau să influențeze campania împotriva Egiptului și să împiedice Israelul să-și îndeplinească scopurile sale de război. Cu toate acestea, Dayan știa că ocuparea Muntelui Scopus de către iordanieni ar fi fost considerată o lovitură gravă asupra prestigiului Israelului. În consecință, a autorizat FAI doar să stabilească legătura cu Scopus.

La ordinul lui Dayan, Motta încredință misiunile celor trei batalioane care urmau să atace în Ierusalimul de Est: Batalionul 66 al lui Yossi Yaffe urma să bombardeze Academia Iordaniană de Poliție, să o ocupe, ca și Dealul Muniției și hotelul Ambasador din apropiere. Celelalte două batalioane urmau să atace Muzeul Rockefeller printr-o acțiune de dublă învăluire. Uzi Eliam, eroul operațiunii „Săgeata neagră“, urma să comande Batalionul 71 la trecerea sa prin mai multe cartiere arabe și prin Colonia americană și să se îndrepte spre Muzeul Rockefeller; Batalionul 28 al lui Yossi Fradkin urma să meargă în sus, pe strada Salah a-Din, o arteră principală a Ierusalimului arab, să ocupe muzeul și zona adiacentă Zidului Orașului Vechi. În urma acestor atacuri, parașutiștii aveau să controleze șoseaua care duce la Muntele Scopus. Toate obiectivele atacului parașutiștilor se aflau în Ierusalimul arab, nici unul în interiorul Orașului Vechi.

Ultima ședință de informare a comandanților de companii avu loc în adăpostul familiei Cohen, din cartierul Beth-Hakerem. În timpul discuțiilor, intră în adăpost mama în vârstă a proprietarului casei. Aceasta îi dădu căpitanului Yoram Zammush un steag israelian foarte

uzat. Cu vocea pierdută, le spuse parașutiștilor că steagul acesta fluturase deasupra casei sale din Orașul Vechi în timpul Războiului de Independență. Îl luase cu ea când fusese nevoită să își părăsească casa. Acum le cerea ofițerilor să înalțe steagul pe Zidul de Vest. Rugămintea acesteia îi emoționă pe soldați; fără să vrea, bătrâna doamnă le stabilise scopul misiunii, chiar dacă acesta nu era scris în vreun document oficial.

La ora 2.30 noaptea, Uzi Eilam își conduse batalionul în Ierusalimul arab, trecură zidurile care marcau granița și, după o luptă crâncenă, cuceriră Colonia americană și se apropiară de Muzeul Rockefeller. Însă celelalte operațiuni nu decurseră potrivit planului. Parașutiștii nu cunoșteau Ierusalimul, iar rapoartele serviciilor de informații privind locațiile și capacitatea de luptă a Legiunii nu erau tocmai conforme cu realitatea. Batalionul 28, care urma să efectueze a doua parte a dublei învăluiri, străbătu tărâmul nimănui urmat de câteva tancuri și se îndreptă spre Muzeul Rockefeller. Însă, la intersecția de lângă Zid, în loc să-și schimbe direcția și să o ia pe strada Salah a-Din, batalionul intră pe Șoseaua Nablus, care se dovedi a fi o capcană fatală.

Afundate în întuneric, Șoseaua Nablus și Zidul Orașului Vechi erau păzite de trupe iordaniene care aveau la dispoziție adăposturi pentru mitraliere grele și poziții speciale pentru pușcași, fiind dotate cu obuziere, bazooka și arme fără recul. Iordanienii au deschis focul asupra parașutiștilor care se apropiau provocându-le acestora pierderi grave. Medicul Shlomo Epstein, care îi îngrijea rănile lui Yossef Hagoel, auzi șuieratul unui obuz care se apropia și se aruncă peste Hagoel ca să îl apere. Obuzul îi sfâșie trupul. Hagoel supraviețui. Locotenentul Mordechai Friedman ridică mâna ca să arunce o grenadă către o poziție de tragere de pe o alee întunecată, însă fu secerat de focul unei mitraliere. Căzu, iar grenada îi explodă în mână.

Comandantul batalionului ceru ajutor și astfel mai veniră câteva tancuri. Unele dintre ele fură lovite, altele rămaseră blocate. Abia după șapte ore de luptă, parașutiștii reușiră să curețe toată șoseaua, care avea mai puțin de 1,5 kilometri lungime. Ajunseră la hotelurile Columbia, care dădea spre Poarta Nablus, și Rivoli, de lângă Poarta lui Irod. Baricadați în vârful zidului, legionarii își concentrară atacul puternic asupra hotelului Rivoli. Haim Russak încercă să îl salveze pe un coleg rănit, însă fu secerat de o mitralieră iordaniană. Medicul Nathan Shechter încercă să îl salveze, dar în zadar. Shechter avea să fie și el ucis în curând, la Muzeul Rockefeller.

În timp ce bătălia era în toi pe Șoseaua Nablus, Batalionul 66 se

angajă într-o luptă cumplită. Parașutiștii pătrunseră în orașul arab și atacară Academia de Poliție. În fruntea lor se afla compania lui Giora Ashkenazi care înainta cu ajutorul bangalore-lor – încărcături explozibile lungi, în formă de țeavă, care aruncau în aer atât gardurile din sârmă ghimpată, cât și cărările explodate din câmpurile de mine. Giora era urmat de compania lui Dodik Rotenberg, care ocupă tranșeele întărite și clădirea Academiei. Companiile lui Gabi Magal și Dedi Yaakobi verificară clădirea și se opriră la vederea imaginii sinistre a Dealului Muniției.

Dealul era un bastion grozav, o clădire fortificată care fusese fabrica de arme a Academiei de Poliție pe vremea mandatului britanic. Iordanienii o transformaseră într-o fortăreață invincibilă. Dealul era înconjurat de ziduri, fiind plin de tranșee înguste, șerpuitoare, protejate cu piatră, pe care unii scriitori le-au descris drept un mănunchi de mațe încurcate. Majoritatea pozițiilor erau acoperite, iar între ele se înălțau buncăre de ciment, inteligent amplasate. Fiecare bucățică a dealului era ținta focurilor încrucișate provenite din mai multe poziții. Dealul era apărat de trupe de elită, cele mai bune trupe ale legionarilor. Aceștia erau luptători excelenți, neîmblânziți, care știau că nu pot părăsi dealul și că trebuie să lupte până la moarte.

Dedi Yaakobi atacă împreună cu parașutiștii săi dealul, însă, în curând, oamenii săi își dădură seama că au căzut în capcana unui infern mortal, fiind expuși unei ploi grele și ucigașe de gloanțe din toate părțile. Noaptea răsuna de bubuitul mitralierelor și al exploziilor bombelor și grenadelor, de țipetele răniților și horcăielile muribunzilor. Parașutiștii înaintară în tranșeele înguste, însă fură victime facile în bătaia tirurilor grele venite dinspre pozițiile din buncăr. Compania se împărți în mai multe unități, însă pe toate le aștepta o soartă cumplită. Formația lui Malmudi fu decimată într-o capcană de focuri încrucișate în câmp deschis. Tăcut și calm, Yoram Eliashiv fu ucis în timp ce se afla în fruntea plutonului. Un glonț îi străpunse fruntea lui Yirmi Eshkol, adjunctul lui Dedi. La scurt timp după începerea luptei, majoritatea oamenilor lui Dedi fură uciși sau răniți. Acesta îl chemă pe Dodik în ajutor; dar, până la sosirea întăririlor, soldații rămași, dintre care unii grav răniți, alergau în continuare înspre tranșee, lovindu-se de multe ori de trupurile legionarilor secerați de gloanțe.

Aceeași soartă îi aștepta și pe soldații lui Dodik. Comandantul de pluton Yoav Tzuri își conduse oamenii spre spațiul deschis, complet expus, unde fuseseră uciși soldații lui Malmudi. Fu și el nimerit și căzu mort. Locțiitorul lui Dodik, Nir Nitzan, conduse un alt pluton în partea de vest a tranșeelor laterale. Îl chemă pe Eitan Nava, un băiat de

moshav, înalt, blond și dur, spunându-i să iasă din tranșee, să alerge în fruntea parașutiștilor și să tragă în dușman cu o mini-mitralieră. Nava știa că e o misiune sinucigașă, însă nu ezită. Sări din tranșee și o luă la fugă trăgând încontinuu în iordanieni și atrăgând totodată focuri din toate direcțiile. Colegii îi strigară să se întoarcă în tranșee.

– Sari în tranșee, ai să mori! Însă el continuă să fugă, nimerind 30 de legionari înainte de a fi ucis.

Un alt luptător, Israel Zuriel, sări imediat din tranșee și îi luă locul lui Nava. Supraviețui ca prin minune.

Majoritatea medicilor care alergau prin tranșee printre zecile de răniți fură răniți sau uciși. Didier Guttal stătea ghemuit într-o tranșee cu brațul smuls din corp. Un alt medic, Yigal Arad, alerga de nebun printre răniții celor două companii acoperind rănile, legând garouri, strângând membre rupte.

Din diverse direcții, soldații supraviețuitori se apropiară de buncărul principal. Zvi Magen, un comandant adjunct de pluton, o porni în fața soldaților săi încercând să arunce o grenadă de mână înspre o poziție; fu ucis cu focuri de mitralieră. Între timp, în est răsări soarele expunându-i astfel pe parașutiști focului precis al lunetiștilor și trăgătorilor cu mitraliera. Însă continuară să lupte, înaintând puțin câte puțin spre buncărul monstruos. Era un buncăr dublu, protejat cu straturi de ciment de 45 de centimetri grosime. Trei parașutiști se apropiară de buncăr din ambele părți – Yaki Hetz, David Shalom și Yehuda Kendel. Eșuară, însă, toate încercările acestora de a-l distruge cu focuri automate, mortiere bazooka și grenade de mână. Comandantul le ordonă să aducă genți cu explozibili, pe care le așezară unele peste altele pe lângă pereții buncărului. O explozie puternică aruncă în aer buncărul, dar soldații trebuiră să se lupte și să ucidă cinci legionari care scăpaseră miraculos.

Lupta se termină la ora 6.15 dimineața. 36 de parașutiști și 70 de legionari muriră pe Dealul Muniției.

Unii legionari fură luați ostatici și prima lor sarcină fu să își îngroape colegii. Un parașutist puse un semn improvizat lângă mormântul lor: „Aici sunt îngropați 28 de legionari“. Un alt luptător corectă semnul și scrise: „… 28 de legionari viteji“.

Dealul Muniției fusese ocupat de parașutiști, dar cu ce preț! Din cele două companii rămăseseră doar câțiva supraviețuitori, care nu fuseseră uciși sau răniți. Un poet israelian, Yoram Teharlev, a scris o

poezie cutremurătoare despre această bătălie:

Șapte se întoarseră în oraș

Și de pe deal se înălțau flăcări

Soarele era sus, la răsărit

Deasupra Dealul Muniției.

Deasupra tuturor buncărelor de ciment de-acolo

Deasupra tuturor tovarășilor noștri dragi de arme

Rămași în urmă, veșnic tineri

Pe Dealul Muniției.

Acum parașutiștii ocupaseră Academia de Poliție, Dealul Muniției și Muzeul Rockefeller, care fusese cucerit de Batalionul 71 condus de Eilam și de o companie din Batalionul 28. Deschiseră drumul către Muntele Scopus; în aceeași dimineață, Dayan și câțiva ofițeri superiori vizitară enclava israeliană. Parașutiștii și celelalte unități care luptau în sectorul respectiv primiră acum ordinul de a încercui Orașul Vechi din toate părțile până când acesta avea să cadă „precum un fruct copt". Brigada Ierusalim cuceri cartierul Abu Tor, din sudul Orașului Vechi; colonelul Uri Ben-Ari, care comanda brigada blindată, cuceri Dealul Mivtar și Dealul Francez, de la intrarea nord-estică în oraș. Înaltul Comandament Iordanian trimise repede la Ierusalim o formație de 42 de tancuri Patton, însă avioanele cu reacție israeliene le distruseră pe drum, înainte ca acestea să ajungă la destinație.

La căderea întunericului, Motta Gur trimise o unitate de tancuri și comandoul de parașutiști al lui Micha Kapusta către ultimul deal care se înălța în nordul Ierusalimului – Muntele Măslinilor și complexul Augusta Victoria. Israelienii greșiră din nou drumul; tancurile se blocară pe un pod de peste Valea Chedronului, dând peste pozițiile legiunii. Fură întâmpinați cu o ploaie teribilă de grenade și de tiruri de mitralieră. Luptătorii de comando fură, de asemenea, atacați, unii dintre ei uciși, alții căzură în vale, iar câteva dintre jeepuri se răsturnară sau luară foc. Micha Kapusta fugi în jos în partea uscată a văii, în încercarea de a-i salva pe câțiva dintre oamenii săi. I se alătură cunoscutul Meir Har-Zion, care nu era în misiune oficială, dar care

venise repede la Ierusalim ca să fie alături de tovarășii săi de arme. Măcelul din Valea Chedronului îl duru foarte tare pe Motta Gur, care îl urmărea de la noul său post de comandă din Muzeul Rockefeller; pe lângă problemele din Valea Chedronului, acesta se confrunta acum și cu un atac cumplit din partea iordanienilor. Aproape că își pierduse vocea strigându-le oamenilor săi să stea la adăpost. Se așeză pe jos, descurajat și suferind la gândul pierderii tuturor acestor soldați buni. Dar își reveni repede; în seara zilei de 6 iunie se părea că iordanienii cedează.

La ora 4.00 dimineața, Menahem Begin auzi la BBC știrea potrivit căreia luptele din Sinai erau pe sfârșite, iar Consiliul de Securitate urma să decreteze încetarea ostilităților. Begin le transmise știrea lui Eshkol și lui Dayan. Aceștia luară vestea foarte în serios; dacă nu acționau imediat, Orașul Vechi ar fi rămas o enclavă iordaniană pe teritoriul ocupat de israelieni. Astfel își depășiră reținerile și dădură ordinul de ocupare a Orașului Vechi.

„Ierusalim“ era ca un cuvânt magic, care reaprinse spiritul de luptă al soldaților brigăzii mutilate. Batalionul 71 se reorganiză pe Muntele Măslinilor; Batalionul 66 de pe Scopus și Batalionul 28 de lângă zidurile Orașului Vechi raportară, de asemenea, că sunt gata de luptă.

Era timpul să acționeze. Motta transmise prin stațiile radio ordinul către oamenii săi și tancurile care îi însoțeau:

– Atacați Orașul Vechi!

Motta sări în autoblindatul său și porni în viteză spre Poarta Leilor din zidul Orașului Vechi. Pe drum depăși tancurile și ajunse în fruntea coloanei. Șoferul său, un soldat masiv pe nume Bentzur, acceleră ca un nebun, însă Motta continuă să îi strige cuvinte care aveau să devină celebre în folclorul israelian:

– Repede, Bentzur, repede!

Semișenilatul izbi poarta Leilor. Posibil că poarta era prost închisă; posibil că legionarii așteptau pe aleile strâmte și întortocheate; posibil că era ascunsă vreo mină în motocicleta din mijlocul străzii, care stătea în drumul lui Motta. Însă el nu se gândea la nimic din toate astea. Îi ordonă șoferului să treacă peste motocicletă și să se îndrepte spre Muntele Templului, unde în urmă cu mii de ani se aflase Templul lui Solomon.

– Repede, Bentzur, repede! repeta, obsedat fiind de un singur gând: ce-o să zică fiica lui când va afla că a cucerit Muntele Templului?

Semișenilatul urcă pe străzile înguste și ajunse deodată în aglomerația din vârful muntelui. În fața sa strălucea domul auriu al Moscheii lui Omar.

Vocea răgușită a lui Motta răsună în aparatele de radiotransmisie și în stațiile de emisie-recepție ale armatei, urmând ca mesajul său să fie repetat la toate posturile de radio din Israel și din lume: „Am cucerit Muntele Templului!“

Motta Gur și ofițerii săi privesc Orașul Vechi de pe Muntele Măslinilor, cu câteva minute înainte de atacul final. (Biroul de presă al guvernului israelian)

Locțiitorul și prietenul apropiat al lui Motta, Moshe („Stempa'le“) Stempel, fugi împreună cu Yoram Zammush și alți câțiva parașutiști la Zidul de Vest, ultimul vestigiu al Templului lui Solomon. Zammush scoase din sac steagul împăturit și îl înălțară deasupra Zidului.

Poporul evreu din Israel și diaspora credeau că visează. Rugăciunea lor de mii de ani se împlinise.

În bătălia Ierusalimului au căzut 180 de soldați, dintre care 98 erau parașutiști.

Războiul de 6 Zile luă sfârșit trei zile mai târziu. Israelul cucerise Ierusalimul, Cisiordania, Peninsula Sinai și Înălțimile Golan.

Se apropia pacea?

Generalul Mordechai (Motta) Gur – fostul comandant al Brigăzii 55

[din discursul său de la parada victoriei, 12 iunie 1967]

Către parașutiști, cuceritorii Ierusalimului.

Când Muntele Templului a fost ocupat de greci, familia Macabeilor l-a eliberat; Bar-Kochva și bigoții au luptat cu distrugătorii celui de-al doilea Templu. Timp de 2 000 de ani Muntele Templului le-a fost interzis evreilor.

Până ați venit voi – voi, parașutiștii – și l-ați readus în inima națiunii. Zidul de Vest, spre care bat toate inimile, este din nou al nostru.

Mulți evrei și-au pus viețile în pericol de-a lungul îndelungatei noastre istorii ca să ajungă la Ierusalim și să trăiască aici. Nenumărate cântece de jale au exprimat dorul profund de Ierusalim din fiecare inimă de evreu.

În timpul Războiului de Independență s-au făcut eforturi imense de refacere a inimii națiunii – Orașul Vechi și Zidul de Vest.

Vă revine marele privilegiu de a închide acest cerc, de a da înapoi poporului nostru capitala și centrul spiritualității noastre.

Mulți parașutiști, dintre cei mai buni și experimentați tovarăși, au căzut în lupte grele. A fost o luptă intensă, greu de dat, iar voi ați acționat ca un singur trup, atacând încontinuu și dărâmând toate obstacolele fără să vă pese de răni.

Nu ați comentat. Nu v-ați plâns. Nu v-ați exprimat nemulțumirea. Pur și simplu, ați mers înainte – și ați învins.

Ierusalimul vă aparține – pentru totdeauna.

PARTEA A IV-A. RĂZBOIUL DE UZURĂ

Ocuparea Sinaiului, a Cisiordaniei, a Ierusalimului și a Înălțimilor Golan a pus capăt Războiului de 6 Zile. Acum, Israelul se așteaptă ca vecinii săi arabi să inițieze discuții de pace pentru a-și recupera teritoriile pierdute, însă liderii arabi se încăpățânează să își mențină poziția: nu negocierilor, nu recunoașterii și nu păcii cu Israelul. Egiptul începe astfel un „Război de uzură“ împotriva Israelului.

Mulți dintre principalii „jucători“ ai Israelului s-au schimbat. Eshkol a murit în februarie 1969 și este înlocuit acum de Golda Meir. Yitzhak Rabin a fost numit ambasador la Washington. Locul său de șef al statului-major este preluat de generalul Haim Bar-Lev, al cărui comportament imperturbabil și a cărui vorbă dulce ascund nervi de fier și o preferință pentru operațiunile temerare de comando. Acesta se bucură de susținerea ministrului apărării, Moshe Dayan.

Capitolul 8. „Simțeam că mă sufoc“: Raidul din Green Island – 1969

„I-am auzit pe membrii Sayeret Matkal apropiindu-se și le-am strigat să treacă la posturi. Deodată, lângă mine explodă o grenadă. Nu mai îmi simțeam partea dreaptă. Brațul era în regulă, însă un obiect cald îmi străpunsese gâtul și simțeam că mă sufoc. Nu mai puteam suporta. Brusc, am auzit un horcăit ieșindu-mi din gât, un sunet groaznic pe care îmi amintesc că îl auzisem la soldații egipteni care fuseseră doborâți cu câteva clipe înainte“, își amintea Ami Ayalon, un luptător într-un comando al Marinei care a participat la lupta de la Green Island, unde a fost grav rănit, și care avea să primească, mai târziu, Medalia pentru Curaj.

Era vara anului 1969, pe vremea războiului de uzură cu Egiptul. În încercarea de a obosi Israelul, egiptenii atacau forțele FAI-ului din Sinai, provocându-le acestora pierderi grave. Cu o săptămână înainte de raidul din Green Island, egiptenii atacaseră posturile israeliene care erau orientate spre Port Tewfik. Șapte soldați ai FAI-ului fuseseră uciși, cinci răniți, unul luat prizonier, iar trei tancuri fuseseră distruse. O atmosferă mohorâtă domnea în statul-major, care se hotărâse să declanșeze o operațiune eficientă de anihilare.

Comandantul unității de comando a Marinei Shayetet 13, Ze’ev Almog, întocmi un plan de raid în Green Island și i-l prezentă ofițerului-șef de operațiuni, David (Dado) Elazar. Green Island era o fortăreață extraordinară, situată în nordul Golfului Suez, care fusese inițial construită ca să apere intrarea sudică a Canalului Suez. Circa 100 de soldați egipteni erau staționați pe insulă, fortăreața fiind dotată cu șase mitraliere cu dublu rol, aflate pe acoperișul acesteia, cu un radar antiaerian, precum și cu 20 de posturi pentru mitraliere grele și medii și pentru artileria ușoară. Fortăreața se afla, totodată, în raza de acțiune a bateriilor de tunuri egiptene cu calibru de 130 mm situate pe coastă.

Obiectivul operațiunii era să le distrugă încrederea egiptenilor cu o lovitură cât mai în interiorul țării, acolo unde soldații se simțeau în siguranță; în plus, se dorea ca prin această misiune să se ridice moralul soldaților FAI, care era cât se poate de scăzut din cauza pierderilor tot mai mari pe care le sufereau la canal. Atacul putea să îi convingă pe egipteni să respecte acordul de încetare a focului cu Israelul. Distrugerea radarului din Green Island putea ușura, de asemenea, sarcina aeronavelor FAI care zburau frecvent deasupra

teritoriului egiptean.

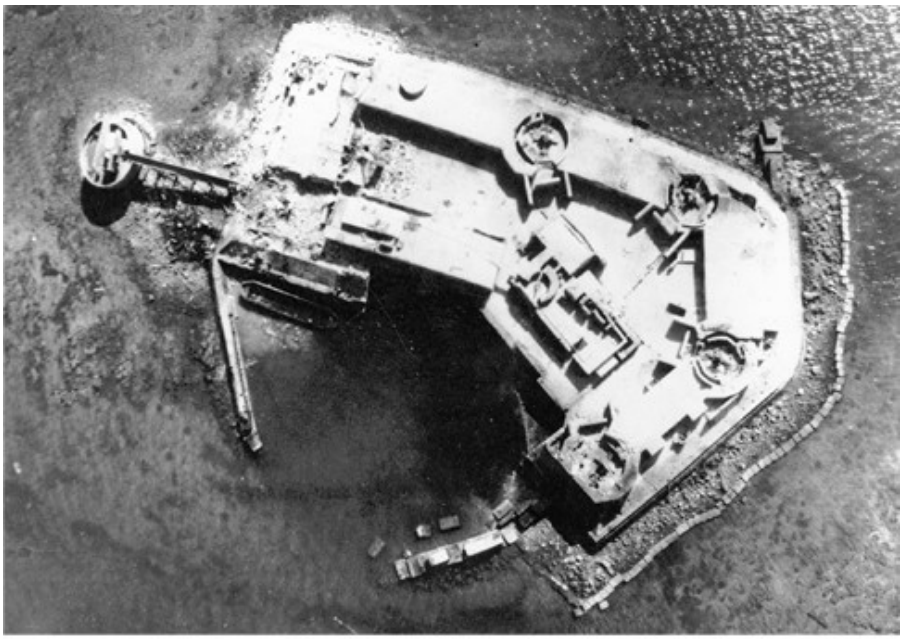

Green Island, o fortăreață în Marea Roșie (Purtătorul de cuvânt al FAI)

Sarcina cureriirii insulei le fu încredințată unităților Shayetet 13 și Sayeret Matkal, aflate sub comanda lui Menachem Digli. Ofițerul-șef al parașutiștilor, Rafael (Raful) Eitan, comanda întreaga operațiune. Raful, care își condusese parașutiștii la descinderea acestora din Sinai, în 1956, se evidențiase în timpul Războiului de 6 Zile și era acum general. Își dădu seama că era nevoie de 40 de soldați, pentru că era evident că un raid asupra insulei fortificate implica amerizare, lupte corp la corp și un risc ridicat de a-și pierde viața.

Potrivit planului, echipajul destinat raidului urma să se deplaseze în 12 bărci gonflabile. În primele cinci aveau să se afle 20 de luptători de comando Shayetet, reprezentând forța de penetrare și primii care aveau să debarce, restul bărcilor urmând să transporte 20 de soldați din unitatea Sayeret Matkal. Luptătorii Shayetet-ului fură instruiți să pătrundă în interiorul insulei, până la o distanță de maximum 900 de metri, iar de acolo să se deplaseze înot și pe sub apă până la obiectiv. În momentul în care reușeau să treacă dincolo de ziduri și să controleze fortăreața, aveau să îi anunțe pe ceilalți din celelalte bărci, care așteptau la o distanță de mai puțin de 1,5 kilometri. Soldații

Shayetet urmau să înoate și să se scufunde, fiind dotați cu arme personale și alte echipamente de luptă care cântăreau peste 40 de kilograme și fiind legați cu o frânghie de comandantul-șef. Nu era o sarcină deloc simplă, după cum aveau să afle în scurt timp.

După ce au construit o machetă a Green Island și după ce echipele au făcut exerciții de raid, deciseră ca operațiunea să se desfășoare în noaptea de 19 iulie, în intervalul orar 1.30 – 2.30.

Cu puțin înainte de ora stabilită, comandantul statului-major, Haim Bar-Lev, sosi la punctul de adunare. Cu o structură firavă, purtând mereu bereta neagră a corpului de blindate, Bar-Lev avea un stil molcom de a vorbi, iar elocința sa realistă le inspira ascultătorilor încredere. Într-o discuție purtată cu soldații, Bar-Lev puse accent pe problema pierderilor, precizând că, dacă aveau să sufere mai mult de zece pierderi, misiunea ar fi fost considerată drept eșuată. Remarcile sale erau făcute pe fondul pierderilor grele recent suferite de FAI la canal; pentru șeful statului-major, pericolul unei misiuni cu multe pierderi de vieți omenești ar fi afectat mai mult moralul oamenilor decât ar fi făcut-o avantajele ocupării obiectivului.

Pe 19 iulie, la 8.00 seara, bărcile de cauciuc și un submersibil mic, poreclit Porcul, fură coborâte la apă, fiind conduse de soldați la destinație. Luptătorii Shayetet erau gata să se scufunde, jumătate fiind îmbrăcați în costume de scafandru, iar jumătate în uniforme Dacron și purtând pantofi sport cu labe atașate, veste dotate cu echipamente de luptă, precum și veste de salvare, butelii de oxigen, puști-mitralieră, grenade și rezerve de muniție. La ora 11.00 seara, ajunseră la punctul de scufundare, situat la o distanță de 900 de metri de obiectiv, și începură să înoate către insulă. Urmau să ajungă la destinație în jumătate de oră – adică înainte de ora 1.30 noaptea.

Însă atunci începură să se complice lucrurile: 20 de soldați din Shayetet se aflau de-a lungul a două frânghii, conduși fiind de doi ofițeri, care trăgeau fiecare câte 10 oameni, încărcați cu echipamente în greutate de circa 40 de kilograme fiecare. Echipamentul era prea greu, iar numărul soldaților – prea mare; curenții erau mult mai puternici decât se așteptaseră. Își pierdură echilibrul, unii dintre oameni se împotmoliră, iar echipajul se străduia din răsputeri să înainteze. Atunci Dov Bar, comandantul primului val de oameni, decise ca scufundarea să aibă loc mai devreme decât stabiliseră inițial – dar și această soluție se dovedi destul de grea. Oamenii fură luați de curent și, după jumătate de oră, căpitanul Bar ieși la suprafață și văzu că se aflau la aproape 600 de metri de obiectiv. Era ora 12.30 noaptea; Eitan și Almog așteptau vești și apelau radio-emițătoarele,

așteptând să audă că trecuseră deja zidul și că soldații sayeret-ului aveau undă verde ca să intre în luptă. Însă aceștia nici nu ajunseseră pe insulă.

Bar decise singur:

– Am hotărât să ajungem la țintă cu orice preț.

Le făcu semn celorlalți să iasă la suprafață și să continue înot, contrar planului stabilit, apoi să se scufunde din nou numai înainte de a ajunge la obiectiv. Lumina lunii amenința să îi deconspire, însă Bar rămase calm. După o jumătate de oră de înotat, ajunseră pe insulă.

Până își scoaseră echipamentele subacvatice, se făcu ora 1.38, cu opt minute peste ultimul termen-limită de începere a operațiunii. Echipa de penetrare tăie primul gard cu ușurință, însă dădu peste altele două și le-ar fi luat prea mult timp ca să treacă prin ele. La o examinare anterioară, responsabilii cu planul ajunseră la concluzia că trebuie să fi existat o altă deschizătură în gard undeva în apropiere. Soldații, care se ascunseseră sub un podeț, văzură trei egipteni care stăteau de pază, unul dintre ei având în mână o țigară aprinsă. Găsiră gardul cu pricina, însă acesta era exact sub punctul de staționare al egiptenilor. Conducătorul echipei de penetrare se temea că vor fi descoperiți și se hotărî să îi ia prin surprindere pe egipteni deschizând focul asupra gărzilor și inițiind astfel operațiunea. Lupta începuse.

Luați cam pe nepregătite, egiptenii ripostară imediat cu focuri de armă, care trecură peste capetele trupei de comando. În mai puțin de un minut, aprinseră făclii luminând astfel întreaga insulă. Echipa de diversiune israeliană începu să tragă în obiectiv cu arme bazooka.

Almog, Digli și Eitan așteptau împreună cu 20 de luptători ai sayeret-ului semnalul stabilit ca să intre în obiectiv. Dar semnalul întârzia să vină. Însă, în momentul în care auzi zgomotul împușcăturilor și văzu luminile aprinzându-se, Almog decise să nu mai aștepte și ordonă ca bărcile să o pornească spre insulă.

Totuși, timp de 10 minute nesfârșite, luptătorii Shayetet luptară singuri pe insulă, chiar dacă ar fi trebuit să lupte alături de ei membrii sayeret. După ce trecuseră prin gard, membrii Shayetet începuseră să înainteze, aruncând grenade și împușcându-i pe soldații egipteni care le ieșeau în cale. Astfel, ajunseră la clădirea principală. O echipă urcă spre acoperiș, iar alta luă camerele la rând ca să verifice dacă nu sunt alți inamici acolo. Un soldat înalt, lat în spate și puternic, pe nume Jacob Pundik, le servi drept scară ca să urce pe acoperiș, primind

astfel porecla de „Scara lui Jacob“.

Primul se urcă pe umerii lui Jacob, ca să ajungă pe acoperiș, locotenentul Ami Ayalon. Echipa acestuia fusese însărcinată să distrugă postul inamic de tunuri și mitraliere de pe acoperișul fortăreței; studiase pozițiile diferitelor arme în timpul exercițiilor dinaintea misiunii. În momentul în care ajunse pe acoperiș, fu lovit în frunte de un șrapnel. „Am aruncat o grenadă cu fum ca să fiu cât de cât acoperit“, își amintea ulterior, „și l-am strigat pe Zali (Zalman Rot), care urcase și el ca să îi atace pe dușmani, însă grenada nu explodă. Am aruncat o grenadă explozibilă către locul de unde veneau împușcăturile, însă nici aceasta nu explodă. Zali a aruncat o grenadă spre postul din stânga și, apoi, trăgând o rafală de gloanțe, am fugit spre postul 2 egiptean. Urmară din nou rafale dinspre postul 10, de unde se trăsese în mine și mai devreme. Am ripostat. Egipteanul, care trăgea cu o armă automată, căzu doborât, iar postul său începu să ardă.“

În timp ce Ayalon și Rot atacau postul tunurilor, egiptenii începură să tragă cu mitralierele. Rot strigă că îi retezaseră degetele, dar continuă să lupte așa. Yedidya (Didi) Ya’ari se alătură trupelor de comando de pe acoperiș și trase înspre al treilea tun, însă fu imediat rănit: „M-a nimerit un glonț în picior și am căzut ca un iepure… M-au dus într-o parte și am fost nimerit din nou, în față și în corp, de un șrapnel de grenadă care mă asurzi și mă orbi…. Îmi ardea fața și eram pe jumătate inconștient și nu știam ce se întâmplă.“

Între timp, luptătorii din sayeret ajunseră pe insulă și începură și ei să lupte. Muniția luptătorilor din Shayetet era pe sfârșite; cu toate acestea, Bar continua atacul și trimise doi luptători spre postul 5. Aceștia fură loviți de o grenadă și muriră pe loc. Cineva aruncă o grenadă și în Ayalon, rănindu-l grav la gât. Își auzi sângele gâlgâind, dar și gemetele egiptenilor muribunzi, și se gândi că îi venise rândul. Se târî înapoi și plecă spre bărci fără a cere permisiunea.

Un grup de luptători din sayeret veni să lupte pe acoperiș. Comandantul echipei, căpitanul Ehud Ram, înaintă târâș de-a lungul acoperișului; în timp ce unul dintre oamenii săi îi dădea raportul, un glonț îl nimeri în frunte și muri. După moartea lui Ram, două echipe coborâră ca să „curețe“ curtea interioară; unul dintre oameni fu rănit și muri ulterior din cauza rănilor.

Era deja ora 2.15 dimineața. Almog raportă către postul de comandă că tirurile egiptenilor scădeau în intensitate și că înregistraseră morți și răniți. Luptătorii puseră 80 de kilograme de explozibili în partea de

nord a fortăreței. O explozie puternică zdruncină insulița, iar tunurile și mitralierele fură distruse. Câteva minute mai târziu, Eitan ordonă începerea evacuării. Cum rezultatul luptei era de-acum evident, un tun egiptean, amplasat pe continent, deschise focul asupra insulei aruncând în aer bărcile Shayetet-ului.

„Când a început evacuarea, știam deja cum stau lucrurile“, spunea Dani Avinun, unul dintre răniți. „Trecură pe lângă mine cei care transportau morții și răniții. L-am aruncat într-o barcă pe Yedidya Ya'ari – care avea să devină mai târziu comandantul-șef al flotei militare – convinși fiind că murise, ceea ce am și anunțat la cartierul general prin stația radio. Mai târziu ne-am dat seama că era doar rănit.“

Cu puțin înainte de ora 3 dimineața, la sfârșitul luptei, bărcile porniră înapoi, ducându-i pe soldații epuizați, șase morți și 11 răniți. Bilanțul morților egipteni era de peste 30.

Analizele efectuate în urma operațiunii scoaseră la iveală mai multe greșeli. Datele furnizate de serviciile de informații nu fuseseră complete – nici în privința curenților, nici în privința rolului soldaților egipteni de pe insulă, care se dovediră a fi trupe de comando pregătite pentru raid, și nici în privința radarului, care se dovedi a fi prost, iar tunurile – niște mitraliere grele, învechite.

Însă, în pofida acestor greșeli, s-a considerat că raidul de pe Green Island a fost unul dintre succesele strălucite ale FAI-ului. Unii îl consideră drept un moment istoric crucial în materie de strategie, pregătire și execuție pe teren. Eitan avea să comenteze ulterior:

– Raidul efectuat în Green Island a fost executat excepțional, având în vedere succesul său nemăsurat. Marea reușită a fost operațiunea însăși, în cadrul căreia am deschis drumul către o nouă metodă de luptă, menită să ne consolideze siguranța. Nici în cele mai cumplite coșmaruri ale lor nu își imaginaseră egiptenii o asemenea operațiune îndrăzneață. În timpul acestei acțiuni, am demonstrat o capacitate și un nivel de execuție care au servit drept punct de referință mulți ani de-atunci înainte.

A doua zi după operațiune, ziarele s-au întrecut în a proslăvi evenimentul: „Un eveniment de care își vor aminti multe generații… O poveste care va deveni legendă… Un raid asupra unei fortărețe cu ziduri abrupte, construită din piatră și coral… Un eveniment comparabil cu povestea raidului britanicilor din Insula Navarone, din Marea Egee, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. «Tunurile

din Navarone» reprezintă un mit inventat de imaginația scriitorului, însă tunurile din Green Island sunt o poveste reală, care va fi povestită într-o bună zi.“

Și egiptenii au luat foarte în serios operațiunea. Dr. Mustafa Kabha, în studiul său, „Războiul de uzură, așa cum este reflectat în sursele egiptene“, scrie că „această operațiune a constituit un moment crucial în cadrul războiului de uzură. A reprezentat începutul unei noi faze a războiului, pe care cei mai mulți cercetători egipteni au numit-o «faza de contrauzură», în care inițiativa militară a trecut din mâinile egiptenilor în cele ale Israelului.“

Amiralul Ami Ayalon, viitorul comandant-șef al Forțelor Navale

Urc pe acoperiș și mi-e clar că, în pofida așteptărilor, nu am nici o acoperire și sunt complet expus focurilor de armă ale egiptenilor. Ridic capul și gloanțele șuieră deasupra mea și îmi dau seama că sunt într-o situație pe viață și pe moarte… Mă hotărăsc să atac, prietenul meu Zali atacând și el după mine, și amândoi ne năpustim asupra postului. Elimin doi soldați egipteni, iar Zali alți doi… De acolo am continuat să luptăm îndreptându-ne spre alte posturi…

Ținând cont de informațiile pe care le avem astăzi, există un mare semn de întrebare dacă această operațiune ar fi trebuit întreprinsă sau nu. Nu cred că a dus la o răsturnare de situație în războiul de uzură și nici că a demonstrat o capacitate profesională sau un nivel deosebit de execuție, după cum s-a spus la încheierea misiunii.

Însă, la vremea aceea, operațiunea a avut un efect semnificativ asupra FAI, asupra încrederii în noi înșine, asupra moralului societății israeliene, precum și asupra trupelor egiptene aflate de-a lungul canalului.

Trebuie să recunosc că, în ceea ce îi privește pe soldații din Shayetet, operațiunea ne-a scos la iveală punctele slabe, pentru că a fost prima de acest gen din lume, prima dată în istoria războiului când o trupă de diversiune a folosit scufundările ca să ajungă la obiectiv pe sub apă, pentru ca apoi, imediat ce a ieșit din apă, să înceapă o luptă armată.

Relațiile Israelului cu Statele Unite s-au îmbunătățit radical în urma Războiului de 6 Zile. Sub conducerea președinților Johnson și Nixon, SUA au devenit principalul furnizor de arme pentru Israel, după embargoul lui de Gaulle. Embargoul respectiv este păstrat în continuare de succesorul lui

de Gaulle, Georges Pompidou.

Capitolul 9. Ministrul francez al apărării: „Bombardați-i pe israelieni!“ – 1969

24 decembrie 1969

Proprietarul localului Café de Paris, din portul francez Cherbourg, arunca priviri neliniștite spre intrare. Numeroșii clienți ai restaurantului din seara aceea mâncaseră, băuseră și cântaseră, însă 14 oaspeți care rezervaseră o masă pentru cina de Crăciun întârziaseră să apară și, de-acum, era trecut de miezul nopții. Foie gras, curcanul fript și șampania rămaseră neatinse. Nefericitul proprietar al restaurantului nu știa că cei 14 inși, împreună cu alți 106 amici, își petreceau seara în calele a cinci nave moderne, dotate cu proiectile, în portul comercial, ascultând vuietul furtunii dezlănțuite de afară și rugându-se la Dumnezeul lui Israel ca aceasta să treacă repede. Cumplita furtună amenința să împiedice realizarea uneia dintre cele mai importante misiuni ale Forțelor Navale Israeliene, denumită oficial „Operațiunea Noa“, dar rămasă ulterior în amintirea publicului drept „Navele din Cherbourg“.

Afacerea începuse în urmă cu doi ani și jumătate, în iunie 1967. În ajunul Războiului de 6 Zile, președintele Franței, Charles de Gaulle, renunțase la politica pro-israeliană și impusese un embargou – o interdicție totală – asupra vânzării de arme către Israel. Emisarii Ministerului Apărării din Israel, împreună cu aliații lor din armata franceză, munceau zi și noapte ca să transfere pe ascuns arme vitale din Franța către Israel. Însă rămaseră neonorate câteva comenzi făcute fabricilor franceze, printre care și o comandă de 50 de avioane de luptă Mirage și una pentru 12 nave rapide dotate cu rachete, comenzi lansate șantierelor navale din Cherbourg. Șantierele erau conduse de un pro-israelian, Felix Amiot. În jur de 200 de israelieni se stabiliseră în Cherbourg, inclusiv personalul naval și familiile acestora; fuseseră primiți cu brațele deschise, ceea ce era firesc având în vedere că sursa de existență pentru mii de familii franceze era asigurată de construirea navelor.

Navele cu rachete în Portul Haifa (Moshe Milner, Biroul de presă al guvernului israelian)

Existau încă anumite breșe în embargoul francez, datorită cărora Israelul primise cinci din cele 12 nave imediat după finalizarea construirii. Însă, la 28 decembrie 1968, situația se schimbă complet. După ce teroriști din Liban au avut o tentativă de atac, la Atena, asupra unui avion al companiei El Al, Rafael (Raful) Eitan și parașutiștii săi au aterizat pe aeroportul din Beirut și au aruncat în aer 13 avioane aparținând Liniilor Aeriene ale Orientului Mijlociu, provocând astfel furia lui de Gaulle pentru că parașutiștii folosiseră elicoptere Super Frelon, de fabricație franceză. Au fost trimise imediat telegrame către toate fabricile franceze care construiau arme la comanda Israelului, în principal către cele din Cherbourg. Amiralul Mordechai (Moka) Limon, șeful delegației Ministerului israelian al Apărării la Paris, fu informat de prietenii săi francezi despre telegrama primită la Cherbourg, după care Moka îi ordonă ofițerului responsabil de proiectul navelor dotate cu rachete, colonelul Hadar Kimchi, să trimită imediat în Israel nava recent finalizată, Akko. O altă navă, Furtuna (Sa'ar), se afla încă în ultima fază de finalizare, însă Limon,

fostul comandant-șef al Forțelor Navale Israeliene, ordonă ca aceasta să fie alimentată cu 50 de tone de combustibil. Locotenent-colonelul Moshe Tabak echipă nava cu cele necesare și „plecă în probe pe ocean“. Câteva zile mai târziu, Akko și Furtuna ajunseră în Israel.

Navele aveau un statut special: fuseseră achitate integral și aparțineau efectiv Israelului; totuși, faptul că acestea plecaseră cu încălcarea embargoului l-a scos din sărite pe de Gaulle. Ofițerii francezi din Cherbourg deciseră să pedepsească Forțele Navale Israeliene mutându-le din partea militară a portului în cea comercială. Mergând mai departe, navele a căror construcție nu fusese încă finalizată urmau să fie transportate într-un port civil și nu la o bază militară franceză, după cum se stabilise inițial. În același timp, era clar că embargoul urma să li se aplice și celorlalte cinci nave. Această politică avea să continue chiar și în vremea succesorului lui de Gaulle, președintele Pompidou.

Războiul de uzură al Israelului cu Egiptul, aflat atunci într-un punct culminant, sporise necesitatea dotării Forțelor Navale cu armament de ultimă tehnologie și astfel creștea tensiunea legată de achiziționarea celor cinci nave dotate cu rachete. Limon, un tip calm și netulburat, se duse cu avionul în Israel și prezentă Ministerului Apărării trei posibile moduri de a aduce navele în țară. Primul: să aștepte răbdători, poate ani de zile, până la ridicarea embargoului. Al doilea: să le scoată pe furiș și ilegal din Cherbourg. Și al treilea: să pună la punct un mecanism juridic prin care să înșele guvernul francez și să aducă navele în Israel – mai exact Israelul urma să abandoneze teoretic navele, acestea aveau să fie cumpărate de un terț, care urma să le trimită în Israel.

Ministrul apărării, Moshe Dayan, și adjunctul acestuia, Tzvi Tzur, înclinau să aleagă a treia modalitate, ca să nu încalce legea. Comandantul Forțelor Navale, generalul Avraham (Ghepardul) Botzer, și adjunctul acestuia, generalul de brigadă Benjamin (Bini) Telem, se ocupară de plan. Trebuiau să aștepte să fie gata toate vasele înainte de a le scoate. Compania navală israeliană Zim puse la dispoziția operațiunii două vase, Dan și Leah. În cala celor două vase fură instalate rezervoare uriașe de combustibil, iar acestea efectuară exerciții de alimentare pe mare cu vasele dotate cu rachete ale Forțelor Navale. Navele de realimentare aveau să întâlnească flotila navelor cu rachete în drumul acesteia de la Cherbourg în Israel; un vas avea să aștepte aproape de Gibraltar, iar altul la sud de Malta. Zim mai construi două nave, Netaya și Tiberias, care aveau să fie disponibile pentru intervenție în cazul unui accident grav pe mare: una dintre nave fusese echipată astfel încât să poată remorca un vas

cu rachete avariat, iar cea de-a doua – să ajute la evacuarea echipajului de pe navă.

Până la finele lunii august 1969, construcția a patru dintre cele cinci vase fu finalizată: Furtuna (Sufa), Lancea (Hanit), Vulcanul (Ga'ash) și Sabia (Herev). A cincea navă, Săgeata (Hetz), urma să fie livrată în noiembrie.

În septembrie, Limon se întâlni cu prietenul său Mordechai Friedman, directorul general al companiei Netivei Neft, o societate israeliană de stat care extrăgea petrol din Abu Rudeis, în Sinai. Limon și Friedman căutau un intermediar care să cumpere navele de la francezi și își îndreptară atenția asupra companiei Akers, o firmă norvegiană care făcea prospecțiuni în căutare de petrol. Aceasta era condusă de Martin Siem, inginer și erou din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, care condusese mișcarea secretă antinazistă din Norvegia și care era un bun prieten al lui Friedman.

Limon ajunsese la concluzia că cea mai bună zi ca să ia navele era Ajunul Crăciunului, din anul 1969. În noaptea aceea, francezii petreceau, așa că gradul de vigilență al acestora ar fi fost redus. Până atunci, Săgeata avea să fie gata să navigheze.

În octombrie, Limon și Friedman se întâlniră cu Siem la Copenhaga, unde norvegianul fu de acord cu achiziționarea fictivă a navelor dotate cu rachete. Cu toate acestea, nu putea să facă achiziția prin intermediul societății Akers, ci printr-o filială a acesteia, Starboat, care era înregistrată în Panama.

Începuse Operațiunea Noa. Starboat îl contactă pe Amiot și își exprimă interesul de a achiziționa între patru și șase nave pe care să le poată folosi la căutarea de petrol în Marea Neagră. „Ca din întâmplare", condițiile firmei Starboat „se potriveau cu specificațiile și capacitatea de performanță a navelor din Cherbourg." Amiot îi răspunse că are un client pentru care construia asemenea nave, dar, dacă respectivul client renunța la ele, atunci Amiot avea să i le vândă firmei Starboat. Ministrul francez al apărării era foarte încântat. Dacă Israelul ar fi fost de acord să renunțe la nave și acestea ar fi fost vândute unui terț, s-ar fi rezolvat o problemă supărătoare. Limon, la rândul său, se prefăcu a avea îndoieli dacă să accepte sau nu înțelegerea și abia după trei săptămâni fu de acord cu propunerea francezilor. Afacerea se încheie și se semnară actele necesare. Plăcuțe de lemn cu numele Starboat fură așezate lângă navele dotate cu rachete și, dând dovadă de o generozitate uriașă, Limon fu de acord ca echipajele israeliene să manevreze navele până una-alta. Limon și Siem semnaseră în secret

un acord prin care se declara nulă întreaga afacere cu francezii.

Potrivit comandantului operațiunii, Kimchi, contractul era lung și detaliat, precizând că beneficiara finală a vasului era „o companie care avea drept obiect de activitate prospecțiuni în căutare de zăcăminte de petrol în Golful Suez“ – de fapt, Israelul. De-acum trebuia să se miște repede și să scoată navele din Franța înainte ca autoritățile franceze să ia contractul la puricat.

În mare secret, 80 dintre cei mai buni ofițeri și soldați ai Forțelor de Apărare Israeliene fură aduși la Cherbourg, după ce aterizaseră mai întâi la Paris, îmbrăcați în haine civile, ajungând apoi cu trenul, doi câte doi, în orașul portuar. Li s-a interzis să vorbească ebraică sau să atragă atenția și fură cazați în apartamente private și chiar pe nave. Fiecare echipaj avea 24 de persoane, în total 120 de marinari pentru cele cinci vase dotate cu rachete. Pe lângă cei 80 de militari veniți din Israel, fură selectați 40 de marinari din rândul personalului naval al FAI, care se aflau deja la Cherbourg. Pe măsură ce se apropia ziua stabilită, marinarii cumpărau cantități mari de mâncare din diverse locații – cât pentru 1 200 de zile, potrivit unei estimări pentru 120 de marinari aflați pe mare timp de 10 zile. Pentru că încă nu fuseseră finalizate sistemele de comunicație ale navelor, israelienii se împrăștiară în tot orașul, încercând să achiziționeze aparate portabile de emisie-recepție cu o rază de acoperire de 1,2 kilometri. Până la urmă le-au găsit în… magazinele de jucării. Marinarii începură, de asemenea, să pornească motoarele navelor în fiecare seară, susținând că sunt pene de curent în șantier, și astfel orașul se obișnui să audă cu regularitate motoarele în funcțiune. Între timp, navele Zim porniră la drum, amplasându-se în pozițiile prestabilite de pe mare.

Până în Ajunul Crăciunului, totul era pregătit. Echipele se instalaseră pe nave. Limon, comandantul operațiunii, Kimchi, locțiitorul său, Ezra („Rechinul“) Kedem, și comandanții celor cinci nave se adunară la cartierul comandantului navei Săgeata. Francezii își îndeplineau rolul care le fusese „atribuit“, respectiv acela de a se așeza la masa de Crăciun exact la ora stabilită.

Un singur factor nu își îndeplinea rolul: vremea.

În larg se dezlănțui o furtună cumplită, valuri uriașe înălțându-se dinspre vest; personalul naval încadră furtuna drept „între 7 și 9 grade“, adică apa era atât de agitată încât reprezenta un pericol letal pentru oricine s-ar fi luptat cu ea.

Orele treceau, iar ofițerii culegeau toate crâmpeiele de informații

posibile legate de localizarea și de deplasarea furtunii. Limon era hotărât să ridice ancora în noaptea aceea; altfel risca să le fie compromis întregul plan. Însă decizia finală îi aparținea, bineînțeles, lui Kimchi. Zece seara, unsprezece, miezul nopții. Furtuna se înteți, iar tensiunea crescu. Kimchi decise să își amâne decizia finală până la ora 2 dimineața. După ora 1, sosi o prognoză meteo care le dădu speranțe marinarilor. Urma să se schimbe direcția vântului; furtuna se îndrepta spre Scoția și Scandinavia. După zece minute, altă prognoză: vântul își schimbase, într-adevăr, direcția.

Echipajele își pregătiră febril navele de plecare. Motoarele navelor porniră într-un zgomot cumplit și, la ora 2.30, primiră ordin să pornească. Mai întâi Săgeata, apoi celelalte patru nave o porniră pe mare. În timp ce acestea dispăreau în întuneric, vehiculele delegației israeliene blocară intrarea în port, ca să împiedice un eventual control neașteptat din partea poliției. La hotelul Atlantique, care avea vedere la mare, se aprindeau intermitent luminile de la ferestre, familiile unora dintre membrii echipajului care locuiseră acolo luându-și astfel la revedere de la cei dragi.

Docurile se goliră. Limon plecă ultimul din port. La ora 3.30, acesta îl trezi pe Amiot și îl informă că navele plecaseră spre Israel. Amiot îl îmbrățișă și izbucni în plâns. Limon îi întinse un cec de 5 milioane de dolari, reprezentând restul de bani pentru construcția navelor.

Cele cinci vase navigară pe marea învolburată, luptându-se cu valurile. Se întrerupea întruna legătura cu cartierul naval general din Israel, iar motoarele nu funcționau cum trebuie. Cu toate acestea, respectară planul inițial; întâlnirea cu Leah avu loc în noaptea de 26 decembrie, dar navele fură realimentate foarte încet din cauza complicațiilor neașteptate. A doua realimentare avu loc în sudul Maltei. Cea mai gravă problemă apăruse când se infiltră apă în motorul Săgeții; în lipsa unor instrumente de măsură corespunzătoare, marinarii fură nevoiți să guste carburantul ca să își dea seama dacă acesta fusese contaminat cu apă de mare, care ar fi putut provoca avarii motoarelor, sau dacă în rezervoare pătrunsese numai apă proaspătă. După ce gustară de câteva ori, problema se rezolvă și nava își continuă drumul.

Furtuna din Marea Mediterană se domoli, însă izbucni în altă zonă: în presa internațională. Trecuseră aproape două zile de la Ajunul Crăciunului când lumea descoperi că vasele dispăruseră din Cherbourg.

– Unde sunt? îi întrebau reporterii pe angajații ambasadei israeliene

de la Paris.

Diplomații răspunseră cu nonșalanță:

– Navele nu ne mai aparțin. Probabil că se îndreaptă spre Norvegia.

Însă un elicopter spaniol și, mai târziu, un avion ușor al BBC-ului descoperiră navele pe mare, iar presa mondială anunță că navele din Cherbourg le scăpaseră francezilor de sub nas. Ziarele din toată lumea publicară pe prima pagină și în articole poze făcute din avion. Franța se făcu de râs, în timp ce Israelul își câștigă faima de a fi conceput o operațiune extrem de sofisticată. Când presa dezvălui că navele se îndreptau spre Israel pe Marea Mediterană, o zarvă uriașă se declanșă la Oslo, unde Siem fu nevoit să răspundă unor întrebări dificile, rușinoase, precum și la Paris, unde guvernul francez se trezi păcălit și umilit. Ministrul francez al apărării, Michel Debré, fost susținător devotat al Israelului, îi ceru acum șefului de stat-major să recurgă la orice mijloace necesare ca să oprească navele, chiar să le bombardeze din aer. Premierul Jacques Chaban-Delmas respinse ideea.

Navele, dintre care două rămaseră în urmă din cauza defecțiunilor, iar trei conduceau flotila, se îndreptau spre Israel, unde le aștepta întreaga țară. În cele din urmă, ajunseră la Haifa și fură întâmpinate de ministrul apărării, de șeful statului-major și de comandantul Forțelor Navale.

Operațiunea Noa decursese conform planului. Câțiva generali francezi plătiră prin pierderea slujbelor; Siem fu trimis să lucreze în Statele Unite, iar Limon fu forțat să părăsească Franța.

În ciuda unor grave acuzații din partea Franței, operațiunea a declanșat un val de admirație față de Israel, deși politica oficială a Parisului a rămas rece și distantă vreme de încă mulți ani.

Hadar Kimchi, adjunct al comandantului Forțelor Navale

Cea mai grea sarcină pentru mine a fost să iau decizia de a porni la drum. Inițial, stabilisem ca plecarea să aibă loc la ora 8.00 seara, însă furtuna cumplită se întețea, așa că am amânat momentul. Navele erau noi, echipajele erau tinere și fără experiență pe vasele respective, iar echipamentele de comunicație de bază și radarul lipseau de pe majoritatea navelor. Nu puteam risca. Am amânat decizia până la ora 10, apoi până la miezul nopții, iar apoi până la 2.00 noaptea.

La ora 1.00 noaptea, am primit rapoarte prin radio potrivit cărora

furtuna își schimba direcția spre nord. I-am informat pe toți: Plecăm la 2.30. A fost o decizie dificilă. Ne-am luptat cu valurile vreme de peste 12 ore. Navele se zgâlțâiau; ne-a apucat pe toți răul de mare. La un moment dat, au apărut deasupra noastră avioane care făceau poze. Am anunțat în radioemițătoare:

– Pieptănați-vă! Ne fac poze!

Câteva motoare nu au funcționat în timpul călătoriei, iar când am ajuns în Marea Egee am cerut prin radio ca navele israeliene din zonă să ne tracteze. Primul căpitan care a răspuns mi-a zis:

– Vreau să o fac – o fac pentru țară și o s-o fac gratis.

Atunci m-am înviorat. L-am întrebat:

– Unde ești?

Mi-a răspuns:

– Lângă Copenhaga…

După el, au mai urmat oferte similare din partea altor șase nave.

Până la urmă, am ajuns în siguranță în Portul Kishon. Cinci ani mai târziu, am vizitat din nou portul Cherbourg și am fost primit călduros. Francezii ziceau:

– Ați plecat, dar ne-ați făcut o publicitate nemaipomenită. Datorită vouă, grecii și iranienii au cumpărat de la noi nave dotate cu rachete, iar compania care produce motoarele a primit și ea numeroase comenzi.

Războiul de uzură de pe Canalul Suez a provocat multe pierderi de ambele părți. Hotărâtă să își recâștige prestigiul pierdut în lumea arabă, Uniunea Sovietică îi furnizează Egiptului echipamente militare de ultimă generație – tancuri, aeronave, rachete și instalații electronice.

Capitolul 10. De ce s-o bombardăm dacă putem s-o cucerim?“ – 1970

În noaptea de 26 decembrie 1969, trei elicoptere Super Frelon ale Forțelor Aeriene traversară Golful Suez aterizând în Egipt, pe plaja din Ras Gharib. După ce se instală în spatele liniilor inamice, o companie de parașutiști porni într-o liniște desăvârșită către destinație, declanșând astfel una dintre cele mai inspirate operațiuni organizate vreodată de FAI.

Era în timpul războiului de uzură, care izbucnise după Războiul de 6 Zile. Israelul controla Sinaiul, iar conflictul decurgea sub forma unei confruntări nesfârșite dintre FAI și armata egipteană de-a lungul Canalului Suez: bombardamente ale artileriei, raiduri ale trupelor de comando, operațiuni în interiorul teritoriului egiptean, lupte aeriene, ambuscade și aruncări de grenade. Numărul pierderilor din rândurile israelienilor creștea constant. Egiptenii își înlocuiseră echipamentele militare distruse în război cu un stoc masiv de armament sovietic. Tancuri noi și transportoare de trupe, aeronave MIG, proiectile antiaeriene și stații sofisticate de radar sosiseră toate din URSS. Forțele Aeriene Israeliene atacau întruna stații radar, care tulburau libertatea de acțiune a avioanelor care zburau deasupra Egiptului.

Forțelor Aeriene le crea probleme cu precădere o stație radar P-12, care se număra printre cele mai sofisticate stații construite vreodată în Uniunea Sovietică, fiind capabilă să detecteze aeronavele zburând la altitudini foarte mici. Stația fu localizată în Ras Gharib, într-un loc sigur și protejat, și fu atacată de Forțele Aeriene la mijlocul lui octombrie. Atacul fu încununat de succes, iar stația complet distrusă. Însă, câteva zile mai târziu, spre surpriza israelienilor, se dovedi că stația continua să funcționeze; specialiștii Forțelor Aeriene își dădură seama că aruncaseră în aer o stație falsă, construită special ca să îi inducă în eroare, și că, în realitate, adevărata stație funcționa într-un alt loc, ascunsă în deșert.

La 22 decembrie, Forțele Aeriene desfășurară o misiune de recunoaștere fotografică în zona respectivă. Doi sergenți din serviciul tehnic al departamentului de informații fură însărcinați să descifreze imaginile. Sergentul Rami Shalev, care analiză fotografiile astfel adunate, își amintea:

– Brusc, în timp ce mă uitam pe poze, am găsit-o! Am dat de adevărata stație radar din Ras Gharib. Mi-am zis: avem o stație radar aici.

Dispozitivul era foarte bine camuflat, semănând cu două corturi de beduini din mijlocul deșertului. Erau, de fapt, două containere uriașe instalate pe camioane rusești ZiL. Stația nu era nici apărată, nici păzită; la numai câțiva kilometri mai la nord, se afla o instalație militară egipteană care avea și o baterie de rachete. Nu fuseseră amplasate arme antiaeriene în zona din jurul stației, probabil ca să nu atragă atenția. În schimb, o unitate de circa 50 de soldați egipteni fusese amplasată în jurul falsei stații acum bombardată, aceștia fiind dotați cu mitraliere și artilerie antiaeriană.

Locotenentul major Yechiel Haleor, de la unitatea de servicii tehnice, îi prezentă imaginile colonelului Yeshayahu Barkat, șeful departamentului de informații aeriene. Șeful de operațiuni al Forțelor Aeriene, colonelul David Ivry, era, de asemenea, prezent la întâlnire. Barkat îi ordonă lui Haleor să pregătească o „fișă a obiectivelor“ care să cuprindă coordonatele geografice pentru bombardarea stației.

Haleor îl întrebă:

– De ce s-o bombardăm dacă putem s-o cucerim?

Remarca lui Haleor le aprinse imaginația comandanților săi. „Să o cucerească“ – să șterpelească o întreagă stație radar chiar de sub nasul egiptenilor și să o aducă în Israel! Dar era, oare, posibil să transporte toată stația peste Golful Suez – două containere grele și o antenă înaltă? Stația se afla la o distanță de 15 minute cu elicopterul de Sinai, care pe vremea aceea se afla sub controlul israelienilor. Ivry solicită să se evalueze posibilitatea ca elicopterele să îndeplinească o asemenea misiune. Pe 24 decembrie, maiorul Nehemiah Dagan, comandantul aripii Sikorsky („Yasour“) din escadronul de elicoptere, îl informă că planul era fezabil. Pe vremea aceea, erau numai trei elicoptere Yasour care puteau executa operațiunea – trei elicoptere noi Sikorsky, care tocmai ajunseseră în Israel. Dagan estimă că dacă cele două containere ale stației radar erau despărțite, ar fi fost posibil să le ridice cu elicopterele și să le aducă pe teritoriul Israelului. Potrivit primelor estimări, greutatea containerului principal, „inima“ stației, era de circa patru tone. Teoretic, un elicopter Yasour putea ridica circa trei. Greutatea celui de-al doilea container era mai mică, de circa 2,5 tone.

Comandantul Forțelor Aeriene, Mordechai (Motti) Hod, îi transmise propunerea șefului de stat-major Haim Bar-Lev, care le încredință operațiunea de la sol parașutiștilor. Un computer îi alese numele: Operațiunea Cocoșul 53. Șeful Batalionului 50, locotenent-colonelul Arieh (Tzidon) Tzimmel, fu numit comandantul operațiunii.

Tzimmel își formă echipa care avea să efectueze raidul apelând la două tipuri de luptători: o parte cu experiență de luptă, dintre care majoritatea erau ofițeri, și o parte soldați cu aptitudini tehnice, capabili să detașeze cele două containere de platformele mobile pe care erau amplasate, să desfacă legătura dintre ele și să dea jos antena.

Eliezer (Ghepardul) Cohen, unul dintre cei mai experimentați piloți de elicoptere ai Forțelor Aeriene, i se adresă sergentului major Ezra, expert în radare, spunându-i că are nevoie de o machetă pe care piloții de elicoptere să o folosească la exerciții.

– De ce mai ai nevoie de machetă de vreme ce ai deja un radar rusesc de-a gata? îl întrebă Ezra.

La baza din Tzrifin, printre echipamentele capturate de Israel de la inamici, se afla un container de stație rusească luat în timpul Războiului de 6 Zile; deși componentele sale erau depășite, mărimea și forma erau identice cu cele ale stației P-12. Cohen, Ezra și comandantul adjunct al parașutiștilor, Levi Hofesh, se duseră imediat la Tzrifin. În loc să se adreseze serviciului de intendență al FAI și să se complice cu birocrația, precum și să riște o eventuală divulgare a secretului, cei trei cerură un camion și „furară“ containerul. Acesta fu transportat la o bază a Forțelor Aeriene, iar doi piloți de elicoptere Yasour, Dagan și Ze'ev Matas, împreună cu echipajele acestora, se antrenară cum să îl încarce în elicoptere și să îl ridice.

În același timp, parașutiștii se pregăteau să ocupe și să demonteze stația radar. Aceștia primiră chei care să corespundă standardelor rusești, foarfece tehnice cu care să taie cablurile și conexiunile, rezervoare de oxigen și aparate de sudură pentru eventualitatea în care foarfecile nu aveau să funcționeze. Martin Leibovich, sergent-major de companie în cadrul Batalionului 50, fu chemat de comandantul său de companie, care îl legă la ochi și îl duse cu jeepul la una dintre cele mai îndepărtate piste ale aerodromului. Când îl dezlegă la ochi, Leibovich văzu în fața ochilor un soldat de la mentenanță stând lângă niște rezervoare mari de oxigen. Acesta striga în gura mare că nu va pleca în misiune pentru că era jobnik sau funcționar. Leibovich a preluat rolul.

– Eu am devenit lăcătușul operațiunii, avea să spună mai târziu.

Lui Ezra și Leibovich li s-au alăturat alți câțiva specialiști tehnicieni, precum și un tânăr care știa să conducă un camion rusesc ZiL, pentru eventualitatea în care aveau să decidă să transporte containerele cu

camioanele până la mal. Finalizară toate pregătirile în 24 de ore.

În noaptea următoare, trei elicoptere Super Frelon traversară Golful Suez și lăsară 66 de luptători de comando în apropiere de stația radar. Era o noapte cu lună plină, așa că luptătorii purtau haine deschise la culoare și își înfășurară armele în materiale de culoare deschisă ca să se confunde cu nisipul. Localizară amplasamentul stației undeva aproape de o instalație de petrol și merseră până la ea în pas vioi și mai apoi târâș. Se împărțiră într-o echipă de blocare și una de atac, după care atacară stația. Un paznic egiptean deschise focul cu arma automată asupra lor, alăturându-i-se apoi un al doilea. După o scurtă luptă, parașutiștii preluară controlul asupra instalației, omorând doi soldați și capturând alți patru; alți trei egipteni scăpară. În buncărul și în cortul de lângă stație, parașutiștii au găsit dosare detaliate și instrucțiuni de funcționare a echipamentelor electronice.

Se apucară, apoi, să demonteze instalația, însă treaba le luă foarte mult timp. Cheile nu se potriveau; foarfecile se dovediră complet inutile. În cele din urmă, folosiră aparatele de sudură, însă trebuiau să ia pe rând cablurile care conectau cele două containere. Antena, fixată pe o bază masivă de oțel, avea o înălțime de 70 de metri și nu voia sub nici un chip să se miște din loc, așa că, până la urmă, urcară în vârful său câțiva parașutiști și își folosiră greutatea propriilor corpuri ca să o dea jos. Procedura de dezasamblare, care trebuia să se încheie în 30 de minute, a durat mai mult de o oră. În acest timp, Skyhawk-urile Forțelor Aeriene atacau obiectivele egiptene din Golful Suez în scop de diversiune. Terminară treaba în cele din urmă și, la ora 2.45 noaptea, apăru primul Yasour, pilotat de Dagan. Atunci, containerul principal fu prins într-un „hamac“, o funie specială, iar Dagan se ridică încet deasupra locației. În acel moment, își dădu seama că greutatea exactă a containerului era peste așteptările lor: 4,1 tone. Elicopterul Yasour era conceput să care până la trei tone. Însă îl ridică așa cum era, iar soldații de la sol aplaudară cu entuziasm.

Lupta s-a terminat; radarul este în mâinile parașutiștilor. (Zvi Malik, Arhiva FAI)

Entuziasmul se răspândi și în rândul comandanților superiori, care așteptau în partea cealaltă a Golfului, însă acest sentiment păli repede și fu înlocuit de un stres acut. În cala elicopterului începură să se aprindă luminile roșii și să sune sirenele. Dagan raportă că unul dintre sistemele hidraulice instalate în elicopter devenise complet nefuncțional. Din câte se părea, cablurile care țineau încărcătura erau foarte întinse din cauza greutății excesive și striviseră țeava de alimentare, din care cursese combustibil, defectându-se astfel sistemul hidraulic de comandă al elicopterului. Potrivit manualului de funcționare, Dagan trebuia să abandoneze încărcătura imediat; în caz contrar, risca un accident mortal. Însă Dagan hotărî să meargă mai departe. De la postul de comandă de pe plaja israeliană din Sinai, comandanții îl urmăreau cu respirația tăiată. Înțelegeau acum ce risc își asumase continuând să zboare cu o încărcătură mult mai grea decât era în stare să ducă elicopterul Yasour și cu un singur sistem hidraulic în funcțiune. „Aeronava tremura din toate încheieturile“, își amintea Dagan. „Însă am traversat Golful Suez și am aterizat imediat pe nisip.“

În același timp, Matas ajunse la destinație, încărcă cel de-al doilea container – care era mai ușor – și antena, și apoi porni înapoi. Deasupra golfului, elicopterul Yasour săltă violent, dar Matas păstră controlul și ajunse și el în siguranță. Cele trei elicoptere Super Frelon

aterizară lângă defuncta stație radar și îi aduseră înapoi pe teritoriul israelian pe luptătorii de comando.

La întoarcere, parașutiștii fură întâmpinați de Rafael (Raful) Eitan, care le povesti despre o misiune asemănătoare desfășurată de trupele de comando britanice în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Soldații aterizaseră la baza germană din Franța, însă se întorseseră cu numai câteva părți componente ale stației radar, mulți dintre ei fiind uciși. Forțele Aeriene Israeliene și parașutiștii luaseră o stație radar intactă, fără să piardă nimic – unica operațiune de acest gen din lume. Ministrul apărării, Moshe Dayan, îi trimise două sticle de șampanie comandantului escadronului de elicoptere, drept cadou pentru întreaga sa echipă.

Misiunea rămase secretă câteva zile, până când apăru în Daily Express din Londra. În ziarele israeliene, supuse unei stricte cenzuri militare, apărură benzi desenate înfățișând elicoptere israeliene care transportau… piramidele și Sfinxul.

Experți ai Forțelor Aeriene analizară sistemele radar și aflară astfel principiile metodelor sovietice. Pe baza acestor constatări, s-au dezvoltat metode noi de luptă electronică. Secretele radarului le-au fost dezvăluite și americanilor.

Dagan a primit Medalia pentru Merite deosebite, iar șeful statului-major, Bar-Levle, le-a spus parașutiștilor care participaseră la misiune:

– Ați executat una dintre cele mai complicate, îndrăznețe și impresionante acțiuni pe care le-a îndeplinit vreodată FAI-ul.

Nehemiah Dagan, pilot combatant

Primele două elicoptere Yasour au sosit din America în septembrie și, într-o lună, eram în plin război de uzură. Am pregătit pe ele patru piloți și 50 de mecanici. Am fost numit comandantul elicopterelor Yasour din cadrul escadronului Frelon.

M-au sunat de la cartierul general și mi-au spus despre intenția de a ridica un container de stație radar. În mod oficial, puteam să ridic 2,9 tone cu un elicopter Yasour. Eu și Ze'evik Matas ne-am antrenat numai o zi ca să ridicăm containerul stației radar. Mi-au spus:

– Un container de stație radar cântărește 3,2 tone.

Le-am spus:

– Vedeți voi, ăsta-i mai greu de-atât.

Mi-au răspuns:

– Nehemiah, nu ne obosi cu problemele tale.

Nu aveam dispozitive de vedere nocturnă, așa că ne trebuia lumina lunii și am zburat la mică înălțime. Mă temeam că vom avea probleme cu legarea containerului, că îl vom instala prea sus pe platforma mobilă. Însă am descoperit că platforma fusese săpată în pământ și puteam practic să zbor la nivelul solului.

Am ridicat containerul și am văzut că avea 4,1 tone – cu 1,2 mai mult decât greutatea permisă. În momentul în care m-am înălțat, s-au aprins tot felul de lumini de avertizare. Mi-am zis: „Sistemul hidraulic m-a lăsat baltă“. În mod normal, într-o asemenea situație, aterizezi și închizi totul imediat.

Am decis, însă, să merg mai departe. I-am spus copilotului, lui Tron, un specialist foarte bun în mecanica aeronavelor:

– Hai să scurtăm ruta de zbor.

Am ajuns la Marea Roșie și i-am ordonat mecanicului aeronavei să se uite afară ca să vadă dacă a izbucnit vreun foc la motoare. Am aterizat apoi pe partea cealaltă a Golfului. În momentul în care Ze'evik Matas a descărcat al doilea container pe partea unde ne aflam, l-au trimis imediat ca să ia containerul meu, care fusese zgâlțâit rău pe drum. Am primit o medalie pentru asta, dar credeți-mă că am fost în misiuni și mai periculoase.

În 1970, sovieticii se implică atât de mult în conflictul din Orientul Mijlociu, încât există riscul ca acesta să degenereze într-o confruntare armată cu Statele Unite.

Capitolul 11. „Dușmanul vorbește rusește!“ – 1970

Pe 18 aprilie 1970, în toiul războiului de uzură, doi piloți israelieni de pe avioane Phantom, Eitan Ben Eliyahu și Rami Harpaz, se întorceau dintr-o misiune de recunoaștere fotografică în Egipt. Războiul de uzură izbucnise la scurt timp după Războiul de 6 Zile. Inițial, lupta se concentrase în principal asupra zonei din jurul Canalului Suez, însă apoi se răspândi tot mai mult, iar Forțele Aeriene întreprindeau pătrunderi îndrăznețe în interiorul teritoriului egiptean.

În dimineața aceea, în timp ce Ben Eliyahu și Harpaz zburau spre Israel, câteva avioane egiptene MIG-21 apărură la altitudine. Nu era o întâlnire neobișnuită; dar, de data aceasta, aparatele de ascultare aparținând Unității Serviciilor de Informații nr. 515 a FAI (ulterior devenită Unitatea 8200) înregistrară niște voci ciudate, care vorbeau o limbă necunoscută. Singurul care înțelese limba fu un tânăr pe nume David, care era înrolat la baza din Umm Hashiba, din Sinai. Acesta își sună de îndată comandantul, pe maiorul Tuvia Feinman, și îi raportă emoționat:

– Am înregistrat transmisiuni între piloți de luptă sovietici.

Feinman îi răspunse cu o înjurătură colorată. Știa că în Egipt lucrau tehnicieni, instructori și consultanți ruși – nu piloți, și bănuia că soldatul și amicii săi înregistraseră o conversație dintre aceștia.

– Nu, Tuvia, îi răspunse David. E vorba despre altceva.

Feinman trimise imediat un elicopter Bell la Umm Hashiba, care se întoarse cu benzile pe care înregistraseră conversațiile. Feinman, care vorbea rusă fluent, ascultă casetele și fugi la șeful serviciului de informații militare, generalul Aharon Yariv. La ora 8.00 seara, Yariv organiză o ședință de urgență cu ministrul Golda Meir și, în acea noapte, îi trimise înregistrările președintelui SUA, Richard Nixon.

Înregistrările reprezentau dovada clară a faptului că sovieticii nu numai că le furnizau arme egiptenilor, ci le trimiteau acestora în secret trupe și escadroane de luptă. Deși avioanele purtau însemnele Forțelor Aeriene Egiptene, acestea erau conduse de piloți sovietici!

Această descoperire marcă o răsturnare periculoasă de situație. Israelul nu dorea să se angajeze într-un conflict cu o mare putere. Uniunea Sovietică fusese principala furnizoare de arme a Egiptului și a

Siriei (și, mai târziu, a Irakului), începând de la jumătatea anilor 1950 și, ulterior, după ce armata egipteană a fost înfrântă de FAI în anul 1967. Moscova a răspuns solicitării președintelui egiptean trimițându-i acestuia specialiști militari, consultanți, controlori aerieni și piloți. Toate acestea fuseseră ținute secrete până la descoperirea făcută de Israel.

Cei care au raportat prezența sovietică au fost 34 de soldați israelieni de origine rusă, care operau în cadrul unității Masrega (Andreaua), comandate de maiorul Feinman. Pe lângă pregătirea în materie de informații secrete, soldații urmară și un curs de reîmprospătare a cunoștințelor de limbă rusă. Aceștia își formaseră propria subcultură, cu cântece rusești și poeme de Pușkin, cu votcă și povești în limba rusă, și fură porecliți „Greciko“, după numele ministrului sovietic al apărării. Cum se înmulțiră rapoartele privind implicarea sovietică în Egipt, aceștia fură detașați la Unitatea 515 din Sinai. Încet-încet, ajunseră să stăpânească foarte bine terminologia militară folosită de ruși; însă, până la 18 aprilie, fuseseră înregistrate numai conversații între echipele tehnice. Brusc, în ziua aceea, vocile care se auziră la aparatele de radiotransmisie aparțineau militarilor sovietici.

Acest fapt a transformat conflictul latent dintre Israel și Uniunea Sovietică într-unul periculos. Israelul încercă să împiedice escaladarea situației. Ministrul apărării, Moshe Dayan, îl instrui pe comandantul Forțelor Aeriene, Mordechai (Motti) Hod, să oprească atacurile care se desfășurau adânc în interiorul Egiptului. Și Statele Unite îi sfătuiră să fie prudenți; până la urmă, susțineau acestea, Israelul nu își dorește o confruntare cu o superputere. Însă încrederea sovieticilor în propriile forțe spori; aceștia își mutară bateriile de rachete pe malurile Canalului Suez, iar avioanele lor urmăreau avioanele cu reacție israeliene aflate în misiuni de recunoaștere fotografică și de bombardare, încercând să le provoace la luptă. La un moment dat, chiar au nimerit coada unui Skyhawk cu un proiectil aerian; pilotul a reușit însă să aterizeze la Baza aeriană din Refidim, din Sinai.

Meir și Dayan încă ezitau. Dar, pe 25 iulie, când aeronave israeliene Skyhawk atacară pozițiile egiptene din Canalul Suez, apărură pe cer MIG-uri sovietice și le urmăriră până în Sinai. „Superputere sau nu“, îngăimă Meir în sinea sa și le ordonă israelienilor să riposteze împotriva rușilor, după cum bine meritau.

Hod decise să organizeze o operațiune împotriva rușilor: o ambuscadă aeriană așa cum piloții săi desfășuraseră multe în zonă. Îl alese pe David Porat, care mai organizase ambuscade în trecut, ca să conceapă ceva deosebit.

Dar cum să creezi o ambuscadă aeriană când cerul e senin?

Hod desemnă o echipă de elită formată din cei mai buni piloți ai Forțelor Aeriene și îi ordonă, pe 30 iulie 1970, să întindă capcana. Zona aleasă drept câmp de luptă se afla la o treime din distanța dintre Cairo și orașul Suez, în apropierea bazei aeriene din Katameya, unde își țineau escadroanele rusești avioanele. Mișcarea de deschidere a israelienilor – având numele de cod „Rimon 20“ – a constat în decolarea a patru avioane Phantom, coordonate de Ben Eliyahu, de la baza aeriană din Ramat David. Avioanele traversară Golful Suez și începură să atace pozițiile egiptene din apropiere de Adabiya. Avioanele Phantom imitară avioanele de luptă Skyhawk, care erau mai puțin performante decât MIG-urile sovietice. Avioanele Phantom zburau într-un „cerc indian“ deasupra țintelor – imitând indienii americani care se învârt pe cai în jurul grupului de cowboy – în timp ce piloții se năpusteau pe rând cu avioanele asupra propriului obiectiv, pe care îl bombardau, pentru a reveni apoi în formație. Era o tactică specifică Skyhawk-urilor. De la stațiile radar, egiptenii și rușii observară patru puncte învârtindu-se deasupra localității Adabiya și controlorilor de la sol le fu clar că era vorba despre avioane Skyhawk.

În același timp, acestora le apăru pe ecrane un punct luminos care trecu de la nord spre sud, la o altitudine de 6 000 de kilometri. Controlorii identificară punctul ca fiind un jet Mirage singuratic, aparent aflat în misiune de recunoaștere. Israelienii îi induceau în eroare și în această privință. Punctul „singuratic“ era în realitate format din patru avioane Mirage, care zburau într-o formație atât de compactă încât treceau drept un singur avion. Piloții Mirage-urilor chiar raportară prin aparatele de radioemisie care era stadiul misiunii de recunoaștere. Împreună, aceștia erau momeala: un aparent avion neînarmat, aflat în misiune de recunoaștere, și patru Skyhawk-uri învechite. Comandantul escadroanelor rusești mușcă momeala și hotărî să-și trimită piloții împotriva prăzii facile.

Rușii nu știau că încă o formație de patru avioane Mirage decolase de la Ramat David și zbura acum la joasă altitudine în Sinai, mai jos de crestele munților, astfel încât să nu o poată vedea stațiile radar. Între timp, încă patru avioane Mirage erau gata, cu motoarele pornite, pe pista de pe Aeroportul Bir Gifgafa din Sinai. După cum scria Ehud Yonay în cartea sa, Fără marjă de eroare: înființarea Forțelor Aeriene Israeliene, Porat reușise, prin această șmecherie, „să ascundă patru Mirage-uri și patru avioane Phantom pe cerul senin de vară și încă opt Mirage-uri, nu departe de acestea“.

Rușii trimiseră patru formații de câte patru MIG-uri de la

aerodromurile Beni Sueif și Kom Osheim. Prima formație, condusă de căpitanul Kamenev, zbură spre nord în direcția avionului Mirage aflat în recunoaștere, ca să îi iasă în cale. A doua, condusă de comandantul de escadron, căpitanul Nikolai Iurcenko, urma să îl blocheze pe singuraticul Mirage printr-o manevră tip forceps dinspre sud. O a treia formație de patru, sub comanda căpitanului Saranin, primise instrucțiuni să îl atace din vest. Cealaltă formație de patru MIG-uri se îndrepta spre avioanele Skyhawk. Câteva minute mai târziu, decolară alte patru MIG-uri. La baza Forțelor Aeriene, Hod apăsă butonul cronometrului și le ordonă piloților să atace.

Sovieticii fură șocați. Mirage-ul „singuratic“ se transformă deodată în patru aparate, care își aruncară rezervoarele de carburant și se îndreptară spre MIG-uri. Cele patru Skyhawk-uri se înălțară brusc pe cer și se dovediră a fi avioane Phantom de ultimă generație, care se năpustiră în jos asupra sovieticilor. Apoi țâșniră în sus cele patru Mirage-uri care zburau sub nivelul vârfurilor muntoase din Sinai, urmate fiind de formația de patru care aștepta pe pistele din Bir Gifgafa. Vocile controlorilor sovietici de la sol amuțiră brusc, când experții în electronică ai Forțelor Aeriene Israeliene le blocară canalele de radiotransmisie. Piloții sovietici, obișnuiți să primească regulat instrucțiuni de la controlorii de la sol, rămaseră dezorientați, neștiind ce să facă.

Pilotul unui avion Mirage, Asher Snir, doborî primul MIG. Pilotul acestuia se ejectă, iar parașuta i se deschise în formă de evantai în mijlocul câmpului de luptă aeriană, în care se confruntau 36 de avioane. Avihu Bin-Nun și Aviam Sella doborâră, de asemenea, două avioane, iar Avraham Salmon și Iftach Spector – încă două.

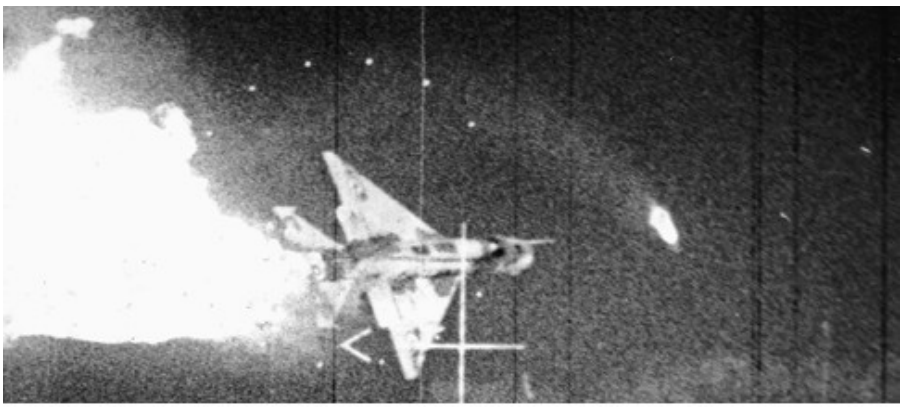

O ambuscadă pe cerul senin (*Revista Forțelor Aeriene*)

Piloții ruși nu erau obișnuiți cu asemenea lupte aeriene crâncene, în care formațiile tradiționale le erau risipite și nu aveau controlori care să îi coordoneze de la sol. La început, vocile din aparatele de radioemisie le rămaseră calme, dar, pe măsură ce bătălia continua, vocile deveniră din ce în ce mai speriate, iar unii strigau: „Abandonați!“ Și controlorii de la sol își pierdură cumpătul în încercarea de a-i contacta pe piloți pe nume. Unii piloți cedară și plecară spre baze; încercară și alții să scape de israelieni, însă avioanele israeliene îi urmăriră. După două minute și jumătate de luptă, Hod își privi cronometrul și ordonă oprirea. În aparatele de radiorecepție se auzi vocea controlorului israelian de la sol care le ordonă: „Toată lumea să întrerupă contactul. Plecați de-acolo!“

Într-adevăr, cerul se limpezi deodată, iar avioanele israeliene se întoarseră la baze lăsând în urmă în deșertul egiptean cinci MIG-uri în flăcări; trei dintre piloții sovietici reușiseră să se parașuteze, iar doi muriseră.

Moscova era în stare de șoc. A doua zi, mareșalul Pavel Stepanovici Kutahov, comandantul Forțelor Aeriene Sovietice, veni în Egipt ca să analizeze motivele eșecului piloților. În timp ce în Egipt aveau loc anchete dure, la bazele din Israel aveau loc petreceri modeste. Comandanții Forțelor Aeriene nu îi uitară pe „Greciko“ și le trimiseră sticle de șampanie. Participanții secreți la sărbătoare erau piloții Forțelor Armate Egiptene, care fuseseră ținta numeroaselor insulte din partea piloților sovietici; rușii îi batjocoriseră pentru incapacitatea de a înfrânge Forțele Aeriene Israeliene. Pentru egiptenii umiliți, acesta fu un moment de dulce răzbunare împotriva aliaților sovietici.

În câteva zile, știrea ajunse în presa străină, iar povestea Operațiunii Rimon 20 explodă în titluri impresionante în întreaga lume.

Generalul Amir Eshel, comandantul Forțelor Aeriene

Doborârea avioanelor cu reacție sovietice amintește de unul dintre evenimentele Războiului de Independență, când primii membri ai Forțelor Aeriene au doborât cinci avioane britanice care se infiltraseră în sudul Israelului. Există voci care susțin că Forțele Aeriene Israeliene sunt bune, dar numai când se confruntă cu alte forțe aeriene din regiune, care nu se ridică la nivelul lor. Și, deodată, ne luptăm cu o superputere – o rivală dintr-o ligă complet diferită – și ne descurcăm. Și ajungi la un rezultat care este de excepție atât la modul absolut, cât și în contextul acelei vremi. În perioada aceea, americanii se luptau în Războiul din Vietnam și în alte conflicte și nu erau capabili să

realizeze un asemenea succes. În timp ce noi, iată, într-o singură luptă – bum!

Cinicii vor spune: „Ați creat o ambuscadă împotriva unor piloți mediocri“. Nu e adevărat. Rușii care zburau în Egipt cunoșteau situația. Nu erau niște rataţi și știau că nu au voie să dea greș. Însă acțiunea noastră a scos la iveală abilitatea profesională, acuitatea și hotărârea Forțelor Aeriene Israeliene.

Statul israelian alocă cele mai bune resurse Forțelor Aeriene. Suntem în stare să ajungem în locuri unde nu poate să ajungă nimeni altcineva – și să ne facem treaba. Orice avion al Forțelor Aeriene știe cum să atace în Teheran și cum să o facă în Gaza și se află pe mâinile unor oameni de excepție.

Operațiunea Rimon a îmbinat cele mai bune calități, talente și abilități și reprezintă un fel de punct de referință, un fel de far călăuzitor.

După dezastrul suferit de armatele arabe în 1967, golul astfel format fu umplut de câteva organizații teroriste care încearcă să facă rău Israelului printr-o serie de deturnări de avioane, atentate cu bombă și asasinate. Principalul grup terorist este Organizația pentru Eliberarea Palestinei, a lui Yasser Arafat, și forța sa secretă de atac, numită „Septembrie Negru“.

Capitolul 12. Îngeri albi pe Scara lui Iacob – 1972

Reginald Levy, pilotul avionului Boeing 707 aparținând liniilor aeriene Sabena, care zbura de la Bruxelles la Tel Aviv, fu cuprins de un presentiment plăcut. Era 8 mai 1972, împlinea 50 de ani și urma să își serbeze ziua de naștere împreună cu soția sa, Deborah, care stătea lângă el la clasa întâi. Levy, fost pilot în cadrul RAF, născut în Blackpool din tată evreu, simțea o legătură specială cu pământul Israelului; iar Ierusalimul era, fără doar și poate, cel mai bun loc ca să serbeze acest eveniment important din viața sa.

Boeingul zbura deasupra Iugoslaviei, când simți deodată apăsarea brutală a țevii unui pistol în ceafă. Nu-l văzu pe agresor, însă, înclinându-se într-o parte, îl văzu pe copilotul său, Jean Pierre Arins, prăvălit în scaun și un tip mustăcios îndreptându-i pistolul spre cap. Avionul era deturnat.

După cum își dădu seama în curând, avionul său fusese preluat de patru teroriști palestinieni, care se îmbarcaseră la Bruxelles cu pașapoarte israeliene false. Restul pasagerilor nu aveau cum să știe că „Zeharia Greid“ era, de fapt, Abd el Aziz el Atrash, că „Sara Britton“ era Rima Tanus, iar „Miriam Hasson“ era Theresa Halsa. Comandantul acestora, care avea să se prezinte drept „Căpitanul Rif'at“, era Ali Taha Abu-Sneina. Cei patru teroriști erau membri ai organizației Septembrie Negru, noua organizație criminală teroristă, care fusese înființată în secret de către Yasser Arafat. Era prima operațiune a acestora împotriva Israelului.

Înainte de a prelua controlul asupra avionului, cei patru teroriști intraseră pe rând în toaletele avionului ca să își scoată armele pe care le aveau ascunse asupra lor: două revolvere, două grenade de mână, două centuri explozive, care cântăreau câte două kilograme fiecare, detonatoare și acumulatoare.

Acum Rif'at și Atrash stăteau în cabină cu pistoalele ațintite asupra piloților.

– O să zburați spre Tel Aviv, îi ordonă Rif'at lui Levy cu vocea tremurându-i de emoție. Fără șmecherii! Avem explozibili și grenade de mână.

– Dar zbor spre Tel Aviv, bâigui Levy.

– Bineînțeles. Însă acum ai să îmi urmezi ordinele.

La clasa economică, o fată brunetă și drăguță, îmbrăcată într-o rochie scurtă cu imprimeu floral, se strecură pe un loc dinspre culoar, de lângă bătrânii Hershel și Ida Norbert, care se duceau în Israel la niște rude pe care nu le văzuseră de 20 de ani. Rămaseră cu gura căscată de uimire când văzură că tânăra avea legată de încheietura mâinii, cu o sârmă, o cutie neagră rotundă.

În cabină Rif'at înșfăcă microfonul.

– Atențiune! Atențiune! Către toți pasagerii! Rămâneți pe locuri și nu vă mișcați. Sunt căpitanul Rif'at, din gruparea Septembrie Negru. Reprezentăm poporul palestinian. Avionul se află de-acum sub comanda noastră. Trebuie să ne ascultați ordinele.

Se auziră țipete și plânsete în tot avionul. Hershel Norbert se holba îngrozit la fata cu rochia înflorată care sări în sus, fluturându-și cutia deasupra capului.

– Doamne, dezastru! suspină Ida.

În spatele ei, o israeliană de vârstă mijlocie leșină în scaun. Altă femeie, Breindel Friedman din Ierusalim, scoase un țipăt strident la vederea a două siluete care ieșeau din cabină. Una dintre ele, care avea pe cap un dres de nailon, semăna cu un monstru. Ținea în mână un revolver și o grenadă. Celălalt terorist era mai scund, cu umeri înguști, avea pielea pământie și o claie de păr negru, despre care Breindel fu sigură că era o perucă.

Pe culoar mai apăru o teroristă, care purta pantaloni de culoare deschisă; aceasta adună toate pașapoartele pasagerilor și le băgă într-o geantă mare. Brusc, luă microfonul stewardesei și strigă:

– Dacă israelienii nu ne dau ce le cerem, o să aruncăm în aer avionul. O să murim cu toții, cu toții!

Unii pasageri izbucniră în lacrimi.

– Ajută-ne, Doamne! strigă o femeie în ebraică. Până aici ne-a fost!

Vestea deturnării avionului ajunse la urechile ministrului apărării, Moshe Dayan, în timp ce făcea un tur cu elicopterul deasupra pozițiilor israeliene aflate de-a lungul Canalului Suez.

– Îndreaptă-te direct spre Lod! îi spuse pilotului.

Însă primul care ajunse la aeroportul din Lod (care avea să se numească Ben-Gurion) fuse comandantul districtului central, generalul Rehav'am („Gandhi") Ze'evi.

La fel ca Yitzhak Rabin, Haim Bar-Lev și mulți alți ofițeri superiori, Ze'evi era fost membru al Palmach-ului, unitatea paramilitară secretă din timpul Războiului de Independență. Atât de slab încât semăna cu un schelet, acesta apăru într-o noapte de vineri în sufrageria chibuțului, ras în cap, cu torsul gol și cu un prosop în jurul mijlocului; era izbitoare asemănarea sa cu Mahatma și astfel se alese cu porecla „Gandhi" pentru tot restul vieții. Avea o ciudată înclinație spre grandomanie; când a devenit comandantul districtului central, a cărui emblemă era un leu, a adus la sediu doi pui de leu, pe care îi ținea într-o cușcă la intrarea în birou.

Cu toate acestea, era un soldat de excepție, îndrăzneț, isteț și plin de calități. Cu doi ani în urmă, câțiva teroriști deturnaseră patru avioane americane de pasageri, care aterizaseră în Iordania și în Egipt și fură aruncate în aer. Gandhi își adună ofițerii și, printre zâmbete compătimitoare și rânjete ironice, îi întrebă cum ar reacționa la aterizarea teroriștilor în Lod, la bordul avionului în care luaseră prizonieri. Nelăsându-se descurajat de atitudinea ofițerilor săi, concepu un plan, „Izotop", ca să oprească avionul pentru ca mai apoi să îi învingă pe teroriști. Când Moshe Dayan și ministrul transporturilor, Shimon Peres, ajunseră la aeroport, Izotop era deja în plină desfășurare. Unitățile de comandă se aflau deja pe poziții și primiseră ordinul să direcționeze avionul spre pista 26, „pista tăcută", care era situată departe de terminalul principal.

Câțiva ofițeri superiori ai FAI-ului sosiră în grabă și cămăruța de la etajul trei se umplu, transformându-se într-un cartier general improvizat. Alături de noul șef de stat-major, David („Dado") El'azar, se aflau șeful de operațiuni Tal, comandantul Forțelor Aeriene Motti Hod, șeful serviciului de informații Aharon Yariv și câțiva membri ai Shabak-ului (serviciul de siguranță internă), care erau îmbrăcați în haine civile. Dayan păstra legătura cu prim-ministrul Golda Meir și o informa cu privire la mersul lucrurilor.

Avionul aterizează la ora 7.05 seara. Schema teroriștilor era un pariu îndrăzneț. Simplul fapt că aterizau în Lod, drept în gura leului, reprezenta o provocare pentru puterea formidabilă a israelienilor. Amenințând că vor arunca în aer avionul cu pasageri nevinovați era ca și cum teroriștii puneau un pistol la tâmpla Israelului forțându-l să

cedeze la pretențiile acestora. Însă planul lor deștept și îndrăzneț avea un minus: aceștia nu luau în calcul faptul că Moshe Dayan și colegii săi nu își puteau permite să fie înfrânți de niște teroriști care provocau Israelul pe propriul teren, având ochii întregii lumi ațintiți asupra lor.

Prin aparatul de radioemisie al avionului, căpitanul Rif'at își anunță pretențiile: Israelul trebuia să elibereze 317 teroriști palestinieni din închisori, care aveau să fie transportați cu avionul la Cairo. Avionul Sabena urma să aștepte pe aeroportul din Lod până când palestinienii aveau să aterizeze la Cairo. Apoi urma să zboare la Cairo, unde teroriștii aveau să îi elibereze pe ostatici.

Rece și cinic din fire, Dayan preluă comanda întregii operațiuni. Scopul lui principal era să prelungească negocierile și să îi epuizeze pe teroriști; trebuia să plănuiască o operațiune militară, dar numai ca soluție extremă. Generalul Yariv, care era un tip subțirel, cu ochelari, fu însărcinat să poarte negocierile cu Rif'at. În curând, i se alătură Victor Cohen, șeful departamentului de investigații al Shabak-ului, care vorbea fluent araba. Yariv îl întrebă politicos pe Rif'at:

– Cât timp ne dați ca să vă îndeplinim pretențiile?

– Două ore, izbucni Rif'at. Dacă nu vă supuneți în două ore, aruncăm în aer avionul.

– Dar în două ore abia dacă pot să aduc aici 15 oameni, protestă Yariv.

De fapt, FAI-ul adusese mai mult de 15 oameni, dar nu erau oamenii la care se gândea Rif'at. Nou-veniții erau membrii legendarei unități Sayeret Matkal (Unitatea 269) – cea mai bună echipă de comando a FAI-ului, o unitate în care erau înrolați numai cei mai bine calificați și cei mai temerari soldați. Unitatea sayeret fusese înființată în 1957. Membrii și comandanții săi nu fuseseră niciodată cunoscuți, misiunile sale – niciodată dezvăluite, iar simpla sa existență era protejată printr-o cenzură foarte strictă. Soldații din cadrul sayeret-ului erau aleși pe sprânceană, supuși la diverse teste și apoi pregătiți la o bază secretă. Sayeret-ul era ca un zvon, un fel de miraj. În 1972, la conducerea sa se afla un om temerar, colonelul Ehud Barak.

Crescuse în chibuțul Mishmar Hasharon și era un pianist înzestrat, cunoscut pentru pasiunea sa de a dezasambla și asambla ceasuri mari și mici. Tânărul soldat fusese remarcat pentru mintea sa creativă și pentru curaj. Scund și cu fața rotundă, membru al unității sayeret încă de la începuturile acesteia, ajunsese repede cel mai decorat soldat al

FAI-ului evidențiindu-se prin faptele sale militare și de curaj, dintre care unele rămase secrete până în prezent. Plecase din armată ca să studieze fizica și matematica la Universitatea Ebraică, a mai luat o diplomă și la Stanford, în SUA, a lucrat o vreme la Institutul Weizman, dar, până la urmă, s-a reînrolat, iar, în 1971, a fost numit comandantul unității sayeret.

În noaptea de 8 mai, în timp ce Yariv și Cohen negociau cu Rif'at, unitatea sayeret se afla într-o zonă îndepărtată a aeroportului, antrenându-se pentru un atac-surpriză asupra unui Boeing 707, care le fusese pus la dispoziție de compania Israel Aircraft Industries. Sub luminile orbitoare ale lămpilor cu arc puternice, luptătorii de comando repetau o pătrundere simultană în avion prin cabina pilotului și ieșirile de urgență. În timpul schimbului de focuri care avea să urmeze, teroriștii aveau să fie imobilizați înainte de a avea timp să declanșeze încărcătura explozivă.

La căderea întunericului, Dayan era preocupat mai mult de cum să imobilizeze la sol aeronava deturnată și cum să împiedice decolarea acesteia. Benjamin Toledo, un mecanic veteran al companiei El Al, însoțit de Barak și alt soldat, se strecurară în partea din spate a avionului. Toledo se târî până în cala avionului și îndepărtă ca un adevărat specialist valva care controla sistemul hidraulic al mecanismului de aterizare. Combustibilul începu imediat să se scurgă pe pistă. După câteva secunde, Toledo puse tăcut valva în fața lui Dayan.

Dar Dayan tot nu era pe deplin mulțumit. După cinci minute, Toledo și un alt mecanic, Arieli, se târau iar pe sub Boeing. De data asta ținta lor erau anvelopele avionului. Când aerul comprimat începu să iasă fâsâind, avionul se lăsă în jos cu câțiva centimetri, fără ca nimeni să își dea seama. Numai căpitanul Levy observă că se aprinsese lumina de avertizare a combustibilului. Sună la turnul de control și anunță problema. După o secundă, reclamă probleme la cauciucuri.

– Spune-le tipilor ălora, îi spuse Dayan lui Levy, că nu pot decola.

– Le-am spus deja, spuse Levy și ceru să vină cineva să repare mecanismul hidraulic.

Dayan îi răspunse că o să dureze, deoarece conducerea aeroportului trebuia să aducă un specialist de la Tel Aviv. Căpitanul Rif'at acceptă tăcut, însă ceru să discute cu reprezentanții Crucii Roșii din Israel. Sosirea acestora fu, însă, amânată. La ora 1.30 noaptea, Rif'at își pierdu răbdarea și îi amenință pe israelieni că, dacă nu repară avionul

într-o oră, avea să îl arunce în aer, la care Cohen îi răspunse calm că avionul nu se putea repara noaptea. În cele din urmă, Rif'at fu de acord să aștepte până la ora 8.00 dimineața.

La adăpostul nopții, luptătorii sayeret se apropiară pe furiș de avion. Se simțeau pregătiți să atace neîntârziat; însă Dayan decise să mai aștepte puțin. Dar îi spuse generalului El'azar:

– De-acum trebuie să fiți gata de acțiune.

În jurul orei 3 noaptea, se așternu, pentru scurt timp, liniștea deasupra aeroportului, iar câțiva ofițeri israelieni adormiră în scaune. Dayan se refugiase în camera controlorilor de trafic aerian, dar fu trezit imediat de zgomotul jetului de apă și de gâlgâitul unei toalete din vecinătate. Până la urmă, se întinse pe o canapea din camera de joacă a copiilor, se acoperi cu o girafă din burete și cu o figurină de cauciuc a lui Popeye.

La răsăritul soarelui, sosiră oficialii Crucii Roșii, cărora li se permise să viziteze avionul. La ora 9.00 dimineața, aceștia reveniră la terminal și îi spuseră lui Moshe Dayan că situația din avion era de nesuportat. Nu mai aveau mâncare și apă, nu funcționa aerul condiționat, pasagerii erau epuizați, iar teroriștii erau tensionați și nervoși.

– O să-i eliberați pe prizonieri? îl întrebară pe Dayan reprezentanții Crucii Roșii, dar acesta își continuă strategia de amânare.

– Am fost de acord să negociem, spuse.

Situația friza absurdul. Era o superbă zi însorită, pe aeroportul Lod se desfășurau activitățile de rutină, avioanele decolau și aterizau, sălile de așteptare se umplură cu pasagerii care veneau sau plecau. Și, sub ochii tuturor, la capătul cel mai îndepărtat al pistei, se aflau 100 de ostatici captivi într-un avion încărcat cu materiale explozibile, care putea sări în aer dintr-un moment în altul.

Căpitanul Levy era singur în cabină când intră unul dintre teroriști, Atrash. Levy simți că a venit momentul. Se năpusti asupra palestinianului, îi smulse arma, o îndreptă asupra lui și apăsă pe trăgaci.

Nu se întâmplă nimic.

Mai apăsă o dată pe trăgaci. Nimic.

Abia atunci realiză că era trasă siguranța.

Atrash îl împinse și îi smulse arma din mână. Trase siguranța și îndreptă arma spre capul lui Levy.

Levy îl imploră să îl cruțe.

– Nu mă împușca, reuși să spună. Nu! Dacă mă omori pe mine, atunci se sfârșește totul.

Spre surprinderea sa, pe fața lui Atrash apăru un rânjet pieziș.

– Ar fi trebuit să te omor, spuse încet, dar s-ar putea să ai dreptate și să avem nevoie de tine ca să plecăm de-aici.

În cabină intră căpitanul Rif'at. Bănuia că israelienii tergiversau negocierile pentru că nu îl credeau în stare să arunce în aer avionul. Îi îndesă lui Levy în mâini o punguță de plastic, cu puțin din explozibilul pe care îl adusese la bord. Îi ordonă să coboare din avion și să se ducă la „oamenii din turnul de control". Nu glumea.

– Spune-le că avionul e plin cu chestia asta și că avem suficientă cât să aruncăm în aer nu unul, ci cinci avioane. Dacă te întorci cu un răspuns negativ sau nu te întorci deloc, o să aruncăm avionul în aer.

O mașină a Crucii Roșii îl duse pe Levy la Dayan. Pilotul își îndeplini calm sarcina. La o rapidă examinare a conținutului pungii de plastic efectuată de doi ofițeri se dovedi că, într-adevăr, era vorba despre un material explozibil puternic. Între timp, analiștii Shabak le trimiseră de veste că aflaseră adevărata identitate a lui Rif'at. Tipul era un terorist care se ocupa cu deturnarea de avioane. Deturnase un avion al companiei El Al în Algeria, în 1968, și unul al Lufthansa în Aden, în februarie 1972.

Cu ocazia întâlnirii cu Dayan și cu generalii, Levy le prezentă acestora un raport succint asupra situației de la bordul avionului, despre teroriști și pozițiile acestora. Teroristele își puseseră centurile explozive în fața și în spatele cabinei avionului și aveau în mâini grenade. Raportul pilotului avea să le fie de mare ajutor luptătorilor sayeret mai târziu. În timp ce vorbea, un observator care se afla pe acoperișul terminalului raportă că o identificase pe una dintre teroriste și că aceasta era ușor de recunoscut după culoarea rochiei.

Dayan se înviora când Levy îi povesti despre confruntarea sa cu Atrash din cabină și despre decizia palestinianului de a nu-l ucide. Acest fapt confirma motivația lui Dayan de a prelungi negocierile și de a-i obosi pe teroriști. Dayan avusese dreptate: teroriștii nu voiau să se sinucidă, voiau să trăiască, de aceea îi cruțaseră viața lui Levy.

Dayan se hotărî.

– Du-te înapoi, îi spuse lui Levy, și spune-le tipilor că suntem de acord să îi eliberăm pe prizonieri. O să-i aducem la aeroport ca să-i vadă cu ochii lor. O să reparăm avionul și o să îi duci la Cairo.

Levy părea ușurat, dar îl luă pe Dayan deoparte.

– Am o ultimă dorință, spuse. Dacă nu ieșim vii din povestea asta, ai să ai grijă ca Israelul să se ocupe de educația fiicelor mele?

Dayan îi promise. Înainte să plece Levy, Dayan îl întrebă:

– Sunt bolnavi la bord?

– Nu.

– Femei însărcinate?

Levy chicoti:

– Încă nu.

Chiar și în acele momente cruciale, nu își pierduse simțul umorului.

Dayan fu profund mișcat de curajul pilotului. Însă, când se întoarse spre Dado El'azar, era din nou cinic ca întotdeauna.

– Dado, glumi, până la ora patru după-amiaza trebuie să îi eliberați pe ostatici. La cinci trebuie să mă întorc la birou. Am o întâlnire.

Levy se întoarse în avionul deturnat. Cu puțin înainte de ora patru după-amiaza, teroriștii văzură o imagine minunată: un Boeing TWA era tractat de un tractor mic în apropierea avionului. Era avionul care avea să îi ducă pe teroriștii eliberați la Cairo! Rif'at și tovarășii săi mai văzură autobuze aducând prizonieri încătușați și îmbrăcați în treninguri; era clar că erau teroriștii care urmau să fie eliberați în curând. Rif'at și cei trei prieteni ai săi izbucniră în țipete sălbatice:

– Sioniștii s-au predat!

Săriră-n sus de bucurie îmbrățișându-se unii pe alții.

Se înșelau însă. „Prizonierii" din autobuze erau, de fapt, parașutiștii recrutați de colonelul Yitzhak Mordechai, care fuseseră îmbrăcați și încătușați și aduși la aeroport ca să îi ducă în eroare pe teroriști. Cât despre Boeing, era o rablă recent achiziționată de compania Israel

Aircraft Industries; îi scoseseră până și motoarele.

Planul operațiunii era gata. Potrivit înțelegerii făcute cu teroriștii, urma ca un convoi de mici vehicule de service să ajungă la avionul Sabena aducând mecanici care urmau să repare aeronava. Însă „mecanicii“ erau, de fapt, 16 luptători din sayeret. Barak și-a împărțit oamenii pe grupuri de atac. Printre comandanții acestora se numărau: Uzi Dayan, nepotul lui Moshe Dayan și viitorul comandant al sayeret-ului, care era acasă, fiind bolnav de rubeolă, dar care a venit neîntârziat ca să participe la misiune, Dany Yatom, viitorul conducător al Mossadului, Mordechai Rahamim și Bibi (Benjamin) Netanyahu.

În ultima clipă, izbucnise o ceartă între cei doi frați Netanyahu, Yoni și Bibi. Cei doi frați erau membri ai sayeret-ului (și al treilea frate, Iddo, care studia în SUA, avea să se înroleze în sayeret, în anul următor). Fii ai unui cunoscut om de știință israelian cu convingeri de dreapta, profesorul Ben-Zion Netanyahu, cei doi tineri fuseseră crescuți în Israel și America, fiind cunoscuți pentru curajul lor. Ambii doreau să ia parte la misiunea Sabena. Barak voia, însă, să îl ia numai pe unul dintre cei doi. Yoni avea un grad mai înalt și era mai mare decât fratele său, însă, până la urmă, Barak îl alese pe Bibi.

Ca farsa să prindă, trupele de comando se îmbrăcară cu salopete albe, aduse de urgență de la spitalul Tel Hashomer din apropiere. Se urcară în mașinile de service, însă fură opriți de Gandhi, care remarcase că salopetele erau prea albe, prea imaculate. Nu așa arătau mecanicii. Teroriștii puteau să descopere șiretlicul, spuse Gandhi, și s-ar fi ales praful de întregul plan. Gandhi le ordonă soldaților să se șifoneze, să își murdărească salopetele și să se tăvălească pe piste, astfel încât să arate ca niște mecanici după o lungă zi de muncă. Mai aduse și niște mecanici adevărați, mai în vârstă, ca fețele tinerești ale luptătorilor să nu trezească suspiciuni.

O problemă importantă cu care se confruntau luptătorii sayeret-ului o constituiau… pistoalele. Atacul trebuia să se desfășoare cu pistoale; însă luptătorii erau antrenați să se lupte cu tot felul de arme de foc, mai puțin cu pistoale.

– A fost pentru prima dată în viața mea când am ținut în mână o armă, recunoștea mai târziu Netanyahu.

Ca să depășească acest handicap, s-a decis să fie aduși câțiva luptători sayeret din rezervă, care erau acum angajați ca paznici ai avioanelor companiei El Al. Aceștia fuseseră foarte bine antrenați să folosească

pistoalele și erau considerați specialiști. Unul dintre ei, Mordechai Rahamim, devenise chiar erou când, deși neînarmat, se năpustise brusc asupra a patru teroriști înarmați cu puști mitraliere Kalașnikov și grenade de mână, care atacaseră un avion al El Al la Zürich. De origine kurdă, atletic și cârlionțat, Rahamim a sărit din avion, l-a omorât pe unul dintre teroriști și a tras neîncetat împotriva celorlalți trei, până la sosirea forțelor de securitate elvețiene. Presa mondială a lăudat curajul acestui tânăr care a ținut piept, doar cu un pistol, celor trei teroriști înarmați cu puști Kalașnikov. Rahamim a fost copleșit de glorie, iar arma sa, o Beretta 0.22, a devenit foarte cunoscută în Israel.

Îl chemară în ultima clipă pe Rahamim ca să se alăture grupului de comando Sabena. Unii membri ai sayeret-ului așteptau la terminal urmând ca, imediat ce avionul El Al avea să aterizeze, să-i ia pe paznici și să îi includă în echipă.

Principala problemă care îi frământa pe toți erau explozivele. Comandanții misiunii erau conștienți de faptul că, dacă încărcătura de explozive ar fi sărit în aer, atunci aeronava s-ar fi transformat într-o capcană a morții. Astfel, prima sarcină a atacatorilor era să neutralizeze centurile explozive. Cu un minut înainte de lansarea misiunii, șeful statului-major, El'azar, îl trase deoparte pe Rahamim:

– Morduch, îi spuse emoționat, adresându-i-se cu porecla, intrați în avion și căutați explozivele!

În cele din urmă, micul convoi se puse în mișcare și se apropie de avion. Teroriștii le ordonară „mecanicilor" să treacă, câte unul, în fața cabinei, unde se afla căpitanul Rif'at cu arma-n mână și îi urmărea. La sol, lângă „mecanici", se aflau reprezentanții Crucii Roșii. Fiecare luptător trebuia să își deschidă larg salopeta când trecea prin fața avionului ca să arate că nu este înarmat. De fapt, toți aveau armele de mână îndesate în spatele curelelor pantalonilor. Oamenii de la Crucea Roșie observară armele soldaților, însă nu spuseră și nu făcură nimic.

Soldații începură să se învârtă în jurul avionului, având la ei cutii de unelte și alte instrumente. Asamblară pe ascuns scările pe care aveau să se urce în avion. „Eram convins că nu aveam să ies viu din avionul ăla", își amintea Rahamim. Le șopti amicilor săi ce să spună familiei după moartea sa.

Și, apoi, brusc apăru altă problemă. Unul dintre paznici, Yaakov Tzur, care abia sosise din străinătate după un zbor lung cu compania El Al, spuse că nu poate să acționeze.

– Trebuie să mă ușurez, spuse. M-am ținut tot drumul până în Israel și m-ați luat direct din avion. Trebuie să stau și să-mi fac nevoile.

Incidentul era pe cât de jenant, pe atât de amuzant, însă nimeni n-avea chef de râs. Fiecare minut era prețios. Colegii lui Tzur încercară să-l convingă că misiunea urma să fie foarte scurtă și că după aceea avea să aibă la dispoziție cât timp dorea. Netanyahu, comandantul formației sale, îl întrebă:

– Yaakov, trebuie să faci treabă mare sau treabă mică?

Însă Tzur nu răspunse, își dădu jos pantalonii și se chirci sub avion. Și toată unitatea sayeret, toți generalii și toată populația Israelului a trebuit să aștepte cu răbdare până când Tzur s-a ridicat și și-a tras pantalonii.

Atunci, în cele din urmă, luptătorii își așezară scările. La ora 4.24 după-amiaza, auziră fluieratul ascuțit al lui Barak. Acesta era semnalul. În câteva secunde, urcară până la ieșirile de urgență și la intrarea în cabina din față. Primii care pătrunseră în avion pe ușa din stânga-față fură Mordechai Rahamim și Danny Arditi. Mordechai dădu nas în nas cu Atrash, care trase în el. Trase și Mordechai, însă rată. În momentul acela, pătrunseră Bibi și Arik pe ușa din dreapta față, în timp ce Omer Eran și Danny Brunner intrară pe ușa din stânga-spate. Omer îl văzu pe Atrash și îl împușcă.

Danny Yatom nu reuși să intre pe ușa din față și rămase blocat, după ce căpitanul Rif'at trase în luptătorii de comando. În același timp, Uzi și formația sa intrară pe ușa din spate. Uzi văzu în fața sa un bărbat oacheș și trase în el, luându-l drept unul dintre teroriști. Bărbatul era, de fapt, un negustor de diamante din Belgia și fu grav rănit, însă supraviețui. Mai puțin norocoasă, însă, fu o pasageră israeliană, Mary Holtzberg-Anderson, care, prinsă fiind în bătaia focurilor, fu rănită mortal. Uzi avea sarcina de a o găsi pe Rima Tanus, terorista care se afla undeva în spatele cabinei și purta centura explozivă. Se deplasă din spate înspre centrul cabinei și deodată o pasageră, Marcelle Eini, îi arătă o femeie ghemuită pe coridor și care ținea în mână o grenadă.

– Nu trage! imploră Rima, nu trage!

Uzi îi apucă mâna și îi luă cu mare precauție grenada activată din mână, ridicându-i „fiecare deget în parte". Apoi aruncă încărcătura explozivă afară și o scoase pe Rima din avion.

Între timp, Mordechai Rahamim înainta încet. Rif'at trase în el din ușa cabinei din față. Rahamim trase la rândul său până își termină

încărcătura și, apoi, se ghemui în spatele unui scaun ca să reîncarce. În același timp, încerca să o liniștească pe o femeie înspăimântată care stătea lângă el:

– Nu te îngrijora, bâigui în engleză, totul o să fie bine.

Nu știa că doamna era soția lui Reginald Levy. În timpul schimbului de focuri, Rif'at se ascunse în toaletă, iar Rahamim îl urmă și îl împușcă mortal.

Bibi și Marko Eshkenazi se deplasară și ei spre partea din față în căutarea Theresei Halsa. Bibi o prinse în partea stângă a cabinei. Marko îi găsi în haine bateria de activare a încărcăturii explozive. Aceasta protestă violent la încercarea de a o da jos din avion, așa că Marko o pălmui, timp în care acestuia i se declanșă pistolul, iar glonțul îi răni atât pe Therese, cât și pe Bibi.

Pe aripa avionului, după salvare. Ehud Barak este în salopetă albă. (Ron Ilan, Biroul de presă al guvernului israelian)

Și, apoi, totul se termină.

Atacul durase 90 de secunde. Cei doi teroriști bărbați fuseseră uciși. Femeile fură prinse. Pasagerii săreau în sus de bucurie, sărutându-se fericiți.

Li se alăturară și Dayan și echipa sa. Dayan își felicită oamenii și se urcă în mașină. Când ajunse la biroul său din Tel Aviv, se uită a ceas. Era ora 5.05 după-amiaza. Ajunsese la timp pentru întâlnire.

Hershel și Ida Norbert aproape că fură sufocați de dragostea familiei. Dar Norbert nu putea uita imaginea zărită de la fereastra avionului la

începerea atacului unității sayeret. Văzuse siluete albe cățărându-se în susul și în josul scărilor de pe aripa avionului. Își amintise de cartea Genezei din Biblie, în care era descrisă scara lui Iacob și „îngerii care urcau și coborau pe ea“.

Pentru el și ceilalți 100 de pasageri, chiar fuseseră îngeri.

Benyamin Netanyahu, luptător al unității Sayeret Matkal și viitor premier

Adânc întipărit în memoria mea a rămas momentul dinaintea raidului, când stăteam îmbrăcați în salopete albe de mecanici pe aripa avionului și așteptam să primim permisiunea de a pătrunde. Cei care au trecut prin experiența așteptării înaintea unui raid înarmat știu că, în momentele respective, fiecare luptător se retrage în sine însuși.

Ajunsesem la unitate înainte de ivirea zorilor și nu era nimeni acolo. Ne-am dat seama că se întâmplă ceva la aeroport, ne-am dus acolo și ne-am organizat repede în echipe. Fratele meu, Yoni, a venit și mi-a spus:

– Trebuie să mă duc acolo.

Mi-a explicat că este cel mai experimentat luptător din unitate, ceea ce nu putea fi contestat pentru că era adevărat. I-am spus că trebuie să-mi conduc oamenii, însă insista să preia comanda de la mine. Am refuzat. Mi-a spus:

– Atunci o să participăm amândoi la misiune.

L-am întrebat:

– Ce o să le spunem părinților dacă unul din noi pățește ceva?

Până la urmă, l-am lăsat pe Ehud Barak să decidă, iar Ehud a hotărât să îmi conduc eu soldații.

Când s-a dat semnalul să pătrundem în avion, ne-am împins în ușa de urgență de deasupra aripii, aceasta a cedat și am aruncat-o pe pistă. În jurul nostru șuierau gloanțele teroriștilor, care o nimeriră pe ostatica Miriam Holtzberg-Anderson. Și acel moment mi-a rămas întipărit în minte.

În timp ce îi căutam pe teroriști, una dintre pasagere ne arătă o femeie ghemuită între scaune și strigă:

– E teroristă.

Am tras-o de păr, care se dovedi a fi perucă. Am tras-o din nou și am întrebat-o unde sunt materialele explozive. Marco Ashkenazi a venit în fugă la noi și mi-a spus:

– Bibi, mă ocup eu de ea.

Am văzut că pistolul din mâna lui avea trăgaciul ridicat. Cum terorista nu era înarmată, i-am strigat:

– Marco, nu!

Dar a fost prea târziu. Pistolul eliberase deja glonțul, care a nimerit-o pe ea, dar și pe mine.

Marea importanță a Operațiunii Sabena a constat în faptul că a confirmat principiul potrivit căruia, dacă există o opțiune militară, o executăm! Operațiunea Sabena a fost o operațiune inovatoare în ceea ce privește deturnările și lupta fără compromisuri împotriva terorismului. De atunci metodele teroriștilor s-au schimbat și, odată cu ele, prețul dureros al atacurilor sinucigașe cu bombe, rachete și altele. Însă teroarea nu va înceta dacă nu o combatem, iar pericolul nu va dispărea dacă nu ne preocupă îndepărtarea acestuia.

Codul de etică al FAI prevede că nici un soldat israelian nu poate fi abandonat niciodată în spatele liniilor inamice, nici pe câmpul de luptă, nici în captivitate.

Capitolul 13. „Stop! Stai! Mâinile sus!“ – 1972

Pe 21 iunie 1972, unitatea Sayeret Matkal a demarat Operațiunea Containerul 3, al cărei obiectiv era răpirea unor ofițeri superiori din armata siriană de pe teritoriul libanez pentru a fi dați în schimbul a trei piloți israelieni care fuseseră luați prizonieri în urmă cu doi ani din Siria.

„Operațiunile Containerul fuseseră concepute după ce îi prezentasem șefului de stat-major câteva planuri nebunești cu privire la cum am putea să îi eliberăm pe piloți, planuri care fuseseră, însă, toate respinse“, povestea generalul (în rezervă) Uzi Dayan, comandantul adjunct al operațiunii și viitorul șef al unității Sayeret Matkal. „Într-o bună zi, m-am înfuriat și m-am dus la ministrul apărării și i-am spus: «Poate sunteți prea în vârstă ca să înțelegeți, însă ostaticii sunt prietenii noștri. Dacă am fi noi în locul lor, am spera să facă și ei tot posibilul ca să ne elibereze».“

Ministru al apărării era Moshe Dayan, unchiul lui Uzi Dayan. Șeful statului-major, David Elazar, era și el îngrijorat de situația soldaților – Gideon Magen, Pinchas Nachmani și Boaz Eitan – care suferiseră torturi cumplite în închisorile siriene. Șeful statului-major căută o modalitate de a grăbi negocierile legate de schimbul de prizonieri și ordonă să i se facă propuneri de operațiuni privind răpirea de ofițeri sirieni. Ideea sayeret-ului fu prinsă din zbor și avea să fie aprobată și de premierul Golda Meir.

Se gândeau că, în schimbul unei asemenea monede valoroase de negociere, membrii superiori ai organizației siriene de informații aveau să fie de acord să îi elibereze pe piloții israelieni, precum și să îi influențeze pe aliații lor egipteni să elibereze 10 prizonieri din Egipt.

Operațiunea „Containerul 1“ a fost demarată după câteva misiuni de observație desfășurate în zona muntelui Dov de către comandanții sayeret-ului, aproape de granița libaneză. Locul ales pentru răpire se afla pe un drum de pământ din Liban, de pe versantul de nord al muntelui, într-un punct în care trebuia să încetinești. Trupele de comando ale sayeret-ului intrară în Liban la adăpostul întunericului și ajunseră în zona stabilită. Versanții muntelui erau acoperiți de vegetație densă. Unitatea sayeret pregăti o ambuscadă, avându-i pe Ehud Barak drept comandant al echipei destinate raidului și pe Benyamin Netanyahu în fruntea echipei de blocare. Unitatea sayeret

așteptă ore întregi, însă sirienii nu apărură în dimineața aceea, misiunea fiind contramandată.

O a doua tentativă de răpire, Operațiunea „Containerul 2“, fu programată pentru 19 iunie, în zona Rosh Hanikra, din Galileea Superioară. De această dată, ambuscada fu organizată pe un alt traseu din Liban. Din nou Barak comanda operațiunea, iar Netanyahu conducea echipa de blocare. Ambii frați ai lui Bibi Netanyahu, Yoni și Iddo, participau la misiune. „A fost singura misiune la care am participat eu, Bibi și Yoni. De fapt, prima la care FAI-ul ne permitea acest lucru“, spunea Iddo Netanyahu. Într-adevăr, FAI-ul nu permitea ca mai mulți frați să participe la aceeași misiune, de teamă că ar fi putut fi uciși sau răniți cu toții.

Rolul echipei de blocare era acela de a împiedica întăririle să ajungă în zona de acțiune și de a-i prinde pe toți cei care ar fi încercat să scape din confruntarea cu unitatea lui Barak. În timp ce așteptau, apăru un cioban libanez, care observă că sârma ghimpată a gardului de la frontieră fusese pusă la pământ de către una dintre echipe. Acesta și turma sa fură cât pe ce să dea peste oamenii care se ascundeau; Netanyahu îl contactă pe Barak prin aparatul de radiotransmisie și îi ordonă să îl prindă imediat pe cioban. Luptătorii de comando puseră mâna pe el și îl trântiră pe jos lângă ei. Ciobanul era speriat de moarte, convins fiind că îl vor omorî. „Ca să îl fac să tacă, i-am spus «Ushuk!» – adică «Taci» în arabă, și i-am făcut semn cu mâna că o să-i tăiem gâtul dacă nu își ține gura“, a spus Iddo Netanyahu. Ciobanul prinse mesajul și problema se rezolvă.

Apoi apăru, însă, altă problemă: o mașină blindată libaneză dotată cu un tun, precum și un vehicul suplimentar urmau convoiul ofițerilor la o distanță de circa doi kilometri. Cele două vehicule staționară chiar lângă ascunzătoarea în care se afla detașamentul lui Netanyahu, iar convoiul continuă să înainteze spre vârful muntelui. Netanyahu îi dădu vestea în șoaptă prin radio lui Barak, care le ordonă să rămână ascunși. Barak îi raportă generalului Mordechai (Motta) Gur, acum comandant al Districtului de Nord, și șefului statului-major, care îi ordonară să oprească imediat operațiunea și să se retragă în Israel.

Barak încercă să se opună, să convingă conducerea superioară că era posibilă îndeplinirea misiunii fără riscuri, însă răspunsul a fost un refuz categoric. Dezamăgit, Netanyahu le ordonă oamenilor să se pregătească de plecare. Era ultima lui misiune înainte de a se retrage din armată și își dorea atât de mult să reușească…

„În cele din urmă, convoiul trecu la o distanță de doar câțiva metri de

noi“, povestea Uzi Dayan, „și ne uitam la el cu jind.“ Mai târziu aveau să afle că printre ofițerii superiori libanezi din convoi se afla nimeni altul decât șeful statului-major al armatei libaneze.

Când trupele israeliene se întoarseră în zona de adunare de lângă chibuțul Hanita, dezbaterea continuă.

– De ce ne-ați oprit? îi întrebă Barak pe șeful statului-major și pe ofițerii superiori care erau cu acesta. Eram atât de aproape de ei, încât am fi putut să ne îndeplinim misiunea fără nici o problemă. Aproape că pusesem mâna pe ei și le-am dat drumul.

Elazar încercă să îl calmeze.

– N-am vrut să punem trupele în pericol în ambuscadă – mașina blindată libaneză le-ar fi descoperit.

Barak ripostă:

– Ne faceți să mințim. Dacă știam că misiunea va fi contramandată, nu v-aș fi informat cu privire la vehiculul libanez. Puteați să aveți încredere în părerea mea. Vă asigur că am fi putut să ducem misiunea la îndeplinire. Pe viitor n-am să vă mai spun despre nici o mașină blindată!

Două zile mai târziu, pe 21 iunie, fu autorizată Operațiunea „Containerul 3“. Netanyahu era deja civil de 24 de ore; Yoni Netanyahu fu numit comandant al operațiunii, iar Uzi Dayan – locțiitorul său.

De data aceasta, pentru a evita alte misiuni contramandate și retrageri, Barak s-a hotărât să stea la postul de comandă din față, împreună cu generalul Gur și cu viitorul său succesor, Yitzhak Hofi, ca să se asigure că misiunea va fi îndeplinită.

Grupul era mai numeros. Unitatea Sayeret Matkal era însoțită de o trupă de acoperire de parașutiști, de o unitate blindată, precum și de membrii comandoului Egoz. În plus, le fură date tancuri și tunuri antitanc care să le asigure acoperirea. Era evident că nimeni nu voia să riște, de această dată.

„Pentru pregătirea misiunii“, povestea Iddo Netanyahu, „am antrenat multe persoane pentru răpire, sub comanda lui Yoni: cum să îi apuce, cum să scoată pe cineva dintr-un vehicul în mișcare și altele asemenea. Yoni a decis să le arate cum să facă și îl alese pe unul dintre membrii echipei, bietul de el! În timpul demonstrației, Yoni s-a

repezit pe neașteptate asupra soldatului, l-a apucat de păr și l-a tras afară. Tipul a fost aruncat la pământ, iar manevra a fost considerată reușită – doar că băiatul încă mai suferea de dureri de scalp câteva zile mai târziu.“

În zorii zilei, trupele dărâmară gardul de la graniță și pătrunseră în Liban. Yoni Netanyahu o luă înainte și verifică să nu fie mine pe cărarea care ducea la șosea. La ora 11.00 dimineața, apăru convoiul ofițerilor sirieni însoțit de două mașini blindate și de două Land Rover-uri. Convoiul se îndreptă în direcția satului Rameish și se opri la mai puțin de un kilometru și jumătate la nord de acesta.

La 11.25, trupele sayeret-ului ieșiră din ascunzători în două vehicule, se apropiară de gaura din gard și se opriră lângă ea. Soldații se prefăceau că repară un vehicul defect; între timp, convoiul sirian începu să înainteze.

La ora 12.00, convoiul trecu prin satul Ramia. Yoni Netanyahu primi ordin să se ducă la locul ambuscadei de pe șosea. Echipa lui Uzi Dayan își ocupă pozițiile de lângă vehicul, iar restul unității se împrăștie de-a lungul șoselei în direcția din care aveau să vină ofițerii sirieni.

Atunci se întâmplă ceva neașteptat: câțiva țărani libanezi îi văzură pe israelieni. Aceștia opriră un Volkswagen care mergea înaintea convoiului și îi avertizară pe ofițeri cu privire la soldații israelieni care așteptau în apropiere. Surprins, șoferul își continuă drumul pe o distanță de câțiva metri, apoi întoarse repede și începu să gonească spre est. Soldații care așteptau pregătiți convoiul la locul ambuscadei văzură Volkswagenul întorcând și îndepărtându-se în viteză. Unul dintre luptători fugi la Netanyahu și îi raportă cele văzute, chiar în momentul în care acesta era informat de la postul de comandă că șirul de vehicule începuse să facă cale întoarsă.

„Ne-am dat seama că începuseră să se întoarcă“, povestea Dayan. „Am început imediat să fugim spre ei. Ajunse acolo și jeepul lui Yoni după jumătate de minut. La început, nu își dăduseră seama ce se întâmplă, de fapt – e posibil să fi crezut că suntem o altă unitate libaneză. Le-am strigat în arabă: «Stop! Stai! Mâinile sus!»“

Acesta a fost momentul critic: cine avea să tragă mai întâi? Dayan trase focuri de avertisment înspre picioarele sirienilor și ale libanezilor. Aceștia fură șocați, însă, după o secundă, deschiseră și ei focul. Schimburile de focuri fură scurte și, când încetară, patru militari libanezi din escortă erau morți, printre ei numărându-se și un ofițer. Un ofițer sirian și un luptător israelian de comando erau răniți.

În tumultul luptei, doi ofițeri, unul sirian și unul libanez, fugiră spre nord și dispărură în vegetație. Ceilalți ofițeri fură capturați: un ofițer al serviciilor de informații, cu gradul de general de brigadă, doi colonei de la blindate, care aparțineau de Departamentul Operațional al armatei siriene, și doi piloți cu rang de locotenent care aparțineau de serviciul de informații al Forțelor Aeriene Siriene. Ofițerul sirian care reușise să fugă era șeful acestui serviciu aflat pe teren.

Echipele lui Netanyahu, Dayan și Muki Betzer îi căutară pe zone extinse pe sirienii care fugiseră, însă fără nici un rezultat. Pe lângă ofițeri, mai scăpase și un Mercedes verde. Echipa de blocare din est fu alertată prin radio ca să caute Mercedesul. Mașina fu descoperită mai târziu abandonată și ciuruită de gloanțe aproape de Ramia. S-a dovedit că Volkswagenul și Mercedesul se nimeriseră din întâmplare în zona de luptă, fără să aibă nici o legătură cu grupul ofițerilor.

Misiunea se încheie cu puțin înainte de ora 1.00 după-amiaza. Soldații, care se aflaseră numai 93 de minute în Liban, se întoarseră în Israel euforici. Dayan își amintea: „Pe drumul de întoarcere spre Israel, am auzit deja la radio știrea cu privire la operațiunea din Liban. Conduceam un Chevrolet Impala și îmi aduc aminte că ne gândeam cum să umplem găurile făcute de gloanțe în Land Rover-uri și în Impala – aceasta din urmă a mai fost folosit de serviciul de informații încă mulți ani.“

Scena bătăliei, la câteva minute după încetarea focului (Prin amabilitatea lui Aviram Halevi & „Israel Defense“)

A doua zi dimineață, ziarul iordanian Al Ra'i comenta: „Aceasta a fost cea mai mare victorie a serviciului israelian de informații din istoria conflictului arabo-israelian. Israelul a dat o lovitură grea armatei siriene.“

După răpire, Siria a cerut Israelului să îi înapoieze ofițerii în mod necondiționat, pentru că nu erau prizonieri de război. Un an mai târziu, cele două părți au convenit asupra unui schimb de ostatici și, la 3 iunie 1973, trei membri ai echipajului aerian îi fură înapoiați Israelului. În schimb, Israelul îi eliberă pe ofițerii luați ostatici, plus alți ostatici sirieni și libanezi. Israelul căzu de acord să îi acorde clemență lui Kamal Kanji, un conducător al druzilor din Majdal Shams (din nordul Înălțimilor Golan), care, cu o lună înainte, fusese condangat la 23 de ani de închisoare pentru spionaj în favoarea Siriei.

Uzi Dayan, viitor adjunct al statului-major

Îi cunoșteam personal pe piloții luați ostatici, pe care doream să îi eliberăm după răpirea ofițerilor sirieni. Pini Nachmani crescuse în moshav-ul (orășelul) Yokneam, iar mama lui o cunoștea pe a mea. De

asemenea, se antrenase la academia Forțelor Aeriene împreună cu vărul meu. A fost un navigator de excepție pe elicopterele Sikorski ale escadronului 114 și participase la multe dintre operațiunile desfășurate de unitatea sa. Prin intermediul lui l-am cunoscut pe Gideon Magen, un comandant de escadron Phantom, care fusese și el luat ostatic.

Când au fost eliberați piloții, ne-am întâlnit cu ei la Baza aeriană Ramat David, iar primele cuvinte ale lui Nachmani au fost:

– Știam că o să ne scoateți de-acolo.

Se pare că soția lui îl ținuse la curent cu evenimentele printr-o scrisoare care îi parvenise acestuia prin Crucea Roșie și în care îi scria: „Am fost la pescuit la lacul Kfar Baruch și ne-am întors cu cinci pești foarte grași“. Nachmani, care știa că soției sale nu îi place pescuitul, l-a întrebat pe reprezentantul Crucii Roșii despre operațiunile care se desfășuraseră recent, iar acesta i-a adus un ziar care povestea despre operațiune…

Măreția acestei misiuni a constat în devotamentul nostru față de sarcina încredințată, în faptul că nu am renunțat. Ne-am întors de trei ori până a fost îndeplinită misiunea. Trăsătura sa caracteristică a fost faptul că nu a fost o misiune menită să aducă înapoi agenți secreți sau să îi atace pe inamici – ci a avut scopul de a ne salva piloții încarcerați într-o închisoare siriană.

După masacrarea sportivilor israelieni de la Jocurile Olimpice de la München, consilierul pe probleme de antiterorism al Goldei Meir, Aharon Yariv, și șeful Mossadului, Zvi Zmir, i-au spus premierului că, dacă Israelul îi ucide pe liderii grupării Septembrie Negru, atunci organizația va înceta să mai existe. Mai multe operațiuni ale Mossadului în Europa au avut drept rezultat moartea comandanților grupării Septembrie Negru. Însă figurile centrale trăiesc încă nepedepsite în capitala libaneză, Beirut.

Capitolul 14. Doamna care aduce necazuri – 1973

Noaptea de 9 aprilie 1973 a fost o noapte cu lună plină la Beirut, capitala Libanului.

Mult după miezul nopții, pe strada Verdun, apăru un cuplu de îndrăgostiți care se plimba. Bărbatul era înalt, atletic, îmbrăcat într-un costum modern. Femeia era scundă, cu părul negru și purta o rochie neagră care se mula pe silueta subțire cu sâni mari. Când pe același trotuar se apropiară de ei doi jandarmi – ofițeri de poliție –, cuplul se îmbrățișă tandru, dulcea îmbrățișare durând până când jandarmii dispărură din raza lor vizuală. Cuplul își continuă plimbarea până când ajunse la un bloc luxos, unde cei doi se despărțiră. Bărbatul, împreună cu alți tipi și cu o fată blondă, care apăruseră din întuneric, intrară repede în clădire; femeia în rochie neagră rămase pe stradă, unde i se alătură o alta, o fată cu părul roșcat-cafeniu.

Vizavi era parcată o mașină roșie, marca Dauphine. Un paznic uriaș ieși din ea, uitându-se suspicios la cele două doamne. Își scoase arma și începu să traverseze strada. Însă îl aștepta surpriza vieții lui. Cele două femei își aruncară dintr-odată hainele și scoaseră de sub ele puști-mitraliere, trăgând în el. Paznicul sări ca să se ascundă și se prăbuși în spatele unui gărduleț. Un glonț nimeri volanul Dauphine-ului și sunetul strident al claxonului sfâșie tăcerea nopții.

Operațiunea Primăvara tinerilor începuse.

Cuplul întâlnit de jandarmi pe stradă nu era un cuplu de îndrăgostiți. Bărbatul înalt era Muki Betzer, unul dintre cei mai buni luptători ai sayeret-ului. Iubita lui era nimeni altul decât Ehud Barak, comandantul sayeret-ului. Barak purta o perucă blondă și mult machiaj, iar sutienul îi era plin cu grenade de mână și șosete desperecheate. Pe sub maiou avea arme și aparate mobile de emisie-recepție. Cealaltă „fată“ era Amiram Levin, viitor comandant al sayeret-ului și general al FAI. Ambii aleseseră să se deghizeze în femei pentru că erau scunzi și subțiri; la fel și „blonda“, Loni Rafaeli, care intrase în clădire împreună cu bărbații, care erau toți luptători ai sayeret-ului.

„Primăvara tinerilor“ s-a născut în toiul războiului secret pe care Israelul îl ducea împotriva grupului terorist Septembrie Negru. Gruparea fusese înființată de Yasser Arafat, conducătorul Organizației pentru Eliberarea Palestinei, după ce regele Hussein al Iordaniei

masacrase multe mii de membri ai OEP în Iordania, în septembrie 1970; de aici și denumirea de Septembrie Negru.

Inițial, nou-înființata organizație teroristă atacase obiective, lideri și agenți secreți iordanieni; însă, curând, se îndreptase împotriva Israelului, deturnase Boeing-ul Sabena și ucisese 11 sportivi israelieni la Jocurile Olimpice de la München, din 1972. Urmând sfatul șefului Mossadului, Zvi Zamir, și al consilierului pe probleme de terorism al prim-ministrului, Aharon Yariv, Golda Meir a trimis echipa operațională a Mossadului să acționeze sub acoperire în Europa, împotriva conducătorilor organizației Septembrie Negru. Zamir și Yariv credeau că eliminarea conducătorilor organizației avea să conducă la dispariția întregii grupări și să pună capăt acțiunilor teroriste ale acesteia. În cadrul unor operațiuni rapide și necruțătoare ale Mossadului la Roma, Paris, Atena și în Cipru, au fost uciși mai mulți conducători ai grupării Septembrie Negru. Însă Mossadul și FAI-ul credeau că nu e suficient, că trebuie să îi atace pe liderii organizației în propriul bastion – la Beirut. Capitala libaneză devenise cartierul general al multor grupări și organizații teroriste care își desfășurau activitatea aici fără să fie pedepsite vreodată. Venise vremea să le dovedească liderilor teroriști că nu exista loc sub soare unde să nu îi prindă brațul lung al Israelului.

Obiectivul operațiunii era uciderea a trei conducători importanți ai grupărilor Septembrie Negru și OEP: Kamal Nasser, principalul purtător de cuvânt al OEP; Kamal Adwan, responsabilul activităților palestiniene din teritoriile ocupate de Israel; și însuși comandantul-șef al organizației Septembrie Negru, Muhammad Najar (Abu Yussuf). Toți trei locuiau într-un bloc turn de pe strada Verdun – Nasser la etajul trei, Adwan la doi, iar Abu Yussuf la etajul șase, în aripa de nord a clădirii. Ideea inițială era lansarea unei acțiuni de amploare a FAI-ului, în cadrul căreia mari unități de elită urmau să aterizeze la Beirut, să blocheze străzile din jurul clădirii și să atace clădirea într-un mod foarte elaborat – însă Ehud Barak contramandase planul respectiv. Un asemenea plan, le spusese acesta superiorilor săi, însemna pierderea celui mai important factor de care depindea reușita operațiunii – elementul surpriză. Unitatea sayeret putea să îndeplinească misiunea cu 14 luptători, care aveau să pătrundă în liniște în Beirut, să se strecoare în clădire și să intre în apartamentele teroriștilor precum un fulger apărut din senin.

Comandanții „Primăverii tinerilor“, de la dreapta: Amnon Lipkin-Shahak, Shaul Ziv, Emanuel Shaked, Ehud Barak. (Biroul de presă al guvernului israelian)

Moshe Dayan fu de acord cu planul, însă decise să îl dezvolte. Nu aterizăm în fiecare zi la Beirut, spuse, această misiune va fi unică – așa că haideți să profităm și să atacăm mai multe obiective inamice în același timp. Șeful statului-major, Dado Elazar, și comandantul parașutiștilor, colonelul Mano Shaked, hotărâseră că, în timp ce unitatea sayeret se ocupa de cei trei lideri ai OEP-ului, o altă echipă de parașutiști, din Batalionul Aeropurtat 50, avea să atace sediul organizației Frontul Democratic pentru Eliberarea Palestinei (FDEP), o organizație teroristă maoistă, condusă de Nayef Hawatmeh. Echipa Batalionului 50 avea să fie condusă de locotenent-colonelul Amnon Lipkin-Shahak, un ofițer înalt și subțire, extrem de cerebral, decorat pentru „modul de conducere și curajul în luptă“ demonstrate într-un atac din 1968 asupra unei baze a OEP-ului, atac care a primit numele de cod Operațiunea Inferno.

Planul era următorul: parașutiștii lui Lipkin urmau să îi ucidă pe paznicii de la intrarea în sediul teroriștilor de pe strada Khartoum și să arunce în aer clădirea cu 200 de kilograme de material explozibil, ucigându-i astfel pe toți cei aflați înăuntru. În același timp, alte unități de parașutiști aveau să aterizeze în afara Beirutului și să desfășoare operațiuni de diversiune de mai mică amploare.

Unitatea sayeret și echipa Batalionului 50 urmau să ajungă pe coasta

libaneză în ambarcațiuni dotate cu rachete aparținând Forțelor Navale și să debarce pe plaja din Beirut în șalupe de cauciuc de tipul Zodiac. Pe plajă urma să îi aștepte o mică echipă de agenți ai Mossadului, care aveau să vină la Beirut cu avionul din mai multe capitale europene. Agenții urmau să sosească cu pașapoarte false cu câteva zile înainte de declanșarea operațiunii; aveau să închirieze mașini, să viziteze orașul și să se familiarizeze cu străzile și bulevardele acestuia. În noaptea misiunii, aveau să îi ducă pe soldați cu mașinile la obiectivele stabilite și apoi să îi aducă înapoi pe plajă, după terminarea operațiunii. Barak ceru trei mașini americane în care să îi poată înghesui pe cei 14 oameni ai săi.

Computerul FAI i-a dat misiunii numele de cod „Primăvara tinerilor“.

Pregătirea intensivă a unităților începu neîntârziat. Mano Shaked și șeful statului-major Elazar își petrecură mult timp cu luptătorii. Shaked voia să se asigure personal că parașutiștii săi se familiarizează cu străzile Beirutului. Îi arăta câte unuia dintre ei fotografii făcute de sus și hărți, după care îl așeza cu spatele la hartă și îl întreba:

– Ce e în dreapta ta? Ce e în stânga ta?

Considera că băieții săi trebuie să dobândească un simț al orientării „cu ochii închiși“ în cartierele în care aveau să acționeze.

Parașutiștii și luptătorii sayeret-ului făcură exerciții de amerizare, de deplasare pe jos spre ținte sau în mașini civile și apoi de retragere pe plajă și de plecare la bordul șalupelor Zodiac. La o bază militară îndepărtată fu construită o machetă a clădirii din lemn și pânză pe care unitatea sayeret avea să o atace, iar trupele de comando atacară apartamentele folosind diverse tipuri de muniție reală; se antrenară și în niște barăci de poliție abandonate din Samaria. Echipa Batalionului 50 folosi cartierul Lamed din Tel Aviv ca „machetă“ a Beirutului. Unele case din zonă erau încă în construcție și puteau fi folosite pentru antrenamente fără să trezească suspiciuni din partea localnicilor.

Sau cel puțin așa au crezut comandanții operațiunii.

Într-o noapte din luna martie 1973, un locuitor al cartierului Lamed, în timp ce se uita pe fereastră, observă câteva personaje suspecte strecurându-se printre case, auzi pași apăsați și strigăte scurte. Anunță poliția, care sosi imediat, iar Mano Shaked avu bătăi de cap ca să îi convingă pe polițiști să o lase baltă. Și proprietarul unui magazin de

pe strada Disengoff își exprimă anumite suspiciuni. Tot veneau la ei, pe rând, tineri care cereau costume cu un număr mai mare decât purtau. Patronul nu știa că erau parașutiști care urmau să plece la Beirut îmbrăcați în costume cu câteva numere mai mari ca să își poată ascunde armele pe sub sacou. Negustorul începu să pună întrebări, dar parașutiștii îl convinseră să uite ce auzise, ce vânduse și cine cumpărase de la el.

Însă nu numai civilii își puneau întrebări. Într-o noapte, după mai multe ore de exerciții de amerizare în nordul Tel Avivului, obosiți fiind, parașutiștii se întinseră pe plajă în așteptarea bărcilor de cauciuc. Unul dintre ei, locotenentul Avida Shor, veni la șeful statului-major.

– Pot să vă vorbesc, domnule?

În nici o altă armată din lume n-ar îndrăzni un ofițer inferior să îi vorbească șefului statului-major, însă Israelul era diferit.

– Spune, îi răspunse Elazar tânărului.

Avida, membru al chibuțului Shoval, era unul dintre cei mai buni luptători parașutiști. Își dovedise curajul în raidul de la Tripoli, unde unitatea sa aterizase pe o plajă pustie, la o distanță de peste 200 de kilometri dincolo de granița israeliană, atacase și aruncase în aer patru baze teroriste și se întorsese practic nevătămată. Avida era, de asemenea, cunoscut pentru principiile sale morale deosebite. Acum scoase din buzunar un carnețel și îi spuse lui Elazar:

– Avem de gând să aruncăm în aer sediul FDEP-ului cu 200 de kilograme de explozibil. Însă, potrivit propriilor mele calcule, putem să dărâmăm clădirea și cu numai 120 de kilograme.

– Ce contează? îl întrebă generalul Elazar.

– Contează, spuse Avida apăsat, pentru că mai este o clădire lângă sediul FDEP-ului. Este o clădire de șapte etaje, locuită de mai multe familii de civili. Cred că ar trebui să folosim mai puțin explozibil ca să evităm victimele în rândul civililor. Apoi adăugă: Teroriștii ar trebui să vadă că am ajuns acolo și că am fost în stare să ne îndeplinim misiunea, dar că nu facem rău femeilor și copiilor.

Urmă un moment de tăcere. În cele din urmă Elazar dădu aprobator din cap.

– Te cred, spuse. Atunci 120 de kilograme să fie.

Între 1 și 6 aprilie sosiră la Beirut câțiva turiști: Gilbert Rimbaud, Dieter Altnuder, Andrew Whichelaw, Charles Boussard, George Elder și Andrew Macy. Cei mai mulți dintre aceștia aveau pașapoarte britanice sau belgiene și fură ulterior identificați de surse străine drept agenți ai Mossadului. Aceștia se cazară la diverse hoteluri și închiriară mașini de la Avis și Lenacar. Cel puțin trei dintre mașini erau de fabricație americană, după cum ceruse Barak: un Buick Skylark, un Plymouth și un Valiant.

Pe 5 aprilie, nouă ambarcațiuni cu rachete și ambarcațiuni rapide de patrulare marca Dabur porniră spre portul Haifa, avându-i la bord pe luptătorii sayeret-ului, echipa Batalionului 50 și pe cei din Flotila 13 – pușcașii marini ai FAI-ului. Înainte de plecare, li s-au arătat soldaților ultimele fotografii aeriene ale Beirutului, ale plajei de debarcare și ale clădirilor-țintă. Luptătorii sayeret-ului primiră fotografii ale celor trei lideri teroriști pe care trebuiau să îi omoare. Unora dintre oameni li se dădură revolvere Beretta silențioase. Obiectivele primiră nume de femei: „Aviva“, „Gila“, „Varda“, „Tzila“ și „Judith“.

După lăsarea întunericului, ambarcațiunile ajunseră la Beirut; orașul era puternic iluminat, cluburile și restaurantele sale fremătând de viață. În acest timp, în ambarcațiunile israeliene, soldații Forțelor Navale îi acoperiră pe luptători cu huse mari, din plastic transparent, ca să nu li se ude hainele civile și machiajul pe care îl purtau unii dintre ei. Se urcară în 12 bărci de cauciuc și, puțin după miezul nopții, ajunseră în cele două zone de debarcare – El-Baida și Dove Cove. Plajele erau părăsite, iar ultimul cuplu de îndrăgostiți plecase deja de pe întinderea de nisip. Într-o tăcere deplină, ca niște fantome, șalupele ieșiră din apele întunecate ale mării.

Unitatea sayeret-ului și echipa lui Lipkin-Shahak debarcară în tăcere. În același timp, alte echipe de parașutiști se pregăteau să ajungă la alte obiective. O echipă a Flotilei 13 urma să ajungă în cartierul El-Uzai și să se îndrepte spre o fabrică de mine marine și spre o bază teroristă. O altă trupă de parașutiști urma să atace și să arunce în aer un depozit din portul Beirutului, în timp ce unitatea de parașutiști de comando se îndrepta spre un atelier de arme aflat la nord de Sidon. Cartierele generale plutitoare ale misiunii, conduse de Mano Shaked, și o unitate de salvare de parașutiști ajunseră pe plajele din Beirut în două ambarcațiuni dotate cu proiectile. Toate erau la locul lor.

Pe plajă, mașinile închiriate și șoferii acestora aparținând Mossadului așteptau. Soldații săriră din șalupele Zodiac și fugiră spre mașini. Unul

dintre luptătorii din echipa lui Barak era Yoni Netanyahu. Barak se simțea obligat față de Yoni, după ce îl preferase pe fratele mai mic al acestuia, Bibi, pentru misiunea „Sabena“. Soldații sayeret-ului se îngrămădiră în mașinile americane care rulară pe strada Verdun și parcară pe strada Ibn el Walid din vecinătate, aproape de clădirea-țintă. Oamenii coborâră și se îndreptară în grupuri mici spre marea clădire. Celelalte trei mașini îi transportară pe parașutiștii lui Lipkin pe strada Ghana, iar aceștia se furișară spre sediul FDEP-ului de pe strada învecinată, Khartum. La ora 1.29 noaptea, ambele echipe erau pe poziții.

Când ciudatul cuplu – Ehud Barak și Muki Betzer – ajunse la clădirea din strada Verdun, observă că poarta clădirii nu era încuiată și că paznicul nu era acolo; nu aveau nici o problemă să intre în clădire. Rapoartele serviciilor de informații pe care le primiseră indicau că vizavi aveau să se afle niște paznici într-un Mercedes gri parcat acolo; însă nu se vedea nici un Mercedes. Echipele sayeret-ului intrară în clădire și urcară pe scări până la apartamentele teroriștilor. Numai Barak și Levin, care rămăseseră afară, își dădură seama brusc că paznicii se aflau în Dauphine-ul roșu și deschiseră un schimb de focuri cu bărbatul care ieși din mașină. Sunetul strident al claxonului Dauphine-ului care fu lovit de glonț răsună în cartierul adormit și astfel dispăru efectul-surpriză.

Muki Betzer, Yoni Netanyahu și ceilalți doi soldați ajunseră la apartamentul lui Abu Yussuf și aruncară în aer ușa acestuia cu materialul explozibil. Cele două secunde care se scurseră între momentul activării explozibilului și explozie i se părură lui Betzer o eternitate. Ușa sări din balamale, iar luptătorii de comando se năpustiră în apartament. Acolo dădură peste fiul de 16 ani al lui Abu Yussuf.

– Unde-i taică-tu? îl întrebă unul dintre ei în arabă.

Adolescentul se holbă îngrozit la necunoscuții care purtau ciorapi de nailon pe cap, după care fugi în camera lui și coborî pe țeava pluvială până în apartamentul unui prieten de la etajul cinci. Ceilalți patru copii ai lui Abu Yussuf erau în apartament, dar nimeni nu se atinse de ei. Brusc, ușa dormitorului se deschise și apăru în fața soldaților șeful organizației Septembrie Negru, Abu Yussuf, în pijamale. Acesta sări înapoi în cameră și trânti ușa. Soția acestuia, Maha, încercă să scoată din dulap revolverul soțului. Luptătorii traseră în ușă, iar Muki o deschise cu o lovitură. Câteva împușcături îi nimeriră pe Abu Yussuf și pe Maha, care stătea în spatele lui. Yoni și celălalt soldat îl împușcară mortal. Abu Yussuf, „omul vinovat de Masacrul de la München“, zăcea

acum mort pe podea.

Muki părăsi apartamentul și fugi în jos pe scări, fiind urmat de oamenii săi.

În cealaltă aripă a clădirii, cele două echipe ale sayeret-ului se îndreptară spre apartamentele lui Adwan și lui Nasser. Câțiva luptători, conduși de Amitai Nahmani, ajunseră la apartamentul lui Adwan, iar unul dintre ei împinse ușa, care se deschise. Adwan stătea în fața lor, cu un pistol-mitralieră Kalașnikov în mâini. Acesta ezită o fracțiune de secundă, apoi se aruncă după o draperie continuând să tragă în israelieni și rănindu-l pe unul dintre ei. Un soldat care se cățărase pe conducta de apă din afara clădirii sări în apartament. În acel moment, Nahmani îl împușcă pe Adwan. Soldații scotociră prin apartament, însă nu le făcură nici un rău soției lui Adwan și celor doi copii; îndesară dosare și documente în două serviete și ieșiră în fugă.

În același timp, cea de-a treia echipă, condusă de Zvi Livne, aruncă în aer ușa lui Kamal Nasser. Dădură buzna în dormitor, unde dormeau două femei. Nasser nu era acolo; traseră pe sub paturi, căutară în dulap ca să îl găsească, în cele din urmă, pe reprezentantul OEP-ului în bucătărie, unde îl împușcară. Când ieșiră, se deschise brusc ușa apartamentului din față. Unul dintre oameni trase instinctiv și împușcă mortal o italiancă, care fusese trezită de împușcături.

Între timp, izbucnise un schimb de focuri pe stradă. În apropiere se afla o secție a jandarmeriei libaneze; la câteva minute după izbucnirea schimbului de focuri cu paznicii, la locul faptei sosi un jeep Land Rover al jandarmeriei. Barak și Levin traseră în jeepul care se apropia și îl nimeriră pe șofer. Jeepul intră în mașinile parcate pe stradă. Toți pasagerii fură împușcați de Barak și de Levin, cărora li se alăturară, în curând, luptătorii care ieșeau din clădire. Un alt jeep al jandarmeriei apăru în viteză pe stradă. Soldații traseră dezlănțuit și îl opriră și pe acesta. Barak le ordonă oamenilor săi să urce în mașini, însă apăru un al treilea jeep. Și acesta fu întâmpinat cu focuri puternice, precum și cu o grenadă aruncată de Betzer. Jandarmii săriră din vehiculul în flăcări și fugiră spre intrarea unei clădiri vecine.

Soldații fugiră la mașini, iar Yoni se urcă ultimul în cea de-a treia mașină. Întreaga operațiune durase o jumătate de oră. Mașinile goniră spre plajă, dar, chiar când se apropiau de faleză, le ieșiră în față două jeepuri ale jandarmeriei, care mergeau încet inspectând zona. Mașinile americane merseră încet în spatele Land Roverelor în perfectă ordine, până când jeepurile dădură colțul. Echipa sayeret-ului ajunse în siguranță pe plajă.

În același timp, în cealaltă parte a Beirutului, parașutiștii lui Lipkin se îndreptară pe furiș spre sediul FDEP-ului. Erau tot 14 la număr: patru perechi de parașutiști, Lipkin, doctorul unității, un luptător din Flotila 13 și trei șoferi. Atacul urma să se declanșeze după ce doi parașutiști aveau să se apropie de paznicii clădirii și să-i ucidă cu pistoale Beretta cu amortizor. Cei doi parașutiști aleși să îndeplinească această însărcinare erau Avida Shor – cel care îl convinsese pe Elazar să folosească mai puțin explozibil – și amicul său Hagai Maayan, din chibuțul Magen.

Aceștia o porniră agale pe strada Khartoum și se opriră la intrarea în clădirea teroriștilor ca să își aprindă țigările. Acolo se aflau paznicii.

– Nu vă supărați, i se adresă Shor unuia dintre ei în limba engleză.

Când paznicii se întoarseră spre israelieni, Shor și Maayan își scoaseră pistoalele și îi împușcară. În timp ce cădea, unul dintre teroriști gemu:

– Alah!

Nimeni nu îi observase pe cei doi paznici aflați în jeepul Fiat, dotat cu mitraliere rusești „DȘK“ și care se afla parcat pe partea cealaltă a străzii. Aceștia deschiseră brusc focul și îi ciuruiră pe cei doi parașutiști. Avida Shor muri pe loc; Maayan avea să moară mai târziu. Igal Pressler, alt parașutist care îi urma pe cei doi, fu rănit. Lipkin îi strigă pe Shor și pe Maayan prin stația radio, însă nu primi nici un răspuns. Pentru Lipkin „acesta este un moment foarte dificil. Shor nu răspunde, Maayan zace rănit pe stradă, Igal sângerează – însă tot trebuie să aruncăm clădirea în aer!“

De la balcoane, ferestre și chiar de pe stradă, teroriștii deschiseră focul intens asupra parașutiștilor cu carabine, Kalașnikovuri și mitraliere. Lui Lipkin i se păru „un adevărat iad“. Îi transmise lui Mano Shaked prin stația radio mesajul că a intervenit „o problemă“.

– Aveți nevoie de ajutor? îl întrebă Shaked.

– Momentan nu, spuse Lipkin.

Shaked demară de îndată manevre de diversiune ca să reducă numărul forțelor armate libaneze care ar fi încercat să intervină în luptă. Bărcile de cauciuc, pline cu soldați, se îndreptară în viteză spre plaje. Atacul începuse cu trei minute mai devreme, însă aceste minute erau prețioase.

Pe strada Khartoum, se dezlănțui o bătălie în toată regula între

parașutiști și teroriști. Un soldat încercă să îl târască pe Igal la adăpost; unul dintre teroriști crezu că Igal e de-al lor și încercă să îl tragă într-o curte din apropiere. Acesta cedă numai după o luptă aprigă cu Avishai, un scafandru din Flotila 13. Exploziile și rafalele de gloanțe erau însoțite de strigătele teroriștilor: „Yahood! Yahood! (Evrei)“ Spre uimirea israelienilor, în toiul luptei, în timp ce strada vuia de potopul de împușcături, civili continuau să intre și să iasă din clădirile vecine sau stăteau la balcoane și urmăreau cu interes lupta.

În toiul schimburilor intense de focuri, patru parașutiști reușiră să intre în holul clădirii. Aceștia traseră cu armele automate și aruncară grenade de mână nimerind astfel mulți teroriști care coborau pe scări. Ocupară holul clădirii. Deodată, unul dintre parașutiști, Aharon Sabbag, observă că luminile liftului se aprindeau pe rând foarte repede în timp ce liftul cobora. Acesta privi numerele ca hipnotizat. Patru… trei… doi… unu. Când liftul opri, își descărcă toate gloanțele în interiorul acestuia. Nimeni nu ieși viu de-acolo.

Atunci, mașina care transporta explozibilul pătrunse în hol, iar geniștii puseră rapid încărcătura în jurul a patru coloane de susținere. Programară siguranțele ca să aibă o întârziere de 180 de secunde, după care se retraseră, în timp ce tovarășii lor le acoperiră ieșirea trăgând cu RPG-uri (grenade propulsate de rachete), aruncătoare de tip bazooka, mortiere de 81 de mm și grenade cu gaze lacrimogene. Parașutiștii încărcară într-una dintre mașini trupul lui Avida Shor și pe Hagai Maayan, care mai respira încă. Șoferul nu respectă ordinul lui Lipkin de a-i aștepta și pe ceilalți și goni spre plajă. Luptătorii împrăștiară cuie pe stradă ca să întârzie mașinile care i-ar fi urmărit, după care se înghesuiră în cele două mașini rămase, care porniră într-o viteză nebună spre plajă. Întreaga operațiune durase 24 de minute.

Elicoptere israeliene își făcură apariția pe plaja Al Baida și îi luară pe răniți, în timp ce restul oamenilor se urcară în bărcile de cauciuc și se îndreptară spre vasele dotate cu rachete. Cei șase agenți ai Mossadului parcară cu precizie mașinile pe plajă, lăsând cheile în contact, după care săriră în șalupele Zodiac. Facturile pentru închirierea mașinilor aveau să fie plătite câteva zile mai târziu cu carduri American Express. Între timp, încetară și operațiunile de diversiune ale parașutiștilor și ale Flotilei 13, iar soldații se întoarseră la ambarcațiunile lor de pe plaje.

Amnon Lipkin se întoarse și rămase țintuit locului. Se simțea „precum soția lui Lot“ din Biblie la vederea fumului care se înălța în formă de ciupercă deasupra clădirii FDEP-ului.

În portul din Haifa, Dayan și Elazar așteptau trupele de comando. Misiunea fusese încununată de un succes desăvârșit. Cartierul general al FDEP-ului fusese distrus și zeci de teroriști din conducerea organizației erau îngropați sub ruine. Au murit trei dintre principalii conducători ai organizațiilor Fatah și Septembrie Negru. Presa mondială descrise fapta de vitejie a FAI pe primele pagini. În zilele următoare, după moartea principalilor lideri ai organizației Septembrie Negru, organizația s-a prăbușit și, pur și simplu, a încetat să existe.

Impresionat de calmul lui Lipkin din timpul luptei, Mano Shaked îi acordă a doua medalie. Fură decorați și Ehud Barak și alți trei luptători.

În mai puțin de șase luni de la „Primăvara Tinerilor“, pe malurile Canalului Suez și pe Înălțimile Golan izbucni Războiul de Yom Kippur.

Ehud Barak, comandant al Sayeret Matkal, viitor ministru al apărării și prim-ministru

Cu circa patru luni înainte, șeful de operațiuni, generalul Kuti Adam, ne spusese că, în respectivele clădiri din Beirut, locuiesc câțiva conducători ai organizației Fatah și ne întrebase dacă putem să acționăm. I-am răspuns că am putea. Am transmis întrebări Mossadului, am primit răspunsuri, însă lucrurile s-au liniștit. Ne-am făcut alte planuri – un raid într-un club al ofițerilor din Siria și eliberarea unor piloți dintr-o închisoare de lângă Damasc.

Într-un weekend, în timp ce mă aflam cu soția la Eilat, am fost chemat la biroul șefului de stat-major. Dado mi-a arătat niște fotografii și mi-a zis:

– Uite clădirile astea.

Mano Shaked, care era comandantul infanteriei și al parașutiștilor, a propus să le atacăm cu trupe din Brigada 35. Mie mi se părea că seamănă cu un atac asupra unei ținte fortificate – vii cu 40 de oameni, pui baraje rutiere, faci raiduri prin fiecare clădire… Am spus:

– E imposibil cu atât de multe trupe. Ne trebuie un element-surpriză. Trebuie să îndeplinim misiunea cu 14–15 oameni, îmbrăcați în haine civile, cu mașini americane, care vin și-i omoară.

Propunerea a fost aprobată.

Le-am spus oamenilor mei:

– O să-i omorâm în propriile paturi.

La care doi dintre comandanții de echipe mi-au răspuns:

– Cum adică să-i omorâm în propriile paturi? Omorâm oameni în pat? Ce au făcut ca să le justifice moartea? Se potrivește asta cu principiul nostru de „puritate a armelor“?

Am zis așa:

– Sunt oameni răi, periculoși, lucrează pentru Arafat.

Mi-au zis:

– Asta-i bine, dar nu ai autoritatea necesară. Vrem să ne asigurăm că șeful statului-major o consideră o operațiune legitimă.

Le-am zis bine, dar nu le-am dat importanță. Mi-au amintit, însă, de promisiune iar și iar, așa că, până la urmă, l-am adus pe șeful statului-major, care le-a explicat cum stau lucrurile.

Amândoi și-au îndeplinit misiunea foarte bine. Amândoi au fost uciși în Războiul de Yom Kippur.

Amnon Lipkin-Shahak, comandant al batalionului de parașutiști, viitor șef de stat-major

În timpul luptei, i-am băgat pe Igal Pressler, care era rănit, și trupul lui Avida Shor într-una dintre mașinile noastre. Dar, deodată, am constatat că mașina dispăruse împreună cu șoferul său, un veteran din cadrul Mossadului. Am reușit să ne îngrămădim în două mașini și am gonit până pe plajă. Acolo l-am găsit pe șofer cu cea de-a treia mașină. L-am întrebat ce se întâmplase. Mi-a spus că, în timpul Războiului de Independență, luptase la fortăreața Koach, din Galileea, iar comandantul i-a zis: „Nu te miști de-aici“. Și nu s-a mișcat, și a luptat chiar și când prietenii săi s-au retras până au învins arabii. S-a ascuns sub leșuri și așa a reușit să supraviețuiască. Mai târziu, a ieșit târâș de-acolo și a reușit să scape.

Acum, în timpul luptei cu teroriștii, și-a amintit că în timpul Războiului de Independență aproape că fusese ucis pentru că rămăsese până la sfârșit.

– Am crezut că n-o să scăpați vii de-acolo, mi-a spus, și am hotărât să mă duc cu mașina la plaja pe care am debarcat, în speranța că mă va salva careva.

Pur și simplu, fugise.

PARTEA A V-A. Războiul e Yom Kippur

După Războiul de 6 Zile din 1967, Egiptul și Siria își pregătesc răzbunarea. Pe 6 octombrie 1973, de Yom Kippur, acestea atacă simultan Israelul. Israelul are aceiași conducători, iar șeful statului-major este David Elazar. Liderii arabi au fost schimbați: Nasser al Egiptului a murit și a fost înlocuit de Anwar Sadat. În Siria, Salah el Jadid este în închisoare, în urma loviturii de stat a ministrului apărării, Hafez al-Assad. Regele Hussein nu este membru al alianței Sadat–Assad; dimpotrivă, acesta i-a avertizat în secret pe conducătorii Israelului despre atacul care se pregătea. Din păcate, avertismentele sale nu au fost luate în serios.

Capitolul 15. Tărâmul vitejilor din Africa – 1973

Pe 15 octombrie 1973, la ora 4.30 după-amiaza, parașutiștii Brigăzii de rezervă 247 se urcară în autoblindate. Tocmai se terminase ședința finală de informare, iar sergenții grăbiți fugiră la autoblindatele comandanților având la ei hărțile operațiunii. Un soldat puse o cutie deschisă de gulaș rece în mâna colegului său, care este unul dintre autorii acestei cărți.

– Mănâncă ceva, îi spuse, ai să mai mănânci tocmai în Africa.

Africa. De nouă zile, mii de soldați ai FAI-ului așteptau această misiune: momentul în care armata lor fărâmițată avea să treacă dincolo de liniile egiptene stabilite în Sinai, să străbată Canalul Suez și să ajungă până în spatele frontului inamic. Știau că această misiune va înclina balanța războiului. Credeau și că misiunea trebuia să fie încununată de succes datorită îndrăznelii și a riscului impresionant pe care aceasta le implica. Egiptenii nu puteau nici măcar să-și imagineze că FAI-ul și-ar fi asumat un asemenea risc nebunesc înainte de a reuși să le distrugă forțele din tranșeele de pe malul de est al Canalului.

Războiul începuse pe 6 octombrie 1973, de Yom Kippur – Ziua evreiască a ispășirii. La ora 2.00 după-amiaza, armatele Siriei și Egiptului atacară în același timp Israelul pe două fronturi – pe Înălțimile Golan și de-a lungul Canalului Suez. În Golan, sirienii au fost opriți numai datorită curajului și a hotărârii câtorva israelieni. În sud, egiptenii au traversat Canalul Suez și au ajuns în Sinai, care era ocupat de israelieni, au ocupat majoritatea forturilor FAI de-a lungul Canalului și s-au ascuns bine pe o fâșie de teren din Sinai adâncă de opt kilometri, provocându-le israelienilor pierderi dureroase. Ministrul apărării Moshe Dayan părea să ezite, exprimându-și temerea față de o posibilă cădere a „celui de-al Treilea Templu“, nume simbolic pentru statul Israel; declarația teatrală a șefului statului-major Elazar că „o să le rupem oasele“ s-a dovedit doar un balon de săpun.

Pe 8 octombrie, fu lansată contraofensiva Diviziei 162, sub comanda generalului Avraham („Bren“) Adan, însă aceasta eșuă. Adan atacă armata egipteană și încercă să traverseze Canalul, dar atacul îi fu respins. Misiunea i-a fost apoi încredințată fără tragere de inimă generalului „Arik“ Sharon, a cărui Divizie 143 includea și faimoasa Unitate 247 (fostă 55), brigada de parașutiști rezerviști care cucerise Ierusalimul în timpul Războiului de 6 Zile.

La vârsta de 45 de ani, Sharon era din nou pe val. După ce vreme de câțiva ani ocupase funcții neînsemnate, fusese în sfârșit băgat din nou în seamă de șeful statului-major Yitzhak Rabin, care îl admira pentru talentul său militar. Înșuși Ben-Gurion îi ceruse lui Rabin „să aibă grijă“ de Sharon, la care ținea, în ciuda defectelor sale de caracter. Sharon fusese promovat general, iar în cursul Războiului de 6 Zile avusese o prestație remarcabilă; modul în care atacase fortăreața Abu Ageila din Sinai se preda acum la academiile militare din întreaga lume. Plecase din armată în 1973, după ce fusese comandantul Districtului de Sud, și intrase în politică, înscriindu-se în partidul Likud; însă, la izbucnirea Războiului de Yom Kippur, revenise în funcția de comandant al Diviziei 143. Între timp, Sharon suferise două tragedii: soția sa, Margalit, murise într-un accident de mașină, iar fiul lor de 11 ani, Gur, murise într-un accident, în timp ce se juca cu o pușcă veche. Însă Sharon își găsise consolarea în brațele surorii mai mici al lui Gali, Lily, cu care se însurase, care îi dăruise doi copii și care îi va deveni un minunat sprijin până la sfârșitul vieții.

Superiorii lui Sharon din FAI nu doreau, de fapt, ca acesta să traverseze Canalul. Sharon era nonconformist, indisciplinat, arogant și mare iubitor de publicitate. În plus, devenise de curând liderul unui partid de dreapta, în timp ce superiorii săi, printre care și șeful statului-major, Elazar, erau foști membri ai Palmach-ului, care avea orientare de stânga. Însă, după înfrângerea lui Adan de pe 8 octombrie și ca urmare a intervenției lui Dayan în favoarea fondatorului Unității 101, nu avură încotro și îl aduseră înapoi pe Sharon.

Hotărât să traverseze el însuși Canalul, Sharon făcu un plan care părea absolut nebunesc. În timp ce patrula pe teritoriul inamic, batalionul de recunoaștere al diviziei sale descoperise ceva interesant. Forțele egiptene care traversaseră Canalul și ocupaseră fâșia de opt kilometri de-a lungul acestuia, erau împărțite în două armate – a Doua și a Treia. Batalionul de recunoaștere constată că între cele două armate nu exista continuitate teritorială, ci le separa un fel de fâșie îngustă de „pământ al nimănui“. De aici îi veni lui Sharon ideea să trimită o brigadă de-a lungul „faliei“ dintre cele două armate, să ajungă până la canal, să facă un cap de pod în spatele frontului egiptenilor, să construiască poduri peste Suez și să ducă războiul până în centrul teritoriului egiptean. Ideea era, într-adevăr, nebunească – însă atât de nebunească, încât nimeni întreg la minte nu ar fi crezut că putea fi dusă la îndeplinire.

Unul dintre autorii cărții de față i-a însoțit pe Sharon și pe colonelul Amnon Reshef, comandantul unei brigăzi blindate, când urcară în vârful unui deal arid, iar Sharon ordonă trupei de artilerie a lui Reshef

să tragă obuze cu fosfor la intervale de 500 de metri de-a lungul „faliei“ dintre cele două armate egiptene. Acesta privi cu binoclul fumul alb care se înălța de-a lungul fâșiei până în canal; lipsa oricărei mișcări pe „pământul nimănui“ dovedea faptul că nu era nici o unitate egipteană acolo. Totuși, nu era posibilă trecerea în condițiile în care grosul armatei egiptene se instalase pe partea africană a canalului; aceasta ar fi putut să distrugă cu ușurință capul de pod și să elimine orice unitate a FAI care ar fi traversat apa. Sharon trebuia să aștepte ca unitățile blindate egiptene să traverseze Canalul și să atace armata israeliană. Iar armata israeliană era pregătită.

Nu trebui să aștepte mult. Pe 14 octombrie, sute de tancuri egiptene, printre care și o mare parte din Divizia 4 blindate, traversară Canalul. Urmă o bătălie crâncenă, iar, după câteva ore, carcasele în flăcări ale celor 250 de tancuri egiptene erau împrăștiate pe nisipurile Sinaiului. FAI pierdu numai 25 de tancuri. Sosi momentul lansării planului lui Sharon, care avea nume de cod „Vitejii“.

Și, chiar că erau viteji toți acei parașutiști în rezervă care luptaseră în majoritatea bătăliilor duse de Israel, faptele acestora mărețe culminând cu ocuparea Ierusalimului. Motta Gur nu mai era comandantul lor – fusese numit atașatul FAI la Ambasada Israelului din Washington. Liderul Brigăzii 247 era acum un alt comandant de legendă – Danny Matt.

Născut la Köln, Germania, crescut într-un moshav religios pe câmpia de coastă, la aproape 16 ani, Danny se înrolase în Paza de Coastă Britanică, apoi în armata britanică și participase la ultimele faze ale celui de-al Doilea Război Mondial. Întors în Israel, acesta s-a înrolat în Palmach și s-a stabilit în chibuțul Ein Zurim, într-un grup de sate agricole aflate la sud de Ierusalim, numit Bloc Etzion. Pe 12 mai 1948, cu două zile înainte de înființarea Israelului, o mare masă de trupe neregulate arabe au atacat Etzion masacrând zeci de locuitori. Danny, care avea o poziție aproape de Ein Zurim, se trezi confruntându-se cu mii de arabi care urlau, vânturau puști, topoare și cuțite, invadând zona. Își prinse cu înfrigurare la curea 13 grenade, apucă mitraliera și începu să tragă în mulțimea care se apropia. Primul val de atacatori fu doborât, însă fu înlocuit de alte sute, care strigau cu toții și trăgeau înspre locul unde se afla acesta. Știa că, dacă ar fi ajuns la el, l-ar fi sfâșiat în bucăți, așa că trase în continuare, eliminându-i rând pe rând pe atacatori. Începu să tragă grenadele de mână cu mâna dreaptă, scoțând siguranțele cu dinții, în timp ce cu mâna stângă trăgea cu mitraliera. În fața lui zăceau mormane de cadavre de atacatori. Când rămase fără muniție, aruncă mitraliera, trase siguranța de la ultima grenadă, ridică grenada deasupra capului și fugi spre chibuțul

Revadim. Mulțimea de arabi o luă la fugă din calea nebunului bărbos care flutura o grenadă de mână armată. Ajunse la chibuț, urmat fiind de o mulțime furioasă de dușmani; cineva îl trase într-o casă, un alt tip îi tunse barba cu o foarfecă, iar un al treilea îl rase cu o lamă veche, fără apă sau cremă de bărbierit, smulgându-i bucăți de piele de pe față, asta în timp ce mulțimea de arabi de afară striga:

– Unde-i bărbosul? Unde-i ucigașul? Dați-ni-l pe ucigaș.

Din fericire, atunci sosi Legiunea Iordaniană și îi luă prizonieri pe toți oamenii chibuțului. Danny își puse niște ochelari de soare mari și li se alătură tovarășilor săi. Nu îl recunoscură. Și-a petrecut un an ca prizonier de război în Iordania. La întoarcere, și-a lăsat din nou barbă, s-a înrolat la parașutiști, a comandat o trupă de elită, a participat la toate raidurile de ripostă și a fost grav rănit în bătălia de la Mitla. Și-a petrecut doi ani la Colegiul de Război din Paris, ulterior s-a remarcat în Războiul de 6 Zile – și în cele din urmă a preluat comanda faimoasei Brigăzi 247.

Pe 15 octombrie, la căderea nopții, câteva unități desfășurară un atac de diversiune împotriva forțelor egiptene, în timp ce brigada lui Danny, de autoblindate, se deplasă spre Canalul Suez pe o șosea asfaltată, îngustă, care avea numele de cod „Păianjenul“. Un batalion al Brigăzii 247 întârzia să ajungă în zona de adunare, însă Danny nu a vrut să amâne misiunea și astfel înaintă cu cele două batalioane rămase. Conform planului, la ora 8.00 seara, parașutiștii urmau să ajungă la Canal, să se îmbarce în bărcile de cauciuc și să traverseze pe malul celălalt, în apropiere de Deversoir, unde Canalul se varsă în Marele Lac Amar. Sharon, care se afla la comanda autoblindatului, era la mică distanță în urma lor.

Totuși, traversarea fu cât pe ce să eșueze – din cauza traficului intens. Autoblindatele parașutiștilor rămaseră blocate în mijlocul unui talmeș-balmeș cumplit de sute de mașini. Camioane, jeepuri, furgonete și chiar mașini particulare înconjurate de o mulțime de soldați în rezervă erau îngrămădite pe o distanță de câțiva kilometri pe șoseaua îngustă, blocând astfel convoiul lui Danny Matt. Din când în când, vehiculele parașutiștilor reușeau să iasă din blocaj și să înainteze vreo doi metri pentru ca apoi să staționeze din nou. Vocile îngrijorate ale lui Sharon și a locțiitorului său răsunau neîncetat în stația radio a comandantului brigăzii. Exista riscul ca cea mai importantă misiune să eșueze din cauză că FAI nu putea depăși un blocaj din trafic.

Tancurile israeliene traversează Canalul Suez pe un pod din pontoane. (Bamachane, Arhiva FAI)

Șoseaua se eliberă abia după miezul nopții. Convoiul înaintă în viteză, cu farurile stinse, pe șoseaua Păianjenul către luminile roșii și norii de fum care pluteau deasupra dealurilor din apropiere și pe partea cealaltă a Canalului. La o intersecție, o unitate navală încărcă în autoblindate 20 de bărci de cauciuc. Artileria FAI supuse tirului zonele de trecere ca să îi alunge pe soldații egipteni care s-ar fi putut afla acolo. Un batalion de tancuri și o trupă de comando cu autoblindate din altă brigadă trecură în fruntea convoiului ca să îl protejeze în drum spre Canal.

Însă escorta avea să fie prima lovită. În timp ce gonea în fața parașutiștilor, batalionul de tancuri nimeri într-o ambuscadă egipteană. Majoritatea tancurilor și a autoblindatelor de comando fură lovite și luară foc. Pierderile erau grave; însă convoiul lui Danny Matt depăși blindatele în flăcări și continuă să înainteze spre Canal. Ca prin minune, egiptenii nu observară unitatea de înaintare, iar aceasta ajunse cu ușurință la malul Canalului. Dar când se apropia grosul convoiului, în frunte cu vehiculul autoblindat al comandantului de brigadă, acesta fu întâmpinat cu tiruri grele și intense. Soldații egipteni din Armatele a Doua și a Treia, staționate în zona nisipoasă de șes de lângă Canal, observară autoblindatul lui Matt făcându-i semne cu farurile din față lui Sharon, care urmărea de pe dealul învecinat. Mănunchiul de antene, care ieșeau din acoperișul de pânză al vehiculului, era încă un semn că era vorba despre autoblindatul comandantului. Egiptenii atacară convoiul cu aruncătoare de tip bazooka, mitraliere și alte arme. Pe lângă vehicule zburau șuierând

proiectile, iar parașutiștii ripostară. Însă egiptenii erau prea departe, după cum bănuise Sharon, așa că majoritatea tirurilor fură lipsite de efect.

După câteva curbe ale drumului, tirul inamic slăbi în intensitate. Convoiul opri într-un fel de curte, înconjurată de întărituri abrupte de nisip. Soldații se urcară pe partea de vest a întăriturii și coborâră pe cealaltă parte. La picioare li se întindea o fâșie liniștită, argintie – Canalul Suez. Fură descărcate bărcile de cauciuc, care fură puse repede pe apă. Parașutiștii săriră în bărci, care porniră una după alta pe apa Suezului către țărmul african. La ora 1.25 noaptea, Danny Matt transmise prin radio: „Aquarium“, ceea ce însemna că bărcile se aflau în apă. Atunci se urcă și el într-una dintre primele bărci. Unul dintre autorii cărții de față sări lângă el. Câteva proiectile explodară lângă bărcile care se deplasau cu viteză. Majoritatea luptătorilor erau agitați, simțind că treceau prin momente dramatice, că se întâmplau lucruri de natură să schimbe jocul și care puteau pecetlui rezultatul războiului.

Calmul afișat al lui Danny Matt ascundea o tensiune uriașă. Nu mai simțise niciodată până atunci o asemenea răspundere copleșitoare. „Misiunea pe care o îndeplineam putea să schimbe rezultatul războiului. Simțeam că întreaga nație israeliană are ochii ațintiți asupra noastră.“

Bărcile traseră lângă un dig scund de piatră. Parașutiștii traversară o fâșie de nisip acoperită cu tufișuri. Danny, fără să se piardă cu firea, transmise prin radio cuvântul de cod pentru debarcarea pe malul african al Canalului:

– Acapulco, repet, Acapulco!

În timp ce ofițerii superiori îi transmiteau felicitări lui Matt prin stația radio, parașutiștii cercetau zona. Debarcaseră exact în mijlocul taberei fortificate a egiptenilor: întărituri de nisip, ziduri de piatră și de ciment, poziții întărite, buncăre subterane. S-ar fi putut duce o luptă cumplită aici dacă egiptenii ar fi rămas să se confrunte cu parașutiștii, însă egiptenii fugiseră din calea bombardamentelor intense ale artileriei. În anii următori, istoricii și scriitorii aveau să își exprime uimirea față de faptul că efectivele de parașutiști care instalaseră capul de pod fuseseră atât de mici și de vulnerabile – numai 760 de oameni. În spatele taberei se întindea o pădurice de brazi, eucalipți și palmieri tineri. Unități mici de parașutiști se instalară pe metereze.

Arik Achmon, unul dintre locțiitorii lui Matt, se opri lângă un amic al

său.

– Să te afli în prima semișenilată care a intrat în Orașul Vechi din Ierusalim, spuse zâmbind, și într-una dintre primele bărci care au ajuns în Africa – înseamnă ceva în viața unui om, nu-i așa?

Se auziră explozii asurzitoare de pe malul estic al Canalului. Parașutiștii nu știau că era în toi o luptă cumplită între armata de blindate a lui Reshef și numeroasele efective egiptene. Lupta avea loc în zona șoselei „Tirtur“ (Morișca), care era paralelă cu „Păianjenul“, șoseaua pe care o folosiseră oamenii lui Matt ca să ajungă la Canal. Cumplita luptă se întinse până la „Ferma chinezească“. Aceasta le-a întârziat numeroaselor trupe israeliene și traversarea Canalului, așa că „Podul Cilindric“, o invenție israeliană din prefabricate, trasă de 18 tancuri, avea să ajungă la Canal abia pe 17 octombrie.

Însă Sharon nu se dădu bătut. Două buldozere imense ajunseră la Canal și deschiseră un culoar pentru vehiculele grele. Locul deschizăturii („Curtea“) fusese conceput de Sharon cu mult timp înainte, încă de pe vremea când acesta era comandantul Districtului de Sud. Folosise cărămizi roșii ca să marcheze întăririle mai subțiri care puteau fi sparte cu ușurință. Acum trimise la culoar câteva pontoane menite să formeze împreună un pod plutitor. Însă cum câteva pontoane întârziau să ajungă, inginerii aduseră „Crocodilii“, monstruoase transportoare amfibie de tancuri, care fuseseră inventate de către un ofițer francez și numite „Gillois“ după numele lui; cu ceva timp în urmă, ministrul israelian al apărării adusese Gillois-urile vechi din surplusul de sto-curi ale NATO, le recondiționase și, la ivirea zorilor în ziua de 16 octombrie, crocodilii începură să transporte primele tancuri ale brigăzii de blindate a lui Hayim Erez peste Canal.

Curtea și capul de pod fremătau de activitate. Egiptenii nici nu își dăduseră seama că forțele armate israeliene debarcaseră în spatele pozițiilor lor. Comandamentul Superior egiptean a aflat abia după două zile că unitățile israeliene se poziționaseră pe malul de vest al Canalului. Pe 16 octombrie, președintele Egiptului, Sadat, ținu un discurs în cadrul unei ședințe extraordinare a Parlamentului și anunță că ordonase începerea lucrărilor la Canalul Suez, care fuseseră întrerupte din timpul Războiului de 6 Zile, în scopul redeschiderii Canalului pentru transportul internațional. În aceeași zi, după-amiaza, fu surprins să afle declarația Goldei Meir în cadrul Knessetului potrivit căreia unitățile FAI acționau pe malul vestic al Canalului. Dar chiar și atunci egiptenii crezură că se referă la un raid scurt al vreunei unități de comando pe teritoriul lor.

În cursul luptelor grele împotriva egiptenilor, care avuseseră loc pe malul estic, fură răniți unii dintre membrii unității de comandă avansată a lui Sharon; chiar și Sharon fusese rănit ușor, iar pansamentul alb de pe fruntea sa deveni pentru soldați simbolul traversării Canalului. Din locul în care se afla în Curte, Sharon încercă să își convingă superiorii să îi permită diviziei sale să traverseze Canalul ca să își valorifice astfel primul succes. Sublinie faptul că Hayim Erez trecuse peste „Crocodili“ cu 27 de tancuri și se îndreptase spre vest; Erez distrusese câteva baze de rachete sol-aer și eliberase zona aeriană pentru avioanele de luptă israeliene. Dar mai era ceva: Erez nu întâmpinase aproape nici un fel de piedici și credea că drumul spre Cairo îi este deschis. Acesta îi transmise prin stația radio lui Sharon:

Cu puțin timp înainte de traversarea Canalului Suez, o întâlnire a comandanților FAI în Sinai. De la stânga la dreapta: generalul Ariel Sharon, comandant de divizie; generalul Moshe Dayan, ministru al apărării; colonelul Braun; generalul Adan; unul dintre autorii acestei cărți, sergentul Michael Bar-Zohar; generalul Tal; generalul Tamir; generalul Gonen. (Uri Dan)

– Pot să ajung până la Nil.

Însă superiorii lui Sharon refuzaseră cu fermitate să-i permită să

traverseze. Mai întâi, cerură să se mai facă un pod peste apă și să se deschidă drumuri care să ducă la Canal. Se temeau de o eventuală încercare a egiptenilor de a bloca șoseaua care ducea la Canal și de a ocupa capul de pod controlat de parașutiști, atâta timp cât drumurile erau încă nesigure și podurile nefinalizate. Îi mai ordonară lui Sharon să rămână în Curte și să lase Divizia 162 a lui Arad să traverseze Canalul ca să încercuiască Armata a Treia. Solicitările repetate ale lui Sharon de a i se permite să traverseze rămaseră fără rezultat. Unii comentatori insistă asupra ideii că Sharon fusese împiedicat din motive politice.

Dar, între timp, egiptenii înțeleseră că forțele israeliene traversaseră Suezul și că își stabiliseră o bază pe partea africană. Astfel începu un nou capitol al luptei: eforturile disperate ale armatei egiptene de a anihila capul de pod. De a doua zi de la traversare și până la încetarea focului, nouă zile mai târziu, parașutiștii lui Matt din Africa și celelalte unități ale lui Sharon din Curte fură supuse unui neîncetat bombardament greu, care le provocă pagube importante. Egiptenii îi atacară pe luptătorii lui Sharon cu artilerie și obuze, avioanele cu reacție ale acestora copleșindu-i cu bombe și rachete, iar elicopterele aruncând butoaie cu napalm sau trăgând în ei zi și noapte, la lumina rachetelor semnalizatoare parașutate. Însă traversarea continuă; podul din pontoane fu terminat, „podul cilindric“ ajunse, în cele din urmă, la Canal și fu instalat între cele două maluri. Parașutiștii lui Matt observau, din vârful meterezelor, convoaiele nesfârșite care treceau pe poduri în drum spre malul african. Arik Sharon se bucura văzând admirația entuziastă a trupelor, iar când traversă și el Canalul fu primit cu strigăte de: „Arik, Regele Israelului“.

Pe 24 octombrie, focul încetă. Armata a Treia egipteană fu încercuită; parașutiștii lui Matt ocupaseră fâșia de teren agricol fertil de-a lungul Canalului și avansaseră către nord până la Ismailia, un mare oraș egiptean; armata israeliană se oprise la „kilometrul 101“, la o distanță de 101 kilometri de Cairo.

Era timpul ca Israelul și Egiptul să lase armele și să înceapă să discute. Discuțiile, purtate la kilometrul 101, aveau să conducă la o separare de forțe; cinci ani mai târziu, cele două țări aveau să semneze acordurile de la Camp David, iar, în anul următor – un Tratat de Pace.

Moshe (Bogie) Ya’alon, viitor șef al statului-major și ministru al apărării

Războiul de Yom Kippur face parte din ADN-ul meu.

Vestea războiului m-a lovit ca un trăsnet într-o zi senină. Pe vremea aceea eram civil, sergent în rezervă, proaspăt căsătorit. Comandanții Batalionului Aeropurtat 50 doriseră să mă trimită la un curs pentru ofițeri, dar eu nu voiam să mă înrolez permanent, așa că m-au lăsat la vatră. În ajun de Roș Hașana (Anul Nou evreiesc) am fost ales secretarul chibuțului Grofit din Negev.

Când mi s-a spus despre declanșarea războiului, pe 6 octombrie, la ora 2.00 după-amiaza, am crezut că își bat joc de mine; dar, în aceeași seară, eram deja la baza din Sirkin cu tovarășii din Brigada 247 Parașutiști. Pe 16 octombrie, am traversat Canalul pe podul plutitor. Am fost bombardați, am asigurat capul de pod și am pus capăt războiului din orașul Suez. Te trezești în mijlocul războiului, cu avioane care atacă, cu grenade aruncate, bombardamente, lupte… Am crezut că n-am să mai ies viu din toate astea.

Dar, în mod ironic, tocmai în timpul războiului am avut timp de gândire. Soseau vești proaste despre ocuparea forturilor aflate de-a lungul Canalului, despre prieteni uciși sau răniți. Atunci a încolțit în mine un sentiment de neîncredere în conducerea politică și militară. M-am simțit neputincios. Poate că țara se duce de râpă! Unde era conducerea? Unde erau Serviciile de informații? Unde erau toți cei în care ar fi trebuit să avem încredere?

Și-atunci mi-am spus că, dacă am să supraviețuiesc războiului, chibuțul se va descurca și fără mine. Am să rămân în armată, am să mă întorc la serviciul permanent în funcția de comandant de pluton. Nu am să-mi găsesc liniștea dacă mă întorc la chibuț. Trebuie să-mi schimb prioritățile.

La sfârșitul războiului, m-am dus să caut Batalionul 50. Se instalaseră la Trecătoarea Gidi, în Sinai. Ya Ya (colonelul Yuval Yair) era comandantul batalionului. I-am spus:

– Ya Ya, mă întorc în armată.

În timp ce parașutiștii traversează Canalul Suez, are loc o bătălie cumplită la „Ferma chinezească“, aflată în vecinătatea drumurilor care duc la Canal. Dezamăgită fiind de prestația comandantului Districtului de Sud, Golda îl numește pe fostul șef al statului-major, Haim Bar-Lev, în funcția de comandant al frontului de sud.

Capitolul 16. „Comandantul a fost ucis… Comandantul adjunct a fost ucis… Locțiitorul comandantului adjunct…“ – 1973

Dacă ar putea vorbi, Ferma chinezească ne-ar povesti despre cele două nopți consecutive de lupte sângeroase care au avut loc pe pământul său, în toamna anului 1973, și și-ar aminti de morți, de răniți, de momentele de disperare și de actele de eroism rămase înscrise în istoria FAI și a armatei egiptene.

La mijlocul anilor 1950, o fâșie de pământ de 15 kilometri pătrați, aflată în Peninsula Sinai, fusese transformată în teren agricol cu ajutorul guvernului japonez. Pe lângă Canalul Suez fuseseră săpate de-a lungul și de-a latul terenului canale adânci pentru irigații. Soldații israelieni care au ajuns acolo în timpul Războiului de 6 Zile din 1967 nu știau diferența dintre caracterele chinezești și cele japoneze, așa că au numit locul „Ferma chinezească“.

Ferma chinezească se afla la nord de Marele Lac Amar. Era aproape de drumurile „Păianjenul“ și „Morișca“, care duceau la Canal, precum și de încrucișarea dintre „Morișca“ și „Lexicon“ – numele de cod al unei șosele paralele cu Canalul. Planul Israelului era să ocupe ferma, ca să rămână liber „coridorul“ către Canal; ceea ce ar fi dus la succesul traversării. Din multe puncte de vedere, ocuparea Fermei chinezești juca un rol decisiv pentru supraviețuirea capului de pod al Vitejilor.

Arik Sharon, care fusese însărcinat să ocupe Ferma chinezească și să traverseze Canalul, spunea în preziua misiunii:

– Nu ne așteptăm la nici un fel de surprize. Nu este nici un suflet de om acolo [la Ferma chinezească]. Forțele noastre urmează să se deplaseze fără împușcături, fără [să facă] nimic și să intre în fermă. Întreaga zonă e goală.

Însă realitatea se dovedi complet diferită. Pe israelieni avea să îi aștepte o mare surpriză – mai mare decât și-ar fi imaginat.

În noaptea de 15 octombrie, Brigada 14 Blindate, condusă de colonelul Amnon Reshef, se deplasă spre Canalul Suez; scopul acesteia era să ocupe malul de est al Canalului, aflat la nord de cele două șosele, și astfel să protejeze traversarea parașutiștilor. Amnon Reshef era un tip înalt, slăbuț, cu o mustață uriașă; dintotdeauna tancurile reprezentaseră mediul lui natural. Născut la Haifa, ofițerul se făcuse remarcat în timpul Războiului de 6 Zile, când luptase în Sinai și pe

Înălțimile Golan. Brigada sa, singura brigadă de tancuri care se confruntase cu armata egipteană când aceasta atacase Israelul în prima zi a Războiului de Yom Kippur, fusese decimată. După prima zi de luptă, Reshef a rămas cu numai 14 din cele 56 tancuri ale sale; 90 dintre soldații săi fuseseră uciși.

Reshef își revenise repede, primise noi întăriri, își reorganizase brigada, participase la bătălia victorioasă împotriva armatei egiptene din ziua precedentă, iar, în acea noapte, își conduse oamenii la luptă cu speranța să își ia dușmanii prin surprindere. În tancuri și semișenilate, forțele avansară fără să știe ce le pregătiseră egiptenii. Însă, locotenent-colonelul Amram Mitzna, care conducea Batalionul 79, avu o premoniție sumbră. Înainte de luptă îi scrise o scrisoare de adio soției sale și i-o lăsă șoferului jeepului său.

La ora 9.15 seara, batalionul de avangardă a lui Mitzna sosi în zona unde urma să păzească drumul pentru traversarea Suezului. Însă, în curând, dădu peste tancuri egiptene, transportoare blindate de trupe și artilerie. Începură lupte, uneori la distanță de doar câțiva metri. Mitzna avea să își amintească: „Prima confruntare a avut loc pe șoseaua Morișca. Ne copleșiră focurile iadului, din senin, din toate direcțiile. Rețeaua de comunicații fu cuprinsă de o adevărată isterie. Brigada primi ordin să tragă în tot ce mișcă. Tancurile se ciocneau de tancuri. Batalionul 184 Tancuri trăgea în Batalionul 79…“

Batalionul israelian distruse numeroase ținte egiptene, însă plăti un preț mare. Un obuz care lovi tancul lui Mitzna îi ucise pe ofițerul și pe artileristul operațiunilor, iar Mitzna fu aruncat din vehicul, fiind grav rănit.

Bătălia sângeroasă de la Ferma Chinezească (Biroul de presă al guvernului israelian)

Batalionul 184, care îl transporta pe Mitzna, fu supus unor tiruri intense, care îi produseră pierderi grave. Doar aproape jumătate dintre tancuri reușiră să treacă de intersecția Lexicon–Morișca. Bătălia se întinse până la Ferma chinezească din vecinătate, unde egiptenii se ascunseseră cu tot cu trupe speciale, având tot felul de arme, inclusiv cu un proiectil Sagger antitanc sosit din Uniunea Sovietică. Sagger era un proiectil teleghidat, pe care îl putea transporta un soldat într-o valijoară. Ulterior israelienii aveau să îi poreclească pe cei care cărau această valijoară „turiști". Însă acești turiști erau ucigași. Când apărea un tanc israelian, turistul își deschidea valijoara, scotea proiectilul și îl direcționa cu o telecomandă până arunca în aer tancul. Arma aceasta a distrus zeci de tancuri israeliene în cumplita bătălie care a cuprins întreaga Fermă chinezească.

Foarte curând, locul arăta mai puțin a fermă și mai mult a câmp de luptă. „Aveam senzația că loveam cu berbecele un zid de oțel", își amintea unul dintre ofițeri. „De fiecare dată când intram cu tancuri, apăreau soldați egipteni din tranșee și trăgeau în noi cu proiectile. Trăgeam și noi la rândul nostru cu mitraliere și tunuri. I-am decimat, ucigându-i cu zecile, dar alții și alții apăreau în loc atacându-ne. La fiecare atac, pierdeam oameni și tancuri."

Amnon Reshef luptă alături de soldații săi, fiind ținta șrapnelelor și a grenadelor inamice; la o înfruntare la mică distanță cu egiptenii,

tancul său deteriorat distruse patru din cinci tancuri inamice, iar al cincilea scăpă. Reshef anunță incidentul prin stația radio, însă nu ca să se laude, ci doar ca să le arate oamenilor săi că însuși comandantul lor lupta alături de ei.

Tancuri ardeau și explodau pe o suprafață întinsă. Câmpul de luptă pustiu fu curând acoperit de sute de vehicule carbonizate și distruse. Carcasele tancurilor israeliene și egiptene zăceau unele lângă altele. Pe nisip vedeai morți și răniți cu uniformele mototolite și sfâșiate, cu fețele acoperite de funinginea tunurilor; nu puteai să deosebești morții egipteni de cei israelieni. Un artilerist încercă să găsească răniții israelieni într-un mod original. Se deplasa printre răniți, întrebându-i pe fiecare în parte în ebraică:

– Ești evreu?

În mijlocul acestui iad pe pământ, în toiul focurilor, al exploziilor, al horcăiturilor morții, se pare că unul dintre răniți pierduse mult sânge, nu însă și simțul umorului. Yiftah Yaakov, din chibuțul Manara, nepotul lui Yitzhak Rabin, îi răspunse:

– Da, dar e greu să fii evreu în Țara lui Israel…

Atunci colonelul Reshef își dădu seama că batalionul său nu avea cum să-și atingă obiectivul din cauza puternicei rezistențe a egiptenilor, a pierderilor mari suferite de israelieni și a nevoii urgente de a reorganiza brigada, care intrase în degringoladă în timpul luptei. „În jurul nostru“, avea să își amintească acesta, „explodau arme, sute de camioane și bateriile de artilerie abandonate de egipteni. Infanteria egipteană alerga printre tancurile noastre trăgând în ele cu bazooka. Tot timpul câte patru sau cinci tancuri egiptene declanșau atacuri de la distanțe diferite, între 200 și doar câțiva metri.“

La ora 4.00 dimineața, Reshef lansă în luptă o unitate de parașutiști și de tancuri ca să elibereze încrucișarea de drumuri. Deodată începură tiruri intense, iar soldații fură prinși într-o capcană de foc. Parașutiștii încercară să scape, însă egiptenii începură să îi vâneze trăgând în ei de la mică distanță. Una dintre unități își pierdu aproape toți soldații – 24 – în încercarea de a deschide șoseaua Morișca de la vest spre est. Încercarea de a redeschide Morișca eșuă, însă fură scoase din joc majoritatea tancurilor egiptene care participaseră la lupta respectivă.

În noaptea aceea, în timp ce parașutiștii lui Danny Matt traversau Canalul în apropiere, bătălia pentru Ferma chinezească îi costă viața pe 121 dintre luptătorii lui Reshef; evacuarea răniților în bătaia

armelor dură până la primele ore ale dimineții. Dintre cele 97 de tancuri ale lui Reshef, fuseseră distruse 56. Egiptenii reușiseră să blocheze atât „Morișca“, cât și „Păianjenul“. Problema principală a FAI rămânea deschiderea drumurilor blocate ca să poată aduce podurile de pontoane și să faciliteze trecerea trupelor israeliene de partea cealaltă a Suezului. La un moment dat, ministrul apărării, Moshe Dayan, șocat fiind de pierderi și de faptul că nu reușiseră să redeschidă drumurile către Canal, voi să îi aducă înapoi pe parașutiștii lui Matt, de teamă să nu fie măcelăriți la capul de pod. Această idee fu însă respinsă de ofițerii superiori ai FAI.

Era evident că aveau nevoie de noi forțe ca să poată redeschide drumurile și în acest scop fu aleasă Brigada 35 Parașutiști. Misiunea îi fu încredințată Batalionului 890 Parașutiști, condus de locotenent-colonelul Yitzhak Mordechai.

Pe 16 octombrie, Batalionul 890 se afla la Abu Rudeis, în sud-vestul Sinaiului, unde se pregătea să debarce în spatele forțelor egiptene. Deodată, Mordechai primi un apel urgent din partea comandantului de brigadă Uzi Yairi, care anunță o schimbare a misiunii: debarcarea fusese contramandată, iar batalionul urma să fie trimis în zona de trecere, ca întărire pentru unitățile care urmau să traverseze Canalul.

– Drumurile sunt blocate, spuse Yairi. N-a reușit nici măcar un tanc să treacă de șoseaua Păianjenul. FAI așteaptă să fie deschisă.

Isteț, încrezător în sine, cu piept puternic, Mordechai se născuse în Kurdistan și imigrase în Israel la vârsta de cinci ani. După ce crescuse într-un moshav, se înrolase în armată și participase la numeroase misiuni periculoase de comando, desfășurate adânc în teritoriul egiptean și sirian. Luptător din naștere, acesta fusese profund impresionat de fostul comandant al parașutiștilor, în prezent general, Rafael (Raful) Eitan. Nu îi plăcea să trândăvească în Abu Rudeis; așa că se bucură și se simți din nou util la primirea telefonului din partea lui Uzi Yairi.

Și soldații Batalionului 890 se bucuraseră la aflarea veștii. Abia așteptau să participe și ei la luptă, după zece zile de expectativă. Câteva ore mai târziu, aceștia fură transportați cu un avion Hercules de la Abu Rudeis la Refidim, o mare bază militară a Forțelor Aeriene din vestul Sinaiului; acolo îi așteptau autobuze, care îi duseră la Tabăra Tassa, unde se afla cartierul general al lui Sharon. Drumurile erau blocate, astfel că batalionul trebui să își folosească forța pentru a trece; abia seara au ajuns în tabără. În tot acest timp, misiunea batalionului nu le fusese clară. Lui Mordechai i se spusese:

– Șoselele Morișca și Păianjenul sunt blocate – nu avem pe unde să evacuăm răniții, nu avem cum să trimitem întăriri. Misiunea voastră este să eliberați cele două drumuri de detașamentele egiptene antitanc.

Mordechai răspunse:

– Și cum rămâne cu artileria?

Yairi îi spuse:

– O să dureze o oră până să aducem un ofițer care să coordoneze artileria și suntem presați de timp.

Din acest motiv, parașutiștii porniră la luptă fără un ofițer responsabil cu coordonarea artileriei și abia în cursul bătăliei se dovedi cât de păgubitoare fusese absența unui asemenea ofițer. În plus, comandanții nu primiră informații recente despre numărul forțelor egiptene care se aflau la Ferma chinezească și care, cu o noapte înainte, duseseră o luptă pe viață și pe moarte împotriva trupelor lui Sharon. Sarcina parașutiștilor era aceea de a elibera șoselele și de a-i împiedica pe egipteni să pătrundă în „coridor“ și să îi atace pe israelieni. Dar situația pe teren era cu totul diferită.

Batalionul 890 fu transportat cu elicopterul de la Tabăra Tassa către șoseaua Păianjenul. În timpul unei ședințe ținute în cortul generalului Avraham (Bren) Adan, Yairi și Mordechai își primiră instrucțiunile: trupele batalionului aveau să se răspândească imediat și să elibereze șoselele. Le fu respinsă cererea de tancuri și de transportoare blindate de trupe, deoarece comandantul diviziei prefera un atac silențios pe timp de noapte, fără zgomotul tancurilor. Oricum, spuse acesta, eficiența tancurilor era redusă pe timp de noapte. Șeful de stat-major David Elazar și comandantul de front, Haim Bar-Lev, îl presară pe Yairi să lanseze imediat batalionul în luptă.

– Dacă nu deschidem drumurile până dimineață, spuseră aceștia, unitățile care au traversat deja vor fi în pericol și va trebui să le aducem înapoi.

Mordechai simți că i se aruncă în spate o responsabilitate uriașă.

La miezul nopții, Batalionul 890 se deplasă în două coloane dintr-un punct aflat de-a lungul șoselei Păianjenul spre intersecția cu Morișca. La început, înaintară repede și cu ușurință. Însă, în curând, observară rămășițele contorsionate și carbonizate rămase în urma luptei din noaptea precedentă. Pe drum, soldații trecură pe lângă un vehicul

semișenilat plin cu cadavre. Comandantul adjunct al brigăzii, locotenent-colonelul Amnon Lipkin-Shahak, își aducea amintea: „Eram convins că erau trupuri de soldați egipteni, însă, pe măsură ce mă apropiam, am văzut că erau parașutiști israelieni. M-am cutremurat văzând pentru prima dată că se putea întâmpla să zacă așa soldați israelieni, cadavru lângă cadavru, fără să fie nimeni care să-i ia de-acolo.“

La ora 2.45 dimineața, Yaki Levi, comandantul Companiei B, care se deplasa în fruntea batalionului, raportă că începuseră să se lupte cu inamicul. O explozie de focuri grele de armă lovi centrul grupului „și, deodată, cu toții se văitau pe jos“, își amintea un medic. După câteva minute fu ucis Levy. Locțiitorul său, Jackie Hakim, preluă comanda și după alte câteva minute fu și el doborât. Atunci comanda fu preluată de celălalt locțiitor, Ben-Zion Atzmon.

Parașutiștii încercară să-și dea seama de unde veneau împușcăturile și cu cine se luptau. „M-am oprit și m-am uitat prin binoclu la unitățile egiptene din față“, își amintea locotenentul Hezi Dabash. „Mă așteptam să văd bande de vânători de tancuri, dar arătau mai degrabă ca o armată organizată. Le-am ordonat oamenilor mei să tragă, dar nici unul nu o făcu, doar eu cu Uziul meu.“

Atunci Mordechai trimise compania lui Aharon Margal să îi învăluie și să îi atace pe egiptenii care trăgeau în oamenii lui Levy. În timp ce se deplasau, se trase în ei, iar Margal fu grav rănit; mai târziu, avea să moară din cauza rănilor. Plutonul prim-locotenentului Menachem Gozlan fu trimis atunci să îi flancheze pe egipteni din stânga. Gozlan o luă la fugă împreună cu alți opt soldați și, după ce parcurse mai puțin de 60 de metri, fu împușcat împreună cu toți ceilalți. Cele două companii fură blocate în zona unde se trăgea și unde pământul părea să clocotească din cauza grenadelor, a fumului și a împușcăturilor venite din toate direcțiile. Atunci i-a fost clar comandantului batalionului că nu aveau de a face cu grupuri neorganizate de soldați („vânători de tancuri“), ci cu o formațiune bine protejată, întărită cu tancuri, rachete antitanc, obuze și artilerie.

Atunci Mordechai trimise Compania H ca să salveze răniții Companiei B. Eli Shorek, comandantul companiei, luă stația de radio-recepție și auzi:

– Comandantul a fost ucis… Comandantul adjunct a fost ucis… Locțiitorul comandantului adjunct…

Nu mult după aceea fu și el rănit și toată noaptea soldații încercară să

își salveze răniții, târându-i pe un dâmb care va deveni cunoscut sub numele de Dealul Răniților.

Până la ora 4.00, comandantul își dădu seama că bătălia de la Ferma chinezească mersese foarte prost. Starea batalionului era catastrofală. Toate încercările de a depista centrul egiptenilor și de a-l flanca se transformară în haos, provocându-le noi pierderi. În aceste condiții, Mordechai dădu ordinul de retragere. „Am plecat cu toții", își amintea unul dintre luptători, „și am alergat de nebuni spre Canal în timp ce în jurul nostru zburau gloanțele. La Canal am văzut o scenă cumplită – un batalion de parașutiști care încercau să se regrupeze. Am fost șocat și am început să plâng." Stația de evacuare a răniților era plină. Mordechai făcea presiuni să se trimită întăriri de tancuri și vehicule blindate pentru evacuare. Se părea că atacul de la Ferma chinezească eșuase. Însă, pe măsură ce bătălia se întețea, pontoanele înaintau pe șoseaua Morișca înspre Canal, egiptenii fiind prea ocupați să se lupte cu batalionul de parașutiști.

La ora 4.00 dimineața, sosiră câteva blindate din unitatea de recunoaștere „Bamba", care luară o parte dintre răniți. Dar toți se temeau de ivirea zorilor, care ar fi îngreunat evacuarea răniților. Un medic își amintea: „Am alergat de patru ori ca să îi evacuez pe răniți, iar în timpul celui de-al patrulea tur se iviră zorii. Eram stors de puteri. Nu mi-a fost niciodată atât de teamă cât mi-a fost atunci." În timpul evacuării răniților, medicul vorbi cu comandantul batalionului; după ce termină de vorbit, ieși și fu lovit de un obuz. Într-o clipă, din omul care evacua răniți se transformă în victimă care așteaptă să fie salvată.

O oră mai târziu sosiră câteva tancuri ca să îi ajute pe parașutiști. Comandantul acestora era Ehud Barak, care se întorsese de la studii din Statele Unite la auzul veștii despre izbucnirea războiului. Înființase un grup înarmat improvizat, Unitatea 100. Barak sosi cu tancuri și vehicule blindate pentru transportul personalului, însă nu putea înainta noaptea și, chiar și după ivirea zorilor, nu reuși să-i localizeze pe parașutiști. Mordechai îl informă pe Barak prin stația radio că o să lanseze o rachetă de semnalizare, dar că va trebui să se deplaseze repede la o nouă locație pentru că egiptenii aveau să își concentreze toate tirurile asupra postului de comandă al batalionului. Barak văzu racheta de semnalizare și atacă pozițiile egiptene, însă pe drum atrase proiectilele Sagger care se revărsară asupra tancurilor sale nimerind câteva dintre ele. Unitatea 100 se retrase lăsând în urmă tancuri și echipajele tancurilor în flăcări.

Situația din zonă continua să se înrăutățească. Mordechai le ordonă

oamenilor săi să intre în șanțurile de irigații. Deodată, două avioane cu reacție egiptene se năpustiră asupra lor atacându-i. Unul fu doborât, iar al doilea pierdu din altitudine înainte de a se întoarce.

La ora 6.00, comandantul de brigadă, Yairi, ceru aprobarea să părăsească zona. Însă generalul Shmuel Gonen, comandantul Districtului de Sud, refuză.

– Trebuie să ne menținem pozițiile cu orice preț, nu avem posibilitatea să trimitem întăriri sau înlocuitori.

Gonen credea că prezența parașutiștilor în zonă împiedica înaintarea egiptenilor spre șoseaua Păianjenului. Numai după intervenția comandantului de front Bar-Lev primiră aprobarea și, la ora 11.00 dimineața, începu evacuarea din șanțuri.

Batalionul 890 Parașutiști se luptase timp de 17 ore, din noapte până după-amiază, cu Divizia a 16-a egipteană, care primi întăriri în tancuri, arme antitanc și artilerie, precum și cu unitățile Armatei a Doua a Egiptului. 41 de soldați ai batalionului muriseră, iar alți 120 fuseseră răniți.

După mai multe lupte de tancuri, care durară întreaga zi, egiptenii, care suferiseră pierderi grele, și-au dat seama că nu mai pot continua lupta. Seara, comandamentul egiptean le ordonă unităților sale să părăsească Ferma chinezească. Evacuarea se desfășură la adăpostul nopții; șoselele Morișca și Păianjenul rămaseră complet libere.

Prețul greu al deschiderii celor două șosele a constat în 161 de morți și sute de răniți. Dar șoselele erau deschise, iar traversarea a jucat un rol decisiv în Războiul de Yom Kippur.

Yitzhak Mordechai, decorat cu Medalia pentru Curaj

Unul dintre cele mai grele momente a fost când, la ivirea zorilor, m-am confruntat cu faptul că tot grupul de comandă fusese doborât. În timpul luptei nocturne, trimisesem noi comandanți care să îi înlocuiască pe ofițerii uciși, să îi salveze pe luptătorii din tancurile arse și să continue să păstreze cu orice preț pozițiile de pe dunele descoperite.

Un alt moment dificil a fost cel în care se trăgeau baraje de obuze și de artilerie înspre poziția mea și i-am spus unui soldat care stătea în stânga:

– De ce nu tragi? după care am ridicat privirea și am văzut că fusese nimerit de un glonț în cap și murise.

Au fost cele mai grele și mai complicate 17 ore de luptă cu care s-ar fi putut confrunta batalionul de parașutiști. Ni se ceruse să facem față unui mare număr de unități inamice și de tiruri ucigașe, să îi salvăm pe răniți, să stabilizăm linia noastră de luptă și astfel să împiedicăm dușmanul să ajungă la șosele și să le blocheze.

În nord, sirienii avansează spre Înălțimile Golan, în timp ce o mână de israelieni încearcă să îi oprească și să salveze Israelul de Nord de la o eventuală invazie.

Capitolul 17. „Văd Lacul Tiberiada!“ – 1973

La o ședință a statului-major al FAI, la ora 4.45 dimineața din a treia zi a Războiului de Yom Kippur, ministrul apărării Moshe Dayan dădu o directivă fără precedent:

– Nu ne vom retrage nici măcar un centimetru de pe Înălțimile Golan. Chiar de-ar fi să ne pierdem în întregime trupele blindate, trebuie să finalizăm lupta decisiv în nord. Înălțimile Golan reprezintă casa noastră, iar, dacă acolo cedează frontul, ei (sirienii) vor ajunge în Valea Iordanului. Trebuie să luăm în calcul toate posibilitățile, inclusiv bombardarea Damascului.

În septembrie 1973, sirienii începuseră să își concentreze forțele pe Înălțimile Golan. Până la începerea războiului, în octombrie, numărul tancurilor crescuse de la 550 la 900, pe lângă cele 140 de baterii de infanterie care fuseseră concentrate la mai puțin de trei kilometri de graniță.

Acestea erau semne rău-prevestitoare. Era clar că sirienii intenționau să atace, dar nu se cunoștea amploarea atacului. Din documentele siriene publicate după război va reieși că șeful statului-major sirian plănuise să cucerească Golanul în 24 de ore. Se poate spune că fuseseră cât pe ce să o facă, fiind însă opriți în lupte extrem de sângeroase.

Pe 6 octombrie, generalul Yitzhak Hofi, comandantul Districtului de Nord, îi convocă pe comandanții superiori, pe care îi anunță că în seara respectivă avea să izbucnească războiul. Brigada 7 Blindate fusese deja desemnată ca unitate de rezervă. Hofi dădu ordin să fie evacuate toate așezările de pe Înălțimile Golan, însă mulți locuitori ai moshav-ului Ramat Magshimim refuzară la început și plecară abia după-amiază. Hofi verifică planurile de apărare ale Golanului împreună cu generalul Rafael Eitan, care preluase comanda unei divizii din nord. Se făceau speculații cum că sirienii aveau să treacă granița dinspre nord cu efective numeroase, venind dinspre Kuneitra, un oraș pe care Israelul îl ocupase în timpul Războiului de 6 Zile. Specialiștii FAI susțineau că sirienii vor veni pe acolo în parte pentru că, pentru sirieni, Kuneitra devenise un simbol și un scop al eliberării, dar și pentru că drumul respectiv ducea la Podul Fiicele lui Iacob, care traversa râul Iordan și care avea valoare strategică. Un al doilea rând de unități avea să vină probabil din sud, pe culoarul Rafid.

La izbucnirea războiului, Brigada 7 Blindate, sub comanda lui Avigdor (Ianoș) Ben-Gal, fu trimisă repede în zona de nord a Înălțimilor Golan, iar Brigada 188 a lui Yitzhak Ben-Shoham, Brigada Barak (Fulger), fu trimisă în sud. Brigada 51 siriană trecu granița și înaintă într-o ofensivă cu trei vârfuri de atac, trecând prin Hushaniya, aflată în spatele Golanului, și înaintând în direcția Taberei Nafach și a Drumului Petrolului. Yitzhak Ben-Shoham se poziționă la sud de Hushaniya, dispunându-și tancurile pe un front foarte întins. La ora 9.30 seara, un ofițer din cadrul Departamentului de Operațiuni al Comandamentului de Nord, Uri Simchoni, îl informă prin stația radio pe colonelul Ben-Shoham:

– Vă vorbește ofițerul de operațiuni. Sirienii raportează întruna că sunt în spatele vostru, că au ocupat Hushaniya și că se află deja la intersecția de după Hushaniya.

Ben-Shoham răspunse:

– Negativ. Vor să ajungă acolo, dar se pare că s-au încurcat la intersecție… Trag în ei chiar acum și îi atac dinspre nord.

Câteva ore mai târziu, Ben-Shoham fu ucis, în timpul bătăliei de la Nafach, și odată cu el și locțiitorul său. Brigada Barak fu distrusă aproape în totalitate și încetă să mai funcționeze. Contrar estimărilor FAI, sirienii se deciseseră, de fapt, să atace din vastul și întinsul sector de sud al Golanului. Și-au dat seama că de acolo puteau să inițieze un asalt cu tancuri pe un front mai mare decât în zona muntoasă din nord, unde invadatorul ar fi fost nevoit să avanseze într-o singură coloană de tancuri, ceea ce ar fi fost în avantajul celor atacați. Într-adevăr, Brigada Barak plăti un preț scump pentru această estimare eronată.

Ben-Gal, un tip înalt și slab, supraviețuitor al Holocaustului și acum comandant al Brigăzii 7 Blindate, va analiza ulterior dezastrul suferit de Brigada Barak: „Într-un caz normal de defensivă este bine să îți distribui efectivele, însă, în timpul războiului, o asemenea logică e dezastruoasă. Și-au împrăștiat tancurile și au devenit carne de tun.“

Brigada Barak se luptase pe viață și pe moarte ca să oprească brigăzile siriene, care trecuseră granița, șanțurile antitanc și câmpurile minate și se năpustiră pe întuneric asupra Golanului. Acestea fură oprite doar la Tabăra Nafach, unde se aflau Eitan și cartierul său general și de unde fură forțate să se retragă. Se retraseră și supraviețuitorii Brigăzii Barak.

Situația părea disperată. Pe 7 octombrie, antenele israeliene interceptară țipetele pline de bucurie ale unui comandant de brigadă sirian, care striga entuziasmat la stația radio: „Văd Lacul Tiberiada!“ Într-adevăr, brigada acestuia se afla la mai puțin de 10 kilometri de Marea Galileei (în ebraică – Kinneret).

Trebuiau să se lupte din răsputeri ca să împiedice o invazie siriană sângeroasă în Galileea și în Valea Iordanului. În a doua zi de război, fu trimisă în Golan Ugda Mussa, o divizie de rezerviști condusă de generalul Moshe (Mussa) Peled. Prestația din bătălia de la Golan a acestui țăran masiv din moshav-ul Nahalal, plin de cicatrici căpătate în luptă, avea să îi impresioneze profund pe specialiștii de la Muzeul American al Blindatelor din Fort Knox, din Kentucky, și avea să îi aducă lui Peled titlul de „Unul dintre cei mai mari comandanți de tancuri din istorie“, alături de figuri legendare, precum generalul George Patton și feldmareșalul Erwin Rommel.

Comandanții de front fură nevoiți să ia o decizie importantă: fie să trimită divizia să îi împiedice pe sirieni să traverseze râul Iordan, fie să lanseze un contraatac. Sub presiunea lui Peled, deciseră, în cele din urmă, ca divizia să atace în direcția culoarului Rafid, în ciuda avantajului numeric pe care îl aveau tancurile siriene.

Generalul Hofi avea să explice: „Am ales să atacăm, în ciuda faptului că în cursul unei ofensive riscurile sunt mai mari decât în cadrul unei manevre defensive. Dar poți să câștigi mai mult… Când ești în defensivă, poți să îi provoci pagube dușmanului, să îl bați, dar nu și să determini rezultatul bătăliei… Dacă am fi amânat atacul, am fi fost nevoiți să atacăm în timp ce urcam pe munte, pentru că sirienii s-ar fi aflat deja pe malurile Lacului Kinneret… Dacă sirienii ar mai fi înaintat puțin, atunci ar fi ocupat Valea Iordanului și Kinneretul, iar bătălia ar fi devenit mult mai dificilă… Rapiditatea atacului era foarte importantă ca să nu aibă timp să se reorganizeze.“

În zorii zilei de 8 octombrie, divizia lui Peled se angajă în luptă, hotărâtă să îi respingă pe sirieni din sudul Golanului. Lupta se dovedi lentă și istovitoare, desfășurându-se într-o zonă foarte îngustă, fără spațiu pentru acțiuni de manevră și de flancare. Pe drum, divizia eliberă așezarea Ramat Magshimim, singura care fusese cucerită de sirieni. Până la sfârșitul primei zile de luptă, oamenii lui Peled reușiseră să împrăștie formațiunile siriene și să le împingă înapoi cu 17 kilometri.

A doua zi, se luptară cu sirienii pe trei fronturi: dinspre vest, împotriva unităților care se retrăgeau; dinspre est, împotriva unităților

ofensive; și, dinspre nord, împotriva unităților atacate. Divizia învinse brigada blindate cu care se lupta, închise culoarul Rafid și, în final, odată cu ocuparea localității Hushaniya, îi forțară pe sirieni să se retragă de pe culoar. A doua zi, sirienii fură alungați complet din zonă, ceea ce însemna că, în mai puțin de trei zile, divizia lui Peled respinsese cinci brigăzi siriene și distrusese stâlpul de sud al rețelei de poziții blindate stabilite de sirieni pe teritoriul israelian.

Eroul de pe Înălțimile Golan, Avigdor Kahalani, cu Yossi Eldar la apogeul bătăliei. (Uzi Keren, Bamachane, Arhiva FAI)

Atacul lui Peled fusese coordonat cu divizia de rezerviști condusă de generalul Dan Laner, care ajunsese în Golan sâmbătă seara, la câteva ore de la izbucnirea războiului, și până duminică își și declanșase atacul. Membru al unui chibuț, de origine austriacă, Laner fusese parașutat în Iugoslavia în timpul celui de-al Doilea Război Mondial și luptase împotriva naziștilor alături de partizanii lui Tito. După o carieră strălucită în cadrul FAI, acesta fusese rechemat de la pensie ca să conducă divizia care se îndrepta spre Înălțimile Golan. Oamenii săi contribuiră la oprirea înaintării armatei siriene, precum și a unității expediționare irakiene care îi venise acesteia în ajutor. În același timp, divizia lui Eitan îi oprise pe sirieni în zona Kuneitra…

În regiunea de nord a Golanului, Brigada 7 Blindate continuă lupta. Avigdor Kahalani, a cărui faimă se răspândise de la lupta vitejească din Războiul de 6 Zile, conducea Batalionul 77 spre Kuneitra și Podul

Booster. Fură trimise încă două unități în zonă, care va fi numită mai târziu Valea Lacrimilor. Odată cu începerea luptei, avioanele siriene începură să bombardeze, iar Forțele Aeriene înregistrară pierderi; în doar câteva ore, Muntele Hermon fu cucerit, devenind un punct de observație excelent pentru a se trage în forțele israeliene. La căderea întunericului, celelalte unități părăsiră Valea Lacrimilor. Kahalani descoperi că sirienii puteau trage și pe timp de noapte; aceștia foloseau tancuri rusești, echipate cu proiectoare cu infraroșu care puteau ținti și trage în inamicul israelian.

„Echipajele tancurilor îmi strigau că nu îi pot opri pe sirieni“, își amintea Kahalani. „Tancurile israeliene, care fuseseră considerate până atunci de ultimă tehnologie, își arătară deodată punctele slabe. În cadrul unităților noastre, numai comandanții și șoferii au ochelari de protecție cu infraroșu, dar nu și artileristul, care are nevoie de ei. Și mă întreb, cum să-i oprim pe sirieni? Sunt comandantul batalionului, toți vin la mine și am senzația că nu mă ridic la înălțimea așteptărilor. Sunt responsabil de zonă și mă vor acuza că nu sunt în stare să îmi îndeplinesc sarcinile.“

Kahalani ordonă să se aprindă rachetele de semnalizare și, după ce fură lansate trei, și-a dat seama că fuseseră ultimele. Soldații din tancuri erau neliniștiți, neputând să vadă încotro să își îndrepte țevile sau cum să înainteze. Între timp, avioanele Forțelor Aeriene Siriene sclipeau la vedere deasupra capetelor lor – desigur nu genul de lumină de care avea nevoie Kahalani.

– Opriți infraroșul, le ordonă soldaților. Puteți să scoateți puțin capetele din turelele tancurilor și să rulați înainte.

De jur împrejur, tancurile avariate sau în flăcări iluminau zona, însă nu se putea distinge dacă acestea erau israeliene sau ale dușmanului.

– Opriți motoarele, le ordonă Kahalani. Încercați să auziți zgomotul șenilelor și o să reușiți să îi localizați.

Soldații făcură după cum li se ceruse: opriră motoarele, încercară să audă zgomotul făcut de tancurile inamice și traseră. Focurile trase în întuneric dară rezultate; sirienii fură opriți. Pe întuneric le era greu să distingă tancurile inamice până când acestea ajungeau la o distanță de câțiva metri de forțele israeliene. Un tanc care se afla la o distanță de 20 de metri de tancul lui Kahalani, având țeava îndreptată spre pozițiile siriene, se dovedi a fi un T-55 sirian, și traseră abia în ultimul moment în el, precum și într-un altul care se afla lângă acesta. Sirienii ajunseseră atât de aproape încât, pur și simplu, se amestecară cu

israelienii.

În zori, oamenii lui Kahalani descoperiră 130 de tancuri siriene care se aflau la o distanță de mai puțin de doi kilometri de pozițiile israeliene. Sirienii începură să înainteze, trăgând câte două-trei proiectile și apoi mergând mai departe. Kahalani le ordonă celor 14 tancuri israeliene care mai erau în stare de funcționare să își ocupe pozițiile. În bătălia care urmă, majoritatea ofițerilor batalionului fură uciși pentru că rămaseră expuși în turelele tancurilor. La sfârșitul luptei de sâmbătă, mai rămaseră numai șapte tancuri funcționale.

A doua zi dimineață, Kahalani primi ordinul de a se deplasa spre Valea Lacrimilor. Raful Eitan îl apelă prin stația radio:

– Am încredere în tine, îi spuse. Analizează situația cu responsabilitate și calm. Nu te teme – o să-i batem.

Pe 9 octombrie, două treimi din Înălțimile Golan se aflau în mâinile sirienilor. Ben-Gal, comandantul de brigadă, își dădu acordul ca o companie care se lupta cu sirienii să se retragă din Valea Lacrimilor la o distanță de patru kilometri. Kahalani fu apelat de la Kuneitra; în timpul retragerii, avioane siriene se învârteau deasupra lor în căutare de tancuri asupra cărora să se năpustească. În zonă cădeau mii de proiectile; se cutremura pământul. Opt elicoptere siriene care transportau trupe de comando aterizară din spate, blocând drumul către chibuțul Gonen, care servea drept punct de realimentare și loc de evacuare a morților și răniților. Kahalani și echipajul său se simțeau încolțiți.

Atunci Ben-Gal luă o nouă hotărâre: îi ordonă lui Kahalani să se întoarcă în Valea Lacrimilor și să încerce să îi oprească pe sirieni. Kahalani se duse singur, în viteză, lăsând în urmă cele șapte tancuri care îi rămăseseră și care se pregăteau să îl urmeze. Când Kahalani ajunse la destinație, avu parte de o imagine tulburătoare: tancurile israeliene se retrăgeau din zonele de tragere. Era furios. Încercă să raporteze prin intermediul rețelei de comunicații a brigăzii, însă aceasta era supraîncărcată de apeluri de salvare și de ajutor. Situația era sumbră. Numai trei tancuri mai aveau proiectile, în timp ce sirienii aveau numeroase tancuri. Linia defensivă a Israelului se micșora văzând cu ochii. Kahalani își dădu seama că, dacă sirienii aveau să treacă de linia pe care se aflau pozițiile FAI, Israelul și-ar fi pierdut avantajul strategic, pentru că, pe teren lipsit de denivelări, numărul tancurilor siriene avea să joace rolul decisiv.

Hotărî să înainteze. În timp ce avansa, văzu cu surprindere în partea

dreaptă, la o distanță cuprinsă între 30 și 40 de metri, un tanc sirian. Din fericire, praful îl ascunse de tancul inamic, care nu-și putu da seama cine este.

Kahalani își opri tancul și îi strigă artileristului:

– Trage repede!

Proiectilul nimeri tancul sirian în plin, acesta izbucnind în flăcări. Abia apucară să răsufle ușurați, când apărură alte trei tancuri siriene. Artileristul trase, dând astfel foc altui tanc, în timp ce Kahalani îl ținti pe al doilea, care, între timp, reușise să își dea seama cine sunt și să își îndrepte țeava înspre ei.

– Foc! Foc! strigă Kahalani către artilerist, însă tancul nu trase; cămașa proiectilului se blocase.

În acest moment critic, doi dintre membrii echipajului tancului reacționară în grabă și încercară să scoată învelișul gol al proiectilului trăgându-l efectiv cu unghiile. În ultima secundă, învelișul ieși și în locul său intră un nou proiectil, care fu lansat direct în partea din față a tancului sirian. Fu astfel distrus și cel de-al treilea tanc.

– Trebuie să facem un efort uriaș ca să aducem în zonă orice tanc putem, îi spuse Kahalani prin stația radio comandantului de brigadă Ben-Gal, care îi răspunse:

– De-acum ești comandantul zonei. Conectez toate forțele la rețeaua ta radio. Și, Avigdor, ai grijă de tine!

Erau momentele cruciale ale luptei pentru Înălțimile Golan. Întrebarea care se punea era cine avea să reușească primul să ocupe pozițiile pe un deal aflat la o distanță de aproximativ 500 de metri. 150 de tancuri siriene pătrunseră în vale, în timp ce Kahalani era singurul care rămăsese să le țină piept. Distruse zece tancuri în albia unui râu secat din apropiere, timp în care ceru ajutor din partea brigăzii.

Imaginea pe care o avea în față era înfricoșătoare și Kahalani îl contactă din nou prin stația radio pe Ben-Gal, cerându-i acestuia să trimită în zonă orice tanc putea ca să îi oprească pe sirieni. Comandantul de brigadă trimise un batalion care lupta la circa trei kilometri mai la nord. Batalionul rămăsese cu doar opt tancuri, dar veni repede spre Kahalani, oprindu-se în spatele său. Kahalani le ordonă să blocheze trecerea în albia râului secat pentru ca el să poată să se deplaseze spre sud, să adune restul de tancuri și să atace. În timp ce se deplasau spre noile poziții, cinci dintre tancurile batalionului

fură imediat doborâte, iar comandantul acestuia – ucis. Kahalani desemnă unul dintre tancurile care rămase fără muniție să blocheze intrarea în valea seacă. Acesta se îndreptă înspre sud împreună cu tancurile rămase din batalion; șapte tancuri din altă companie i se alăturară.

În timp ce vorbea la stația de radioemisie, vocea lui Kahalani se opri în mijlocul propoziției fiind înlocuită de tunetul unei explozii puternice. Unul dintre soldați îl contactă pe locțiitorul comandantului batalionului. Kahalani fusese ucis, anunță. Kahalani nu putea să nege informația – avea de a face cu alt tanc și atenția îi era concentrată asupra artileristului și nu asupra aparatului de radioemisie. Abia după câteva minute anunță prin radio că totul e în regulă și că era încă viu.

– Către Stațiile A, transmise. Aici Kahalani. O formațiune siriană mare se îndreaptă spre noi… Misiunea noastră este să ocupăm pozițiile de pe deal și apoi să preluăm controlul asupra văii de deasupra… Înainte! Pe poziții și distrugeți-i pe sirieni.

Însă, paralizați fiind de spaimă, soldații nu atacară. Kahalani apucă din nou stația:

– Uitați-vă la sirieni. Uitați cât de bine se luptă. Uitați cât de motivați sunt. Și ce văd la batalionul nostru? Lași? Suntem evrei! Suntem israelieni! Cum, suntem mai buni decât ei și nu putem să îi învingem? Haideți, băieți, vă ordon să porniți!

Kahalani porni la atac. După un moment, fu urmat de alt tanc, apoi de altul, și de altul, și de altul…

Sirienii se năpustiră de pe creastă, iar tancurile lor depășiră linia defensivă israeliană. Meir („Tigrul“) Zamir, comandant de companie, raportă că tancurile inamice se apropiau din fața și din spatele său; rămăsese fără proiectile, spuse. Cinci tancuri siriene atacară formațiunea Tigrului, dar un maior tânăr, Avinoam Baruchin, aruncă două în aer.

– Ne zdrobesc, strigă Baruchin.

Tancurile siriene ajunseră pe neașteptate la unitatea lui Kahalani, ucigând și rănind zeci de israelieni.

– Nimeni nu se retrage nici un pas! tună Ben-Gal în stația radio. Mai târziu, avea să-și aducă aminte de acest moment fatidic: „Timp de circa 20–30 de minute soldații nu au fost comandați de nimeni – nici de comandanții de companie, nici de comandantul batalionului și nici

de comandantul de brigadă. Fiecare lupta de capul lui. Aveam de gând să dau ordinul de retragere și luasem deja microfonul în mână, dar mi-am zis să mai aștept puțin… L-am sunat pe Raful și i-am spus că nu mai rezistăm. Raful mi-a cerut să mai rezistăm «încă puțin».“

Pe măsură ce lupta continua, unitățile israeliene continuau să cedeze sub presiunea siriană. Îi despărțea o distanță de numai 400 de metri de ocuparea pozițiilor care ar fi determinat rezultatul luptei. Printr-un efort uriaș, înaintară și ajunseră la pozițiile mult dorite, deschizând foc asupra tancurilor siriene. Exact în acel moment sosiră 11 tancuri sub comanda locotenent-colonelului Yossi Ben Hanan, care se alăturară efectivelor lui Kahalani. Traseră „ca nebunii“ în sirieni reușind să nimerească 150 dintre tancurile acestora.

Și, deodată, sirienii începură să se retragă!

Ben-Gal avea să spună ulterior: „Eram sigur că o să pierdem. Dacă lupta ar mai fi continuat jumătate de oră, am fi pierdut. Din nu știu ce motiv, sirienii au cedat primii și au hotărât să se retragă. Se pare că au considerat că nu aveau șanse de izbândă. Nu știau însă adevărul: că ne aflam într-o situație disperată.“

Impresia de pe teren era că începuse să se schimbe raportul de forțe dintre cele două efective militare.

– Am învins! strigă bucuros Kahalani în stația de radioemisie. Se retrag și îi distrugem!

– Ești nemaipomenit, îi răspunse Ben-Gal. Ești eroul Israelului. Cu toții sunteți eroi! Vă iubesc. Ai grijă de tine.

– Domnilor, se auzi în stația radio vocea comandantului de divizie Raful Eitan, ați salvat poporul Israelului.

Lupta pentru oprirea sirienilor a durat patru zile și trei nopți, fără întrerupere. Rămășitele artileriei FAI au fost nevoite să lupte fără întăriri din partea forțelor aeriene, ale infanteriei, ale artileriei, ale corpului tehnic, ale unităților antiaeriene; le-au lipsit echipamentele necesare luptei pe timp de noapte. „Simțeam că națiunea ne abandonase“, avea să spună Kahalani, „ca și cum am fi fost aruncați pe câmpul de luptă într-un raport de forțe de un tanc israelian la opt tancuri siriene. A fost un mare șoc pentru noi.“

Cu toate acestea, sirienii fuseseră alungați.

Efectivele siriene se retraseră în dezordine, lăsând în urma lor 867 de

tancuri și mii de alte vehicule. Kahalani și tovarășii tăi recuceriră toate teritoriile pierdute și intrară chiar și pe teritoriul sirian.

Până la sfârșitul războiului, Brigada 7 Blindate pierduse 76 de luptători. Pentru Kahalani bucuria victoriei era amestecată cu o mare tristețe personală. Fratele său, Emanuel, fusese ucis în bătăliile de tancuri din Sinai; la fel și fratele soției sale, Ilan, tot soldat tanchist. Pentru actele sale de vitejie din timpul războiului, Kahalani avea să primească Medalia pentru Curaj.

Avigdor Kahalani, viitor adjunct de corp de armată

Mi-am văzut de câteva ori moartea cu ochii în timpul războiului. Îmi amintesc de un asemenea moment pe când eram pe teritoriul sirian. Mă aflam în turela tancului. Un avion sirian a trecut pe deasupra tancului meu trăgând focuri automate de mitralieră asupra mea. A apărut și s-a năpustit asupra noastră din spate și nu l-am văzut pentru că eram concentrat la luptă. Ofițerul meu de operațiuni se uită în spate și văzu că avionul aruncă bombe în direcția noastră, apoi îmi trase un pumn în față și strigă:

– Treci repede înăuntru.

Nu mi-am dat seama ce se întâmplă. Am intrat în tanc și m-am chircit într-o parte. Bomba a lovit tancul. Am auzit o explozie uriașă și mi-am dat seama că nu mai sunt în viață. Eram plin de praf de pușcă și m-am pipăit pe tot corpul ca să văd dacă mai am toate membrele. Corpul îmi tremura de parcă ar fi fost lovit de un șoc electric.

Am scos capul, am văzut un nor de fum și un crater adânc în jurul meu. M-am uitat în stânga și în dreapta și am văzut o imagine cumplită: toți comandanții care se aflau lângă mine cu capetele afară din turele fuseseră uciși.

Dar îmi amintesc că s-a întâmplat și ceva vesel: ni se promisese înainte de război că pentru fiecare tanc doborât vom primi o ladă cu șampanie. La sfârșitul luptei, stăteam în tanc încercând să număr tancurile siriene arse din vale; dar n-am putut calcula numărul de lăzi de șampanie, pentru că erau prea multe.

Pe măsură ce războiul se apropia de sfârșit, Brigada Golani depunea eforturi uriașe ca să reocupe „Ochii Națiunii“ – fortul Hermon cu numeroasele sale antene, dispozitive de urmărire și de ascultare.

Capitolul 18. Ochii Națiunii – 1973

– Nu vreau să mă mai uit la munții Hermon, spuse Benny Massas ciufulit și plin de funingine. Aici a curs sângele tovarășilor mei.

Benny era un băiat din Tiberiada, un luptător din Brigada Golani, scund, îndesat și ciufulit, care purta o beretă militară verde. Se afla în fața unui reporter de televiziune în vârful Muntelui Hermon, la câteva ore de la terminarea cumplitei lupte. Era considerat drept unul dintre eroii bătăliei, care trăsese neobosit în sirieni până la înălțarea steagului Brigăzii Golani în locul respectiv.

– De ce am atacat? repetă acesta întrebarea reporterului. Pentru că ni s-a spus că Muntele Hermon reprezintă ochii Israelului!

Postul Hermon era o fortăreață aflată în vârful Muntelui Hermon, plină de antene, senzori de radar, antene parabolice în formă de castron și aparate de ascultare, ocupată de soldații din Brigada Golani. Nu departe de acesta, peste graniță, sirienii își construiseră propriul post. Fortul israelian fusese ocupat de sirieni la izbucnirea Războiului de Yom Kippur. Aceștia pierduseră lupta în două ore, timp în care fuseseră uciși 13 soldați israelieni, iar 31 fuseseră luați prizonieri. Postul, care domina câmpiile siriene și era dotat cu echipamente electronice, era de o importanță crucială pentru Israel. Informațiile secrete colectate prin senzorii și antenele sale erau de neprețuit. După două zile, o unitate de elită Golani încercase să recucerească Hermonul; dar și aceasta fu înfrântă, pierzând încă 25 de luptători.

Mândria rănită a Brigăzii Golani îl făcuse pe comandantul Amir Drori să îi ceară șefului de stat-major al Districtului de Nord:

– Data viitoare, lasă-mă pe mine să mă duc la Hermon!

Următoarea dată fu 13 zile mai târziu, în a șaisprezecea zi de război, pe 21 octombrie.

Generalul Yitzhak Hofi, fostul locțiitor al lui Sharon în bătălia de la Mitla și acum comandantul Districtului de Nord, hotărâse să profite de ocazia unei ferestre înainte de declararea încetării focului, declanșând o operațiune care avea ca scop ocuparea simultană atât a postului israelian, cât și a celui sirian din Hermon. Planul era următorul: unitatea Sayeret Matkal, sub comanda maiorului Yoni Netanyahu,

urma să se așeze ca o barieră între cele două posturi; o brigadă de parașutiști urma să atace postul sirian și vârful Hermon. Brigada Golani, comandată de colonelul Drori, urma să reocupe postul israelian.

Trupele erau epuizate după două săptămâni de luptă, însă misiunea trebuia îndeplinită. Atacul era programat să înceapă la ora 6.00 după-amiaza. De la ora 2.00 după-amiaza, elicoptere Sikorski transportară 626 de parașutiști de la două batalioane reduse numeric, o unitate tehnică și o serie de aruncătoare grele, la punctul de plecare pentru atacarea postului sirian, care se afla la o înălțime de 2 400 de metri deasupra nivelului mării. Sirienii observară zborul parașutiștilor și trimiseră împotriva acestora 24 de MIG-uri 21 și cinci elicoptere cu trupe de comando, însă Forțele Aeriene doborâră 10 MIG-uri și două elicoptere.

Obiectivul principal al parașutiștilor era să ocupe postul Pitulim (curbe), aflat la o intersecție importantă a drumurilor care duceau în vârful muntelui, și postul sirian Hermon. Pe când treceau drumul spre intersecție, fură atacați de inamic și un ofițer fu ucis. În ciuda faptului că se trăgea încontinuu, luptătorii atacară efectivele siriene învingându-le. Își continuară înaintarea și, în trei ore, ajunseră la postul sirian Hermon. Se confruntară cu soldații sirieni; 12 sirieni fură uciși, iar restul se retraseră. Parașutiștii săriră gardurile care îngrădeau postul și, când intrară, descoperiră că acesta fusese abandonat. Sirienii deciseseră să fugă. Șase camioane pline cu soldați fură imediat trimise ca întăriri de către comandamentul sirian, dar fură atacate de parașutiști. La ora 3.25 dimineața, comandantul parașutiștilor le raportă superiorilor că FAI ocupase postul sirian din Hermon.

Însă operațiunea principală era reocuparea postului israelian din Hermon. Aceasta se dovedi mult mai sângeroasă și mai complicată. Brigada Golani avea să plătească un preț greu, respectiv 50 de morți și 80 de răniți.

Înainte de a porni la luptă, unul dintre comandanții companiei, prim-locotenentul Yigal Passo, le spuse soldaților săi:

– Aveți grijă de voi; am nevoie de voi întregi. Lucrați încet și folosiți-vă mintea. Nu vreau atacuri inutile și acte de eroism; o să-i omorâm unul câte unul.

Passo fu ucis câteva ore mai târziu, în timpul acțiunii de represalii pentru Dealul 16, din cadrul luptei de ocupare a postului israelian din

Hermon.

Soldații Brigăzii Golani urcară pe munte în trei șiruri. Efectivul principal era din Batalionul 51, care începu ascensiunea pe jos și care trebuia să ajungă la o altitudine de 1 600 de metri. Ascensiunea fu foarte dificilă, aceștia ajungând abia după șapte ore, aproape de miezul nopții, într-un loc numit Curba Tancurilor. Urcușul fu liniștit – atât de liniștit încât unii credeau că atacul avea să fie lin și ușor, că sirienii plecaseră deja și că totul avea să se sfârșească repede. Mai aveau de parcurs o distanță de doar 790 de metri până la post și nimic nu prevestea faptul că se îndreptau spre o capcană de tiruri de armă. Artileria FAI aruncase în aer fiecare deal de pe drum înainte ca brigada să ajungă la ele; însă, pentru că proiectilele cădeau prea aproape de soldații aflați în mișcare, comandantul Brigăzii Golani a ordonat artileriei să nu arunce în aer vreo două dealuri. Deci, din câte se părea, Dealul 16 nu fusese atins de armele israelienilor.

Însă, pe Dealul 16, sirienii se ascundeau în 14 tranșee, precum și printre bolovanii din jur. Luptătorii Brigăzii Golani n-aveau nici cea mai mică idee despre ce îi aștepta.

La ora 2.00 dimineața, un soldat care mergea în fața trupelor auzi un zgomot la „Curba Tancurilor“. Se aruncă la pământ și atunci, printre bolovani, distinse silueta unui soldat înfășurat într-o pătură și purtând un ciorap pe cap. Surprins la rândul său, soldatul sirian ridică capul și întrebă în arabă:

– Cine ești?

Israelianul nu stătu pe gânduri, își scoase arma și îl omorî. Drept răspuns, începură focuri de armă din toate părțile, iar în stațiile radio se auziră strigăte: „Inamicul!“

Se declanșă o luptă violentă. Sirienii, care foloseau mitraliere MAG-58 furate de la israelieni, trăgeau cu mare precizie în luptătorii Brigăzii Golani de pe versantul muntelui, provocându-le acestora mari pierderi. Și o altă companie a Brigăzii Golani se întâlni cu trupe siriene și, în timpul atacului, fură răniți luptătorii și comandanții săi.

David Tzarfati, luptător din Brigada Golani, avea să își amintească: „De la 2.30, Dealul 16 deveni o cu totul altă lume. Am auzit strigăte de teroare, urlete, plânsete, țipete, ca la un masacru. Mi-am spus: «Până aici mi-a fost. Nu mă aude nimeni acum. Nu e de glumă – asta-i moarte curată». M-am îndepărtat de ceilalți și mi-am lăsat capul greu la pământ.“

Bătălia pe viață și pe moarte continuă, pe deal căzând din toate direcțiile o ploaie de gloanțe. În haosul și incertitudinea cu privire la pozițiile ocupate de efectivele israeliene, focurile artileriei căzură foarte aproape de pozițiile ocupate de soldații FAI care se luptau pe Dealul 16. Cum un șrapnel căzu peste comandantul de batalion și ajutoarele lui, acesta ordonă prin radio să înceteze focurile și să folosească focuri de avertisment ca să poată depista poziția fiecărei unități, și abia după aceea să înceapă din nou să tragă. După această verificare, bateriile erau gata să reia tragerile, însă un ofițer de coordonare a artileriei, care asigura comunicarea dintre unități, fu împușcat distrugându-i-se și stația radio, iar artileria încetă să tragă.

Motti Levy, un luptător din Brigada Golani, își amintea: „Dealul s-a transformat în junglă: aud strigătele soldaților răniți. Îl aud pe prietenul meu Hassan, care se împleticește pe munte ca un somnambul, urlând: «Mamă! Sunt mort! Mort!» 80% din companie se află în stare critică; aud la cinci metri deasupra mea strigăte de luptă în arabă. E o situație cumplită.“

La ora 3.00 dimineața, sosiră la locul luptei comandantul de brigadă Drori și oamenii săi. Acesta le spuse soldaților:

– Rămâneți pe poziții. O să vină cât de curând întăriri.

David Tzarfati îi răspunse strigând:

– Trebuie să ne retragem! Trebuie să ne retragem! Sunt mulți morți, mulți răniți!

Comandantul de brigadă îi răspunse:

– Taci, soldat. Vin întăriri. Rămâneți pe poziții.

La ora 4.00, compania de recunoaștere care făcea parte din brigadă înaintă spre stația de telecabină de sus. Membrii acesteia nu cunoșteau mărimea efectivelor siriene cu care se luptau. Pe drum, comandantul campaniei, Vinick, voi să examineze drumul care ducea la Curba Tancurilor, ca să se pregătească să intre în luptă și să ajute Batalionul 51. În timp ce înainta pe șosea, niște soldați sirieni ascunși în tranșee traseră o salvă continuă asupra sa. Reuși să tragă câteva gloanțe înainte de a cădea la pământ, într-o baltă de sânge. Un radiotelegrafist și un medic, care încercară să ajungă la el, fură și ei împușcați și răniți.

Eroii de la Hermon – „Canibalii, Falangele, Indienii…“ (Zeev Spektor – Biroul de presă al guvernului israelian)

Pentru că lupta le provoca tot mai multe pierderi, comandanții Districtului de Nord le ordonară parașutiștilor să se pregătească să îndeplinească misiunea încredințată Brigăzii Golani. După câteva minute, comandantul operațiunii le ordonă parașutiștilor să coboare de la postul sirian din Hermon și să ajute Brigada Golani. Fu, astfel, anulată promisiunea făcută Brigăzii Golani de a reocupa postul israelian din Hermon. Însă Brigada Golani continuă lupta.

La ora 4.50, compania A lupta pe Dealul 17. Luptătorii erau gata de atac, fără să știe că urmau să atace o formațiune siriană considerabilă, ascunsă în 35 de poziții. Compania începu să înainteze spre nord, de-a lungul unei pante mai mici, căzând direct în capcana sirienilor.

16 luptători fură răniți, iar comandantul companiei fu rănit grav și muri două săptămâni mai târziu la spital.

La ora 5.15, comandantul de brigadă Drori fu și el rănit; comandantul Batalionului 51, Yehuda Peled, îi luă locul, dar fu și el rănit câteva minute mai târziu. Maiorul Yoav Golan, ofițerul de operațiuni al

brigăzii, preluă comanda. Golan fusese rănit la Canalul Suez și, până la ocuparea Hermonului de către sirieni, fusese deja trecut în rezervă de către FAI. Cu toate acestea, lupta acum alături de tovarășii săi. Trimise la luptă o companie mecanizată și decise să activeze artileria grea asupra postului Hermon și a Dealului 17, unde se adăpostiseră efectivele de comando siriene. În tot acest timp, luptătorii Brigăzii Golani nu își părăsiră pozițiile pe care le ocupaseră cu atâta vărsare de sânge; două treimi dintre ei fuseseră uciși sau răniți. Benny Massas, unul dintre eroii bătăliei, simțea că atât el, cât și tovarășii săi preferau să moară pe munte decât să se întoarcă fără să fi ocupat postul.

Dar sirienii cedară primii. Atacul artileriei și faptul că Brigada Golani rămase cu disperare pe poziții determinară rezultatul luptei. La ora 8.15, sirienii începură să plece de pe câmpul de luptă. În drum spre post, luptătorii Brigăzii Golani eliminară alți 10 luptători sirieni de comando, iar 20 fură luați prizonieri. Soldații israelieni pătrunseră în post cu mare grijă, de teamă ca în acesta să nu se afle dispozitive-capcană cu explozibil.

La ora 10.50, Yoav Golan transmise prin radio:

– Am ocupat postul! Postul israelian din Hermon e al nostru! Suntem acolo sus chiar acum și scotocim locul.

După câteva minute, unul dintre ofițerii Brigăzii Golani anunță prin intermediul rețelei de comunicații a brigăzii:

– Către toate stațiile de comunicații din lume! Am înălțat steagul!

Într-adevăr, steagurile Brigăzii Golani și Israelului fură înălțate în urma unei lupte sângeroase pentru care se plătise un preț cumplit. Benny Massas și tovarășii săi reocupaseră „ochii Israelului“.

Un soldat pe nume Alaluf avea să descrie lupta astfel: „Cine a reocupat Hermonul? Comandantul de brigadă Amir Drori? În primul val a fost rănit și a căzut la pământ. Comandantul batalionului? În timpul celui de-al doilea val al atacului, a fost și el doborât. Nu sunt supărat pe ei. Erau ofițerii mei. Dar, de fapt, Yigal Passo și soldații săi de rând l-au ocupat. Eu, Motti Levy, Tzarfati, Eddie Nisim, Dahari, Azout, Blutstein: așa-numiții Canibali, Falange, Indieni.“

David Tzarfati, luptător din Brigada Golani

A avut loc o luptă grea, sângeroasă. Nu credeam că am să

supraviețuiesc. Aveam senzația că mă cheamă morții, că, în curând, am să mă duc la ei… După trageri intense, am zăcut pe jos, incapabil să mă mișc sau să reacționez. Eram într-o stare de somn conștient, nu mai voiam să trăiesc… Eram rupt de realitatea înconjurătoare, de parcă aș fi fost într-o bulă de săpun.

Există un moment care te urmărește tot restul vieții – este cel mai adevărat, cel mai puternic moment, care mi-a dat puterea să continui să trăiesc, să funcționez… Era ora 8.00 dimineața, zăceam încă pe jos, neputincios, iar comandantul companiei mele, Yigal Passo, trăgea să moară, după ce fusese împușcat la ora 4.00 dimineața. Mi-a spus cu voce pierdută:

– David, ai să fii reprezentantul celor care au murit. Ai să le povestești tuturor despre această luptă.

Apoi mi-a cerut să îl acopăr, s-a ridicat și, cu ultimul strop de energie, a început să fugă spre pozițiile siriene. A continuat să lupte până în ultimul moment. La sfârșitul luptei, am evacuat morții, printre care se afla și trupul lui Yigal Paso.

PARTEA A VI-A, Pericolul nuclear

Opera, 1981

În 1977, Menachem Begin, conducătorul partidului de dreapta Likud, câștigă alegerile, învingând astfel pentru prima dată Partidul Laburist. Acesta consideră că reactorul nuclear „Osiraq“, pe care îl construiește Saddam Hussein în Irak, reprezintă un pericol uriaș pentru Israel și hotărăște să îl distrugă, în ciuda protestelor vehemente. Aceasta este Operațiunea Opera.

Arizona, 2007

În 2001, aflându-se în fruntea partidului Likud, Ariel Sharon este ales prim-ministru; atunci divizează partidul creând unul nou, Kadima. După un atac cerebral grav, Sharon este înlocuit de Ehud Olmert, care va declanșa Operațiunea Arizona.

Capitolul 19. „Opera“ în Bagdad și „Arizona“ în Siria – 1981 și 2007

Vineri, 7 iunie 1981, era ajunul Festivalului Șavuot (Rusaliile), când se serbează oferirea Torei de către Dumnezeu poporului evreu pe Muntele Sinai. Mii de evrei s-au adunat în sinagogi, dar alte mii au preferat să serbeze pe plajele din țară. Și, astfel, la ora 4.00 după-amiaza, mulțimile care stăteau la soare pe plaja din sudul Eilatului văzură opt aeronave F-16 vâjâind pe cerul senin, zburând la joasă altitudine deasupra Golfului Eilat și îndreptându-se spre Arabia Saudită. Aeronavele F-16 decolaseră de la baza aeriană din Etzion, în Sinai. Acestea erau urmate la mică distanță de avioane de luptă F-15. Printr-o coincidență, în momentul respectiv, regele Hussein al Iordaniei călătorea pe iahtul său regal în Golf și văzu avioanele trecând pe deasupra. Imediat transmise un avertisment către armata sa, solicitându-i să anunțe armatele din țările vecine, însă, nu se știe din ce motiv, avertismentul său nu a fost transmis mai departe. Acesta a fost un lucru bun, pentru că avioanele Forțelor Aeriene Israeliene declanșaseră Operațiunea Opera, care avea drept obiectiv distrugerea reactorului nuclear pe care Saddam Hussein îl construia lângă Bagdad.

Organizarea operațiunii începuse cu ani în urmă. Pe 26 august 1976, Irakul semnase un acord cu guvernul francez privind construirea unui reactor nuclear, pe care francezii îl denumiseră Osirak, iar irakienii – Tammuz. Francezii se obligaseră, de asemenea, să le furnizeze irakienilor 80 de kilograme de uraniu îmbogățit de 93%, suficient pentru a produce o bombă atomică. Când aflase Israelul, prin serviciile sale de informații, făcuse încercări diplomatice ca să împiedice livrarea reactorului către Irak. Dacă Saddam Hussein are o armă nucleară în mâini, asta înseamnă un pericol uriaș pentru existența noastră, le explicară trimișii israelieni omologilor lor de la Paris. Însă toate eforturile acestora de a-i convinge pe francezi că se joacă cu focul eșuară lamentabil. Potrivit unor surse străine, ștafeta fu apoi preluată de Mossad, care sabotase câteva piese ale reactorului francez înainte ca acestea să fie încărcate în vapoare și trimise în Irak. Însă daunele fură reparate și construcția reactorului continuă, fiind finalizat în scurt timp. După ce a fost ales prim-ministru în 1977, Menachem Begin a ajuns la concluzia că singura opțiune rămasă era intervenția militară. Ministrul apărării Ezer Weizman recomandă o operațiune militară, la fel și noul șef de stat-major al FAI, Rafael (Raful) Eitan. David Ivry, comandantul Forțelor Aeriene, fu însărcinat să întocmească planul preliminar al misiunii; un colonel de excepție, Aviem Sela, urma să se ocupe de planificarea detaliată a tuturor aspectelor operațiunii la sediul central al Forțelor Aeriene, împreună

cu câțiva tineri ofițeri. În curând, era clar că reactorul avea să înceapă să funcționeze la capacitate maximă până în septembrie 1981, așa că Begin decise să îl atace în primăvară. Proiectul depus inițial de către Forțele Aeriene se numea Dealul Muniției.

Eforturile strategilor se bucurară de o contribuție neașteptată din partea Iranului. Revoluția din 1979 transformase Iranul dintr-un aliat fidel al americanilor, într-un dușman de moarte al Statelor Unite. Israelul încheiase un acord cu guvernul SUA privind furnizarea de avioane F-16, însă livrarea fusese programată la o dată foarte îndepărtată, alți „clienți“ având prioritate. Dar, după Revoluția islamică de la Teheran, livrarea de aparate F-16 programată de către SUA către Iran fu anulată, iar Casa Albă decise să i le dea Israelului înainte de programul stabilit.

Aeronavele F-16 se dovediră a fi mult mai potrivite pentru misiunea din Irak decât celelalte aparate ale Forțelor Aeriene Israeliene. Potrivit planului, opt aparate F-16 aveau să atace, iar opt avioane de luptă F-15 aveau să le însoțească servindu-le drept stație de comandă aeriană. Piloții și echipajele de zbor începură să se antreneze în secret, folosind un model de reactor construit în Deșertul Negev. Șeful de stat-major al FAI participă personal la unul dintre atacurile simulate, dorind să vadă din poziția navigatorului dacă pregătirile erau la nivelul așteptărilor. La sfârșitul simulării, generalul Eitan nu spuse nimic, pornind spre casă cu avionul său ușor. Lângă el se afla Sela, care dorea cu nerăbdare să afle ce părere are comandantul său. Însă „Raful“ rămase tăcut.

Raful Eitan ocupa un loc deosebit în elita militară israeliană. Acest soldat dur și mucalit se trăgea din subotnici, o sectă de țărani ruși care fuseseră convertiți la iudaism și care imigraseră în Palestina la sfârșitul secolului al XIX-lea. Subotnicii se stabiliseră în Galileea și membrii sectei deveniseră cei mai buni fermieri din Israel. Și Raful se născuse și crescuse la o fermă din moshav-ul Tel Adashim, fiind toată viața cultivator de măslini și meșteșugar și devenind, în paralel, un luptător neînfricat în Palmach și în FAI. Fiind unul dintre primii ofițeri care li se alăturaseră parașutiștilor lui Arik Sharon, acesta primise mult râvnita dungă roșie („combatant“) pe aripile argintii, după ce venise cu batalionul său la Mitla și după ce deschisese campania din Sinai. A luptat în toate războaiele Israelului, a fost grav rănit în Războiul de 6 Zile, a dus la îndeplinire șapte misiuni de comando împreună cu parașutiștii săi și s-a numărat printre cei mai înverșunați apărători ai Înălțimilor Golan în timpul Războiului de Yom Kippur. În 1978, acest luptător taciturn și plin de cicatrici l-a înlocuit pe Motta Gur în fruntea statului-major al FAI.

Pe durata zborului de întoarcere în nord, nu vorbi mult timp, chiar dacă știa că Aviem Sela dorea să îi afle părerea. În cele din urmă, după o jumătate de oră de zbor, murmură:

– Guvernul o să își dea acordul.

Aviem Sela răsuflă ușurat.

Cu toate acestea, multe figuri de seamă din domeniul securității se opuseră misiunii, printre aceștia numărându-se și șeful serviciilor militare de informații, Yehoshua Sagi, șeful Mossadului, Yitzhak (Haka) Hofi, Ezer Weizman, care tocmai plecase din ministerul apărării, după care se răzgândise, precum și vicepremierul Yigael Yadin, care ajunsese chiar să amenințe cu demisia. Cu răbdare și tact, Begin începu să își convingă cabinetul cu privire la importanța misiunii, insistând până reuși să obțină susținerea miniștrilor. Operațiunea Dealul Muniției a fost planificată să înceapă pe 8 mai 1981. În ziua respectivă, totul era pregătit. Piloții se aflau în avioane, gata de decolare, când Begin primi o scrisoare din partea liderului opoziției, Shimon Peres, fost ministru al apărării, scrisoare în care acesta cerea contramandarea atacului de teamă să nu reacționeze negativ comunitatea internațională și să nu izoleze Israelul ca pe „un ienupăr în deșert“, scria el folosind un citat din Cartea lui Ieremia. Begin se temu că de vreme ce Peres, liderul opoziției, aflase despre misiunea ultrasecretă, atunci era posibil ca și alții să știe de ea și ca secretul să se afle, compromițând Dealul Muniției. Astfel, decise să amâne misiunea, dar nu renunță defel. Operațiunea primi un nou nume de cod, Opera, și fu programată pentru o nouă dată, în 7 iunie.

În fruntea grupului de opt avioane care avea să atace reactorul fu numit Ze'ev Raz, comandantul unuia dintre escadroanele F-16, provenind din chibuțul Geva, din nordul Israelului. Conducătorul celui de-al doilea grup era comandantul de escadron Amir Nachumi. Printre piloți se numărau: Amos Yadlin, viitor șef al serviciilor militare de informații, și căpitanul Ilan Ramon, cel mai tânăr membru al grupului. Ramon era lipsit de experiență, însă fusese ofițerul de navigație al escadronului și îl impresionase în mod deosebit pe Raz când calculase, și se dovedise corect ulterior, că era posibil un atac fără a fi nevoie să alimenteze în zbor, în ciuda unei curse de 960 de kilometri.

David Ivry decise ca avioanele să fie alimentate în timp ce motoarele erau deja pornite, o procedură neobișnuită și riscantă. Le ordonă, de asemenea, piloților să arunce pe drum rezervoarele de combustibil detașabile, în ciuda pericolului că acestea ar fi putut să lovească cele două bombe, fiecare cântărind câte o tonă și atârnând sub aripile

fiecărui avion. Misiunea era extrem de periculoasă: la vremea aceea, Irakul era implicat în războiul violent cu Iranul și era firesc să se presupună că reactorul era apărat de baterii de rachete antiaeriene și de avioane de luptă. Piloții știau sigur că avioanele lor F-15 aveau să se confrunte cu multe MIG-uri.

Știau că își asumă riscuri uriașe. Dacă aveau să fie atacați de inamic, șansele de supraviețuire erau aproape inexistente. Chiar dacă un pilot, al cărui avion ar fi fost doborât, ar fi reușit să se parașuteze pe teritoriul irakian, la o distanță de sute de kilometri de casă, acesta ar fi fost luat ostatic, torturat cu cruzime și ucis. Cu toate acestea, toți piloții care aflaseră despre misiune se oferiră să se numere printre puținii aleși.

Pe 7 iunie, porniră, traversară Golful Akaba, zburară deasupra deșertului din nordul Arabiei Saudite, ocoliră Iordania dinspre sud, intrară în Irak și traversară fluviul Eufrat apropiindu-se de țintă. Unul dintre punctele de reper ale culoarului de zbor avea să fie o insulă din mijlocul lacului. Raz văzu lacul și căută insula, dar aceasta dispăruse. Începu să aibă îndoieli – poate că zburau deasupra altui lac? Abia mai târziu, escadroanele aveau să afle că insula joasă fusese acoperită de apă din cauza ploilor abundente din zonă, care duseseră la creșterea nivelului lacului.

În cele din urmă, apăru reactorul nuclear, înconjurat de zidurile de apărare înalte și groase, cu care se mândrea Saddam Hussein. Raz stabili legătura cu tovarășii săi ordonându-le să crească altitudinea, de teamă să nu intre în cablurile electrice sau în stâlpii de înaltă tensiune din zonă. Însă îi surprinse un anumit lucru: nu exista nici un fel de apărare antiaeriană! Nu se vedea pe cer nici un MIG, nimeni nu trase în ei nici măcar o rachetă. Doar câteva tunuri antiaeriene traseră câteva proiectile, dar fără să îi nimerească.

Avioanele se năpustiră asupra reactorului, aruncându-și bombele în unghi de 35 de grade. O parte din explozibil distruse cupola care acoperea reactorul; alte încărcături cu explozibil, care aveau fitiluri cu temporizare, intrară mai mult și aruncară în aer centrul instalațiilor interne, adevăratul nucleu al nucleului. Majoritatea își nimeriră ținta, iar reactorul fu complet distrus. Un pilot își aruncă bombele din greșeală asupra unei clădiri auxiliare.

Atacul asupra reactorului durase în total 80 de secunde, avioanele întorcându-se imediat spre Israel. După cum prevedea procedura, comandanții îi apelară pe rând pe piloți, aceștia identificându-se drept „Charlie“. Toți o făcură, cu excepția lui Ramon. Acesta nu răspunse la

apelurile repetate ale comandanților săi; abia la raport aflară că se temuse de un atac întârziat al MIG-urilor și, cum era ultimul din formație, crezuse că avea să fie doborât. Era atât de concentrat asupra „luptei imaginare“ încât ignorase apelurile din stația de radiotransmisie. Dar, până la urmă, deschise gura și băiatul pierdut al misiunii fu regăsit. (Ramon avea să devină primul astronaut israelian, însă a murit în mod tragic în 2003, când s-a dezintegrat naveta spațială Columbia.)

Piloții, la întoarcerea din Bagdad. (Purtătorul de cuvânt FAI)

Cu toate acestea, piloții erau convinși că, pe drumul de întoarcere, aveau să întâlnească MIG-uri grupate ca să îi urmărească: în timp ce se întorceau în Israel era posibil să fie interceptați cu ușurință de

avioane care să decoleze de la baza aeriană H3, care se afla în vestul Irakului, aproape de granița iordaniană. Însă nu se întâmplă nimic. Nici măcar un singur avion irakian nu i-a urmărit și astfel toate cele 16 avioane cu reacție ajunseră acasă în siguranță. Un atașat străin care se afla la Bagdad avea să relateze cum comandantul însărcinat cu apărarea aeriană a reactorului se afla la o cafenea din Bagdad, iar aghiotantul său nu reușise să dea de el. A doua zi a fost spânzurat în piața publică din Bagdad, la ordinul lui Saddam Hussein.

În timpul atacului, fură uciși 10 soldați irakieni și un inginer francez, care se aflau în clădirea de lângă reactor.

Avioanele israeliene ajunseră acasă, unde vestea incredibilei operațiuni fu primită cu mult entuziasm. Cei care nu fuseseră de acord cu misiunea – toți, mai puțin Peres – își recunoscură greșeala și lăudară misiunea și pe piloți. Nu același lucru se întâmplă însă cu alte națiuni. Israelul fu aspru criticat la numeroase forumuri internaționale. Președintele SUA, Ronald Reagan, deși prieten al Israelului, se alătură corului acuzator, impunând chiar și sancțiuni – o suspendare temporară a livrărilor de arme.

Profețiile sumbre ale opozanților misiunii – potrivit cărora Saddam Hussein ar fi construit o armă nucleară, în următorii doi sau trei ani – aveau să se dovedească complet greșite. Abia în 1991, în timpul primului Război din Golf, au înțeles aliații Israelului importanța misiunii. Dick Cheney, secretarul apărării din cadrul administrației Bush (și viitor vicepreședinte al SUA), a mulțumit Israelului pentru „acțiunea îndrăzneață, dramatică“.

Șeful statului-major al FAI îl decoră pe Ze’ev Raz pentru misiunea impecabilă. Raz insistă că toți participanții merită o medalie, deși un comandant al Forțelor Aeriene protestă: „De ce merită medalii? S-au prezentat la meci, iar echipa adversă nici măcar nu a intrat pe teren.“ Însă observația respectivă nu lua în calcul efortul psihologic, îndrăzneala și hotărârea piloților care duseseră misiunea la îndeplinire.

După terminarea misiunii, în Israel s-a publicat Doctrina lui Begin, în care se scria că Israelul va împiedica orice țară din Orientul Mijlociu să dezvolte tehnologie nucleară, din cauza pericolului folosirii armei atomice împotriva Israelului.

Ze’ev Raz, pilot pe avion de luptă și conducător al atacului din Irak

În mod ironic, de altceva sunt mai mândru. În timpul Războiului de Yom Kippur, am fost trimis de la Ramat David în Sinai ca să interceptez niște avioane inamice. Pilotam un avion Phantom. Deodată, apăru un MIG chiar în fața mea, iar navigatorul meu îl luă în țintă; începu să bâzâie radarul infraroșu al proiectilului pentru că sesizase căldura avionului. Dar nu am lansat proiectilul. Navigatorul meu a strigat:

– Ze'evik, de ce nu dobori avionul? Doboară-l imediat!

Dar nu trag. Ceva nu se leagă. De ce zboară singur MIG-ul? De ce se află aici? Mă apropii la o distanță de 400 de metri, în raza proiectilelor, însă acesta frânează brusc și zboară într-o parte. Și, apoi, am observat: nu e un MIG. E Mirage-ul nostru!

După câțiva ani, la scurt timp de la înființarea Escadronului Vulturul, mă chemă David Ivry, comandantul Forțelor Aeriene. Cu siguranță nu i-a fost ușor pentru că, în timpul pregătirii mele ca pilot, am avut ceva greutăți, iar el cu greu mi-a dat aripi. M-a întrebat:

– Ia gândește-te la reactorul din Bagdad. Rază scurtă, altitudine mică: putem?

M-am dus la ofițerul meu de navigație, Ilan Ramon, și acesta mi-a spus că e posibil.

Am făcut-o fără să realimentăm în zbor, iar americanilor nu le-a venit să creadă. Abia mai târziu, la întoarcere, am aflat că unul dintre piloți, Elik Shafir, descoperise o defecțiune la sistemul de alimentare chiar înainte de a decola. În loc să plece de pe pistă și să lase pe altcineva în locul său, acesta a decolat cu mai puțin carburant și a zburat, transportând bombele și aterizând cu ultimele picături de combustibil. I-am spus:

– Elik, a fost o nebunie din partea ta, dar, în locul tău, aș fi făcut la fel.

După 16 ani, Israelul a acționat pentru a doua oară în conformitate cu Doctrina Begin.

Potrivit unor rapoarte străine, pe la mijlocul anului 2007, doi agenți ai Mossadului se strecurară într-o cameră a hotelului Kensington din Londra, unde accesară laptopul unui înalt oficial sirian, care era client al hotelului, și îi văzură conținutul. Laptopul conținea un adevărat tezaur de informații secrete. Cea mai neașteptată descoperire a

Mossadului a fost faptul că Siria construia în secret un reactor nuclear.

Documentele și fotografiile obținute de Mossad confirmau un raport ciudat, chiar dubios, provenind din altă sursă, și anume de la ministrul iranian adjunct al apărării, Ali Reza Asgari. Asgari dezertase cu câteva luni înainte și fusese interogat de americani. Acesta le spusese că în deșertul sirian se construia un reactor nuclear în cadrul unei colaborări dintre Iran, Coreea de Nord și Siria. Iranul finanțase reactorul, care fusese construit și dotat de Coreea de Nord. Imagini din satelit au confirmat informația: la Dir al-Zur, în estul Siriei, se construia un reactor nuclear identic cu cel din Yongbyon, din Coreea de Nord. Mossadul obținuse și fotografii, în care apăreau nord-coreeni pe șantier. Specialiștii israelieni ajunseră la concluzia că această construcție se afla într-o stare avansată și că reactorul avea să fie în stare de funcționare până în septembrie 2008.

Șeful Mossadului, Meir Dagan, și premierul Ehud Olmert transmiseră de îndată informația Statelor Unite. Siria era dușmanul declarat al Israelului, aliata Iranului și a organizației teroriste Hezbollah. Nu puteau să permită crearea unei arme de distrugere în masă. Însă, când CIA-ul și Casa Albă primiră această informație secretă, americanii nu fură convinși și cerură dovezi suplimentare. Președintele Bush solicită să se amâne toate operațiunile până la obținerea de informații mai de încredere.

În iulie 2007, Forțele Aeriene executară câteva ieșiri la înaltă altitudine și își programară satelitul de spionaj Ofek-7 ca să fotografieze reactorul. Fotografiile de detaliu dovedeau fără echivoc faptul că Siria construia o unitate nucleară identică cu reactorul nord-coreean de la Yongbyon. Serviciul de ascultare AMAN (departamentul de informații secrete al FAI), Unitatea 8200, le puse la dispoziție reproduceri ale numeroaselor discuții dintre Damasc și Phenian. Mossadul aduse fotografii și chiar și un film realizat în interiorul reactorului. Toate materialele fură trimise la Washington, dar Casa Albă ezita în continuare. Americanii voiau dovezi clare că la Dir al-Zur fuseseră, într-adevăr, amplasate materiale radioactive.

Astfel, FAI fu însărcinat să obțină acele dovezi clare. Potrivit presei internaționale, membri ai unității Sayeret Matkal se duseră atunci cu două elicoptere la Dir al-Zur. Trupele de comando ale sayeret-ului își riscară viețile zburând într-una dintre cele mai secrete și bine păzite zone din cea mai ostilă țară arabă. După aterizare, folosind echipamente speciale aduse din Israel, trupele de comando adunară mostre de sol radioactiv din zona din jurul reactorului. Mostrele le fură date americanilor, dovedindu-le acestora că exista un pericol real.

Stephen Hadley, consilierul pe probleme de securitate națională al lui George Bush, le consideră „dovada certă". Însă, când Olmert vorbi la telefon cu Bush cerându-i ca SUA să bombardeze reactorul, acesta primi un răspuns dezamăgitor: Bush îi răspunse că Statele Unite nu puteau ataca o națiune suverană. Potrivit acelorași rapoarte, Olmert i-ar fi răspuns că este deosebit de îngrijorat de o asemenea abordare și că „intenționează să acționeze pentru apărarea Israelului".

Și, într-adevăr, Israelul trecu la fapte.

Potrivit publicației britanice Sunday Times, pe 4 septembrie 2007, la ora 11 seara, luptătorii unității de comando Shaldag (Pescărușul) a Forțelor Aeriene fură trimiși într-o misiune extrem de importantă. Aceștia pătrunseră în secret în Siria și se amplasară în jurul reactorului. Misiunea lor era să „vopsească" pereții reactorului cu raze laser în vederea viitorului atac, marcând astfel locația acestuia pentru Forțele Aeriene. În noaptea și ziua următoare stătură ascunși. Pe 5 septembrie, la ora 11.00 seara, zece avioane F-15 decolară de la baza aeriană din Ramat David, zburând înspre nord-vest, către Marea Mediterană. Pe drum, trei se defectară din cauza încărcăturii și se întoarseră la bază. Este rezonabil să presupunem că, în această etapă, FAI trecu la acțiuni de bruiaj electronic menite să îi inducă în eroare pe operatorii radar sirieni, care ar fi avut astfel impresia că toate avioanele israeliene s-au întors acasă. De fapt, șapte dintre acestea își continuară zborul, deplasându-se spre est, de-a lungul granței turco-siriene și intrând pe teritoriul sirian dinspre nord. Ajunseră la obiectiv, traseră de la distanță cu rachete aer-sol Maverick și lansară bombe de ultimă tehnologie de jumătate de tonă înspre pereții pictați cu laser ai reactorului. Lovitura fu precisă, iar reactorul fu complet distrus. Avioanele și trupele de comando se întoarseră la bază în siguranță.

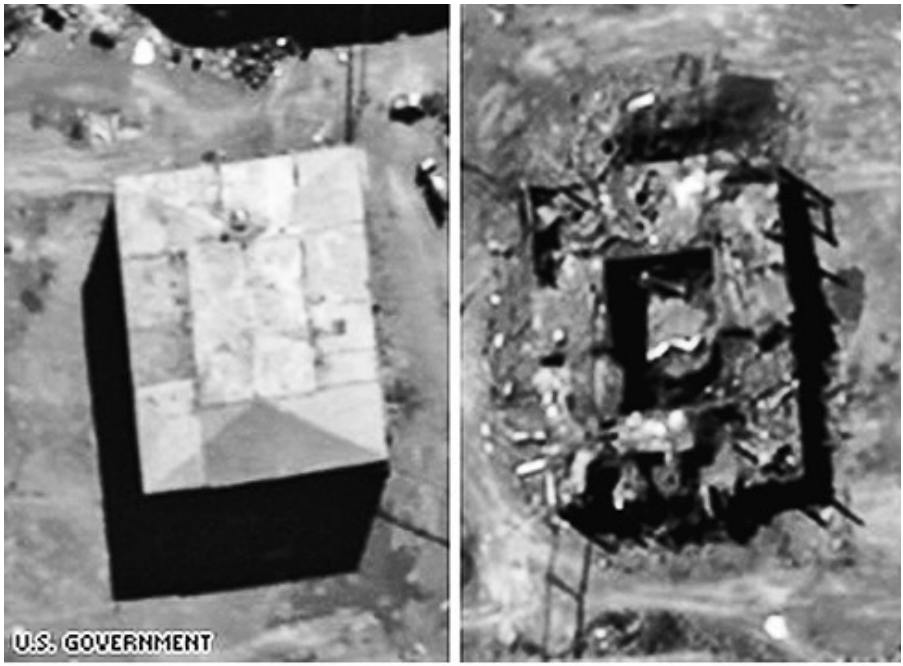

Reactorul sirian, înainte și după vizita Forțelor Aeriene Israeliene. (Guvernul SUA)

Potrivit anumitor rapoarte care aveau să fie publicate ulterior, conducătorii israelieni, care urmăreau misiunea din buncărul Forțelor Aeriene și de la postul de comandă, se temeau de o replică feroce a sirienilor; Siria deținea mii de rachete capabile să provoace pagube importante Israelului. Olmert îl sună urgent pe premierul Turciei, Erdogan – într-un moment în care relațiile dintre cele două țări erau foarte bune – și îi ceru acestuia să îi informeze pe sirieni că Israelul nu vrea război.

Surprins, guvernul sirian nu a zis absolut nimic la început despre atac; apoi, agenția națională siriană de știri a prezentat o declarație potrivit căreia avioane de luptă israeliene ar fi pătruns pe teritoriul sirian noaptea și ar fi „aruncat muniție în zona deșertică“ fără să provoace pagube; avioanele siriene „le alungaseră“.

Spre deosebire de bombardarea reactorului irakian, Israelul nu spuse nimic de această dată. Și nici până în prezent nu a recunoscut că a distrus dispozitivul sirian. Dar unul dintre indiciile rămase în urma misiunii a fost descoperirea pe teritoriul turcesc a unui rezervor gol de carburant provenind de la un avion israelian, care avea o inscripție în ebraică. Israelul a negat violarea spațiului aerian turc, iar Turcia i-a

acceptat declarațiile ca atare.

Astfel, Israelul nu a recunoscut oficial că armata sa a efectuat lovitura de la Dir al-Zur. Însă confirmarea a venit din partea liderului opoziției, Benyamin Netanyahu, care fusese informat în detaliu cu privire la misiune de către premierul Olmert. Intervievat fiind în cadrul unei emisiuni de știri în direct la televiziunea israeliană, Netanyahu a declarat:

– Când cabinetul întreprinde unele acțiuni pentru siguranța Israelului, îl susțin fără ezitare… și acum, la fel, am luat parte la această acțiune încă din primul moment și i-am acordat întreaga mea susținere.

Operațiunea siriană avea să aibă un epilog ciudat în anul următor, în seara de 2 august 2008. În seara respectivă, avea loc o petrecere într-o vilă de pe malul mării în Rimal al-Zahabiya, din nordul Siriei, în apropierea portului Tartus. Era casa generalului Muhammad Suleiman, consilier apropiat al președintelui Assad și o personalitate marcantă, din spatele scenei, a serviciilor de informații siriene. Își avea biroul la palatul prezidențial, lângă biroul lui Assad, dar era un tip discret și ascuns; doar foarte puțini privilegiați dintre politicieni și militari știau de existența sa.

Suleiman se număra printre inițiatorii proiectului nuclear sirian. Supraveghease construirea reactorului și se ocupase (se pare, fără rezultat) de siguranța acestuia. Israelienii erau îndreptățiți să creadă că Suleiman avea să inițieze construirea unui nou reactor; era, de asemenea, responsabil cu transferarea de rachete și de alt armament din Iran către Hezbollah, în Liban. Drept urmare, Suleiman intrase în vizorul FAI.

În timpul cinei de la Rimal al-Zahabiya, oaspeții erau așezați în jurul unei mese lungi aflate pe terasa casei. În fața lor se rostogoleau leneș valurile Mediteranei. Imaginea era liniștită și relaxată. Dar veselii musafiri nu observară cum, deodată, ieșiră din valurile negre ale Mediteranei două siluete îmbrăcate în costume de scafandru, care scoaseră puști cu lunetă din niște genți impermeabile și, după ce li se dădu semnalul, îi traseră două gloanțe în cap lui Suleiman. Generalul se prăbuși în față, peste masa plină cu mâncare; abia după ce câțiva petrecăreți zăriră sânge pe fruntea lui, își dădură seama că fusese împușcat. În haosul care urmă, nimeni nu-i văzu pe trăgători, care se scufundară din nou și se întoarseră la nava care îi duse – potrivit presei străine – la baza Shayetet-ului 13. Ziarele britanice au scris că lunetiștii ajunseră la casa lui Suleiman la bordul unui iaht israelian, îl

împușcaseră pe acesta și dispăruseră.

Operațiunea a șocat guvernul sirian. Liderii sirieni nu se mai puteau simți nicăieri în siguranță în propria țară? De rușine, autoritățile anunțară că „Siria desfășoară o anchetă pentru a-i identifica pe vinovați“. Totodată, Shayetet-ul 13 primi medalii fără să se dea detalii, ceea ce îi făcu pe unii să se gândească dacă nu cumva printre misiunile fără nume se numărase și una care avusese loc în apele liniștite de la Rimal al-Zahabiya.

PARTEA A VII-A. Războiul din Liban

În 1982, Begin și ministrul apărării, Ariel Sharon, lansează controversata Operațiune Pace pentru Galileea împotriva organizațiilor teroriste din Liban. Aceasta este îndeplinită de FAI sub conducerea șefului statului-major, Rafael Eitan. Războiul se încheie cu victoria israelienilor, însă aceasta este tulburată de masacrarea a sute de civili palestinieni din taberele de refugiați de la Sabra și Șatila, din Beirut, de către organizația libaneză Falangele creștine. O comisie de anchetă israeliană îl demite pe Sharon și îl acuză dur pe Eitan, deși aceștia nu au fost implicați personal în operațiune.

Capitolul 20. „Aveau mitraliere?“ – 1982

„În dimineața de după noaptea luptei, când ocupasem deja Beaufort-ul și cunoșteam prețul mare pe care îl plătisem, m-am uitat de aproape, de acolo de sus, la antenă – antena pe care o vedeam din orice poziție din Beaufort, care oferea o imagine de ansamblu și care ieșea în evidență amenințătoare. Am simțit deodată o dorință copleșitoare de a o dărâma, pentru că, în ochii mei, simboliza toate lucrurile rele posibile. L-am pus pe Roni să arboreze un steag lângă ea. Roni luă un steag din vehiculul meu, un transportor blindat de trupe, și îl agăță în vârful antenei. Acesta a reprezentat pentru mine un moment de mare satisfacție, de entuziasm, de mare plăcere… la vederea steagului israelian fluturând pe antena pe care o uram atât de mult“, povestea locotenent-colonelul Zvika Barkai, care comanda compania tehnică a Brigăzii Golani.

Bătălia pentru Beaufort a avut loc în timpul primului război din Liban, care a izbucnit pe 6 iunie 1982. În timpul luptei, soldații Brigăzii Golani au luptat cu teroriștii OEP-ului la o fortăreață care devenise, de-a lungul anilor, un simbol al amenințării asupra orașelor și chibuțurilor din nordul Israelului. Teroriștii au tras cu toate armele pe care le aveau la dispoziție, inclusiv cu rachete, din fortăreață spre „Degetul Galileei“ și, în special, spre Metula, aflată la granița libaneză. În multe rânduri, Forțele Aeriene Israeliene bombardaseră fortăreața, însă nu reușiseră niciodată să îi îndepărteze pe teroriști, care le făceau în continuare zile fripte locuitorilor din nordul Israelului. Fortăreața își câștigase pe bună dreptate numele de „monstrul“.

Construită în secolul al XII-lea pe un munte de lângă râul Litani, Beaufort fusese o fortăreață a cruciaților. Avea o importanță strategică uriașă: având numai 120 de metri lungime și aflându-se la o înălțime de 700 de metri deasupra nivelului mării, aceasta dădea spre Libanul de Sud și Galileea, precum și spre drumurile care duceau la orașul libanez Sidon și la litoral.

Beaufort nu era doar o țintă de cucerit; era pentru ambele părți un simbol de putere, control și tărie. Cu toții o priveau cu teamă, fortăreața căpătând imaginea unui monstru care scuipă foc sau a unui vulcan – doar că, în loc de lavă și cenușă, aceasta scotea fum de la lansatoare de rachete și tunuri. Drept urmare, luptele care aveau loc acolo erau dure și sângeroase și fiecare dintre părțile implicate considera că o victorie ar fi reprezentat extinderea controlului asupra

întregii regiuni.

Sayeret Golani, unitatea de forțe speciale a brigăzii, fu însărcinată să ocupe Beaufort și tranșeele întărite de lângă acesta. Timp de un an și jumătate unitatea se antrenase și repetase diverse scenarii de cucerire, la diverse ore ale zilei și folosind diverse metode: un raid de elicoptere, transportoare blindate de trupe sau pe jos. Mai fu trimisă la fortăreață o unitate, compania tehnică a brigăzii, al cărei rol era acela de a ocupa postul de antene de la sud de Beaufort.

La prânz, forțele FAI, printre care și trupele Golani, săriră gardul de la graniță și se îndreptară spre Liban ca să ducă la îndeplinire hotărârea guvernului „de a scoate toate orașele din nordul Israelului de sub raza de acțiune teroristă a Libanului". Menachem Begin și miniștrii săi luaseră această decizie după o perioadă prelungită de reținere a Israelului în fața numeroaselor atacuri teroriste și a focurilor neîncetate trase spre orașele de nord de către organizațiile teroriste, în principal Fatah, care număra 23 000 de teroriști, sub conducerea lui Yasser Arafat. Teroriștii erau amplasați de-a lungul „teritoriului Fatah", care cuprindea versanții de vest ai Muntelui Hermon, zona de sud a Muntelui Libanului de pe Platoul Nabatieh, precum și regiunea dintre Tyr și Beirut.

În 1978, Israelul lansase Operațiunea Litani. FAI îi împinsese pe teroriști spre malul de nord al râului Litani; fuseseră create trupe ONU de menținere a păcii, dar acestea nu reușeau să păstreze pacea. Teroriștii își reveniseră și se întorseseră la proastele lor obiceiuri. Acțiunile lor au culminat în iulie 1981, când au atacat orașele de nord ale Israelului cu artilerie și salve de rachete. Se ajunsese, într-un final, la un acord de încetare a focului, însă Israelul știa prea bine că acesta nu avea să dureze și că trebuia să elimine puterea teroriștilor din Libanul de Sud; astfel luă naștere Operațiunea Oranim (Cedrii) la centrul de operațiuni al FAI. Agenții și ofițerii israelieni vizitaseră în secret Libanul și stabiliseră relații strânse cu comunitatea creștină și cu unitățile sale armate, Falangele. Unii lideri israelieni plănuiră să își unească forțele cu creștinii, să desfășoare operațiunea militară împreună cu aceștia și să stabilească ulterior „o nouă ordine" în Liban.

Evenimentul care puse capăt reținerii israeliene și care condusese la decizia de a declanșa războiul fusese un atentat la viața ambasadorului Israelului în Marea Britanie, Shlomo Argov, atentat comis de un grup de teroriști și în urma căruia Argov fusese grav rănit. Premierul Menachem Begin decise să facă abstracție de faptul că teroriștii respectivi aparțineau unui grup izolat și nu OEP-ului lui Arafat. Begin și ministrul apărării, Ariel Sharon, erau hotărâți să îi

atace pe teroriștii OEP-ului și să pună capăt atacurilor teroriste provenite din Liban. Astfel, începu campania militară a Israelului, care avea la bază planurile Oranim și care fu acum botezată Operațiunea Pace pentru Galileea.

Convoaie lungi de transportoare blindate de trupe se deplasară de-a lungul șoselei spre Litani, provocând ambuteiaje și întârzieri față de program. Abia la 5.00 după-amiaza, au trecut efectivele Brigăzii Golani râul Litani în drum spre Beaufort. Luptătorii și-au dat seama că ostilitățile aveau să se desfășoare pe întuneric. „În timpul călătoriei, am început să pregătim echipajele pentru lupta pe timp de noapte. Aceasta nu ne deranja în mod deosebit, pentru că eram complet familiarizați cu obiectivul“, a spus Barkai.

Însă un ofițer mai tânăr din sayeret, Nadav Palti, își amintea lucrurile diferit. „După un an de pregătiri și de atacuri simulate asupra Beaufort-ului, când sosi momentul adevărului nu eram pregătiți. Echipamentele nu sosiseră; soldații nu erau complet treji după 48 de ore de nesomn. Tancurile ne făceau probleme, iar Giora (Goni) Harnik, care fusese comandantul sayeret-ului timp de un an și jumătate și era considerat «expert în Beaufort», fusese demis chiar cu o zi înainte de începerea războiului.“

Seara devreme, în timp ce sayeret-ul se apropia de Beaufort, deodată, noul comandant al acestuia, Moshe Kaplinski, fu nimerit în piept de un glonț într-un tir intens de artilerie.

Ariel Sharon, alături de cuceritorii de la Beaufort. (Arhiva FAI)

În zonă sosi imediat Goni Harnik, fostul comandant al sayeret-ului. Chipeș, suplu și ciufulit, fiu al unui muzician și al unei poete, Goni era un lider charismatic, adorat de soldați. Acesta era prieten apropiat cu Gabi Ashkenazi, comandatul adjunct al Brigăzii Golani; cu patru ani înainte, când Ashkenazi fusese grav rănit în cadrul Operațiunii Litani din Liban, tânărul Harnik, comandant de campanie în cadrul brigăzii sale, preluase comanda și dusese misiunea la bun sfârșit.

În acea seară, aflând că Goni se întorsese pe câmpul de luptă, Ashkenazi îl sună de urgență ca să preia comanda sayeret-ului Golani. În timp ce se deplasa cu soldații săi într-un transportor blindat de trupe, în viteză, pe întuneric și fără lumini, vehiculul lovi gărduleț de piatră al terasei muntelui și se răsturnă. Rănit, Harnik alergă tot restul drumului.

Când soldații și ofițerii îi auziră vocea prin rețeaua de comunicații, „Raportează Ofițerul Răzbunător“ (numele de cod al lui Harnik), răsuflară cu toții ușurați. Credeau în el și îl admirau, așa că se simțiră mai liniștiți. Mai întâi, instaură ordinea și stabili următorii pași ai operațiunii. Harnik și Barkai convenină ca soldații lui Barkai să meargă în față urmați de Harnik. Oamenii lui Barkai porniră pe jos spre destinație. „Era neplăcut să urcăm primii spre Beaufort cu un grup de cinci oameni. Era clar că, dacă ar fi deschis focul, aveam să fiu primul nimerit“, spunea acesta. „M-am uitat cu binoclul și am

văzut un terorist întins în buncărul central cu arma îndreptată spre mine. Am dat ordinul de tragere; în același timp, un tir puternic de focuri veni spre noi, însă abia mai târziu aveam să văd rezultatele acestuia: lovise soldații unității care se aflau în spate."

Barkai și soldații săi traversară un câmp minat și pătrunseră în stația de antene. Luptară în tranșeele din jur corp la corp cu teroriștii. Doctorul companiei și comandantul echipei de patrulare fură răniți. Luptătorii israelieni omorâră de la mică distanță câțiva teroriști, iar compania tehnică reuși, în cele din urmă, să ocupe postul antenelor.

După compania tehnică, înaintară spre fortăreață efectivele lui Harnik. Când soldații începură să urce, traversară o potecă de pietriș aflată în apropierea șoselei care ducea la fortăreață. Siluetele lor negre se conturau pe fondul alb. „Am primit ordin de la Harnik: «Înainte!»", avea să își amintească Motti, un comandant de detașament din cadrul sayeret-ului. „Am luat-o la fugă. Trebuia să trecem printr-o zonă supusă tirurilor din vestul Beaufort-ului. Declanșară un potop de gloanțe asupra noastră. Se vedeau gloanțele zburând chiar în direcția noastră. Mă uit în urmă și văd că au rămas șapte sau opt oameni! La plecare eram 21. Îi spun lui Harnik că îmi lipsesc soldați, iar acesta îmi răspunde: «Motti, mergi mai departe. Am să îi trimit după tine». Privind retrospectiv, îmi dau seama că, în timp ce fugeam, pur și simplu, ne măcelăreau." Trei luptători de comando fură uciși în timpul atacului.

Cu toate acestea, unitatea își continuă drumul spre tranșeele care duceau la fortăreață, deplasându-se sub focurile neîntrerupte ale mitralierelor. Tranșeele erau foarte înguste și era foarte dificil să te miști în ele cu sacul plin și cu o armă. Cei doi continuară să meargă fără probleme până când două explozii îi trântiră la pământ, omorându-i. Dar alți trei soldați fugiră mai departe, spre obiectiv, cu o geantă de grenade, pe care le îndesară în șanțuri.

Între timp, Harnik ajunse la intrarea în fortăreață împreună cu cinci soldați. Peste tot în jur se trăgea neîncetat. Fură uciși mulți teroriști, iar alții fură văzuți părăsind locul. Un terorist încăpățânat, ascuns într-un post mic, acoperit cu o plasă de camuflaj, trase un rând de gloanțe în Harnik și, astfel, comandantul respectat fu ucis pe loc.

Luptătorii rămași continuară să curețe locul, conștienți fiind că problema era buncărul, din care se scuipau flăcări intense. Soldații se târâră până la acesta, aruncând o cantitate mare de material exploziv și apoi retrăgându-se. Explozia uriașă care izbucni distruse, fără îndoială, buncărul.

Până la ora 10.00 seara lupta se sfârșise. Soldații numărară cadavrele a 30 de teroriști. Brigada Golani avea șase morți și nouă răniți. Vestea morții lui Harnik șocă atât întreaga Brigadă Golani, cât și comandamentul suprem. Avigdor Kahalani, eroul de pe Înălțimile Golan, care era acum noul comandant al Diviziei Ga'ash, nu putea să creadă vestea. „Voiam să cred că este o greșeală, că am să primesc un mesaj care să îl nege pe primul, dar n-am primit nimic."

Tovarășii lui Goni fură uluiți să afle că mama acestuia, Raya Harnik, prevăzuse viitorul întunecat al fiului său. Când acesta avea numai patru ani, scrisese o poezie care suna așa:

Nu

Îmi voi sacrifica primul născut

Nu eu.

Iar când Goni avea șase ani, Raya scrisese următoarele versuri cutremurătoare:

Voi sta în ziua aceea privind cu ochii larg deschiși calamitatea

Întreaga viață-mi îngheață în fața acestui mâine

Sunt un magnet, fierul nu plânge

Simt deja arsura

Uscăciunea din gât și privirile și furia

Și noapte de noapte viața-mi plânge plânsul acelei zile…

A doua zi după ocuparea Beaufort-ului, elicopterul lui Begin aterizează lângă citadela cucerită. Premierul era însoțit de ministrul apărării Sharon. În timpul unui interviu TV realizat la fortăreață, Begin a declarat că nu fusese omorât în luptă nici un soldat israelian și că nu existaseră răniți. Mai târziu, s-a dovedit că nimeni nu se obosise să îl informeze pe prim-ministru cu privire la rezultatul luptei. Acest comentariu nefericit – precum și întrebarea acestuia adresată soldaților: „Aveau mitraliere?" atraseră o reacție dură din partea publicului și mai ales din partea familiilor care aveau persoane dragi

rănite sau decedate în luptă.

Între timp, în cele trei zile de război, luptele împotriva teroriștilor se extinseră în tot Libanul. Divizia Galileea își continuă drumul până la câmpia din zona de coastă, ajungând până la râul Litani. Un efectiv armat înaintă spre Sidon; Divizia Ga'ash avansase spre orașul Nabatieh; iar Divizia Sinai luptă pe versantul de vest al Muntelui Hermon, însă evită orice conflict cu sirienii din zonă, chiar dacă aceștia deschiseră foc cu tunurile împotriva efectivelor FAI.

Dar, pe 9 iunie, se puse punct atitudinii reținute a israelienilor față de sirieni. Solicitarea israelienilor ca sirienii să se retragă până la pozițiile avute înainte de război rămase fără răspuns și atunci Israelul decise să acționeze în forță.

Gabi Ashkenazi, adjunct al Brigăzii Golani, viitor șef al statului-major al FAI

În calitate de adjunct al Brigăzii Golani, am trecut prin câteva momente dificile în cursul bătăliei. Primul dintre acestea a fost atunci când m-au informat că Moshe Kaplinsky, comandantul unității, fusese rănit. L-am trimis pe Goni Harnik să îl înlocuiască, dar, după trei sau patru minute, m-au informat că transportorul blindat de trupe se răsturnase în satul Arnoun, lângă Beaufort, și că, deși avea dureri cumplite de spate, acesta o luase la fugă pe jos spre locul în care se aflau soldații săi. Mi-am spus: coloana vertebrală a comenzii a fost doborâtă, iar acum l-am pierdut pe Goni… Însă, după câteva minute, îl aud pe Goni în aparatul de radioemisie, vorbim, lupta continuă, iar eu am senzația că lucrurile sunt sub control.

Al doilea moment critic a fost la sfârșitul luptei, când m-au anunțat că Goni a fost ucis, împreună cu alți cinci luptători. M-a durut rău. Trecusem prin multe cu Goni și am simțit că mi-am pierdut nu numai un comandant excelent, ci și un bun prieten, precum și un luptător excepțional.

Având în vedere că lupta fusese planificată pe timp de zi și avusese loc pe timp de noapte, în condițiile în care comandanții fuseseră doborâți, unitatea și compania tehnică au luptat într-un mod demn de laudă, și toate datorită calității luptătorilor, a comandanților și a bunei cunoașteri a Beaufort-ului.

La sfârșitul luptelor, când am coborât de la Beaufort, nu mă gândeam că vom rămâne două decenii acolo și că, în anul 2000, eu aveam să fiu

acela care, în calitate de comandant al Districtului de Nord, avea să evacueze Beaufort-ul și efectivele FAI din Liban.

Armata și Forțele Aeriene Siriene tratează Libanul de parcă acesta ar face parte din Siria. Acestea au instalat lansatoare de rachete sol-aer la Beqaa, Liban. În cursul războiului cu Libanul, Israelul se va confrunta cu rachete și avioane de luptă siriene.

Capitolul 21. „A fost un concert minunat, cu multe instrumente“ – 1982

Pe 9 iunie 1982, la trei zile de la izbucnirea primului război din Liban, piloții Forțelor Aeriene Israeliene așteptară cu mari emoții și suspans semnalul de începere a uneia dintre cele mai complicate misiuni: atacarea bateriilor siriene de rachete din Valea Beqaa, din Liban. La Ierusalim, guvernul continuă să discute despre această operațiune, temându-se ca situația să nu escaladeze și să atragă și sirienii, care erau implicați în Liban atât politic, cât și militar. Dezbaterile erau tensionate și durară multe ore. Ora de începere a operațiunii fu amânată, iar comandantul Forțelor Aeriene, David Ivry, se retrase în biroul său ca să se concentreze asupra ultimelor detalii de pe câmpul de luptă. Colonelul Aviam Sela, coordonatorul operațiunilor Forțelor Aeriene, se învârtea printre soldați, verificând dacă sunt pregătiți, încurajându-i și încercând să le potolească emoțiile.

La ora 1.30 după-amiaza, șeful statului-major al FAI, Rafael Eitan, îl sună pe comandantul Forțelor Aeriene din biroul premierului și îi spuse:

– A venit momentul să începeți. Succes!

La ora 2.00 după-amiaza, porniră atacul.

Când li se dădu unda verde, decolară 24 de aparate Phantom din Escadronul 105 al Forțelor Aeriene, înarmate cu rachete. Pe lângă ele, planau avioane de luptă Skyhawk, Kfir – avioane de luptă de fabricație israeliană, precum și F-15 și F-16, dotate cu rachete aer-aer cu senzori de căldură. Pentru acțiunile de bruiere a aparatelor electronice, Forțele Aeriene aleseseră aeronave Hawkeye cu avertizare rapidă, Boeinguri 707 și drone Zahavan. În toiul operațiunii, în aer se aflau circa 100 de avioane israeliene.

Și sirienii aruncară în luptă circa 100 de aeronave – MIG 21 și MIG 23. Fuseseră amplasate 19 lansatoare de rachete sol-aer în Valea Beqaa, unde erau deja gata să lanseze rachete sol-aer SA-3, SA-6 și SA-8, dintre cele mai avansate, cu motoare de ultimă tehnologie produse de Uniunea Sovietică.

Rachetele sol-aer le dădeau încă dureri de cap Forțelor Aeriene Israeliene. Războiul de uzură cu Egiptul, urmat de Războiul de Yom Kippur, le lăsase acestora amintiri urâte și o senzație de neputință față de rachetele egiptene. Fostul ministru al apărării, generalul Ezer Weizman, a spus faimoasa propoziție „Racheta care a îndoit aripa

avionului“, o expresie care i-a determinat pe comandanții Forțelor Aeriene să caute o soluție la această problemă dificilă. Timp de cinci ani, mințile cele mai luminate ale Forțelor Aeriene au colaborat cu specialiști din industria militară ca să creeze o replică tehnologică menită să repună la loc aripa avionului.

Acum, însă, sosise ziua judecății: putea mintea evreiască să găsească un răspuns la problemă? Avea să se termine coșmarul piloților? Aveau Forțele Aeriene să își restabilească controlul aerian în regiune?

Manevra de începere a atacului a constat în lansarea dronelor deasupra Văii Beqaa, în scopul distragerii atenției. Caracteristicile radarului acestora fuseseră concepute astfel încât să semene cu cele ale avioanelor de luptă, iar sirienii fură induși în eroare. După cum se așteptau strategii israelieni, sirienii lansară imediat rachete sol-aer împotriva dronelor, indicând astfel locația exactă a bateriilor lor, care deveniră, la rândul lor, țintele rachetelor israeliene de detectare a radiațiilor. În același timp, senzorii electronici de la sol ai FAI identificară locațiile bateriilor și artileria israeliană începu să le bombardeze.

Apărură atunci brusc 24 de avioane Phantom, fiecare având câte doi pumni violet, rachete antiradiații care ochiră direct în instalațiile radar, detectând căldura din sistemele antiaeriene. Avioanele lansară rachetele spre baterii de la o distanță de aproape 35 de kilometri; fură, de asemenea, lansate rachete sol-sol Ze’ev, o armă sofisticată cu rază scurtă și medie de acțiune care fusese produsă de Israel. În tot acest timp, zona era survolată de drone, care transmiteau rezultatele comandanților operațiunii.

După primul val de atacuri, bateriile siriene tăcură preț de câteva minute, după care urmă cel de-al doilea val. 40 de aparate Phantom, Kfir și Skyhawk lansară diverse tipuri de bombe, printre care și bombe cu fragmentație, care distruseră bateriile și echipajele acestora. Cel de-al treilea val viză cele câteva baterii rămase și, în 45 de minute, atacul se încheie cu un succes desăvârșit. Majoritatea bateriilor fuseseră distruse.

În cursul atacului, sirienii trăseseră 57 de rachete SA-6, dar reușiseră să nimerească doar un avion israelian. Preț de câteva minute lungi, comandamentul sirian fu complet dezorientat și, când își dădu seama că sistemul său de baterii fusese distrus, își retrase MIG-urile. În timpul luptelor aeriene care urmară, aeronavele israeliene F-15 și F-16 doborâră 27 de MIG-uri folosind rachete aer-aer.

„În ceea ce privește execuția sa, spre deosebire de modul în care fusese planificat, atacul asupra bateriilor de rachete a fost una dintre cele mai simple misiuni pe care le-am coordonat vreodată“, spunea colonelul Sela, care fusese însărcinat să conducă operațiunea de la sol. „Totul a mers ceas. Prin urmare, chiar și după ce primele avioane au atacat cu succes bateriile, am ordonat continuarea bombardamentului. Aveam senzația că orice schimbare, pauză sau înlocuire ar fi creat doar dezordine și ar fi întrerupt bunul mers al lucrurilor.“

Către 4 după-amiaza, Sela luase o decizie pe care avea să o descrie drept cea mai importantă din viața sa: să oprească operațiunea. „În faza respectivă, distruseserăm deja 14 baterii. Mai era o oră până la căderea serii și nu pierdusem nici un avion. Consideram că nu se putea mai bine de atât. După ce m-am lăsat pe spate în scaun preț de un minut, am tras aer în piept și mi-am spus: «Să ne oprim – ne-am făcut treaba pe ziua de azi. Oricum mâine or să aducă mai multe baterii.»“

Sela se duse la David Ivry, care urmărea derularea misiunii împreună cu șeful statului-major, Eitan. Sela se aplecă la urechea lui Ivry, ca să nu îl audă Eitan, și spuse:

– Cer permisiunea de a opri operațiunea. Nu vom reuși mai mult astăzi. O să distrugem restul mâine.

Ivry se gândi o clipă, apoi dădu din cap aprobator. Cele câteva avioane care porniseră pregătite de al doilea atac se întoarseră la bazele lor, la ordinul lui Sela. Ministrul apărării, Ariel Sharon, nu fu încântat de această decizie, ca să nu spunem mai mult, și chiar o critică dur în timpul întâlnirii sale cu Eitan. Însă teoria lui Sela potrivit căreia sirienii aveau să aducă și alte baterii în Valea Beqaa se dovedi corectă.

În cursul următoarelor două zile, bombardiere israeliene, escortate de avioane de luptă, porniră să atace noile baterii SA-8 trimise de sirieni. Din cauza paralizării bateriilor defensive ale Siriei, forțele aeriene ale acesteia trimiseră avioane care să intercepteze aparatele israeliene. În luptele care urmară, piloții israelieni fură din nou în avantaj: în cursul primului război din Liban fuseseră doborâte 82 de avioane siriene. Forțele Aeriene Israeliene pierduseră două avioane în urma unor atacuri de la sol. În timpul acestei campanii, avu loc ceea ce avea să se numească „cea mai mare luptă din epoca avioanelor cu reacție“, în care au fost implicate 200 de avioane ale ambelor părți.

„Această situație, în care avioanele noastre se aflau într-o poziție

dominantă, iar sirienii erau panicați, ne-a creat un avantaj psihologic uriaș“, avea să spună Ivry. „Nu era clară imaginea aeriană a părții siriene. Am suplimentat mijloacele electronice de distrugere a capacității lor de a ținti și de a menține controlul, astfel că sirienii au pătruns în zona de luptă mai degrabă ca ținte decât ca interceptori.“

Bateriile de rachete au fost distruse. (*Revista Forțelor Aeriene*)

Când Ivry, care fusese comandantul Forțelor Aeriene în timpul atacului Israelului asupra reactorului nuclear din Irak, a fost întrebat care fusese cel mai palpitant moment pe care îl trăise, acesta a răspuns fără să ezite că a fost sfârșitul atacului cu rachete de luptă din timpul primului război din Liban:

– Când ne-a fost clar că reușisem să distrugem aparatul sirian de

rachete de luptă fără ca vreunul dintre avioanele noastre să fi suferit vreo pagubă, acela a fost un moment de adevărată transcendență. A fost o luptă în care au fost implicate forțele aeriene în totalitate – un mare concert cu multe instrumente de diverse tipuri și în care a trebuit ca toți să cânte într-o armonie perfectă.

Reușita operațiunii a conferit Israelului controlul complet asupra spațiului aerian libanez și le-a permis avioanelor Forțelor Aeriene să ajute neîngrădit forțele terestre ale FAI. Cu toate acestea, Forțele Aeriene se abținură să atace trupele terestre siriene, respectând astfel o decizie a cabinetului, care se temea de escaladare într-un război extins cu Siria. Pe 11 iunie 1982, ca urmare a medierii conduse de emisarul american Philip Habib, se ajunse la un acord de încetare a focului între Israel și Siria.

Misiunea, Operațiunea Mole Cricket 19, fu considerată drept una dintre cele mai importante patru misiuni din istoria Forțelor Aeriene. (Celelalte trei au fost: Operațiunea Focus, atacul asupra Forțelor Aeriene Arabe reunite, din timpul Războiului de 6 Zile; Operațiunea Opera, atacul asupra reactorului nuclear din Irak, din 1981; și Operațiunea Yonatan, salvarea ostaticilor din Entebbe, din 1976.) Forțele aeriene occidentale au considerat această misiune drept un exemplu de folosire cu succes a tehnologiei occidentale împotriva strategiei defensive sovietice. Rezultatele atacului îi surprinseră foarte mult pe liderii militari ai Pactului de la Varșovia, spulberându-le încrederea în URSS și, mai ales, în dispozitivele de rachete sol-aer ale blocului sovietic.

Aviem Sela, comandant de escadron

Pentru această misiune, am pus la punct, cu ajutorul unei echipe extraordinare de oameni de știință de la Institutul Weizmann, un sistem computerizat de control și de planificare capabil să pregătească și să coordoneze o campanie cu multe variabile: să administreze sute de avioane cu sute de arme, care se confruntă cu zeci de lansatoare de rachete și zeci de instalații radar. Era un sistem dinamic care lucra în timp real cu mii de variabile. Programatorul principal și cel mai priceput era un evreu ortodox aparținând comunității Haredi și care locuia în Bnei Brak. Se numea Menachem Kraus și nu urmase nici o formă de învățământ, dar avea cunoștințe nenumărate și unice. Acesta era implicat în toate programele operaționale și, în cursul desfășurării acțiunii, a stat cu noi în „Cabina de control“, în hainele sale civile.

La sfârșitul zilei, țineam o ședință de informare de noapte și discutam despre ce învățasem. Am sosit la una dintre ședințele la care participau toți comandanții de escadron, precum și comandanții de zbor și foști comandanți ai Forțelor Aeriene. Și, deodată, toți se ridicară în picioare și începură să mă aplaude pentru o operațiune perfectă. M-am emoționat, pentru că rar se întâmplă așa ceva pe timp de război. Am primit și o statuetă, pe care era inscripționat: „Pentru Sela, gânditorul din spatele bătăliei împotriva rachetelor, viziunea ta s-a îndeplinit și suntem din nou la înălțime – noi, luptătorii Bazei a 8-a a Forțelor Aeriene“.

PARTEA A VIII-A. Combaterea Terorismului

După Războiul din Liban, din 1982, teroriștii din cadrul OEP și liderii lor au fost trimiși în exil în Tunisia, unde trăiesc nepedepsiți, sub protecția guvernului tunisian. Dar, în 1988, premierul Shamir aprobă o misiune menită să schimbe această situație.

Capitolul 22. „Ne-a trimis Abu Jihad“ – 1988

7 martie 1988. „Autobuzul mamelor“, denumit astfel datorită numărului mare de femei pe care le transporta, își urma traseul din fiecare dimineață, de la Beer Sheva la reactorul nuclear Dimona. Într-o zonă părăsită a autostrăzii, a fost oprit dintr-odată de trei oameni, care stăteau în mijlocul drumului, lângă un vehicul militar. Abia după ce oamenii se urcară în autobuz, fluturându-și armele automate, pasagerii își dădură seama că erau teroriști arabi. Autobuzul fu cuprins de panică, dar 40 de pasageri, toți angajați la reactorul Dimona, reușiră să scape. Teroriștii puseră stăpânire pe autobuz și îi luară ostatici pe cele nouă femei și doi bărbați rămași. Sosiră aproape imediat forțele speciale israeliene și încercuiră vehiculul. Teroriștii începură să negocieze eliberarea ostaticilor în schimbul prizonierilor palestinieni din închisorile israeliene. Amenințară că vor ucide câte un ostatic la jumătate de oră. Primul dintre cei uciși fu Victor Ram.

Primele rapoarte ale serviciilor de informații care ajunseră la unitatea israeliană arătau că teroriștii trecuseră granița dis-de-dimineață, venind dinspre Sinai, care se afla sub ocupație egipteană, și furaseră pe drum un jeep militar. Luptătorii Unității Speciale a Pazei Israeliene de Frontieră (Yamam) primiră ordin să atace autobuzul. Ceea ce și făcură, omorându-i pe teroriști; dar nu înainte ca teroriștii să ucidă două femei prizoniere, Rina Pazarkar-Sheratzy și Miriam Ben Yair. În cursul negocierilor, unul dintre teroriști strigă:

– Ne-a trimis Abu Jihad!

Abu Jihad. Acest nume le era foarte cunoscut serviciilor de informații ale FAI. Abu Jihad – sau Tatăl Jihadului, al cărui prenume era Khalil al-Wazir – era adjunctul lui Yasser Arafat și șeful formațiunii militare a OEP. Se născuse la Ramleh, în Palestina aflată sub mandat britanic, și crescuse în taberele de refugiați din Gaza. Încă înainte de a împlini 20 de ani, a organizat grupuri de rezistență compuse din alți tineri palestinieni și s-a numărat printre primii care s-au alăturat mișcării Fatah a lui Yasser Arafat. Abu Jihad participase la prima operațiune Fatah de pe teritoriul israelian, în cadrul căreia pusese o bombă la un obiectiv aparținând companiei naționale care transportă apă, pe 1 ianuarie 1965. După Războiul de Yom Kippur, a organizat o serie de atacuri ucigașe împotriva Israelului, printre care și atacul din 1974, din Nahariya, în urma căruia au fost uciși patru israelieni și răniți alți șase; un atac împotriva hotelului Savoy din Tel Aviv pe 5 martie 1975,

în cadrul căruia au murit opt ostatici și trei soldați FAI, printre care și colonelul Uzi Yairi; un atentat în aglomerata Piață Zion din Ierusalim, cu un frigider în care fusese ascuns explozibil, în care au fost uciși 15 oameni, pe 4 iulie 1975; masacrul de pe Șoseaua de Coastă, din 11 martie 1978, când au fost omorâte 35 de persoane; și uciderea a trei marinari israelieni la Limassol, în Cipru, în septembrie 1985.

Până în 1988, Abu Jihad conducea prima rebeliune palestiniană armată – Intifada – care, de la distanță, dar și în ochii multor palestinieni, devenise simbolul luptei împotriva Israelului. Se căsătorise cu Intisar al-Wazir – cunoscută și sub numele de Umm Jihad sau Mama Jihadului –, o femeie impunătoare care era, la rândul său, conducătoare. Aceasta îi dăruise trei fii și o fiică. Fiind trimis în exil din Liban împreună cu prietenii săi apropiați din OEP, după invazia Israelului din 1982, acesta fu expulzat din Iordania patru ani mai târziu și se stabilise la Tunis împreună cu restul conducerii Fatah.

Abu Jihad fusese deja luat în vizor ca să fie asasinat cu câțiva ani în urmă; se organizaseră câteva operațiuni în acest scop, dar acestea fură abandonate în ultimul moment. Însă atacul împotriva „Autobuzului mamelor“, din martie 1988, umpluse paharul. După atac, șeful departamentului militar de informații secrete, generalul Amnon Lipkin-Shahak, ajunse la concluzia că Abu Jihad trebuia eliminat. Generalul Lipkin-Shahak știa despre ce vorbea: fusese decorat în urma Operațiunii Primăvara Tinerilor, din 1973.

Noul șef al statului-major al FAI, Dan Shomron, fu de acord, în principiu, cu operațiunea, și îi încredință conducerea și pregătirea acesteia locțiitorului Sayeret Matkal-ului său, Ehud Barak, fostul comandant al unității. Din afară, misiunea aceasta părea extrem de complicată, urmând a se desfășura la o distanță de peste 2 500 de kilometri de casă. Se ceru ajutorul Mossadului. De când conducerea Fatah-ului se stabilise la Tunis, Mossadul își extinse rețeaua sa eficientă de servicii de informații. Agenții săi din Tunis vizitară pe ascuns cartierul lui Abu Jihad, Sidi Bou Said, îi fotografiară casa și reușiră chiar să deseneze o schiță exactă a structurii și a planului său interior. O agentă a Mossadului vizitase casa sub diverse pretexte și depusese un raport cu privire la mobilierul și la interiorul acesteia: un coridor care ducea de la intrare la o cameră de oaspeți plină de canapele și fotolii; o intrare care ducea la biroul lui Abu Jihad; o altă ușă – la bucătărie; și o scară care ducea la al doilea etaj, unde se aflau dormitoarele lui Abu Jihad, al soției sale și al fiicei lor, Hanan. Bebelușul cuplului dormea în camera părinților, în timp ce cei doi băieți mai mari ai familiei studiau în Statele Unite.

Operațiunea fusese planificată astfel: trupele de comando ale unității Sayeret Matkal aveau să ajungă pe coasta tunisiană cu vase israeliene. Membrii Shayetet-ului 13, unitatea marină de comando, aveau să le aducă la țărm și, de acolo, aveau să ajungă acasă la Abu Jihad cu ajutorul Mossadului. Planul amintea de asasinarea liderilor teroriști din Beirut în cursul Operațiunii Primăvara tinerilor. Shayetet-ul și efectivele navale marcaseră în secret coasta tunisiană și identificaseră plajele pe care aveau să debarce israelienii. Fură totuși trimise și avioane cu reacție ale Forțelor Aeriene într-un zbor de control, în scopul reîmprospătării informațiilor secrete ale FAI înaintea operațiunii.

Însă, chiar și în aceste condiții, riscurile rămâneau foarte mari. Orice întâlnire cu forțele OEP, cu unități ale armatei tunisiene sau cu poliția locală putea conduce la un dezastru și era clar că aici le-ar fi fost mult mai greu forțelor israeliene să se retragă sau să evacueze răniții decât ar fi fost în alte țări vecine Israelului. În cartierul lui Abu Jihad locuiau mulți lideri ai OEP căutați de Israel și era evident că în zonă se aflau mulți paznici bine antrenați ai Fatah. Orice pas greșit putea duce la lupte deschise sau la prinderea în cursă a soldaților FAI. Operațiunea putea, de asemenea, să aibă implicații politice grave: Tunisia nu era un inamic activ al Israelului și le-ar fi fost greu să explice de ce i-au atacat pe tunisieni. O anumită întrebare îl frământa în mod deosebit pe ministrul apărării Yitzhak Rabin: cum puteau să fie siguri că Abu Jihad avea să fie acasă în noaptea misiunii?

Mossadul îi dăduse asigurări lui Rabin că va avea informații de ultim minut cu privire la locul în care se va afla Abu Jihad în casă, informații pe care spera să le obțină prin rapoarte ale serviciilor de informații și prin supraveghere atentă. Între timp, se făceau ultimele pregătiri. În Israel, se construi o replică exactă a casei lui Abu Jihad și acolo se antrenară trupele unității Sayeret Matkal ca să pătrundă în casă și să îl asasineze. Fură selectați ofițeri de elită și fiecăruia i se încredință un anumit rol.

Fură desemnați, de asemenea, membrii echipei care aveau să urce la dormitoare și ofițerul care avea să îl împuște pe Abu Jihad. Moshe (Bogie) Ya'alon, comandantul unității Sayeret Matkal, avea să coordoneze operațiunea. Bogie, care revenise în armată ca sergent după Războiul de Yom Kippur, din 1973, era acum colonel și era considerat drept unul dintre cei mai buni comandanți ai sayeret-ului. În timp ce se pregăteau pentru misiune, Bogie decise să viziteze zona. Luă avionul până la Paris și de acolo, cu pașaport fals, până la Tunis. Odată ajuns la Tunis, agenții Mossad îl duseră într-un tur prin apropierea casei lui Abu Jihad. A doua zi, Ya'alon se întoarse în Israel,

prin Roma, și li se alătură oamenilor săi.

Miercuri, 13 aprilie, efectivele porniră în patru nave mici de luptă, însoțite de un submarin. Două dintre ambarcațiuni transportau unitatea Sayeret Matkal și pe luptătorii Shayetet-ului 13, fiind protejate de celelalte două. Una dintre ambarcațiuni, care transporta un centru sofisticat cu aparatură electronică, servea drept post de comandă sub conducerea lui Barak. În cealaltă, se instalase o cameră plină cu echipamente și personal medical. Inițial, flotila porni spre nord, spre insulele grecești, apoi întoarse spre vest și apoi spre sud, până ajunse pe malurile Tunisiei.

În aceeași zi, trei agenți ai Mossadului se prezentară la o firmă de închirieri de mașini din Tunis cu acte de identitate false. Sub numele de Ayish a-Saridi, George Najib și Uataf Allem (al treilea agent era femeie), aceștia închiriară trei microbuze – două Volkswagen Transporter și un Peugeot.

Ambarcațiunile ajunseră la destinație pe 15 aprilie. În ziua aceea, Israelul interceptă un mesaj transmis de agenții francezi către OEP, în care avertizau că „israelienii pun ceva la cale“. Mesajul le stârni îngrijorare, însă Barak ordonă ca misiunea să continue.

În acea noapte, ajunseră deasupra Tunisului două aeronave Boeing aparținând Forțelor Aeriene Israeliene, dintre care una servea drept receptor pentru transmisiile electronice, iar cealaltă asigura acoperire aeriană și servea drept avion de reîncărcare pentru avioanele cu reacție de luptă care circulau în zonă.

Operațiunea începu. Submarinul se apropie de plaja stabilită – A-Rouad, de lângă Ras Carthage – și raportă că aceasta era complet goală. Două perechi de luptători ai Shayetet-ului, aflați la bordul unor submersibile minuscule „Hazir“ (Porc), ajunseră la mal și se întâlniră cu cei trei de la Mossad, care aduseră vehiculele închiriate. Scafandrii Shayetet raportară prin stațiile radio că plaja era liberă și cinci bărci din cauciuc fură imediat coborâte la apă, ducând la mal 20 de luptători de comando ai sayeret-ului. Punctul de debarcare se afla la mică distanță de Sidi Bou Said. Trupele de comando fuseră împărțite în patru echipe: A și B aveau să execute misiunea, iar C și D să le asigure protecția. Luptătorii din echipele A și B erau înarmați cu Beretta de 22 mm, cu amortizoare, precum și cu mini-Uzi. Câțiva membri ai echipelor C și D aveau puști și grenade. Membrii sayeret-ului purtau salopete, care ascundeau veste antiglonț, și ghete palladium ușoare. De cap aveau prinse aparate de comunicație cu microfoane și căști, iar de centuri – saci minusculi cu muniție și

materiale de prim-ajutor. Purtau, de asemenea, măști chirurgicale menite să le ascundă fețele.

În seara aceea, Agenția Shin Bet îl reținuse pe Fayez Abu Rahma, o rudă a lui Abu Jihad care locuia în Gaza. Acesta fu interogat rapid și fără a se urmări ceva anume, fiind eliberat câteva ore mai târziu. De fapt, arestarea respectivă avea un singur scop, unul secret: să îl facă pe Abu Rahma să îl sune pe Abu Jihad în Tunis, ceea ce le-ar fi permis sistemelor de ascultare ale Mossadului și ale serviciilor de informații militare să confirme faptul că liderul terorist se afla în orașul nord-african.

Însă, cu puțin înainte de ora stabilită, apăru o problemă neașteptată. În timp ce trupele unității Sayeret Matkal se pregăteau pe plaja tunisiană, acestea primiră un mesaj urgent de la un agent al Mossadului. Abu Jihad nu era acasă! Era în oraș, la o întâlnire cu un alt lider palestinian, Farouk Kaddoumi. Astfel, fură nevoiți să aștepte. Riscul era mare: o unitate de elită a FAI care stă nemișcată pe o plajă pustie, într-o țară inamică, la o distanță de mii de kilometri de casă. Se scurse o enervantă oră și jumătate, până când Ya'alon fu informat că Abu Jihad se întorsese acasă, însoțit de doi bodyguarzi – din care unul rămăsese afară la mașină, iar al doilea intrase în casă. Luptătorii sayeret-ului se îngrămădiră în vehicule și o porniră imediat spre Sidi Bou Said, trecând pe lângă ruinele întunecate ale portului antic al Cartaginei, de unde pornise Hanibal spre Spania lansând legendara sa campanie împotriva Imperiului Roman.

Soldații ajunseră la destinație cu puțin înainte de ora 2.00 noaptea. Mașina lui Abu Jihad era parcată în fața casei, iar bodyguardul moțăia pe locul șoferului. Cei doi luptători se duseră la mașină, unul dintre ei fiind deghizat în femeie. „Doamna" avea o cutie mare cu bomboane de ciocolată, ascunzându-i mâna, în care ținea un pistol silențios. Când ajunseră la mașină, unul dintre ei îl împușcară pe bodyguard în cap. Ceilalți se duseră în grădina casei, în timp ce membrii echipei A sparseră o ușă de lemn securizată, cu ajutorul unor echipamente speciale menite să reducă zgomotul. Echipele A și B se strecurară în casă; la demisol, trupele speciale îl uciseră pe cel de-al doilea bodyguard, precum și pe un ghinionist de grădinar tunisian care își găsise să doarmă acolo. Membrii echipei A fugiră sus, îndreptându-se către dormitorului lui Abu Jihad și al soției sale.

Abu Jihad nu dormea. Cu o oră mai devreme, îi spusese noapte bună fiicei sale de 16 ani, Hanan, și, plecând din camera acesteia, se așezase la birou ca să le scrie o scrisoare liderilor Intifadei din Israel. Un zgomot ușor îl făcu să tresară, luă un pistol – pistolul său special cu

mâner de argint – și se îndreptă spre ușă. Umm Jihad își dădu seama ce se întâmplă și strigă „Verdun, Verdun“, referindu-se la strada Verdun, din Beirut, locul unde se afla clădirea în care fuseseră omorâți liderii teroriști în cursul Operațiunii Primăvara tinerilor.

Abu Jihad deschise ușa. În fața sa se aflau mascații înarmați. Apucă să își împingă soția într-o nișă din perete și să-și ridice revolverul, însă ofițerul din fața sa trase o întreagă încărcătură, urmat fiind de restul grupului. Abu Jihad se prăbuși în fața soției sale. În timp ce atacatorii continuau să tragă, Umm Jihad sări spre soțul său și se aplecă asupra sa, îmbrățișându-i trupul neînsuflețit și strigând într-un final către atacatori:

– Ajunge!

Atacatorii nu îi făcură nici un rău nici ei, nici fiicei sale, Hanan, care fusese trezită de zgomot și dăduse buzna în cameră. Cineva îi strigă în arabă:

– Du-te la mama ta!

Dar aceasta îi văzuse pe atacatori împușcându-i tatăl și, preț de o clipă, se aflase față în față cu unul dintre luptătorii care intraseră în cameră nemascați. Se uită la chipul acestuia – un chip, avea să spună, pe care nu îl va uita niciodată. Iar acesta îl împușcă pe tatăl fetei în cap. Umm Jihad și fiica sa văzură și o femeie care însoțea unitatea israeliană; aceasta filma întreaga operațiune. Copilașul de doi ani, Nidal, se trezi și izbucni în plâns. Lângă el se afla un comando al sayeret-ului care trăgea focuri de armă în tavan, dar care nu îi făcu nici un rău. OEP-ul avea să declare ulterior că atacatorii trăseseră 70 de gloanțe, dintre care 52 îl nimeriseră pe Abu Jihad.

Luptătorii de comando părăsiră încăperea repede, o luară pe scări în jos înșfăcând documente oficiale și alte hârtii găsite în cale și smulgând din peretele biroului un seif mic, pe care îl luară cu ei. Deasupra, Umm Jihad auzi o voce de femeie care striga la ei în franceză să se grăbească:

– Allez! Allez!

Recuperarea „Autobuzului mamelor“ de la răpitori. (Biroul de presă al guvernului israelian)

Întreaga operațiune durase mai puțin de cinci minute. Luptătorii de comando ieșiră și așteptară în fața casei ca să îi numere comandanții lor și să fie siguri că erau toți. De la fereastră îi privea Umm Jihad, care număra 24 de persoane. Vehiculele goniră spre plajă; înăuntrul acestora luptătorii găsiră lăzi cu băuturi răcoritoare pregătite de Mossad. Pe plajă îi așteptau ambarcațiunile, care îi duseră în larg împreună cu agenții Mossadului care luaseră parte la operațiune. Alți agenți rămaseră în Tunis și sunară la poliție ca să anunțe că văzuseră mașinile atacatorilor îndreptându-se spre oraș – în direcția opusă celei în care plecaseră. Poliția din Tunis instală baraje rutiere pe șoselele care duceau din Sidi Bou Said spre capitală, iar președintele țării mobiliză forțe terestre și elicoptere și ordonă să se închidă aeroportul și portul. Însă, cu excepția celor trei vehicule închiriate care fuseseră abandonate pe plajă, nu găsiră nici urmă de israelieni.

Până a doua zi, episodul era relatat pe prima pagină a publicațiilor din întreaga lume; nu avea nimeni nici o îndoială că operațiunea fusese opera israelienilor. Abu Jihad fusese omorât, însă numele său nu fusese uitat. După mai mulți ani, talentata sa soție, Umm Jihad, fu numită ministru în cadrul guvernului lui Yasser Arafat, după înființarea Autorității Palestiniene. Aceasta și fiica sa aveau să descrie asasinatul scriitorilor și ziariștilor israelieni.

Familia lui Miriam Ben Yair, ucisă în atacul asupra „Autobuzului mamelor“

Fiica lui Miriam Ben Yair, pe nume Rachel, spune înlăcrimată:

– Când teroristul s-a întors spre mama, l-a implorat: „Fiică-mea se mărită luna viitoare; fie-ți milă de mine“. A împușcat-o. Era în drum spre Centrul de Cercetări Nucleare, unde lucra ca secretar executiv. În geantă s-au găsit invitații la nunta mea, pe care intenționa să le dea prietenelor.

Soțul lui Ben Yair, Eliyahu, spune:

– M-am întâlnit pe stradă cu niște prieteni, care m-au întrebat: „Cum, n-ai auzit? Au atacat «Autobuzul mamelor»!“ M-am dus în fugă la Spitalul Soroka. Frieda, sora soției mele, care lucra ca asistentă acolo, mi-a spus: „S-a dus“.

Fiul ei, Ilan:

– Mama era o femeie frumoasă, plină de viață. Vorbea franceză foarte bine și lucra la Centrul de Cercetări Nucleare de pe vremea când îl construiseră francezii. Ținea la familie ca la ochii din cap și visa să plece într-o zi de la centru ca să își crească nepoții. Însă n-a apucat. Avea 46 de ani când a murit.

Eliyahu:

– Generalul-maior Yitzhak Mordechai ne-a consolat.

Venea des pe la noi și stăteam de vorbă. Devenise un fel de membru de familie.

Rachel:

– Știam că Abu Jihad era vinovat de moartea ei. Moartea lui ne-a dat o anumită satisfacție, însă durerea rămâne profundă și acută, la fel ca înainte.

Iranul a devenit un furnizor important de arme, în special de rachete, pentru organizațiile teroriste din Gaza. De obicei, armele părăsesc Iranul la bordul unor vase de mărfuri care au un aspect nevinovat; după aceea, fie sunt descărcate în Sudan și transportate în Gaza, în convoaie de camioane care trec prin Egipt și Sinai, fie sunt transferate la bordul vapoarelor care traversează Canalul Suez și care aruncă armele în apele din Gaza, unde sunt recuperate de scafandri arabi locali. Unul dintre cele mai recente cazuri este cel al capturării de către trupele speciale israeliene, în martie 2014, a navei Klos C, care transporta pe ascuns rachete. Însă cea mai cunoscută misiune de acest gen este cea de capturare a armelor de pe vaporul Karine A.

Capitolul 23. „Unde-i nava?“ – 2002

La ora 3.58, în dimineața zilei de 3 ianuarie 2002, două bărci de cauciuc de tip „Morena“ traseră lângă carena vaporului Karine, un cargobot care se îndrepta spre Golful Suez. Trupele speciale ale Shayetet-ului 13, care se aflau în bărcile Morena, primiră un semnal electronic și începură rapid să se cațăre din bărci la bordul vaporului. Deodată, de deasupra se năpustiră elicoptere, din care săriră și alți luptători, dându-și drumul pe frânghii. Rapid și fără să folosească arme, soldații se împrăștiară în tot vaporul. Începură imediat să caute o încărcătură de arme despre care se știa că ar fi fost trimisă din Iran către Autoritatea Palestiniană.

În același timp, deasupra lor survolau avioane de luptă ale Forțelor Aeriene Israeliene; elicoptere Sikorsky care transportau membri ai Unității 669, echipa aeriană de salvare și evacuare a FAI; un avion dotat pentru colectarea de informații secrete, pentru fotografii de supraveghere și realimentare; și un Boeing 707, care servea drept post de comandă pentru șeful statului-major al FAI, Shaul Mofaz, și pentru ceilalți ofițeri superiori, care aveau să se afle la înălțime timp de circa două ore, până la începerea operațiunii, raportând tot ce se petrecea jos. „A fost un zbor lung“, avea să își amintească un ofițer superior, „la o distanță de 500 de kilometri de țărmul israelian. În avion era înghesuială și foarte frig, iar atmosfera era foarte tensionată.“

Până în ultimul moment, comandanții misiunii se temură că raidul avea să fie anulat din cauza furtunii. Valurile erau de aproape trei metri, iar vântul ajungea la viteza de 65 de kilometri pe oră. Era greu să navighezi în asemenea condiții meteo, darămite să și cobori în coardă din elicopter, pe puntea vaporului. Însă, potrivit unor informații secrete de încredere, vaporul Karine A se afla în Marea Roșie, în drum spre Canalul Suez, iar FAI trebuia să facă tot ce îi stătea în putință ca să preia controlul asupra navei înainte ca aceasta să ajungă la destinație.

Strategul și comandantul din teren al operațiunii, viceamiralul Eli (Chinezul) Marom, era ajutat de un meteorolog excelent. Marom a înțeles că, dacă ar fi așteptat ca vaporul să ajungă la punctul stabilit inițial pentru a fi capturat, și anume la o distanță de 40 de kilometri sud de Sharm el Sheik, atunci furtuna ar fi fost în plină desfășurare. După noi evaluări și calcule, hotărî ca trupele sale să navigheze până într-un punct aflat la o distanță de Israel de două ori mai mare față de

punctul stabilit inițial, respectiv la 80 de kilometri sud de Canalul Suez. Ofițerii Shayetet-ului care auziră această propunere nu crezură că este posibil de realizat, pentru că implica mai multe riscuri în cazul în care ceva nu ar fi mers bine; în plus, nu erau siguri dacă aveau să le ajungă rezervele de carburant pentru elicoptere și ambarcațiuni. Însă Chinezul insistă, propunându-le luptătorilor să ia cu ei butoaie cu carburant ca să alimenteze pe mare, urmând ca elicopterele, care nu puteau să rămână mult timp în aer, să se coordoneze cu Forțele Navale, ca să utilizeze cât mai eficient intervalul de timp pe care îl aveau la dispoziție. Zarurile fură aruncate și porniră în misiune.

Chinezul avea 47 de ani, fusese crescut în moshav, tatăl lui fugind din Germania natală când veniseră naziștii la putere și ajunsese în China. Acolo se însurase cu Chai Lee, fiica unei evreice din Rusia și a unui chinez. Cuplul imigrase ulterior în Israel, unde Chai Lee își schimbase numele în Leah. Tânărul Eli moștenise ochii oblici ai acesteia, motiv pentru care ofițerii de la academia navală îl porecliseră Chinezul. Datorită trăsăturilor sale asiatice, un ziar american avea să îl numească „amiralul chino-israelian". Era cunoscut drept un ofițer de excepție. „Faptul că Chinezul arăta diferit", a spus un fost coleg al său într-un interviu în presă, „l-a determinat să demonstreze mereu că este cel mai bun. A devenit unul dintre cei mai buni într-un timp foarte scurt."

Noaptea operațiunii fusese precedată de o lungă perioadă de supraveghere complexă, care combinase colectarea de informații secrete din mai multe surse cu pregătirile. Totul începuse când fură primite la sediul serviciilor de informații ale FAI anumite rapoarte strict secrete. Documentele respective se refereau la un plan de contrabandă cu arme pe mare, din Iran către Fâșia Gaza. Nu era prima dată când palestinienii încercau să aducă arme clandestin, pe mare, către Gaza. În mai 2001, Marina israeliană capturase o mică ambarcațiune, Santorini, în timp ce aceasta se îndrepta spre Gaza venind dinspre baza Hezbollah din Liban. La bordul acesteia israelienii găsiră un mic, dar important depozit de arme: rachete rusești Strella, cu care palestinienii intenționau să doboare avioanele israeliene. Aceasta era o dovadă clară a faptului că Yasser Arafat se contrazicea, vorbindu-le liderilor din Occident despre dorința de pace a poporului său, iar acasă vorbind, în arabă, despre Jihad.

Un detaliu aparent lipsit de importanță alertă serviciile secrete de informații: palestinienii plătiseră prea mult pentru un vapor vechi. Șeful serviciilor de informații secrete ale Marinei își amintea: „Ne-am dat seama că vaporul în cauză fusese achiziționat într-un scop nu tocmai nevinovat; făcuseră tot ce le stătuse în putință ca să își ascundă

acțiunile. Abordau totul ca și cum era vorba de o misiune secretă, folosind tehnologie specială.“

Imediat după aceea, trupele operative ale serviciilor de informații începură să urmărească acțiunile celor implicați în achiziționarea vaporului și să caute cele mai mici informații care ar fi putut să conducă la elucidarea misterului navei Karine A. La începutul lui decembrie, aveau o imagine parțială a operațiunii palestiniene: vaporul fusese achiziționat în vara anului 2001 de palestinieni, prin intermediul mai multor companii-fantomă. De teamă să nu fie descoperiți de Mossad sau de alte agenții de informații, palestinienii schimbaseră numele vaporului din Rim K în Karine A. Urmărit fiind de agenții israelieni vigilenți ai Mossadului, vaporul navigase din Liban spre Port Sudan, unde fuseseră încărcate cantități mari de orez, haine, jucării și aparate electrocasnice, dar rămăsese mult spațiu liber pentru armele care așteptau vaporul la următoarea sa destinație – Insula Kish, în largul coastei Iranului. La adăpostul nopții, un feribot iranian încărcă în Karine A 80 de containere a câte 800 de kilograme de armament.

Nava și încărcătura sa mortală, în portul Eilat. (Jo Kot, Arhiva *Yedioth Ahronoth*)

Echipajul feribotului, care vorbea persana, îi dădu căpitanului vaporului Karine A o listă cu conținutul containerului, precum și instrucțiuni clare în legătură cu restul călătoriei. Armele fuseseră încărcate în 80 de containere sofisticate, plutitoare, închise ermetic,

construite de o companie militară iraniană. Când Karine A avea să se apropie de Gaza, echipajul urma să arunce în apă containerele. Fiecare container era dotat cu un compartiment care putea conține apă sau aer. Când compartimentul se umplea cu apă, containerul se scufunda; după aceea, un scafandru urma să vină să învârtă un buton, aerul comprimat avea să înlocuiască apa, iar containerul avea să se ridice la suprafață. Apoi, niște ambarcațiuni mici aveau să adune containerele și să le aducă pe plajele din Gaza, unde urmau să fie preluate de angajați ai poliției palestiniene și duse teroriștilor.

După încărcarea vaporului, începu partea crucială a călătoriei acestuia. Totuși, vaporul fu obligat să acosteze pentru 11 zile în portul Hodeidah, din Yemen, din cauza unor probleme tehnice. Oprirea în Yemen îi dădu FAI timpul necesar pentru planificarea și pregătirea capturării navei.

În biroul șefului de stat-major, Shaul Mofaz, începură discuții aprinse, la care participau comandanții Shayetet-ului și ai Forțelor Aeriene și angajați ai serviciilor secrete. Fură întinse hărți și prezentate planuri operaționale; toți înțeleseră că se apropia momentul decisiv.

– Cum se numește operațiunea? întrebă Mofaz la una dintre întâlniri.

– Arca lui Noe, răspunse șeful diviziei de operațiuni a marinei.

– Bun nume, zâmbi Mofaz.

Când se apropiau de luarea deciziei finale, Chinezul îi explică șefului de stat-major:

– Totul a început odată cu descoperirea vaporului. Din momentul în care am aflat de vapor, restul a fost o chestiune de organizare.

Mofaz era în continuare neliniștit.

– Ai să fii și tu într-una dintre ambarcațiunile de patrulare? îl întrebă pe Chinezul.

– Da.

– O să puteți să prelucrați toate informațiile secrete legate de vapor?

– Da.

– O să puteți și să îl identificați, să descoperiți ce se află în el și ce dimensiuni are?

– Sigur.

– Ați fost vreodată în Strâmtoarea Tiran?

– De multe ori.

– Atunci, cum ai conduce acum vaporul prin Strâmtoarea Tiran?

– Nu e prea complicat. Tot ce trebuie să aflăm este cum să pornim motorul vaporului.

Mofaz își prezentă succint punctul de vedere:

– Nu pot să risc ca misiunea să eșueze. În situația în care condițiile meteo de pe mare fac imposibilă derularea misiunii, trebuie să vă opriți și să vă gândiți din nou; sau o amânați pentru un timp și așteptăm, să spunem, o zi, sau lăsăm vaporul în pace.

Cu câteva zile înainte operațiunii, echipa se duse acasă la premierul Ariel Sharon ca să îi prezinte detaliile misiunii. Sharon îi ascultă, le puse întrebări, ceru să se uite pe hărți și lăudă îndrăzneala operațiunii. După aceea le dădu aprobarea, conștient fiind că succesul misiunii depindea de coordonarea exactă dintre trupele de comando ale Shayetet-ului și piloții elicopterelor din care aceștia aveau să își dea drumul în jos pe frânghii.

„E ca și cum ai sări într-un camion pe o șosea cu serpentine“, avea să spună ulterior un membru al Shayetet-ului.

Rămăseseră câteva probleme nerezolvate: Echipajul vaporului era înarmat? Armamentul ascuns era dotat cu mecanisme explozive capcană sau conținea încărcături explozive programate să fie activate de la distanță? Se aflau la bordul navei luptători palestinieni? Misiunea se putea transforma într-o baie de sânge dacă vaporul era apărat de teroriști palestinieni înarmați. Ca să fie pregătiți pentru orice situație, au decis ca din echipa de atac să facă parte și un doctor al Shayetet-ului și un asistent, iar elicopterele să fie complet echipate pentru operațiuni de urgență, în caz de nevoie.

Într-o noapte, cu puțin înaintea misiunii, șeful statului-major și comandanții operațiunii urmăreau o simulare, în cadrul căreia trupele speciale ale Shayetet-ului coborau în coardă din două elicoptere pe un vas comercial. Mofaz era foarte încântat de exercițiu. Trupele speciale porniră apoi spre Eilat, unde aveau să aștepte unda verde. Însă, pe Mofaz și pe specialiștii din serviciile de informații îi frământa în continuare întrebarea-cheie: Unde era vaporul? De ce nu puteau să îl

localizeze? Știau sigur că se îndrepta spre Canalul Suez, însă nu știau locul exact. Abia câteva zile mai târziu, pe 1 ianuarie 2002, șeful statului-major primi vestea că vasul Karine A fusese identificat cu certitudine la o distanță de 40 de mile nord de Jedda, în Arabia Saudită, adică la o distanță de 400 de mile de zona în care era planificat atacul. Ultimele rapoarte menționau că numele vasului, Karine A, era scris clar și subliniat pe carena vaporului.

În dimineața zilei stabilite, toate unitățile porniră către destinație. Chinezul se îmbarcă într-o ambarcațiune de patrulare „Dvora", iar comandantul Shayetet-ului, Ram Rotenberg, se urcă la bordul unui elicopter împreună cu luptătorii săi. Cu două ore înainte de ora programată, Mofaz și ofițerii Forțelor Navale și ai Forțelor Aeriene urcară într-un Boeing special, care avea să zboare deasupra zonei din Marea Roșie unde urma să se desfășoare atacul.

Chiar dinainte de începerea operațiunii, pasagerii Boeingului aveau ochii pironiți asupra monitoarelor; îi urmăriră pe Chinezul și echipa sa de comandă încercând să identifice pe mare Karine A, care apăru în cele din urmă pe radar, în mijlocul unui grup de vapoare, la o distanță de 20 de mile de punctul atacului. Cu ajutorul a diverși indicatori, aceștia încercară să stabilească exact care dintre vapoare era Karine A, însă în zadar. Un avion de patrulare israelian încercă, de asemenea, să identifice ținta, însă nu reuși din cauza ceții dense de deasupra mării. Mica flotilă a Marinei se apropie de grupul de vapoare. Ca să nu poată fi identificate, Chinezul grupă vasele într-o formație unică, care avea câte o ambarcațiune de patrulare în față, în spate și la mijloc – bărci de cauciuc; de la distanță păreau să fie un singur vapor mare.

Tensiunea era în creștere atât în ambarcațiuni, cât și în Boeing. Timpul pe care îl aveau la dispoziție trecea – trebuiau să finalizeze misiunea până la ora 4.15 dimineața; elicopterele nu puteau să rămână în aer nici măcar un minut în plus.

Chinezul continuă să calculeze problemele legate de timp și spațiu și decise că operațiunea trebuia să înceapă la 3.45.

– Dar unde e nava? se întreba ofițerul Shayetet-ului. Unde naiba a dispărut? E posibil să ne fi scăpat?

Deodată, la o distanță de circa 4,5 mile, ofițerul de la serviciile de informații observă un vapor cu un coș de fum proeminent, trei macarale de încărcare și un catarg în centru, trăsăturile caracteristice ale navei Karine A. Raportul fu transmis pe scara ierarhică de comandă și astfel emoțiile crescură. Găsiseră vaporul.

Era ora 3.40. De-acum începură să se apropie tot mai mult de vapor, care se contura tot mai clar. Forțele israeliene accelerară și ajunseră foarte aproape de el. Shaul Mofaz solicită din nou o confirmare clară.

– Ăsta-i vaporul! Ăsta-i vaporul! veni răspunsul de jos.

Se apropia momentul decisiv. Toți ofițerii superiori din Boeing încremeniră în fața monitoarelor, de unde puteau urmări atacul de la început până la sfârșit; întreaga operațiune semăna cu un thriller hollywoodian.

La ora 4.00 dimineața, se aprinse semnalul electronic în receptoarele flotilei. Era unda verde pentru declanșarea Operațiunii Arca lui Noe, care începu imediat. De deasupra, ofițerii din Boeing văzură cum luptătorii Shayetet-ului țâșniră din mare și din aer pe bordul navei Karine A, luându-i prin surprindere pe cei 13 membri ai echipajului, dintre care majoritatea dormeau. Își dădură seama că pe vapor nu avea loc nici un schimb de focuri și îi văzură pe comandanții Shayetet-ului efectuând un control preliminar de arme. Cel mai important, și mai incredibil, era faptul că întreaga operațiune durase numai șapte minute.

În Boeing se auzi un răsuflat de ușurare, iar șeful statului-major, Mofaz, se grăbi să îi sune pe ofițerii de jos. Îi felicită fără să își ascundă fericirea:

– Ați făcut o treabă minunată! De sus, a arătat superb. Și acum? Care-i pasul următor?

– Am finalizat preluarea, iar acum efectivele noastre verifică toată nava, îi răspunse colonelul Shayetet-ului, Ram Rotenberg.

– Mai vedeți ceva? insistă Mofaz, căutând vreo dovadă, armament care ar fi demonstrat lumii întregi – și mai ales Statelor Unite – că Yasser Arafat era implicat în contrabanda cu arme iraniene în teritoriile palestiniene.

– Nu încă – acum ne ducem în cală. O să raportăm imediat ce găsim…, răspunse comandantul.

Chinezul, care între timp venise la bordul navei, se duse în viteză în cală împreună cu comandantul Shayetet-ului. Cu ajutorul lanternelor luminară locul, însă nu găsiră nimic. Trecură câteva minute și căutarea nu dădea rezultate. Nu vedeau decât saci cu orez, maldăre de haine și jucării de copii.

– Nu vedem nimic, nici o armă, nici un obuz…, izbucni disperat unul dintre căutători.

Pentru o clipă o îndoială îngrozitoare puse stăpânire pe ei: capturaseră vaporul care trebuia? Misiunea Arca lui Noe eșuase? Își riscaseră viețile degeaba?

Și atunci veni momentul decisiv. Dădu rezultate interogarea rapidă și dură a căpitanului vaporului, Omar Akawi, angajat al ministerului transporturilor palestinian. Un luptător de comando, considerat a fi tipul dur al Shayetet-ului, începu să îl zgâlțâie fără prea multă gentilețe, iar mărturia nu întârzie să vină.

– E în cala din față, exclamă Akawi într-un final.

Trupele se grăbiră spre prova. „Inițial am crezut că nu am găsit nimic“, își amintea locotenent-colonelul G. „Însă am descoperit prima ladă, apoi pe a doua și atunci furăm cuprinși de un sentiment de mare mândrie. Pentru prima data vedeam o asemenea cantitate de arme. Fiecare lansator Katiușa care era descoperit era însoțit de un rând de aplauze, iar băieții erau foarte bucuroși.“

Soldații preluară comanda navei, care fu întoarsă în direcția Golfului Eilat. Unul dintre luptători fugi la ofițerul său.

– Trebuie să înălțăm steagul israelian, spuse acesta.

– Dar nu avem nici unul, răspunse comandantul.

– Avem. Am adus unul de-acasă, spuse luptătorul.

Câteva ore mai târziu, cu steagul israelian fluturând în catarg, Karine A acosta în Eilat.

La o percheziție metodică a vaporului, descoperiră că în acesta fuseseră încărcate 64 de tone de armament, printre care rachete Katiușa, proiectile antitanc Sagger, obuze de fabricație israeliană (care fuseseră livrate Iranului înainte de preluarea conducerii de către Khomeini), lansatoare de grenade propulsate de rachete, proiectile Ra’ad, diverse tipuri de puști și mine terestre.

„A fost de la cap la coadă o poveste internă iraniană“, glumea un ofițer superior, „iranienii lor au fost bătuți de iranienii noștri, Mofaz și Halutz“ (ambii ofițeri de origine iraniană).

A doua zi după operațiune, pe 4 ianuarie 2002, premierul Sharon l-a

găzduit la ferma sa pe generalul american Anthony Zini. La sfârșitul întâlnirii, îi spuse acestuia:

– Puteți să îi transmiteți lui Yasser Arafat, când o să vă întâlniți astăzi cu el, să nu își facă griji în legătură cu nava lui cu armament, Karine A. E la noi și e a noastră.

După ce povestea a fost dată publicității, Statele Unite au întrerupt legătura cu Autoritatea Palestiniană pentru o perioadă lungă de timp. Președintele Bush era furios pentru că Arafat îl mințise și acesta a fost unul dintre motivele pentru care americanii aveau să își dea acordul pentru Operațiunea Scutul defensiv.

Shaul Mofaz, șef al statului-major al FAI, viitor ministru al apărării

Dincolo de contrabanda cu 50 de tone de arme și de echipamente teroriste din Iran către Palestina, povestea vasului Karine A reflectă înțelegerea dintre cele două țări, potrivit căreia palestinienii, în schimbul armelor primite, le dădeau iranienilor un cuvânt de spus în cadrul Autorității Palestiniene. Semnificația acesteia a căpătat formă odată cu intrarea Gărzii Revoluționare Iraniene în orașele din Cisiordania…

Când am primit informații secrete despre asta, era clar că trebuia să preluăm controlul asupra navei ca să luăm armele și – nu mai puțin important – să dezvăluim adevărata față a lui Arafat, aceea de lider al terorismului mondial.

După operațiunea extraordinară a Shayetet-ului și a Forțelor Aeriene, premierul Arik Sharon a hotărât să mă trimită la Casa Albă ca să îi prezint Condoleezzei Rice, consilierul pe probleme de siguranță națională, toate informațiile secrete pe care le obținusem și să îi povestesc despre înțelegerea la care ajunseseră Arafat și iranienii. Aceasta s-a uitat la materiale uimită și a fugit cu ele la președintele Bush. M-a întrebat dacă pot să rămân la Washington; i-am spus că nu pot din cauza situației critice create de Intifada. Materialele respective au stat la baza celebrei declarații a președintelui Bush, potrivit căreia Autoritatea Palestiniană este o organizație teroristă.

Dilema principală a operațiunii a fost identificarea cu certitudine a navei. Ne temeam că, dacă nu eram siguri 100% care este vaporul, am fi capturat din greșeală nava altei țări, ceea ce ne-ar fi putut provoca

mari probleme. Astfel, primul lucru pe care l-am făcut când m-am urcat la postul de comandă din Boeing a fost să cer identificarea navei pe radar.

În 1993, Israelul și Organizația pentru Eliberarea Palestinei semnează Acordurile de la Oslo în speranța că vor ajunge în curând la o soluție de pace. Din păcate, însă, acordurile eșuează și un nou val de terorism lovește Israelul. După o creștere uimitoare a numărului atacurilor sinucigașe realizate de palestinieni, premierul Sharon și ministrul apărării Benyamin Ben Eliezer lansează o operațiune la scară largă în Cisiordania, având drept țintă organizațiile teroriste. Operațiunea este coordonată de șeful statului-major, Shaul Mofaz.

Capitolul 24. Comemorarea Holocaustului în Qasbah-ul din Nablus – 2002

În noaptea ploioasă și furtunoasă de 29 martie 2002, un efectiv al FAI pătrunse în Ramallah, capitala Autorității Palestiniene a lui Yasser Arafat. Raidul trupelor asupra sediului acestuia, Mukataa, s-a desfășurat pe jos și nu a întâmpinat o prea mare rezistență din partea palestinienilor. Avi Peled, comandantul Unității de Comando Egoz, avea să remarce ulterior: „Știam că, pentru palestinieni, Mukataa era punctul cel mai important, locul lor cel mai sfânt. Eram convinși că o să se lupte cu noi până la ultimul glonț. Dar se pare că intrarea noastră în Mukataa și în cartierul general al Securității Preventive Palestiniene din Beitunia i-a distrus psihologic, rezistența acestora cedând peste tot.“

Astfel începu Operațiunea Scutul defensiv, una dintre cele mai ample operațiuni ale FAI în Cisiordania, în teritoriile denumite de israelieni Iudeea și Samaria. Scopul operațiunii era atacarea organizațiilor teroriste din zonă și oprirea valului de atacuri teroriste, care atinseseră un număr fără precedent. În luna anterioară, numită de atunci Martie Negru, fuseseră omorâți 135 de civili israelieni și 30 de soldați în atacuri teroriste, dintre care 11 atacuri sinucigașe pe teritoriul Israelului de dinainte de 1967. Acestea au culminat cu un atac terorist în timpul vacanței de Paștele evreiesc la hotelul Park, din Netanya: un terorist sinucigaș a intrat în hotel fără să fie observat, a ucis 30 de oaspeți și a rănit alți 140 care se aflau la masa de Paște.

Imaginile cutremurătoare au fost difuzate în Israel și în întreaga lume în noaptea respectivă, înlăturând obiecțiunile americanilor cu privire la replica militară israeliană. A doua zi, guvernul aprobă Operațiunea Scutul defensiv și mobiliză 30 000 de rezerviști. Fură convocați pentru a participa la operațiune Golani, Nahal, Yiftach și brigăzile de parașutiști, precum și soldații din trupele regulate și rezerviștii din corpurile de infanterie, artilerie și de geniu. Premierul Ariel Sharon explică în fața Knessetului scopurile operațiunii:

– Soldații FAI și comandanții acestora vor merge în orașele și în satele care adăpostesc teroriști ca să îi prindă și să îi încarcereze, mai ales pe cei care îi trimit, să găsească și să confiște armele și proviziile de luptă cu care intenționează să atace Israelul, să descopere și să distrugă instalațiile teroriștilor, laboratoarele acestora, fabricile de armament și ascunzătorile.

În Ramallah, FAI dărâmă clădirile complexului Mukataa, cu excepția corpului în care locuia Arafat însuși. Luptătorii unității Egoz luară poziție în camerele de pe coridorul care ducea la biroul lui Arafat, în timp ce afară tancurile israeliene încercuiră complexul. În centrul de detenție Mukataa se adăposteau câțiva infractori căutați pentru că se implicaseră în activități împotriva Israelului. Șeful serviciilor de informații palestiniene ordonase ca aceștia să fie aduși în mod clandestin în clădirea lui Arafat, considerând că aici aveau să fie în siguranță în fața FAI. După o lungă perioadă de neimplicare, americanii interveniră și toți infractorii căutați fură transferați într-o închisoare din Ierihon sub supravegherea britanicilor.

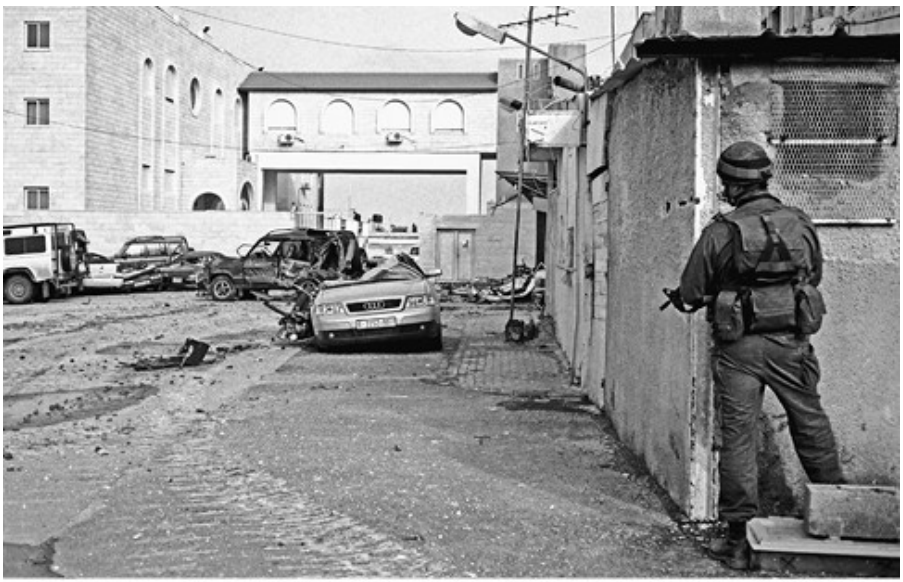

Asediul din Ramallah. (Yoav Guterman, Biroul de presă al guvernului israelian)

La Ramallah, FAI descoperi laboratoare de armament și captură zeci de oameni căutați și materiale. Spre sfârșitul luptei îl prinse pe Marwan Barghouti, comandantul Tanzimului, facțiunea armată a organizației Fatah; ulterior, Barghouti avea să fie condangat la închisoare pe viață pentru numeroase atacuri teroriste.

De la Ramallah la Nablus. Nablus era considerat o fortăreață a rezistenței palestiniene, în timp ce Qasbah-ul său (centrul orașului), un labirint de străzi înguste și întortocheate și de pasaje sinuoase, devenise o sursă de coșmaruri pentru statul-major al FAI, care era foarte preocupat de riscurile pe care le implica o luptă acolo. Foarte

populat, Qasbah adăpostea case protejate cu mecanisme explozive-capcană, poziții pentru lunetiști și un număr mare de teroriști. Sute de teroriști se ascundeau pe aleile șerpuitoare, peste tot erau amplasate dispozitive explozive improvizate, în pământ erau îngropate containere de gaz gata să explodeze. Soldații de elită ai FAI își adunară toate puterile înainte de a se apropia de Qasbah, așteptându-se la surprize sângeroase la fiecare pas.

Atacul împotriva Nablusului începu pe 5 aprilie cu o operațiune condusă de generalul de brigadă Yitzhak Gershon, șeful Diviziei Iudeea și Samaria. Acesta coordonă mișcările brigăzii de parașutiști, care venea dinspre vest, ale unității Golani, care se apropia dinspre sud și ale Brigăzii de artilerie Yiftach, care ocupă partea de est a orașului, inclusiv taberele ostile de refugiați. Palestinienii plantaseră zeci de mine în camioanele și în cisternele de apă înșirate pe șosele, iar geniștii FAI le dezamorsară una câte una.

Parașutiștii au atacat Qasbah-ul din toate părțile în același timp. Arma secretă a acestora era o metodă de luptă revoluționară: trecerea prin ziduri. Parașutiștii creaseră diverse instrumente care le permiteau să dărâme zidurile cu ciocane pneumatice grele sau să facă găuri mari în ele, trecând astfel din casă în casă fără a mai fi nevoie să pună piciorul pe străzi. Metoda aceasta fusese utilizată pentru prima dată cu o lună și jumătate mai înainte, în timpul atacului asupra taberei de refugiați de la Balata, din apropiere. Aviv Kochavi, comandantul brigăzii de parașutiști, explica faptul că „în aglomeratul Qasbah, unde străduțele erau pline de mine și capcane și unde puteau trage lunetiști din orice colțișor, am creat un sistem alternativ de luptă: ne-am deplasat numai prin ziduri și clădiri ca să ne luăm inamicul prin surprindere și să îl facem să fie nevoit să circule el pe alei și să devină astfel o țintă. Strategia l-a ținut pe inamic într-o stare de dezorientare și vulnerabilitate față de tirurile noastre, fiind astfel expus într-o mare măsură din ambele părți, din spate și de sus.“

În Qasbah, găștile de teroriști se reuniră sub o comandă unică. Tot acolo se adunaseră și majoritatea luptătorilor palestinieni căutați, dintre care cei mai mulți erau din Tanzim și mai puțini din Hamas. Cu mare îndârjire, palestinienii luptară cu arme Kalașnikov și M-16, fiind gata să moară ca niște „martiri“.

Dar și soldații FAI erau cât se poate de hotărâți. Bătălia de la Qasbah se deplasă din casă la casă. Scopul era să limiteze, cu orice preț, numărul luptătorilor FAI răniți în luptă și, în consecință, s-a decis să se trimită la un interval de câteva minute un număr mic de efective de luptă în casele unde se aflau teroriștii. Teroriștii aveau să deschidă

focul, expunându-se astfel focurilor lunetiștilor israelieni care se aflau pe partea cealaltă. Aleile fură lăsate la dispoziția luptătorilor căutați, iar FAI își stabili posturile de tragere în case. Teroriștii israelieni trăgeau din locuri neașteptate, nimerindu-i pe palestinienii care erau pregătiți să tragă în trupe aflate la o distanță mai mare.

După trei zile de lupte, FAI ocupase deja două-treimi din Qasbah. Locotenent-colonelul Ofek Buchris, comandantul Batalionului 51, fusese detașat împreună cu soldații săi la Nablus, după ce luptase în Mukataa și Jenin, fiind responsabil să identifice laboratoarele de explozibili și să îi prindă pe cei căutați. Fusese însărcinat să îl captureze pe Ali Hadiri, unul dintre geniștii de frunte ai Hamasului, care pregătiseră explozibilul folosit în atentatul de la hotelul Park din Netanya. În timpul raidului asupra casei în care locuia teroristul, izbucni dinăuntru un tir intens de arme, care provocă moartea comandantului de companie al Brigăzii Golani și îl răni grav pe Buchris. Soldații Brigăzii Golani pătrunseră în casă și îi uciseră pe Hadiri și pe un alt terorist.

Pe 8 aprilie, în jurul orei 7 dimineața, zeci de palestinieni ieșiră brusc dintr-una dintre casele din Qasbah cu mâinile în sus. Teroriștii începuseră să se predea. Din oră în oră soseau rapoarte potrivit cărora se predau și alte grupuri; până după-amiaza, fură propuse mai multe înțelegeri de predare prin intermediul Agenției Shin Bet și a Administrației Civile, autoritatea israeliană din Cisiordania. În aceeași seară, până la ora 6.30, părăsiră casele din Qasbah-ul Nablusului și ultimele persoane înarmate, care ieșeau cu mâinile în sus, fluturând steaguri albe improvizate în semn că se predau. După 72 de ore de lupte, confruntarea încetă, 70 de teroriști fiind uciși, iar sute – arestați.

Însă lupta considerată drept cea mai reprezentativă pentru Operațiunea Scutul defensiv a avut loc la Jenin și a rămas în memoria tuturor pentru numărul mare de pierderi – 23 de morți și 75 de răniți – și pentru că palestinienii au susținut că ar fi fost un masacru săvârșit de FAI asupra unei tabere de refugiați din oraș.

Adunați în centrul taberei, palestinienii înarmați au instalat o capcană de mii de dispozitive explozive și au provocat numeroase ambuscade pe aleile înguste ale taberei. Soldații israelieni pătrunseră în tabără cu ajutorul tancurilor, al elicopterelor de asalt și al buldozerelor D9, care adunară explozibilul și deschiseră ușile care aveau mecanisme explozive-capcană. Avansau încet, pentru că lunetiștii palestinieni trăgeau asupra trupelor împiedicându-le înaintarea.

În cea de-a șaptea zi de atac, un grup de rezerviști din cadrul Brigăzii Nachson fu prins într-o ambuscadă, în care fură uciși 13 soldați. Camarazii acestora îi atacară pe teroriști în încercarea de a-i salva pe răniți, însă atacul se soldă cu noi răniți. Ca urmare a raidului, FAI decise să schimbe tactica și să distrugă toate casele în care se puteau ascunde teroriști. Noua tactică prevedea ca, înainte de intervenția buldozerelor, să se dea un avertisment luptătorilor palestinieni înarmați de a se preda, o metodă care îi convinse pe mulți, printre care și mulți teroriști cu experiență, să se predea. Mahmoud Toableh, membru de rang înalt al Jihadului Islamic, fu ucis după ce refuză să se predea, un buldozer D9 dărâmând peste el zidul casei în care se ascundea.

În timpul luptei se răspândi un zvon potrivit căruia FAI săvârșise un masacru în tabăra de refugiați de la Jenin; palestinienii menționară chiar că fuseseră ucise 3 000 de persoane. Presa internațională luă de bună afirmația palestinienilor, fără a o pune la îndoială, pentru ca ulterior să sosească la locul faptei o comisie a ONU și să constate că numărul decedaților fusese de numai 56. FAI declară că majoritatea palestinienilor uciși erau teroriști înarmați. Este posibil ca răspândirea zvonurilor în lumea întreagă să se datoreze faptului că tabăra era complet izolată.

Orașul Betleem a fost atacat de brigada israeliană de rezerviști. Imediat ce intrară în Betleem, trupele luară ostatici zeci de persoane căutate, preluând repede controlul asupra vechiului oraș. Însă, circa 40 de teroriști se baricadară în Biserica Nașterii Domnului. Conștient fiind de semnificația aparte a locului, FAI trimise unitatea de trupe speciale Shaldag ca să blocheze intrarea teroriștilor în biserică. Însă Forțele Aeriene întârziară să aducă soldații, astfel că zeci de teroriști reușiră să pătrundă în biserică, siguri fiind că efectivele israeliene nu aveau să intre acolo sau să îi aresteze.

Bărbații înarmați erau conduși de colonelul Abdallah Daoud, șeful serviciilor de informații din Nablus, care luă prizonieri 46 de preoți, care se aflau în biserică, și circa 200 de civili, printre care și copii. Timp de 34 de zile, FAI impuse o blocadă asupra bisericii, întrerupând aprovizionarea cu mâncare și apă ca să îi determine pe teroriștii căutați să cedeze. Vaticanul atrase atenția Israelului să nu provoace stricăciuni bisericii.

Pe 10 mai 2002, blocada încetă, după ce Israelul fu de acord cu expulzarea în șase state europene a 13 dintre persoanele căutate, precum și trimiterea altora 26 în Gaza. În timpul blocadei au fost uciși șase palestinieni, iar Israelul a pus mâna pe documente care

demonstrau că locuitorii Betleemului, în special creștinii, fuseseră hărțuiți de oameni înarmați ai brigăzilor Tanzim și Martirii Al Aqsa.

Pe parcursul Operațiunii Scutul defensiv, au fost ocupate cinci dintre cele șase orașe palestiniene din Cisiordania. Într-un interval scurt de timp și cu prețul morții a 34 de soldați, Israelul a reușit să pună capăt unui val de teroare, provocând mari pagube Autorității Palestiniene, izolându-l pe Arafat, capturând un mare număr de persoane căutate și descoperind cantități uriașe de materiale explozive și de arme.

Aviv Kochavi, comandant al brigăzii de parașutiști și viitor director al Serviciilor de Informații Militare

Bătălia de la Qasbah s-a terminat exact în Ziua Comemorării Holocaustului. Toată brigada era împrăștiată prin Qasbah și prin restul Nablusului, după o serie întreagă de lupte crâncene și o victorie împotriva luptătorilor înarmați. Am hotărât să nu renunțăm și să marcăm această zi importantă. Am instalat un sistem de comunicație și difuzoare și am deschis radioul chiar în momentul semnalului comemorativ al sirenei, care răsuna în toată zona. La numai câteva ore de la sfârșitul luptei, toți soldații brigăzii de parașutiști ținură un moment de reculegere în memoria victimelor.

A fost un moment foarte emoționant și mi-a rămas în memorie din două motive: mai întâi, pentru că am demonstrat – pe fundalul atât de adecvat al Zilei Comemorării Holocaustului – că nu există nici un loc în care să nu ne ducem ca să combatem terorismul și să îi apărăm pe cetățenii Israelului. Și, în al doilea rând, implementând tactici inovatoare și sofisticate, am dovedit că este posibil să ne luptăm într-un mod hotărât, profesionist și, totodată, etic, în ciuda faptului că ne confruntăm cu numeroși teroriști într-un loc aglomerat și plin de clădiri. Brigada mea a ucis peste 70 de teroriști și a rănit și capturat sute.

Bătălia s-a finalizat cu predarea teroriștilor: după ce i-am înghesuit și i-am înconjurat din toate părțile, liderul acestora l-a chemat pe reprezentantul Coordonării Districtuale, care se afla cu mine la postul de comandă, și i-a cerut să organizeze predarea sa și a 300 dintre oamenii săi. Am convenit condițiile, iar teroriștii s-au prezentat la locul stabilit, unde și-au predat armele și au fost arestați.

Yitzhak (Jerry) Gershon, comandant al Diviziei Cisiordania și viitor comandant al frontului intern

Când am preluat funcția de comandant al Diviziei Cisiordania, s-a declanșat un război extraordinar împotriva terorii în Iudeea și Samaria. FAI se lupta cu teroriștii de zece luni, însă, din diverse motive, situația nu părea bună. Simțeam că puseseră pe umerii mei sarcina grea de a asigura securitatea și mi-am dat seama că eu și efectivele din subordinea mea trebuia să schimbăm situația. Am schimbat tactica de operare și am condus sute de operațiuni speciale, dintre care unele în tabere de refugiați.

Schimbarea se simți pe teren și conduse la succese semnificative. Tot mai mulți comandanți și factori de decizie din conducerea armatei au ajuns la concluzia rațională că era obligația noastră să decidem soarta acestui război care ne fusese impus.

Când a fost autorizată Operațiunea Scutul defensiv, ne-au fost încredințate două operațiuni extrem de delicate: Ramallah și Nablus. Ramallah reprezenta sediul și centrul puterii lui Arafat și al Autorității Palestiniene; Nablus era capitala terorii. Tipul operațiunilor semăna cu activitatea intensă care precedase Scutul defensiv, necesitând inițiativă și agresivitate, hotărâre și creativitate. Operațiunea sublinia inteligenta integrare a tuturor componentelor forței militare, alături de strânsa colaborare cu Shin Bet, Serviciul de Siguranță Internă.

Scutul defensiv a marcat, atât din punct de vedere fizic, cât și psihologic, un moment decisiv în lupta împotriva terorismului palestinian din Iudeea și Samaria.

În anul 2005, premierul Ariel Sharon decide, în mod unilateral, să se retragă din Fâșia Gaza. Sunt evacuate așezările evreiești, iar locuitorii acestora sunt nevoiți să își părăsească locuințele și să își caute alte case în Israel. FAI își retrage toate efectivele din Fâșie. Conducerea Israelului speră ca Gaza, acum pe deplin independentă, să depună toate eforturile ca să își dezvolte economia și să își construiască o societate liberă și prosperă.

Însă, se întâmplă exact opusul. Organizația teroristă Hamas preia puterea în Gaza și o transformă într-o bază de neîncetate atacuri sângeroase împotriva populației civile israeliene.

Capitolul 25. Poveste fără de sfârșit din Gaza – 2008, 2012, 2014

Plumb topit, 2008

Pe 27 decembrie 2008, la ora 11.30 dimineața, câteva avioane F-15 se năpustiră asupra a zeci de ținte din întreaga Fâșie Gaza. Avionul din față își lansă rachetele asupra marelui complex guvernamental Arafat City, din centrul Fâșiei Gaza. Atacul avea drept țintă ceremonia de absolvire a cadeților de poliție, dintre care majoritatea erau membri ai detașamentelor morții ale Hamasului, denumite „Izz al-Din al-Qassam". Celelalte avioane și câteva elicoptere lansară bombardamente masive asupra a aproximativ 100 de ținte aparținând Hamasului, de-a lungul Fâșiei Gaza. În doar câteva minute, acestea aruncară în aer posturi de comandă, fabrici de armament, lansatoare subterane de rachete și proiectile, precum și spații de antrenament ale organizației. Începuse Operațiunea Plumb topit.

Prima rundă de bombardamente a luat prin surprindere Hamasul, care era complet descoperit și nepregătit. Fură uciși 155 de teroriști, dintre care 89 se aflau la ceremonia de absolvire a academiei de poliție.

Pe măsură ce campania continuă, Forțele Aeriene atacară 40 de tuneluri din Coridorul Philadelphi (o fâșie îngustă de-a lungul granței dintre Gaza și Egipt) cu bombe menite să arunce în aer buncărele, pentru a pune astfel capăt contrabandei cu arme din Egipt. Fură, de asemenea, aruncate în aer ținte strategice în scopul subminării conducerii Hamasului: birouri guvernamentale, studiouri de televiziune, închisoarea centrală, clădirea serviciului general de informații, primăria orașului Beit Hanoun, Universitatea Islamică și multe altele.

– A fost folosit un număr mare de avioane, într-o zonă mică, în scopul atacării clădirilor din locurile foarte aglomerate, cu riscul ca orice foc tras greșit să nimerească într-o școală sau grădiniță, i-a declarat fostul general de brigadă al Forțelor Aeriene, Ran Pecker, ziaristului Amir Bouhbout. Precizia acestora a fost uimitoare, execuția – perfectă. Nu cred să existe în lume alte Forțe Aeriene în stare să realizeze astfel de atacuri cu un asemenea grad de precizie.

Guvernul israelian, condus de Ehud Olmert, a decis să lanseze Plumb topit ca urmare a unui îndelungat și amplu bombardament cu mii de

rachete Qassam asupra orașelor mari și mici din apropierea Fâșiei Gaza. Timp de mai multe luni, locuitorii din zonă trăiseră cu frică, fiind nevoiți să doarmă în camere securizate și în adăposturi. Era o situație absurdă; nici o altă națiune de pe Pământ n-ar fi acceptat ca populația sa civilă să fie supusă la atacuri zilnice cu rachete. Încetarea focului, la care se ajunsese cu mediere egipteană, în iunie 2008, eșuase complet, iar regiunea sudică a Israelului era supusă unui adevărat război, în care palestinienii trăgeau cu rachete, iar Israelul riposta cu bombardamente ale Forțelor Aeriene și tot așa. Locuitorii din sud erau cei care aveau de suferit.

Obiectivul Operațiunii Plumb topit era acela de a pune capăt atacurilor cu rachete ale palestinienilor, de a distruge capacitatea operațională a Hamasului și de a împiedica reînarmarea acestuia.

FAI primi aprobarea să lichideze anumite persoane și îi elimină astfel, unul după altul, pe membrii superiori ai Hamasului și ai Jihadului Islamic, printre aceștia numărându-se și Said Siam, ministrul de interne al guvernului Hamas, fratele acestuia, Iyad Siam, alt oficial superior al Hamasului, precum și Nizar Riyan, numărul trei în cadrul structurii politice a Hamasului. Riyan a murit când casa sa a fost bombardată din aer; odată cu acesta au fost uciși alți 18 prieteni și rude care stăteau la el acasă, în ciuda avertismentelor Forțelor Aeriene. Clădirea în care locuia servea drept post de comandă, centru de comunicații, depozit de armament și muniție și intrare în tunel.

Comandantul Districtului de Sud, generalul Yoav Galant, îi declară ziaristului Shmuel Haddad:

– Pe vremuri, toți comandanții Hamasului își construiau case de trei etaje, în care la parter se afla locul de depozitare a materialelor, nivelul următor servea drept post de comandă, iar familia locuia la ultimul etaj. Mulți ani s-au gândit că FAI nu va ataca aceste clădiri datorită prezenței familiilor. Am schimbat, însă, acest model și am început să avertizăm familiile printr-un apel telefonic sau prin lansarea unui proiectil de avertisment, foarte mic și inofensiv, „ca un ciocănit în acoperiș“. Urmează bombardarea clădirii și n-are decât să-și bată capul teroristul Hamasului după aceea că a rămas și fără postul de comandă, și fără casă pentru familia sa.

Pe 3 ianuarie, FAI a lansat a doua fază a operațiunii, care a constat în bombardarea cu obuze a Fâșiei Gaza și în intrarea forțelor terestre în extremitatea sa de nord. Ofensiva avea drept scop ocuparea zonelor din care se lansau rachetele, izolarea orașului Gaza de restul Fâșiei și creșterea pagubelor provocate de FAI Hamasului, în special în

punctele în care Forțele Aeriene nu aveau nici un avantaj – precum fabrici de armament, tuneluri, buncăre și posturi de comandă subterane. 10 000 de rezerviști luptară alături de 20 000 de soldați activi.

Efectivele luptară inițial în zona construită, confruntându-se cu ambuscade, atentate sinucigașe și case cu dispozitive explozive-capcană. Fu o luptă din casă în casă și, uneori, o luptă corp la corp. Casele destinate activităților teroriste fură dărâmate; circa 600 de case fură distruse în timpul luptei.

Plumb topit – luptători la porțile orașului Gaza. (Neil Cohen, purtătorul de cuvânt al FAI)

Ofensiva Israelului din Gaza începu când Brigăzile Golani, Givati și cele de parașutiști pătrunseră în Fâșie din diverse direcții neașteptate. Tancuri Merkava, aparținând Brigăzii de artilerie 188 „Fulgerul“, care apărase Înălțimile Golan în timpul Războiului de Yom Kippur, blocară trecerea dinspre Rafiah și Khan-Younis către orașul Gaza, întrerupând astfel furnizarea de arme către Hamas. Brigada 401, poreclită „Drumuri de oțel“, creă o zonă-tampon în centrul fâșiei, lângă fosta așezare Netzarim. Geniștii FAI, care foloseau adesea mini-roboți, neutralizară explozibili și dispozitive-capcană. Prioritatea principală a misiunii a fost salvarea vieții soldaților; drept urmare, depuseră eforturi uriașe pentru a preveni riscuri inutile, chiar și cu prețul

vătămării civililor.

„Intrarea în Gaza s-a desfășurat relativ repede“, a spus un ofițer superior după luptă. „Simțeam că Hamasul este în stare de șoc, ceea ce le-a diminuat semnificativ capacitatea de apărare. Casele se aflau foarte aproape una de alta, o parte dintre ele fiind prevăzute cu dispozitive explozive de tip capcană. De asemenea, erau pregătite motociclete pentru răpiri. Aproape din oră în oră, un sinucigaș cu bombă – fie bărbat, fie femeie – încerca să vină în fugă la noi ca să detoneze o centură explozivă. În casele prevăzute cu dispozitive explozive de tip capcană, am găsit puțuri care duceau la tuneluri destinate răpirii soldaților…“

Pe 6 ianuarie, palestinienii au susținut că un obuz al FAI provocase moartea a 30 de persoane adăpostite la Școala al-Fahoura, un obiectiv condus de UNRWA (Agenția ONU de Ajutorare a Palestinienilor Refugiați din Orientul Apropiat). Bombardamentul vizase curtea școlii, de unde fusese lansată o rachetă împotriva Israelului; drept răspuns, FAI trăsese trei obuze. Dintre acestea, două loviră curtea școlii, ucigând doi teroriști în acțiune, iar al treilea nimeri școala de alături, care se afla la o distanță de 27 de metri. Însă, o anchetă efectuată de ziarul canadian Globe and Mail demonstră faptul că, în ciuda rapoartelor palestiniene, nu 30, ci doar trei persoane fuseseră ucise de obuze în momentul în care ieșiseră din clădire.

Capacitatea Hamasului de a face față operațiunii FAI fu mai slabă decât se așteptaseră israelienii. Palestinienii intensificară focurile de rachete de pe teritoriul israelian; pe durata Operațiunii Plumb topit, au fost lansate 730 de rachete în Israel, printre care și unele cu rază lungă de acțiune de tip „Grad“, care ajunseră în Ashdod, Ashkelon, Yavne și Beersheva.

Hamasul trase de nenumărate ori din casele civililor, neezitând să pună în pericol viețile acestora. Un ofițer al FAI găsi un document care cuprindea planul de luptă al Hamasului, inclusiv trimiterea de echipe ale terorii lângă o moschee, amplasarea de dispozitive explozive improvizate într-o zonă dens populată și chiar și amplasarea de dispozitive explozive de tip capcană în școli și la grădina zoologică. Yuval Diskin, pe atunci șeful Shin Betului, serviciul de securitate internă al Israelului, le-a declarat ziariștilor:

– O mare parte dintre activiști se ascund în spitale, unii la Shifa, alții în maternități. Câțiva se plimbă îmbrăcați în uniforme de doctori și de asistente.

Directorul spitalului neagă ferm declarația respectivă.

Un incident care a rămas în conștiința publică fu moartea celor trei fiice ale lui Izzeldin Abuelaish, un doctor palestinian care lucrase ani de zile în spitalele din Israel. Două proiectile de tanc ale FAI loviseră casa acestuia din Jabalia, ucigându-le pe cele trei fete și rănind-o pe alta. În momentul atacului, dr. Abuelaish vorbea la telefon cu reporterul Canalului TV 10, Shlomi Eldar. Plângând isteric, acesta îl imploră pe ziarist, care îi era prieten, să îi ceară FAI să înceteze să tragă asupra casei sale. Ulterior, FAI avea să susțină că atacase casa din cauză că fusese deschis focul de acolo.

După 22 de zile de lupte, premierul Olmert întrerupse operațiunea, neautorizând a treia fază propusă de generalul Galant – izolarea Fâșiei Gaza de Sinai. Olmert declară încetarea unilaterală a focului:

– A fost o lovitură grea dată capacității militare a Hamasului și a infrastructurii de control. Prezenta campanie a demonstrat o dată în plus puterea Israelului și capacitatea acestuia de a-și demoraliza inamicii.

Din rândurile israelienilor fuseseră ucise 13 persoane, dintre care 10 soldați. Potrivit estimărilor FAI, au fost uciși 1 166 palestinieni, dintre care 709 membri ai Hamasului. Palestinienii au numărat că avuseseră 1 417 morți. 4 000 de locuințe au fost complet distruse, precum și 48 de clădiri publice și guvernamentale.

Operațiunea Plumb topit a afectat foarte grav imaginea internațională a Israelului. Pe 15 septembrie 2009, Richard Goldstone, fost judecător sud-african desemnat raportor de Consiliul ONU pentru Drepturile Omului, a depus la ONU un raport incendiar, în care prezenta Israelul drept vinovat de crime de război și de „crime împotriva umanității“.

Însă, în aprilie 2011, Goldstone își făcea mea culpa într-un articol din Washington Post, recunoscând că raportul său nu fusese exact. „Dacă aș fi știut atunci ce știu acum“, scria acesta, „Raportul Goldstone ar fi fost un document cu totul diferit.“

Yoav Galant, șef al Comandamentului de Sud al Israelului

Am demarat operațiunea ca să lovim Hamasul, să îl destabilizăm și să îl determinăm să înceteze tirurile de rachete pentru o perioadă îndelungată de timp. De asemenea importantă, după părerea mea, era necesitatea de a-i întipări în minte ideea că avea să plătească un preț ridicat pentru faptul că ataca cetățenii și suveranitatea Israelului.

Hamasul a fost luat prin surprindere, în momentul atacului, de intensitatea acestuia, de faptul că pătrunseseră pe teritoriul său atât de multe efective terestre, precum și de sincronizarea și de viteza cu care s-a desfășurat retragerea.

Pentru prima dată, FAI a atacat Hamasul într-o manieră atât de complexă. Atacul s-a desfășurat organizat, coerent și intens, fiind lansate mii de bombe asupra a sute de obiective, printre care s-au numărat posturi de comandă, depozite secrete de arme, tuneluri, buncăre și birouri ale autorităților. Manevrele de la sol au fost efectuate de efective ale batalioanelor întărite și tot timpul, pe teritoriul Fâșiei, s-a aflat un număr 7 000 de luptători. FAI a reușit să coordoneze îndeaproape serviciile de informații și forțele aeriene, navale și terestre.

După două săptămâni de la declanșarea operațiunii, i-am recomandat șefului de stat-major să desfășurăm și a treia fază a planului inițial: să izolăm Fâșia Gaza de Sinai, încercuind și ocupând așezarea Rafiah. Această acțiune ar fi avut drept rezultat întreruperea rețelei folosite pentru contrabanda cu arme, teroriști sinucigași și altele. Însă planul nu a fost aprobat din cauză că ar fi putut produce pierderi grele.

Patru ani mai târziu…

Pilonul apărării, 2012

Semnalul electronic lumină sistemul de navigație al dronei care, potrivit publicației London Sunday Times, se învârtea deasupra moscheilor și a taberelor de refugiați din Gaza. Drona se năpusti asupra centrului orașului Gaza. Camerele acesteia scanară străzile, concentrându-se asupra unei Kia argintii care transporta un dispozitiv de detectare și care traversă o intersecție, intrând pe strada Omar al-Mukhtar.

Pasagerul mașinii Kia era Ahmed Jabari, șeful statului-major al Hamasului. Devenise comandantul formațiunii militare a Hamasului în 2003, după ce predecesorul său, Mohammed Deif, fusese grav rănit într-un atac al Forțelor Aeriene Israeliene. Membru al clanului din Hebron, Jabari fusese închis în Israel timp de 13 ani din cauza activității sale teroriste. Când fu eliberat în 1995, deveni un personaj-cheie al Hamasului, coordonând relațiile internaționale ale organizației, strângerea de fonduri, precum și organizarea de atacuri teroriste. În calitate de șef al statului-major militar al Hamasului, supraveghea producția de arme, modul în care erau folosite obuzele și rachetele, contrabanda cu arme, precum și alte activități militare și ale serviciilor de informații. Jabari condusese zeci de operațiuni teroriste împotriva cetățenilor israelieni, precum și lansările de rachete Qassam pe teritoriul israelian; era răspunzător de răpirea lui Gilad Shalit și semnase înțelegerea de eliberare a acestuia.

În vârstă de 52 de ani, Jabari era considerat de către FAI extrem de periculos. Era conștient de asta și, astfel, își lua cu meticulozitate măsuri de siguranță. Potrivit unor surse străine, acesta susținea că nu spune nimănui unde doarme noaptea sau ce vehicule urmează să folosească; uneori chiar se deghiza purtând haine femeiești. În ultimele 24 de ore, fusese urmărit îndeaproape cu ajutorul agenților Shabak; rapoartele acestora dezvăluiră faptul că Jabari își petrecuse noaptea într-o anumită casă din Gaza, parcându-și mașina în fața acesteia. Deasupra casei se afla la pândă o dronă de supraveghere care aparținea Escadronului 100 al Forțelor Aeriene. Și, astfel, pe 14 noiembrie, la ora 3.45 după-amiaza, un director de operațiuni al Shabak-ului din Tel Aviv primi un telefon important din Gaza: în trei minute, una dintre cele câteva mașini ale lui Jabari urma să plece

dintr-un anumit loc din Gaza. Agentul Shabak-ului adăugă că avea să revină cu noi informații în 30 de secunde.

Fără să piardă nici o clipă, agentul din Tel Aviv îl informă pe șeful Shabak-ului, Yoram Cohen, care îi sună, la rândul său, pe șeful statului-major al FAI, Benny Gantz, și pe premierul Benyamin Netanyahu. Primi imediat aprobarea – o asemenea ocazie neașteptată impunea o reacție rapidă. Când veni și confirmarea, 30 de secunde mai târziu, de pe strada al-Mukhtar, Amir Eshel, șeful Forțelor Aeriene, se afla în camera de comandă de la sediul din Tel Aviv, unde citea și aștepta. Drona Forțelor Aeriene se apropia de mașina lui Jabari. La ora 3.55, Eshel dădu ordinul:

– Omorâți-l pe nenorocit!

Sistemele dronei țintiră mașina argintie marca Kia. Un semnal electronic activă sistemul de tragere al dronei. Din fuzelaj porniră două proiectile, care căzură pe mașină. O explozie uriașă răsună de-a lungul străzii cu două benzi, iar mașina dispăru într-un nor de foc. Când fumul dispăru, trecătorii traseră din caroserie cadavrele lui Ahmed Jabari și al celuilalt pasager, Raed al-Atar, comandant al diviziei de sud a Hamasului. Mii de locuitori din Gaza se îndreptară spre locul faptei, strigând chemări la răzbunare.

Și astfel, în 14 noiembrie 2012, la ora 4 după-amiaza, se declanșă Operațiunea Pilonul apărării. Lucrurile începură să ia amploare la frontiera din Gaza cu o săptămână înainte, când câteva ambuscade de la graniță culminară cu un bombardament intens cu rachete și obuze declanșat de Hamas, rachetele lovind comunitățile israeliene din apropiere de Gaza, precum și orașele mai mari Ashkelon și Ashdod. Israelul nu mai putea tolera asemenea atacuri, care se înmulțiseră în ultimele luni. Hamasul încălcase intenționat prevederile acordului de încetare a focului cu Israelul, la care ajunseseră în urma Operațiunii Plumb topit. O dată în plus, FAI trebuia să îi dea o lovitură de grație Hamasului ca să restabilească liniștea și pacea.

Pilonul apărării – din nou în Gaza. (Gil Nehushtan, Arhiva *Yedioth Ahronoth*)

Asasinarea lui Jabari avea să fie doar începutul, care marca declanșarea operațiunii și care fusese decis doar cu o zi înainte de cabinetul israelian – cercul intern al liderilor politici, în frunte cu Netanyahu. Printre aceștia se număra ministrul apărării, Ehud Barak, ministrul de externe, Avigdor Lieberman, și ministrul de interne, Avi Dichter. Decizia respectivă fusese ascunsă în spatele unor declarații conciliatoare legate de Gaza făcute de premier și de ministrul apărării, în cursul vizitei acestora la granița de nord a Israelului. Această minciună a constituit probabil motivul pentru care Jabari, în mod normal atât de preocupat de propria siguranță, s-a simțit extrem de încrezător în acea zi, greșeală care l-a costat viața.

Misiunea le-a fost încredințată aproape exclusiv Forțelor Aeriene. Israelul a învățat din greșelile făcute cu ocazia Operațiunii Plumb topit, care i-a atras o serie de critici din întreaga lume din cauza victimelor provocate în rândurile civililor palestinieni. De data aceasta, Israelul organiză o operație chirurgicală, menită să îi atace pe teroriști și instalațiile acestora, dar să cruțe, pe cât posibil, viețile civililor. La câteva minute de la asasinarea lui Jabari, un prim val de avioane ale Forțelor Aeriene se năpusti asupra Gazei, atacând taberele de antrenamente din nord, precum și depozite și terenuri de lansare care adăposteau rachete cu rază lungă de acțiune, de tipul Fajar 5, care puteau să străbată 75 de kilometri și să lovească Tel Avivul și Ierusalimul. Aceasta fu o impresionantă realizare militară și a serviciilor de informații, reducând în mod drastic capacitatea Hamasului de a trage cu rachete în centre populate importante și punând capăt anilor de intense eforturi secrete făcute de organizație în scopul contrabandei cu arme și producerii acestora. Până la sfârșitul

primei zile, fu eliminată aproape în întregime capacitatea strategică cu rază lungă de acțiune a Hamasului. Însă, după ce își reveni din starea inițială de șoc, Hamasul ripostă în forță, lansând peste 60 de rachete asupra orașelor israeliene din sud. Drept răspuns, Israelul activă numaidecât Domul de Fier, noul său sistem de interceptare a rachetelor, doborând 24 dintre acestea.

Până seara, populația civilă israeliană își dădu seama că nu era vorba despre o acțiune izolată, ci despre una care putea să dureze câteva zile. În cea de-a doua zi de campanie, Hamasul și Jihadul Islamic reîncepură să tragă asupra orașelor din Gaza, lansând rachete și asupra câtorva orașe din Negev și, pentru prima dată, asupra Tel Avivului și a Ierusalimului. În Tel Aviv, sunetul sirenelor se făcu auzit pentru prima oară de la Primul Război din Golf, din 1991. Însă atacul cel mai dur și cel mai dureros avu loc în Kiryat Malachi.

La ora 9.52 dimineața, o rachetă Grad lovi o clădire de locuințe ucigând trei persoane și rănind șase, printre care și doi copii.

– În momentul în care a sunat sirena, povestea un vecin, am fugit pe casa scării. După câteva minute am auzit o explozie uriașă în clădire, am auzit țipete de la etajul de sus, după care l-am văzut pe vecin coborând cu două fete rănite… Vecinul care a fost ucis se aflase pe balcon încercând să fotografieze atacul cu rachete. A fost lovit din plin…

Numai câteva din sutele de rachete lansate asupra Israelului și-au atins țintele, provocând însă mari pagube și traume. Cu toate acestea, civilii israelieni reacționară cu stoicism, fără să intre în panică și susținând operațiunea, indiferent de opiniile politice și convingerile sociale.

Până la 15 noiembrie, Forțele Aeriene aruncaseră în aer 450 de obiective, printre care 70 de locații subterane de lansare a rachetelor. Dar, în același interval, fuseseră lansate împotriva Israelului peste 300 de rachete și obuze. Liderii Hamasului, ai Egiptului și ai Turciei fierbeau fiind porniți împotriva Israelului, însă lumea fu de partea acestuia. Conducerea Uniunii Europene și alții își exprimară susținerea fără echivoc față de dreptul Israelului de a se apăra; cel mai hotărât în acest sens s-a arătat președintele Statelor Unite, Barack Obama, care a luat partea Israelului, denunțându-i pe teroriștii Hamasului și ai Jihadului Islamic. Fiind foarte presat de către Obama, președintele Morsi al Egiptului își schimbă atitudinea, încetând atacurile împotriva Israelului și depunând eforturi febrile pentru ajungerea la un acord de încetare a focului. Dar, între timp, lupta continuă. Zi de zi navele și

aeronavele bombardau centrii nervoși ai Hamasului din Gaza și, zi de zi, Hamasul și Jihadul Islamic aruncau sute de rachete asupra orașelor israeliene.

Însă FAI își impuse multe restricții în privința modului de ripostă.

– În fiecare zi, mă trezeam cu dileme legate de operațiune, avea să declare generalul Tal Russo, comandantul Districtului de Sud. De exemplu, am primit informații secrete potrivit cărora un anumit comandant din cadrul Hamasului s-ar fi aflat acasă la el și trebuia să decidem dacă să îl atacăm sau nu. Am hotărât să nu acționăm ca să nu ucidem oameni care nu aveau nici o legătură cu lupta. Viețile multor comandanți ai Hamasului și ai Jihadului Islamic au fost cruțate datorită sensibilității FAI și a precauției acestuia de a nu face rău unor oameni nevinovați.

Premierul egiptean, Hisham Kandil, sosi în Fâșia Gaza, iar Israelul încetă focul în timpul ședерii acestuia. La plecarea sa, teroriștii lansară două rachete spre Tel Aviv și una spre Ierusalim, toate fiind interceptate sau căzând pe terenuri virane. Forțele Aeriene atacară tuneluri prin care se făcea contrabandă, clădiri oficiale, posturi de televiziune, poduri, Banca Islamică, precum și conducte care duceau gaz și petrol în Fâșia Gaza. Aeronavele Forțelor Aeriene loviră biroul premierului Hamasului, Ismail Haniyeh. Acesta nu se afla acolo, bineînțeles; se ascundea în subsolul clădirii împreună cu colegii săi, în timp ce oamenii lor plăteau cu viața prețul sângeros al incursiunii în Israel.

O a cincea baterie Domul de fier fu amplasată în Tel Aviv și, în numai o oră, doborî o rachetă. Emirul Qatarului, premierul Turciei și conducători ai Hamasului și ai Jihadului Islamic se adunară neîntârziat la Cairo pentru a purta discuții cu Egiptul privind restabilirea păcii. Israelul îl trimise în secret pe șeful Mossadului, Tamir Pardo.

Cu toate acestea, Gaza continuă luptă. Pe 20 noiembrie, probabil cea mai grea zi de lupte, fură trase salve intense de rachete din Fâșia Gaza. În ciuda succesului înregistrat de Domul de Fier, o casă din Beersheva fu lovită de rachete și de obuze, iar trei soldați fură uciși în zona Eshkol. În Rishon Lezion, o rachetă distruse cele trei etaje superioare ale unui bloc de locuințe, dar fură doar ușor rănite trei persoane.

A doua zi dimineață, după ce Egiptul analiză situația foarte serios, se ajunse la un acord de încetare a focului, potrivit căruia palestinienii se

angajau să înceteze orice operațiuni ostile, iar Israelul – să pună capăt atacurilor Forțelor Aeriene.

Muriseră în total 120 de palestinieni, dintre care majoritatea erau luptători înarmați. Se trăseseră circa 1 500 de rachete împotriva Israelului, dintre care 413 fuseseră interceptate de Domul de Fier.

Operațiunea Pilonul apărării se terminase, dar fără să aibă un rezultat decisiv. Israelul dăduse, însă, o lovitură de grație Hamasului și Jihadului Islamic, distrugând rachete și lansatoare de rachete și eliminând oficiali superiori ai Hamasului, printre care și pe liderul structurii sale militare. Însă Hamasul și Jihadul Islamic nu fuseseră distruse și continuară să tragă tiruri de rachete până la acordul de încetare a focului. În câteva orașe israeliene din sud, avură loc câteva demonstrații spontane, oamenii cerând ca guvernul să continue operațiunea. Protestatarii și susținătorii acestora insistau că acordul de încetare a focului era fragil și de scurtă durată și că, în curând, Israelul va fi nevoit să declanșeze o campanie de mai mare anvergură împotriva teroriștilor din Gaza.

Protestatarii avuseseră dreptate. După aproape 20 de luni, Israelul se afla din nou în prag de război.

Limita de protecție, 2014

Polițistul care primi apelul în noaptea de 12 iunie 2014 nu îl luă în serios considerându-l o farsă. Abia mai târziu, când sună un tată îngrijorat, și-a dat seama că trei adolescenți – Eyal Iftach (19 ani), Gilad Shaar (16 ani) și Naftali Frenkel (16 ani) – studenți la ieșiva din comuna Etzion, dispăruseră în timp ce făceau autostopul în drum spre casă. Unul dintre aceștia își folosise telefonul mobil, însă apelul îi fusese întrerupt. La scurt timp după aceea, poliția descoperi o mașină arsă în apropierea satului Dura Arab, la vest de Hebron. Era evident că băieții fuseseră răpiți și că mașina cu care fuseseră luați fusese incendiată, iar teroriștii și ostaticii plecaseră cu alt vehicul.

Se declanșă o căutare de proporții în Cisiordania. La scurt timp, agenți de încredere din cadrul societății palestiniene raportară că băieții fuseseră răpiți de către teroriști ai Hamasului; FAI începu să aresteze susținători cunoscuți ai Hamasului din toată Cisiordania. Fură trimiși mii de soldați israelieni în orașe, sate, pe câmpuri, în livezi și în toate locurile în care ostaticii ar fi putut să fie ascunși sau îngropați.

Întreaga națiune urmări cu răsuflarea tăiată căutarea dispăruților. Misiunea FAI fu numită „Shuvu Achim“ – „Veniți înapoi, fraților“. Cele trei mame disperate îi implorară la radio și la televizor pe răpitori să le elibereze fiii. Se duseră chiar și la o ședință a Consiliului ONU pentru Drepturile Omului de la Geneva, un organism anti-israelian cunoscut, ai cărui membri ascultară într-o liniște de gheață pledoaria aprinsă a mamelor. Căutarea exasperată continuă vreme de 18 zile. Specialiștii serviciului de informații din cadrul FAI aflară identitatea răpitorilor: doi militanți Hamas. Pătrunseră în peșteri, secară fântâni și fose septice, inspectară case, arestară și interogară sute de militanți Hamas.

În cele din urmă, băieții fură găsiți într-un mormânt nu foarte adânc, aflat pe un câmp pietros, ars de soare, la nord de Hebron. Israelul era devastat de uciderea nemiloasă și absurdă a celor trei băieți nevinovați. Trei israelieni de dreapta, împinși de o dorință nebunească de răzbunare, răpiră și uciseră în mod barbar un băiat palestinian în vârstă de 16 ani, pe nume Mohammed Abu Khdeir. Chiar dacă poliția găsi și îi arestă pe vinovați, comunitatea palestiniană fu cuprinsă de o imensă furie. Mulți palestinieni dansaseră pe străzi la aflarea veștii că cei trei băieți israelieni fuseseră uciși, însă acum doreau să se răzbune pentru moartea unuia de-ai lor. Reacția cea mai radicală – și neașteptată – veni din Fâșia Gaza. Hamasul și Jihadul Islamic începură să bombardeze așezările civile și orașele israeliene cu zeci de rachete. Premierul Netanyahu nu voia să se confrunte cu Hamasul într-un nou val de lupte absurde. Acesta declară public:

– Liniștii îi vom răspunde cu liniște.

Însă cuvintele sale frumoase nu ajutară cu nimic. Dimpotrivă, atacurile dinspre Fâșia Gaza se intensificară. FAI ripostă, mai întâi, bombardând cu precizie obiective strategice din Gaza, reluându-și totodată apelurile de încetare a focului. Însă Hamasul nu se opri. Neavând încotro, Israelul concentră la graniță efective masive de soldați și de artilerie. Dar armata nu depăși zidul de frontieră cu Gaza. Netanyahu, ministrul apărării Ayalon și șeful statului-major Gantz fură numaidecât de acord cu propunerea de încetare a focului venită din partea Egiptului, dar Hamasul o respinse imediat.

Apoi, pe 17 iulie, într-a noua zi de conflict, cercetașii FAI observară deodată un grup de luptători ai Hamasului, înarmați până-n dinți, răsărind parcă din pământ pe teritoriul israelian, în apropierea chibuțului Sufa. Trupele speciale ale FAI traseră în ei, nimerindu-i probabil pe câțiva, însă intrușii își adunară morții și răniții și dispărură exact așa cum apăruseră: intrând într-o gaură bine

camuflată din pământ. Se dovedi că respectiva gaură era ieșirea unui tunel subteran având o lungime de mai bine de 1,5 kilometri, care ducea de la punctul de intrare al Hamasului în Fâșia Gaza, trecea adânc pe sub zidul de frontieră și ajungea aproape de porțile chibuțului.

Din octombrie 2013, fuseseră descoperite și distruse alte două tuneluri de atac, însă acest nou tunel reprezenta o amenințare mortală atât pentru civilii, cât și pentru militarii din „Otef Aza" – zona din jurul Fâșiei Gaza. După discuții lungi și tensionate, guvernul ordonă FAI să lanseze un atac terestru în Fâșia Gaza, care să aibă drept obiectiv principal găsirea și distrugerea tunelurilor.

Mii de soldați ai FAI și zeci de tancuri trecură granița și intrară la periferia orașului Gaza, cu ajutorul artileriei și al Forțelor Aeriene. Avertizară populația civilă să evacueze anumite cartiere în care intenționau să acționeze; începu un exod în masă, dar, în același timp, luptătorii Hamasului ocupară zonele respective, puseră la cale ambuscade și îngropară mine și alte dispozitive explozive, instalând capcane la casele din care porneau tuneluri secrete. Acest fapt a generat lupte grele de stradă. În săptămânile următoare, FAI descoperi 32 de tuneluri de atac, care se întindeau pe o distanță de sute de metri, uneori chiar pe câțiva kilometri, din Gaza, trecând pe sub linia de frontieră și ajungând înfricoșător de aproape de chibuțurile și satele israeliene. Aceste tuneluri erau întărite cu ciment, dotate cu curent electric, pline cu arme, muniție și materiale explozive, ascunzători și nișe, în care erau adunate uniforme și căști militare israeliene. Ce s-ar fi întâmplat în sudul Israelului dacă nu ar fi fost descoperite aceste tuneluri? Sute de teroriști, poate chiar mai mulți, ar fi pătruns în țară și ar fi cucerit orașe și așezări liniștite, măcelărind populația sau luând ostatici. Descoperirea din întâmplare a unui tunel condusese la o realizare răsunătoare pentru siguranța Israelului; dar atrase și un val de furie împotriva FAI, pentru că nu acționase mai devreme pentru descoperirea tunelurilor.

Prețul plătit a fost foarte mare – FAI a pierdut 67 dintre cei mai buni luptători ai săi, mulți dintre ei fiind ofițeri care se aflau în fruntea trupelor. Populația civilă din Gaza fu lovită crunt: peste 1 600 de morți, dintre care majoritatea teroriști, dar și mulți copii. FAI fuse criticat pentru că distrusese numeroase cartiere de locuințe, pentru că artileria sa atacase zone dens poluate și pentru că trăsese până și asupra unor școli UNRWA care fuseseră transformate în adăposturi pentru refugiați. FAI susținea că, în câteva cazuri, se deschisese foc împotriva soldaților săi și că fuseseră lansate rachete împotriva Israelului din școli și moschee; însă criticile, venite fie din interior, fie

din exterior, nu încetară.

Domul de fier – vedeta Operațiunii Limita de protecție. (Yariv Katz, Arhiva *Yedioth Ahronot*)

Era clar că o armată regulată, antrenată să lupte împotriva altor armate regulate pe câmpuri de luptă, nu era pregătită să se confrunte cu o organizație teroristă care se ascundea în orașe mici și mari. Toate operațiunile israeliene împotriva organizațiilor teroriste – precum Operațiunea Litani, primul și al doilea război din Liban, Operațiunea Fructele mâniei, precum și cele trei misiuni importante din Gaza – se terminaseră fără un rezultat decisiv. Pe viitor, FAI trebuia să găsească noi metode inovatoare de luptă împotriva organizațiilor teroriste, precum Hamas, Hezbollah și ISIS, cruțând pe cât posibil viețile civililor.

Operațiunea Limita de protecție se încheiase cu un acord de încetare a focului, la fel ca și alte misiuni similare din trecut. Însă fuseseră respinse toate pretențiile Hamasului, iar liderii acestuia ieșiră din buncărele subterane și văzură imaginea devastatoare a unei înfrângeri cumplite. Victoria Israelului era clară, dar nu decisivă. Hamasului îi rămăseseră 20–30% din rachete, majoritatea unităților sale militare supraviețuiseră, iar conducerea sa era intactă. Liderii israelieni se confruntau cu furia unei națiuni supărate de faptul că, o dată în plus, Hamasul nu primise lovitura decisivă.

Adevăratul erou al Operațiunii Limita de protecție fusese sistemul Domul de fier, care, în cursul celor 50 de zile de lupte, reușise să

doboare 735 de proiectile Qassam, Grad și M-75, care fuseseră trase înspre zonele populate, fără a pune la socoteală rachetele care căzuseră pe terenuri virane. Domul de fier își făcuse debutul în cursul Operațiunii Pilonul apărării, dar, de data aceasta, rezultatele fură și mai impresionante. În timpul Limitei de protecție, doar 224 de proiectile căzură asupra orașelor și satelor din Israel, ucigând cinci persoane. Pierderile relativ scăzute i-au permis FAI să își îndeplinească misiunea fără presiunea unei populații civile atacate și însângerate. Protejându-i pe civilii israelieni, Domul de fier înclinase balanța conflictului.

Domul de fier conținea un radar foarte sensibil care detecta tragerea uneia sau a mai multor rachete; un computer sofisticat calcula traiectoria exactă a rachetei inamice, iar o baterie de proiectile antirachetă Tamir, activată de soldații FAI, intercepta racheta inamică înainte de ajungerea acesteia la țintă și o făcea bucățele în înaltul cerului.

Tatăl Domului de fier era un evreu de origine marocană, Amir Peretz, un tip cârlionțat, mustăcios și prietenos. Fost parașutist, stătuse mai bine de un an în spital după ce fusese grav rănit, fiind ulterior primar în Shderot, un orășel aflat la o distanță de aproape 3,7 kilometri de granița cu Gaza.

La scurt timp după numirea sa în funcția de ministru al apărării, în 2006, Peretz a ordonat armatei – în ciuda opoziției vehemente a generalilor, a Ministerului Apărării, a mass-mediei, a inginerilor și a oamenilor de știință de seamă, ca și a unei mari părți a clasei politice – să lanseze un proiect de apărare a Israelului de rachetele Qassam și nu numai.

Obiecțiunile se bazau pe următoarele argumente: amenințarea redusă cu rachete de la vremea aceea, necesitatea unor fonduri uriașe pentru creare unui nou sistem antirachetă pe lângă proiectul comun israeliano-american „Săgeata“ de interceptare a rachetelor cu rază lungă de acțiune, faptul că mulți dintre specialiști preferau sistemul pe bază de laser „Nautilus“ și neîncrederea cinică în faptul că s-ar fi putut alege ceva bun din proiectul ministrului.

Un ziar popular, exprimând sentimentele multora, a publicat un titlu strident pe prima sa pagină:

„Domul de fier – un eșec dinainte cunoscut“.

Poate că aveau dreptate. Ministrul apărării participase la al doilea

război din Liban, fusese ridiculizat în fotografii apărute în mas-media, în care încerca să urmărească manevrele FAI cu un binoclu ale cărui lentile erau acoperite… Și, la urma urmei, era lider de sindicat, politician, nu era general, deci, ce știa el despre chestiunile militare?

Asta se întâmpla în 2007. Dar, în 2012, în timpul și după Operațiunea Limita de protecție, mass-media și liderii israelieni se întreceau în a-l copleși pe Peretz cu laude, complimente și mesaje de recunoștință pentru faptul că reușise de unul singur să transforme Domul de fier în realitate și să facă dintr-un mic sistem de interceptare un lucru care le schimbase soarta. Miile de rachete care se aflau încă în posesia Hamasului deveniseră brusc depășite.

În timpul Operațiunii Limita de protecție, industria militară israeliană puse la dispoziția armatei Bateria 9 Domul de fier.

– Cu 13 baterii o să fim în stare să ne protejăm pe deplin toate orașele și zonele populate; când o să avem 24 de baterii, tot teritoriul Israelului va fi în siguranță, le-a spus Peretz autorilor cărții de față.

Generalul Gabi Ashkenazi, fost șef al statului-major, care se opusese cu înverșunare proiectului (însă pe care îl dusese la îndeplinire cu conștiinciozitate), spuse în glumă:

– Cu sau fără binoclu, Amir Peretz a văzut mai departe decât noi toți.

Pe 23 septembrie, la trei săptămâni de la încetarea focului, trupele speciale israeliene îi găsiră pe cei doi teroriști Hamas care îi uciseseră pe cei trei adolescenți pe 17 iunie, deschizând astfel cercul vicios al violenței. Amar Abu Aisha și Marwan Kawasmeh fură uciși în timpul unui schimb de focuri din Hebron.

Amir Peretz, fost ministru al apărării

La o lună după ce mi-am preluat funcția, i-am convocat pe membrii statului-major și i-am întrebat de ce nu avem încă mijloacele necesare ca să contracarăm cea mai primitivă armă a teroriștilor – Qassam. Aceștia mi-au răspuns că existau două tipuri de amenințări: tactice și strategice. Armele Qassam nu reprezentau nici măcar o amenințare tactică: în șapte ani uciseseră șapte oameni de-ai noștri. Unul pe an – ceea ce nu justifică să cheltuim milioane.

Le-am spus: Am să vă spun o poveste pe care am auzit-o de la un

bătrân de pe strada Shderot.

– Cu mult timp în urmă, a spus acesta, în satul meu din Maroc, ajunse la urechile bătrânilor satului un zvon. Îngerul Morții avea să vină în sat ca să ia o viață în cursul următoarelor două săptămâni. Ce era de făcut? Bătrânii deciseră să le spună sătenilor: 1. Că avea să vină Îngerul Morții; 2. Că avea să vină în următoarele două săptămâni; 3. Nimeni nu știe a cui viață o va lua. Și care a fost rezultatul? spuse bătrânul. Toți sătenii au plecat din sat până la ultimul.

Le-am spus generalilor că același lucru se întâmplă și cu rachetele Qassam. Nu știm unde și când vor lovi și pe cine vor ucide, însă acest fapt afectează viața a mii de israelieni. Este de datoria noastră să le garantăm o viață liniștită. Deci, probabil că nu reprezintă o amenințare la adresa vieții noastre din punct de vedere strategic sau tactic, însă este o amenințare morală.

Nu au fost de acord cu mine; erau cu toții împotriva mea. Armata și industriașii, civilii și militarii, comentatorii din presă și autorii de editoriale, cu toții m-au atacat. Mă simțeam complet singur.

Când problema a ajuns la premierul Olmert, acesta s-a spălat pe mâini de ea.

– Tu ești ministrul apărării, mi-a spus, e decizia ta, e bugetul tău.

Cel puțin nu a votat împotriva proiectului.

Când, în cele din urmă, am decis să pun în practică planul, am fost din nou atacat pe motiv că am ales proiectul „Domul de fier“ în loc de „Nautilus“, care prevedea distrugerea rachetelor inamice cu raze laser. Am respins proiectul acela din două motive: la data respectivă, „Nautilus“ era static, echipamentul său neputând fi deplasat dintr-un loc în altul. Iar al doilea motiv: razele laser nu funcționau corespunzător când cerul era înnorat. Aceasta însemna că, timp de cel puțin trei luni pe an, satele și orașele noastre ar fi fost expuse și lipsite de apărare. Dimpotrivă, Domul de fier putea fi deplasat cu ușurință și putea asigura protecție tot timpul anului, indiferent de condițiile meteo.

Am ales, așadar, Domul de fier și m-am trezit din nou izolat și calomniat. Următoarele zece luni au fost un coșmar.

Dar astăzi? Întreaga națiune laudă Domul de fier. A devenit, totodată, un caz unic în cadrul relațiilor americano-israeliene. Președintele și congresmanii americani au votat bugete suplimentare pentru Domul

de fier, pe lângă ajutorul anual de trei miliarde de dolari acordat Israelului. A fost pentru prima dată când SUA au contribuit financiar la un proiect în care nu a fost implicată nici o fabrică americană, fiind o realizare „albastră cu alb“, pur israeliană.

EPILOG. Întoarcerea tribului rătăcitor

Capitolul 26. Din inima Africii la Ierusalim: Operațiunea Moise (1984) și Operațiunea Solomon (1991)

Într-o noapte de octombrie a anului 1981, vasele Reshef și Keshet, două nave israeliene echipate cu rachete, sosiră în secret pe coasta Sudanului. Luptători aparținând Flotilei 13 coborâră din nave în bărci de cauciuc proiectând reflectoare radar cu ecou asupra recifurilor de corali, ca metodă de marcare a traseelor sigure către țărm. Era o sarcină dificilă; recifurile erau răspândite pe o suprafață mare, iar luptătorii acționau clandestin, pentru că Sudanul era țară inamică. Întocmind o hartă a traseelor pe care puteau ajunge la plajă, aceștia identificară patru golfulețe care le puteau ușura sarcina: aceea de a-i aduce pe evreii din Ethiopia în Israel prin Sudan.

Această operațiune începuse, de fapt, în 1977, când premierul Menachem Begin îl convocase pe șeful Mossadului, Yitzhak (Haka) Hofi, și îi spusese:

– Adu-mi-i pe evreii din Ethiopia!

Begin știa multe despre regimul instabil al dictatorului Ethiopiei, Mengistu Haile Mariam, cu durerea profundă resimțită de evreii din țară, precum și cu marea dorință a acestei vechi comunități legendare de a imigra în Israel, după ce trăiseră în Africa și respectaseră acolo legile iudaismului. Mossadul fusese desemnat ca să îndeplinească această misiune; inițial, fură aduși în Israel câțiva evrei din Addis Abeba, capitala Ethiopiei, însă Mengistu închise imediat porțile de ieșire din țară. Mii de evrei din Ethiopia aflaseră despre ideea tulburătoare – aceea de a „descinde“, cum s-ar spune în ebraică, la propriu, la Ierusalim – și porniseră pe jos spre învecinatul Sudan. Această călătorie avea să ducă însă la moartea a mii de oameni care, de-a lungul drumului, au fost victimele hoților, ale animalelor sălbatice, ale bolilor și ale foamei. Călătoria avea să se transforme într-o saga a agoniei și a curajului. Odată ajunși în Sudan, cei mai mulți dintre ei se integrară în taberele de refugiați, unde fură nevoiți să își ascundă originile evreiești, temându-se și de autorități și de ceilalți refugiați. Mossadul trimise în Ethiopia mulți agenți sub diverse acoperiri, iar aceștia făcură tot ce le stătea în putință să îi scoată pe evrei din Sudan. La solicitarea lui Begin, președintele egiptean Anwar Sadat îl contactă pe dictatorul sudanez, Jaafar Nimeiry, și îl rugă să se facă că nu îi vede pe evreii din Ethiopia care fugeau din țară. Nimeiry fu de acord – în schimbul unor mite uriașe –, însă doar câțiva evrei reușiră să părăsească țara, cu acte adevărate sau false, în timp ce marea lor majoritate rămaseră în taberele de refugiați în condiții

cumplite.

Apoi le veni următoarea idee: să îi scoată din Ethiopia pe mare, cu ajutorul FAI. Împreună cu câțiva foști luptători din cadrul Flotilei 13, agenți ai Mossadului – printre care și Yonatan Shefa, Emanuel Alon și alții – achiziționară o stațiune care se numea Arous, aflată pe țărmul sudanez și pe care o transformară în centru de scufundări și de agrement pentru turiștii din Europa. Locul era folosit ca sat de vacanță, desfășurând o întreagă serie de activități; însă vizitatorii nu știau că, în anumite nopți, angajații centrului de agrement se duceau cu niște camioane vechi și foarte uzate la distanțe de sute de kilometri, luau mulți evrei din puncte de întâlnire secrete și îi aduceau pe țărmul sudanez. Operațiunea – împreună cu celelalte operațiuni desfășurate de Mossad în Sudan în perioada aceea – era condusă de un agent tânăr și curajos, un băiat blond care purta kippa și care se numea Danny Limor.

Pe 8 noiembrie 1981, un vas civil numit Bat Galim (Fiica valurilor) pleca din portul Eilat, având un comandant militar, pe maiorul Ilan Buchris; la bord se mai aflau echipamente medicale, bucătării de campanie și circa 400 de paturi. Membrii Flotilei 13 se îmbarcară împreună cu două bărci speciale pentru operațiuni de comando cunoscute sub numele de „Rândunicile“, precum și nouă bărci de asalt Zodiac și Bat Galim. Mossadul denumi misiunea Operațiunea Frații – un nume potrivit pentru că, într-adevăr, organizatorii săi îi considerau pe evreii ethiopieni frați.

Pe 11 noiembrie, Bat Galim ajunse la destinație. În acea noapte, sosiră pe plajă numeroși evrei în camioane acoperite cu prelate, după ce călătoriseră multe ore, riscând să fie descoperiți în orice moment de armata sudaneză; fură chiar nevoiți să treacă prin punctele militare de control sudaneze pe parcursul călătoriei. Pasagerii, epuizați de drumul lung, iar unii dintre ei destul de speriați, fură urcați în bărci de cauciuc și aduși apoi la navă. Mulți dintre ei nu văzuseră marea în viața lor; câțiva încercară să bea apă. Fură primiți la bord cu pâine, gem și ceai cald. Apoi, israelienii cântară ca să îi liniștească și vizionară chiar și un film; mulți dintre pasageri nu mai văzuseră așa ceva. După două zile și jumătate, vasul ancoră la baza Sharm el Sheikh din Sinai, iar acolo debarcară 164 de imigranți.

Începură deîndată pregătirile pentru un al doilea transport, care demară în ianuarie 1982 și duse alți 351 de imigranți în Israel. Un al treilea transport, din martie 1982, aproape că dădu greș: una dintre bărci, care transporta patru agenți ai Mossadului, rămase blocată în recifurile de corali, timp în care soldați sudanezi înarmați cu arme

Kalașnikov apărură deodată amenințându-i că îi vor împușca. Din fericire, comandantul misiunii răspunse cu îndrăzneală, lansând o adevărată cascadă verbală asupra interlocutorului său sudanez:

– Ești nebun? Vrei să tragi în turiști? Nu vezi că ne aflăm aici ca să organizăm o excursie de scufundare? Noi suntem angajați ai ministerului turismului, aducem turiști în țară, iar tu vrei să-i împuști? Care-i idiotul care te-a făcut ofițer?

Comandantul, care vorbea engleză, se simți jenat, își ceru scuze și plecă împreună cu soldații săi. De fapt, căuta contrabandiști. Bet Galim își continuă drumul fără alte probleme ducând în Israel alți 172 de imigranți, însă incidentul respectiv arăta clar că metoda era prea riscantă și nu avea să mai funcționeze pentru mult timp; trebuiau să găsească o altă cale de a-i scoate pe evrei din Ethiopia.

Într-o dimineață, turiștii din stațiune descoperiră că tot personalul, mai puțin cel local, dispăruse. „Ghizii“ – membrii Mossadului – lăsaseră în urmă scrisori în care își cereau scuze pentru închiderea stațiunii invocând motive financiare. Turiștii fură transportați în țările din care veniseră și li se rambursă integral contravaloarea biletelor de avion.

Între timp, în Israel se luase hotărârea de a-i aduce pe imigranți în alt mod, cu avioanele Hercule ale Forțelor Aeriene, cunoscute sub numele de Rhino. Agenții Mossadului au găsit un aeroport britanic abandonat la sud de Port Sudan, iar o echipă specială a Forțelor Aeriene îl pregătiră pentru aterizări. Evreii din Ethiopia urmau să fie luați dintr-un punct de întâlnire secret și aduși la aerodrom, unde pista de aterizare era luminată cu torțe. Însă, când aterizară avioanele Hercule ale Forțelor Aeriene, ethiopienii fură cât pe ce să moară de frică. Colosul zburător de metal, pe care îl vedeau pentru prima dată în viață, ateriză cu un muget de motoare, îndreptându-se drept spre ei. Mulți fugiră, întorcându-se abia după ce organizatorii îi convinseră cu explicații de suflet. În final, avionul decolă cu 213 evrei, îndreptându-se spre Israel.

Incidentul de la aerodrom îi învăță pe membrii Forțelor Aeriene și ai Mossadului câteva lecții: la următorul transport, avionul urma să aterizeze și să coboare rampa de la coadă dinainte, iar bagajele imigranților aveau să fie duse direct în fuzelajul deschis al lui Hercule, fără ca aceștia să vadă monstrul năpustindu-se asupra lor pe pistă.

Însă autoritățile sudaneze descoperiră operațiunea, precum și aeroportul. Atunci israelienii găsiră altă zonă de aterizare, la o

distanță de aproximativ 46 de kilometri de Port Sudan, și hotărâră atunci să efectueze un transport aerian compus din șapte zboruri Rhino, cu care aveau să plece câte 200 de evrei. Fură însărcinați cu coordonarea misiunii șeful Mossadului și generalul de brigadă Amos Yaron, comandantul parașutiștilor. Această operațiune s-a desfășurat între anii 1982 și 1984, perioadă în care au fost aduși în Israel 1 500 de imigranți.

În preziua fiecărei operațiuni, sosea un camion în zona de aterizare și aprindea luminile pistei. Avionul care venea din Israel ateriza, gonea pe culoarul de aterizare și se întorcea, deschizându-și ușa mare din coadă. Membri ai unității speciale Shaldag, din cadrul Forțelor Aeriene, se așezau pe două linii care duceau la ușa deschisă în formă de pâlnie, iar, când soseau camioanele, imigranții treceau prin pâlnie direct în fuzelajul avionului, unde se așezau pe jos. Mulți nici nu-și dădeau seama că se află într-un avion.

În timpul unuia dintre zboruri, un domn în vârstă, distinsul Kies – lider religios și al comunității – se ridică și întrebă cine era ofițerul superior. Echipajul de zbor îl însoți la generalul de brigadă Avihu Ben-Nun, de la Forțele Aeriene. Stând în fața acestuia, încet și ceremonios, Kies scoase de la brâu o sabie veche și i-o întinse.

– Până acum eu am fost responsabil de soarta lor, spuse, arătând cu mâna spre frații săi. De-acum înainte, tu ești responsabil, continuă înmânându-i sabia lui Ben-Nun, care era vizibil emoționat.

La sfârșitul anului 1984, situația din Sudan se destabilizaseși mai mult; țara avea nevoie de asistență umanitară de urgență și de alimente. Israelul profită de situație, făcând apel la Statele Unite ca să ajute Sudanul – în schimbul imigranților evrei. Vicepreședintele SUA, George Bush, răspunse imediat dând instrucțiuni personalului ambasadei americane din Khartoum să înceapă negocierile cu Nimeiry. Discuțiile fură încununate de succes, iar Sudanul fu de acord cu plecarea în mod organizat a evreilor ethiopieni pe calea aerului, cu condiția ca aceștia să nu plece direct în Israel, ci să se oprească mai întâi într-o țară terță. Mossadul găsi o linie aeriană belgiană mică, care era deținută de evrei, și lansă Operațiunea Moise: în decursul a 47 de zile, Boeingurile belgiene aveau să efectueze 36 de zboruri, transportând 7 800 de evrei în Israel.

În urma unor scurgeri de informații din partea liderilor israelieni către mass-media internațională, Nimeiry întrerupse operațiunea. Însă Bush nu renunță și trimise la Gadarif, în Sudan, șapte avioane Hercule, aparținând Forțelor Aeriene ale SUA, în cadrul unei operațiuni numite

Regina din Saba. Avioanele americane transportară restul de 500 de evrei din Sudan direct la baza Forțelor Aeriene Mitzpeh Ramon din Israel. Această misiune a încununat strânsa colaborare dintre Forțele Aeriene Israeliane și Americane în scopul lor comun – acela de a-i salva pe evreii din Ethiopia.

În pofida faptului că Operațiunile Moise și Regina din Saba fuseseră încununate de succes, mii de evrei rămaseră în Ethiopia. Pe parcursul diverselor faze al acestui proces de imigrare, multe familii au fost despărțite sau destrămate, uneori ajungând în Israel copii fără părinți sau invers. Respectivele despărțiri au provocat probleme mari și chiar tragedii în procesul adaptării ethiopienilor în Israel. Totodată, în Ethiopia izbucni un război civil sângeros punând în pericol imediat viețile evreilor de acolo. Trimiși ai Mossadului și ai Agenției Evreiești adunară mii de evrei în tabere improvizate din Addis Abeba, unde aceștia așteptau să aibă loc un miracol care să îi aducă în Israel.

Și iată că se întâmplă miracolul așteptat.

În mai 1991, la șase ani de la Operațiunea Moise, fu lansată Operațiunea Solomon. Aceasta avu loc în toiul războiul civil, în timp ce forțele rebele care se opuneau președintelui Mengistu înaintau din toate direcțiile spre Addis Abeba. Israelul fu din nou ajutat de George Bush, care devenise între timp președintele SUA și a cărui mediere a condus la o înțelegere între guvernul israelian și șeful guvernului ethiopian, cu câteva zile înainte de înfrângerea definitivă a lui Mengistu. Această înțelegere fu rezultatul efortului secret și susținut al lui Uri Lubrani, al ministrului afacerilor externe al Israelului, care a acționat la ordinele premierului Yitzhak Shamir.

Conform înțelegerii, Israelul i-a plătit lui Mengistu 35 de milioane de dolari în schimbul aducerii evreilor în Israel, iar americanii i-au promis lui Mengistu și câtorva membri din conducerea regimului său că vor primi azil diplomatic în Statele Unite. În schimbul unei sume rămase necunoscute, liderii rebeli fură de acord să nu întrerupă operațiunea și să respecte un acord temporar de încetare a focului. Acordul convenit de guvern și de forțele rebele fuse scurt: doar de 34 de ore. Israelul trebuia să îi scoată din țară pe toți evreii până la reluarea ostilităților.

Misiunea a fost coordonată de adjunctul șefului de stat-major al FAI, Amnon Lipkin-Shahak, care avea sarcina de a transporta cu avioanele circa 15 000 de evrei în Israel în 34 de ore. Organizarea misiunii fu exemplară, Israelul trimițând „tot ce zbura“ la Addis Abeba. Compania El Al trimise 30 de avioane de pasageri, iar Forțele Aeriene trimiseră

numeroase avioane de marfă; în fruntea lor, evident, se aflau avioanele Rhino. Fură trimiși la Addis Abeba sute de soldați din diverse unități, inclusiv infanterie, Shaldag și parașutiști, ca să îi organizeze pe imigranți și să îi îmbarce în avioane. Se evidențiară mai ales soldații de origine ethiopiană, care veniseră în Israel în timpul Operațiunii Moise și erau acum în cadrul FAI. Imaginea soldaților ethiopieni în uniformele FAI, dintre care mulți purtau berete roșii, cizme roșii și aripile argintii ale parașutiștilor, stârni emoții puternice în rândul noilor imigranți și până și cei mai duri parașutiști israeliano-ethiopieni nu se putură abține să nu plângă. Soldații se împrăștiară ca să verifice siguranța aeroportului și îi conduseră pe evrei la avioane. Erau împărțiți în grupuri și fiecare avea un număr; etichetele cu numere fură inițial prinse de haine, însă ulterior inventară o altă procedură – lipirea etichetelor pe frunte. În numai câteva ore, fură urcați în avioane 14 400 de evrei. Lipkin-Shahak supraveghea desfășurarea operațiunii calm și liniștit, după cum îi era obiceiul.

Tribul pierdut se întoarce pe aripi de vultur. (Zvika Israeli, Biroul de presă al guvernului israelian)

Un Boeing 747, care participa la operațiune, avea să spargă recordul mondial, având la bord 1 087 de pasageri. În timpul zborului, se născu

un bebeluș și astfel în Israel debarcară 1 088 de imigranți.

Mulți evrei rămaseră în Ethiopia cu dorința de a imigra în Israel. Lupta evreilor ethiopieni de a „se ridica“ lăsase mulți în urmă. Și în Israel evreii ethiopieni au trebuit să lupte din greu pentru a se integra în societatea israeliană, pentru a fi recunoscuți drept evrei, pentru a se bucura de o egalitate reală și pentru a se adapta la o societate modernă, în care viziunea asupra lumii și tradițiile în baza cărora trăiseră mii de ani dispăruseră.

Benny Gantz, viitor șef al statului-major al FAI

Am participat la numeroase misiuni de-a lungul carierei mele de militar, dintre care unele operațiuni secrete. Mi-am pus viața în pericol de mai multe ori: am fost împușcat, m-am luptat cu teroriști, mi-am pierdut luptători și mi-am văzut prieteni murind lângă mine. Însă misiunea de aducere a evreilor din Ethiopia în Israel, la care am participat în calitate de comandant al Shaldag-ului, a fost cea mai importantă, din perspectivă națională, dintre toate operațiunile la care am participat. Această misiune reflectă întreaga esență a noțiunii de casă națională a poporului evreu. Ideea că o poți duce la îndeplinire înseamnă sionism.

Sunt fiul unor supraviețuitori ai Holocaustului și în timp ce îi scoteam pe evrei din Ethiopia nu am putut să nu mă gândesc o clipă cum ar fi fost dacă ne-am fi luat țara înapoi atunci; poate că lucrurile ar fi stat altfel. Cum ar fi arătat evreimea europeană? Acolo, în Ethiopia, mi-am dat seama că statul israelian a făcut un lucru măreț și puternic.

Îmi amintesc ceva până în ziua de azi: aterizam pe întuneric, ieșeam din avion, care arăta ca un monstru cumplit, ne duceam la oamenii care stăteau jos, înfășurați în pături, îi căram în brațe până în fuzelajul avionului, se închidea ușa, decolam, piloții aprindeau luminile și apoi ni se întâlneau privirile, atâția ochi să se uite speriați la tine și să nu poți să comunici cu ei.

Lucrul care m-a deranjat cel mai mult în legătură cu operațiunea a fost momentul în care prima caravană cu imigranți s-a apropiat de noi pe pistă și, brusc, am deslușit etichetele cu numere de pe frunțile lor. Am înnebunit de furie și am cerut să li se dea jos imediat etichetele.

De atunci au fost și alte momente emoționante. Am cunoscut o cântăreață dintr-o trupă formată din militari care mi-a spus, cu câteva

minute înainte de a intona imnul național, că venise în țară când era bebeluș în timpul Operațiunii Solomon.

Mulțumiri

Relatările misiunilor primejdioase din acest volum au la bază multe surse: cărți și articole; documente de arhivă, multe dintre ele nemaifiind publicate anterior; site-uri de pe internet; interviuri cu numeroși ofițeri, soldați și purtători de cuvânt din FAI, de acum sau din trecut. Recunoștința noastră merge către Arhivele FAI, către autorii cărților și ai articolelor din bibliografie și către combatanți în sine — unii încă purtând uniformă, alții pensionați sau deținând roluri importante în viața civilă. Purtătorul de cuvânt al FAI, generalul Yoav („Poli“) Mordechai, împreună cu echipa sa devotată, ne-a oferit tot ajutorul de care am avut nevoie, încă de la debutul acestui proiect.

Suntem, de asemenea, recunoscători pentru ajutorul primit de la: dl Nily Falic, președintele asociației FFAI (Prietenii FAI); generalul (rez.) Gerson („Jerry“) Yitzhak; fostul director al FFAI din New York, precum și succesorul său, generalul (rez.) Meir Khalifi; Fundația Hecht; și generalul (rez.) Avigdor Kahalani, respectat erou israelian, azi președintele Asociației pentru Binele Soldaților Israelieni.

Proiectul a fost încurajat și susținut de agentul nostru, Al Zuckerman, „Dl de la Casa Scriitorilor“; de minunata Maja Nikolic, expertă în drepturi de autor, dar și de editori: Dov Eichenwald, de la Yedioth Aharonoth Books, pentru versiunea israeliană; și Dan Halpern, de la Ecco/Harper-Collins. Manuscrisul în engleză, tradus împreună cu Nathan K. Burstein, a fost definitivat prin cercetări suplimentare și adnotări; încă o dată, contribuția editorului nostru de acasă, Nilly Ovnat, s-a dovedit neprețuită. În New York, ne-am bucurat de susținerea și implicarea reputatei Gabriella Doob; iar Katherine Beitner s-a dovedit inegalabilă în ceea ce privește răspândirea veștii despre apariția cărții. Îi mulțumim cu deosebire consultantului editorial de la Ecco, Craig Young, pentru sfaturile și ideile lui bune.

În fine, le mulțumim superbelor noastre doamne, Galila Bar-Zohar și Amy Korman, care ne-au stat alături cât au durat cercetările, scrierea și tipărirea acestei a doua cărți a noastre – după Mossad.

Urmări

Yitzhak Navon (1921–2015) – secretarul lui Ben-Gurion din 1951, Navon a devenit al cincilea președinte al Israelului (1978–1983) și, ulterior, a fost ales ministru al educației și culturii.

Yitzhak Rabin (1922–1995) – șef al statului-major (1964–1967, ambasador în SUA, premier al Israelului (1974–1977, 1992–1995), a fost asasinat în noiembrie 1995.

David (Dado) Elazar (1925–1976) – comandant al Armatei de Nord în timpul Războiului de 6 Zile, șef al statului major (1972–1974), a fost obligat să demisioneze după Războiul de Yom Kippur prin decizia comisiei de investigații Agranat. A murit în urma unui infarct (1976).

Uzi Eilam (1934–) – general de brigadă în cadrul FAI, director general al Comisiei Israeliene pentru Energie Atomică (1976–1985) și om de știință și director (cercetare & dezvoltare) în cadrul Ministerului Apărării (1986–1997).

Moshe Dayan (1915–1981) – general-locotenent, șef al statului major (1953–1958). Ministru al agriculturii (1959–1964), ministru al apărării (1967–1974). În calitate de ministru de externe (1977–1979) a jucat un rol important în negocierea Tratatului de pace cu Egiptul.

Ariel (Arik) Sharon (1928–2014) – general-maior, comandant al trupelor de parașutiști (1954–1957). Demis din FAI în 1973, ministru al apărării (1981–1983), demis din funcție de Comisia de investigații Kahan după Războiul din Liban (1982). A ocupat mai multe funcții ministeriale, a fost ales prim-ministru în 2001 și, în această calitate, a coordonat retragerea unilaterală a Israelului din Fâșia Gaza. După ce a suferit un atac cerebral în 2006, a rămas în comă până la moartea sa, în 2014.

Meir Har-Zion (1934–2014) – căpitan. Unul dintre fondatorii Unității 101, membru al Batalionului 1 de Parașutiști, i s-a acordat Medalia pentru Curaj, a trăit la o fermă din munții Gilboa căreia îi dăduse numele surorii sale Shoshana, a murit în 2014.

Aharon Davidi (1920–2012) – general de brigadă, comandant al brigăzii de parașutiști, director și fondator al programului de voluntariat Sar-El al FAI.

Shimon Kahaner (Katcha) (1934–) – colonel, membru al Unității 101. Crește vite la o fermă din nordul Israelului, fiind vecin cu ferma răposatului său prieten Meir Har-Zion.

Mordechai (Motta) Gur (1930–1995) – general-locotenent. Comandantul Brigăzii 55 de parașutiști în rezervă, care a ocupat Ierusalimul în cursul Războiului de 6 Zile (1967). Atașat militar al Israelului la Washington (1972–1973), șef al statului-major în timpul Operațiunii Entebbe (1976). Ministru al sănătății (1984–1986), ministru adjunct al apărării (1992–1996). Fiind diagnosticat cu cancer în fază terminală, s-a sinucis cu pistolul propriu.

Yoash (Chatto) Zidon (1926–) – pilot combatant și comandant al Forțelor Aeriene Israeliene. A fost șeful sistemul de înarmare și planificare al Forțelor Aeriene. Membru al Knessetului (1988–1992).

Ezer Weizman (1924–2005) – general-maior, comandant al Forțelor Aeriene (1958–1966), ministru al apărării (1977–1980), al șaptelea președinte al Israelului (1993–2000). A murit în locuința sa din Caesarea.

Rafael Eitan (Raful) (1929–2005) – general-locotenent, șef al statului-major (1978–1983). A înființat partidul de dreapta Tzomet, vicepremier (1998–1999), apoi s-a pensionat. A fost luat de un val de pe un debarcader din Ashdod, în timpul unei furtuni cumplite.

Shimon Peres (1923–2016) – ministru al apărării, director general și adjunct al ministrului apărării în guvernul Ben-Gurion. Ministru al apărării (1974–1977, 1995–1996), ministru de externe (1986–1988, 1992–1995, 2001–2002), prim-ministru (1984–1986, 1995–1996), al nouălea președinte al Israelului (2007–2014).

Rehavam Ze'evi (Gandhi) (1926–2001) – general-maior, comandantul Districtului militar central. A înființat partidul de dreapta Moledet (1988), ministru fără portofoliu în 1999, ministru al turismului (2001). A fost asasinat în hotelul Hyatt din Ierusalim în 2001 de către patru teroriști israelieni ai Frontului Popular pentru Eliberarea Palestinei.

Avihu Ben-Nun (1939–) – general-maior, Forțele Aeriene Israeliene (1957–1992), pilot combatant, comandant al Forțelor Aeriene Israeliene (1987–1992).

Mordechai (Motti) Hod (1926–2003) – general-maior, pilot combatant, comandant al Forțelor Aeriene Israeliene (1966–1973), a murit în 2003.

Amichai (Ami) Ayalon (1945–) – amiral, comandant al Flotilei 13 (1979), comandant al Forțelor Navale Israeliene (1992– 1996). Decorat cu Medalia pentru Curaj. Șef al Shin-Beth – serviciile de securitate ale Israelului – (1995–2000), ministru fără portofoliu 2007–2008, asociat al Institutului Israelian pentru Democrație.

Haim Bar-Lev (1924–1994) – general-locotenent, șef al statului-major (1968–1971). I se datorează Linia Bar-Lev, fortificații construite de-a lungul Canalului Suez. Diverse funcții ministeriale și ambasador în Rusia (1992–1994).

Hadar Kimchi (1929–) – comandant al Operațiunii Cherbourg (1968). Adjunct al Forțelor Navale Israeliene (1971–1973).

Mordechai (Moka) Limon (1924–2009) – amiral, comandant al Forțelor Navale (1950–1954), șef al delegației de achiziții a Ministerului Apărării la Paris (1962–1970).

Nehemiah Dagan (1940–) – Pilot combatant (elicoptere). Comandant al departamentului de educație al FAI (1985–1988).

Eitan Ben Eliyahu (1944–) – general-maior, pilot combatant, comandant al Forțelor Aeriene (1996–2000).

Amir Eshel (1959–) – general-maior, comandant al Forțelor Aeriene din 2012.

Benyamin Netanyahu (1949–) – căpitan, Sayeret Matkal, ambasador al Israelului la ONU (1984–1988). Ministru de finanțe (2003–2005), prim-ministru (1996–1999), (2009–)

Uzi Dayan (1948–) – general-maior, nepotul lui Moshe Dayan. 15 ani în Sayeret Matkal, adjunct al statului-major, șef al Consiliului Național de Securitate (2003–2005)

Ehud Barak (1942–) – general-locotenent. Comandant al Sayeret Matkal, șef al statului-major (1991–1995), prim-ministru (1999–2001), ministru al apărării și vicepremier (2009–2013).

Amnon Lipkin-Shahak (1944–2012) – general-locotenent. Comandant al Brigăzii de parașutiști, șef al Serviciilor de Informații Militare (1986–1991), adjunct al șefului statului-major (1991), șef al statului-major al FAI (1995–1998), ministru.

Moshe (Muki) Betzer (1945–) – colonel. Adjunct și comandant al Shaldag (unitatea specială a Forțelor Aeriene Israeliene).

Moshe (Bogie) Ya'alon (1950–) – general-locotenent. Comandant al unității Sayeret Matkal, comandant al Brigăzii de Parașutiști, șef al statului-major (2002–2005), ministru al apărării (2013–2016)

Danny Matt (1927–2013) – general-maior. Comandant al Brigăzii

regulate de parașutiști, comandant al Brigăzii 247 (55) de parașutiști în rezervă, președinte al Curții de Apel a FAI.

Yitzhak Mordechai (1944–) – general-maior, comandant al trupelor de parașutiști și de infanterie, comandant al Armatei de Nord (1993–1995), ministru al apărării (1996–1999), vicepremier (1999–2000). S-a retras din viața politică.

Amnon Reshef (1938–) – general-maior, comandant al trupelor de artilerie, președinte al Asociației pentru Pace și Securitate.

Avigdor Kahalani (1944–) – general de brigadă. Comandant al Brigăzii 7 a trupelor de artilerie. Decorat cu Medalia pentru Curaj, Medalia pentru Servicii deosebite și Medalia Președintelui. Ministru al Securității Interne (1996–1999), președinte al Asociației pentru Asistența Socială a Soldaților.

Tamir Pardo (1953–) – ofițer de comunicații, Sayeret Matkal, șef al Mossadului (2011–2016)

Shaul Mofaz (1948–) – general-locotenent, comandant al Brigăzii de parașutiști, comandant al Diviziei Iudeea și Samaria, șef al statului-major (1998–2002), ministru al apărării (2002–2006), vicepremier și ministru al transporturilor (2006–2009), ulterior șef al opoziției în cadrul Knessetului.

Dan Shomron (1937–2008) – general-locotenent, comandant al trupelor de parașutiști și infanterie, șef al statului-major (1987–1991), președintele complexului militar industrial israelian.

Meir Dagan (1945–2016) – general-maior, diverse funcții militare. Medalia pentru Curaj, director al Mossadului (2002–2010).

Gavriel (Gabi) Ashkenazi (1954–) – general-locotenent, adjunct al statului-major (2002–2005), director general în cadrul Ministerului Apărării (2006), șef al statului-major (2007–2011).

Aviem Sela (1946–) – colonel, pilot combatant. (Promovarea i-a fost retrasă pentru implicarea în afacerea Jonathan Pollard).

Eliezer (Chinezul) Marom (1955–) – amiral, comandant al Forțelor Navale Israeliene (2007–2012).

Aviv Kochavi (1964–) – general-maior, comandant al Brigăzii de parașutiști, comandant al Serviciilor de Informații Militare, comandant al Armatei de Nord.

Yitzhak Jerry Gershon (1958–) – general-maior, comandant al Brigăzii de parașutiști, comandant al Diviziei Iudeea și Samaria. Din 2008, președinte al Consiliului de Administrație al „Prietenilor FAI“ din SUA.

Dan Halutz (1948–) – general-locotenent. Pilot combatant, comandant al Forțelor Aeriene (2002–2004), șef al statului-major (2005–2007). Și-a dat demisia după al doilea război din Liban.

Yoav Galant (1958–) – genera-maior, comandant al Armatei de Sud în timpul Operațiunii Plumb topit. A fost numit șef al statului-major în 2010, însă numirea a fost retrasă.

Dr. Izzeldin Abuelaish – medic palestinian. Din 2009, trăiește împreună cu familia sa în Toronto. Fondator al Fundației „Fiicelor pe Viață“ pentru educarea și sănătatea fetelor și a femeilor din Gaza și din Orientul Mijlociu. Promovează activ mișcarea pentru pace.

Bibliografie

1. Entebbe – 1976

„Operațiunea Yonatan – Raportul complet“, Arhivele FAI, noiembrie 1977 (ebraică)

„Notele secrete ale lui Peres“, Itamar Eichner, Yedioth Ahronoth, 17.7.2011 (ebraică)

„O operațiune de salvare care a șocat lumea întreagă“, Haim Isrovitz, Maariv, 27.6.2006 (ebraică)

Fragmente din notele lui Motta Gur (Site web: Moștenirea lui Gur) (ebraică)

„Dezvăluire: Fotografia Mossadului, Operațiunea Entebbe în plină desfășurare“, Sharon Rofe-Ofir, Ynet, 1.7.2006 (site web)

Bar-Zohar Michael, „Shimon Peres, biografie“, Random House, New York 2007, pp. 313–348

„Operațiunea Entebbe“, Revista Ministerul Apărării, 27 iunie 1976, Arhivele FAI

Peres Shimon, „Jurnalul Entebbe“, Yedioth Ahronoth, Tel Aviv, 1991 (ebraică)

Rabin Yitzhak, „Memoriile lui Rabin“, Maariv, Tel Aviv, 1979, p. 527 (ebraică)

Gur Mordechai (Motta), „Șeful statului-major“, Maarackhot, Tel Aviv, 1998, pp. 236–288 (ebraică)

Interviu cu Tamir Pardo

Partea I: Cum a început totul

2. Salvarea Ierusalimului – 1948

Yitzhaki Arie, „Latrun – bătălia pentru drumul către Ierusalim“; „Latrun, Șoseaua 7 este «Șoseaua Burma» – asediul a fost ridicat“, Editura Kama, Ierusalim, 1982, volumul 1, pp. 269–282, volumul 2, pp. 321–339 (ebraică)

Shamir Shlomo (general în rezervă), „Cu orice preț – către Ierusalim“, „Șoseaua 7 spre Ierusalim, Maarachot“, Ministerul Apărării, Tel Aviv, 1994, pp. 415–454 (ebraică)

Talmi Menachem, „Noua cale“, Departamentul cultural al FAI, 1949 (ebraică)

Oren Ram, „Latrun, noua speranță“, Editura Keshet, Tel Aviv, 2002, pp. 309–332 (ebraică)

Rabin Yitzhak, „Memoriile lui Rabin“, op. cit., 1979, pp. 52–56 (ebraică)

„Omul care a descoperit Șoseaua Burma“, Eli Eshed, E-magoo.co.il, revistă online, 28.5.2005 (ebraică)

Interviu cu Yitzhak Navon

3. Săgeata neagră – 1955

Eilam Uzi, „Arca lui Eilam“, raidul din Gaza – Misiunea Săgeata neagră – 28.2.1955, Yedioth Books (Miskal), 2009, pp. 32–39 (ebraică)

„Săgeata neagră – cincizeci de ani de la unificarea legendarei unități 101 de parașutiști“, Kobi Finkler, Channel 7, 23.1.2007 (ebraică)

Bar-Zohar Michael și Haber Eitan, „Cartea parașutiștilor“, Editura Levin Epstein, Tel Aviv, 1969, pp. 32–39 (ebraică)

„Am fost aici. Atacurile FAI în Gaza, 1955“, Yanai Israeli, Walla!, 7.3.2008 (ebraică)

„Săgeata neagră, o inimă străpunsă: eroul parașutiștilor și misiunea din Gaza“, Roi Mendel, Ynet, Yedioth Ahronoth, 7.3.2012 (ebraică)

Interviu cu Uzi Eilam

Partea a II-a: Campania din Sinai

4. „Doborâți avionul acesta!“ – 1956

Tzidon Yoash (Chatto), „Zi și noapte, prin ceață și negură“, Editura Maariv, 1995, p. 216 (ebraică)

„Ora liliacului“, Elazar Ben-Lulu, website-ul FAI (ebraică)

Interviu cu Yoash (Chatto) Tzidon

5. Kadeș – 1956

„Mituri și adevăruri“, studiu istoric; „A 26-a aniversare a Trecătoarei Mitla“, revista Monitin, octombrie 1981 (ebraică)

„Războiul de independență nu a fost războiul celor puțini împotriva celor mulți – Mitul Mitla“, Moshe Ronen, Yedioth Ahronoth, 4.8.1999 (ebraică)

„Cea mai lungă zi din Sinai“, Uri Dan, Maariv, 28.10.1966 (ebraică)

„Au fost acolo – mărturii despre Sharon, Gur, Eitan, Hofi, Davidi și alții“, Monitin, noiembrie 1966 (ebraică)

Ben-Gurion David, „Scrisoare către brigada a noua, 6.11.1956“, Ministerul Apărării, arhivele FAI (ebraică)

Dayan Moshe, „În Campania din Sinai, 6.11.1956“, Ministerul Apărării, arhivele FAI (ebraică)

„Operațiunea Steamroller, ordinele operațiunii 64/56, 28.10.1956, inclusiv anexa 4 – O săritură de parașutist“, arhiva FAI (ebraică)

„Despre parașutarea de la Mitla“, dr. Arieh Gilai, website-ul parașutiștilor (ebraică)

„Unitatea de recunoaștere a brigăzii, o poveste personală a bătăliei de la Mitla“, Uri Getz, website-ul parașutiștilor (ebraică)

„Batalionul 332 de mortiere grele, mărturii despre bătălia de la Mitla“, Yaakov Tzur, website-ul parașutiștilor (ebraică)

„Compania A, Batalionul 890, curățarea grotei în bătălia de la Mitla“, Avshalom (Avsha) Adam, website-ul parașutiștilor (ebraică)

„Comandanții escadronului Nahal, traseul 906, ruta de luptă din Kadeș, mărturii personale“, Shai Marmur și Rafi Benisti, website-ul parașutiștilor (ebraică)

„Mitralior Compania E Batalionul 88: În bătălia de la Mitla am stat expus într-un autoblindat“, Moshe Hassin adresându-i-se doctorului Arieh Gilai, website-ul parașutiștilor (ebraică)

„Luptător și sergent-major, Compania A. O poveste personală despre parașutarea din Mitla și lupta din peșteră“, Moni Meroz, website-ul parașutiștilor (ebraică)

„Bătălia de la Mitla“, Shraga Gafni, Maarachot, Ministerul Apărării, numărul 113, 1960 (ebraică)

Bar-Zohar Michael și Haber Eitan, „Capcana de la Mitla“, Cartea parașutiștilor, op. cit., pp. 132–140 (ebraică)

Bar-Zohar Michael, „Ben-Gurion“, volumul 3 (din 3), Editura Am-Oved, Tel Aviv, 1977, pp. 1207–1286 (ebraică)

Bar-Zohar Michael, „Precum pasărea Phoenix – Shimon Peres, biografie“, Random House, N.Y., 2007, pp. 144–154

Dayan Moshe, Jurnalul Campaniei din Sinai, New York, Harper and Row, 1966

Eitan Rafael (Raful), „Povestea unui soldat“, Editura Maariv, Tel Aviv, 1985, p. 65 (ebraică)

Partea a III-a: Războiul de 6 Zile

6. „Pe viață și pe moarte“ – Operațiunea Focus – 1967

Cohen (Ghepardul) Elazar și Lavi Zvi, „Războiul de 6 Zile, Suezul nu

este limita“, Maariv, Tel Aviv, 1990, pp. 263–291 (ebraică)

„Planul Focus – ca un fulger din senin“, Pirsumei Teufa (revistă de aviație), Rishon Lezion, 200, pp. 55–80 (ebraică)

Yanai Ehud, ed.; general (rez.) Yiftach Spector, „Moked, supremația aeriană“, Editura Keter, Ierusalim, 1995, pp. 162–170 (ebraică)

Churchill Randolph & Churchill Winston, „Atacul aerian – Războiul de 6 Zile“, Houghton Mifflin, Boston, 1967, p. 82

Rabin Yitzhak, „Memoriile lui Rabin“, Editura Maariv, 1979, pp. 186–191 (ebraică)

Weizman Ezer, „Pe aripi de vultur“, Editura Maariv, Tel Aviv, 1975, pp. 259–273 (ebraică)

„Planul Focus – planificarea și execuția sa“, Zeev Shiff, Haaretz, 10.4.1981 (ebraică)

„Forțele noastre aeriene au fost anihilate – imaginea e sumbră“, Yaakov Lamdan, Laisha (revistă săptămânală pentru femei), 5.6.1989 (ebraică)

„Un pariu forțat“, Meir Amitai, Haaretz, 4.7.1997 (ebraică)

„Ca un fulger din senin“, Noam Ophir, revista Forțelor Aeriene, 1.6.2002 (ebraică)

Un interviu din 1983 cu Abd-El-Hamid Helmy, comandantul Forțelor Aeriene Egiptene, website-ul „Al Ahram“

Steven Pressfield, „Poarta Leului“, Sentinel HC, New York, 2014

Interviu cu colonel (rez.) Yossi Sarig (ebraică)

Interviu cu general (rez.) Avihu Ben-Nun (ebraică)

7. „Am cucerit Muntele Templului!“ – 1967

Narkiss Uzi, general (rez.), „Ierusalimul e unic“, Am-Oved, Tel Aviv, 1975, pp. 160–163, 173–175, 200–201, 241–253 (ebraică)

Landau Eli, Ierusalim pentru totdeauna, capitolele: „Ziua Ierusalimului“; „Dealul Muniției“; „Muntele Templului și Zidul de Vest

sunt în mâinile noastre“; pp. 25–32, 111–147, 161–171, Otpaz, Tel Aviv, 1967 (ebraică)

Nathan Moshe, Bătălia pentru Ierusalim, capitolele: „Dealul Muniției“; „Poarta Leului“; „Poarta Victoriei“; pp. 131–191, 293–333, 334–349, Otpaz, Tel Aviv, 1968 (ebraică)

Dayan David, De la Hermon la Suez – Povestea Războiului de 6 Zile, capitolele: „Ierusalimul de Fier“; „Aici Zidul de Vest“; pp. 144–154, 155–161, Massada, Ramat-Gan, 1967 (ebraică)

Weizman Ezer, op. cit., pp. 283–297 (ebraică)

Kfir Ilan, FAI în acțiune – Enciclopedie militară și de apărare, volumul 4, capitolul: „Ierusalimul de Fier“, pp. 89–99, Editura Revivim, Maariv, Tel Aviv, 1982–1986 (ebraică)

„Motta a scris istoria“, Moshe Bar-Yehuda, revistă militară, 24.5.1968 (ebraică)

„Am ocupat valea“, Ravit Naor, Maariv, 18.4.1997 (ebraică)

„Am ocupat dealul cu vărsare de sânge“, Yoram Shoshani, Yedioth Ahronoth, 8.1.1968 (ebraică)

Oren Michael, „Războiul de 6 Zile“, Presidio Press, 2003

„Ierusalimul sângelui, al cântecelor și al rugăciunilor“, Yehuda Ezrachi, Maariv, 13.6.1967 (ebraică)

„Vom construi Ierusalimul“, Yehuda Haezrachi, Maariv, 16.6.1967 (ebraică)

„Împotriva buncărelor și a mortierelor de 120 mm“, Amit Navon & Moshe Zonder, Maariv, 18.4.1997 (ebraică)

„Bătălia pentru Ierusalim a continuat din cauza lipsei de comunicare dintre forțele FAI după ce iordanienii au încălcat acordul de încetare a focului“, A. Gazit, Maariv, 8.6.1972 (ebraică)

„Bătălia de peste pod“, revista Hotam, 18.1.1974 (ebraică)

„Aruncarea în aer a buncărului pe Dealul Muniției“, Shimshon Ofer, Davar, 25.8.1967 (ebraică)

„Dealul Muniției în retrospectivă“, Haim Fikersh, Hatzophe, 17.5.85 (ebraică)

„Dayan mi-a ordonat : Fă-mi o poză când intru în orașul vechi“, Ilan Bruner, Maariv, 18.4.1997 (ebraică)

„Anul ăsta construim Ierusalimul!“, Menachem Barash, Yedioth Ahronoth, 8.6.1967 (ebraică)

Gur Mordechai (Motta) – „Am cucerit Muntele Templului – Parada Victoriei. 12.6.1967“, Publicațiile Biroului de Apărare, p. 335 (ebraică)

Partea a IV-a: Războiul de uzură

8. „Simțeam că mă sufoc“, Raidul din Green Island – 1969

„Zeci de egipteni uciși cu ocazia invaziei din Green Island“, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 20.7.1969 (ebraică)

„Tunurile din Green Island“ – Haolam Haze, revistă, 23.7.1969 (ebraică)

„Cel puțin 25 de egipteni uciși în atacul din Green Island“, corespondent militar, Davar, 21.7.1969 (ebraică)

„În Green Island, cu 25 de ani în urmă“, Yehuda Ofan, Al Hamishmar, 21.7.1969 (ebraică)

„Cea mai fierbinte zi din Suez“, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 21.7.1969

„Eroii din Green Island“, Zeev Shiff, Haaretz, 13.3.1970 (ebraică)

„Green Island: Primul atac“, Uriel Ben-Ami, Bamachane, 27.7.1977

„Prin foc și apă“, Judith Winkler, Haaretz, 27.6.1979 (ebraică)

„Plecarea luptătorilor marini de comando“, Bruria-Avidan-barir, Laisha, 17.4.1989 (ebraică)

„50 de momente critice“, Meirav Arlozorov, Bamachane, 23.3.1994 (ebraică)

Eldar Michael (Mike), „Flotila 13 – Povestea trupelor marine de comando“, Editura Maariv, Tel Aviv, 1993, pp. 386–414 (ebraică)

Mustafa Kabha, „Uzura egiptenilor și contra-uzura israelienilor“, surse egiptene, Yad-Tabenkin, Institut de cercetare, pp. 79–100

Interviu cu Ami Ayalon (ebraică)

9. Ministrul francez al apărării: „Bombardați-i pe israelieni!“ – 1969

„Deodată, într-o dimineață, au dispărut șase vase“, Sigal Buchris, revista Printre valuri, nr. 89, 20 de ani de la operațiune (ebraică)

„Al 48-lea suflet“, Uri Sharon, Davar, 9.8.1991 (ebraică)

Limon Moka, Tzur Miron, „Pirații evrei – Navele din Cherbourg“, Editura Maariv, Tel Aviv, 1988, pp. 138–184 (ebraică)

„Au făcut o repetiție generală“, Idith Witman, Hadashot, 25.12.1988 (ebraică)

„În amintirea vaselor plecate“, Ilana Baum, Maariv, 26.12.1988 (ebraică)

„Povestea lui A.M. Lea“, Joseph Michalsky, Davar, 23.12.1979 (ebraică)

„Astăzi urmează să sosească cinci vase“, Lamerhav Daily, 31.12.1969 (ebraică)

„Purtătorul de cuvânt egiptean: suntem convinși că Franța nu are nici o vină în legătură cu furtul celor cinci vase“, Shmuel Segev, Maariv, 31.12.1969 (ebraică)

Rabinovitz Abraham, editată de Effi Melzer, „Navele din Cherbourg“, Editura Effi Melzer, cercetare militară, Editura Reut, 2001 (ebraică)

Interviu cu Hadar Kimchy

10. „De ce s-o bombardăm dacă putem s-o cucerim?“ – 1970

„Noaptea radarului“, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 8.1.1971

Kfir Ilan, op. cit., Parașutiștii, volumul 4, pp. 123–125

Fiksler Yoel, Cocoșul 53 – Operațiunea de aducere a radarului din Egipt, 26–27 decembrie 1969, Editura S.H.R., Rehovot, 2009 (ebraică)

Cohen Eliezer (Ghepardul), Lavi Zvi, Cerul nu este limita, „Nebunul cocoș imaginar“, Editura Maariv, Tel Aviv, 1990, pp. 387–392 (ebraică)

„Este de așteptat ca americanii să solicite informații cu privire la radarul egiptean“, Nissim Kiviti, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 4.1.1970 (ebraică)

„Atenție, intrați în vizuina Leului!“, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 28.12.1969 (ebraică)

„Cocoșul ispășitor“, Dani Spector, Yedioth Ahronoth, 30.12.2009 (ebraică)

„Document de moștenire 66 – Cucerirea radarului egiptean“, Oded Marom, Revista prietenilor Forțelor Aeriene, 2012 (ebraică)

„Operațiunea Cocoșul – Israelul ia radarul egiptean în cursul Războiului de uzură“, Biblioteca Evreiască Virtuală, 26–27 decembrie 1969

Interviu cu Nechemia Dagan

11. „Dușmanul vorbește rusește!“ – 1970

Yonai Ehud, „Fără marjă de eroare“, op. cit., pp. 231–234

„Rușilor nu le venea să creadă“, Amir Rappaport, Omri Assenheim, NRG, 13.8.2005 (ebraică)

Cohen Eliezer (Ghepardul), Lavi Zvi, op. cit., pp. 411–415 (ebraică)

Amir Amos, Foc pe cer, Ministerul Apărării, Tel Aviv, 2000 (ebraică)

„Piloții noștri i-au întrecut pe cei ruși“, Arie Avneri, Yedioth Ahronoth, 2.8.1970 (ebraică)

„Comandantul Forțelor Aeriene Ruse investighează interceptarea MIG-urilor“, agenția egipteană de știri, Yedioth Ahronoth, 2.8.1970 (ebraică)

„Cele patru MiG-uri care au fost doborâte ieri erau conduse de piloți ruși“, Yedioth Ahronoth, 31.7.1970 (ebraică)

„O să accepte URSS-ul rănirea luptătorilor săi?“, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 3.8.1970 (ebraică)

Interviu cu Amir Eshel

12. Îngeri albi pe Scara lui Iacob – 1972

„90 de secunde de geniu ale trupelor de comando Matkal“, Moshe Zonder, Maariv, 25.3.1994 (ebraică)

„23 de ore de neliniște“, reporterii Yedioth Ahronoth, 12.5.1972 (ebraică)

„Am eliberat Sabena“, Moshe Zonder și Amit Navon, Maariv, 16.5.1997

„Cum l-am împușcat pe prim-ministru“, Yossi Asulin, ziar local din sud, 25.4.1997 (ebraică)

„Pătrunderea în Sabena“, Yosi Argaman și Zvi Elchayani, Bamachane, 20.5.1992 (ebraică)

„Jurnalul răpirii: ceas cu ceas“, Zeev Shif, Haaretz, 12.5.1972 (ebraică)

„Linia fierbinte dintre Lod și Ierusalim“, Yosef Harif, Maariv, 12.5.1972 (ebraică)

Kaspit Ben, Kfir Ilan, editor: Dani Dor, Netanyahu – Drumul către putere, pătrunderea în avionul din Sabena, Alfa Communication, Tel Aviv, 1997, pp. 65–70 (ebraică), Birch Lane Press, SUA, 1998

Interviu cu Benyamin Netanyahu

13. „Stop! Stai! Mâinile sus!“ – 1972

Argaman Yossef, „Serviciile de informații și siguranța Israelului“, „Răpirea generalilor sirieni – Strict Secret“, 1990, pp. 32–42 (ebraică)

„Prinderea în capcană a celor cinci sirieni – marea victorie a Serviciilor de informații israeliene“, Yedioth Ahronoth, 22.6.1972 (ebraică)

„Ofițerii serviciilor de informații siriene au o influență mai mare decât ceilalți ofițeri“, Ilan Kfir, Yedioth Ahronoth, 22.6.1972 (ebraică)

„Înspăimântați și înnebuniți, cei cinci ofițeri sirieni de rang înalt au fost luați prizonieri“, Yehezkel Hameiri și Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 22.6.1972 (ebraică)

Zonder Moshe, Sayeret Matkal, era lui Uzi Dayan, Keter, Jerusalem, 2000, pp. 182–183 (ebraică)

Kaspit Ben, Kfir Ilan, Dani Dor, ed., Netanyahu – Drumul către putere, Alfa Communication, Tel Aviv, 1997, pp. 68–70 (ebraică)

„Răpirea generalilor sirieni“, Yosef Argaman, Bamahane, 29.7.1987 (ebraică)

„Eroii Operațiunii Lada dezvăluie: cum i-am răpit pe ofițerii sirieni“, Shaul Shai, Moria Ben-Yosef, „Apărarea Israelului“, Website 25.3.2012 (ebraică)

Interviu cu Uzi Dayan

14. Doamna care aduce necazuri – 1973

Documente din arhiva FAI, dosarul 401 (pp. 4, 6–16)

Bar-Zohar Michael, ed., Cartea curajului, Yaakov Hisday și Avida Shor, Editura Ministerului Apărării, Tel Aviv, 1977, pp. 184–187 (ebraică)

„Am auzit o explozie puternică și clădirea a fost tăiată în două“, Tal Zagraba, website Shavuz (ebraică)

„Toamna «Primăverii tinerilor»“, Onn Levi, Davar, 23.4.1993 (ebraică)

„Curajul nu te consolează“, Oded Liphshitz, Al Hamishmar, 24.4.1993 (ebraică)

„Arma noastră e puterea minții“, Ehud Barak, Yedioth Ahronoth, 25.4.1993 (ebraică)

„Barak a intrat în clădirile teroriștilor îmbrăcat în haine de femeie“, Dani Sade, Yedioth Ahronoth, 25.4.1993 (ebraică)

„Generalul Barak, îmbrăcat în femeie, se plimbă ca un îndrăgostit către locuințele teroriștilor din Beirut“, Gil Keisari, Haaretz, 11.4.1973 (ebraică)

„Forța de atac a luat documente importante privind organizațiile teroriste din Israel și din teritoriile ocupate“, reporter Haaretz pe teme arabe, Haaretz, 11.4.1973 (ebraică)

„Șase agenți israelieni ai Mossadului au ajuns la Beirut cu câteva zile înainte de raidul FAI“, David Herst, The Guardian, citat în Maariv, 11.4.1973 (ebraică)

„Am auzit împușcături pe coridor și am zis: Sigur ne atacă israelienii“, Zvi Lavi, Maariv, 13.4.1973 (ebraică)

„Măcar de ne-am învăța minte“, Uri Milstein, Hadashot, 29.3.1985 (ebraică)

„Ziarele occidentale despre raidul FAI din Beirut, Reuters, AFP, UPI; Daily Express, Londra: «Serviciul israelian de informații este cel mai eficient din lume»“, citat de Hazofe, 12.4.1973 (ebraică)

„N-am să-l iert niciodată pe Ehud Barak pentru că mi-a ucis soțul“, D’isi Adwan, în Amman, Zoher Andreous, Maariv, 16.5.2000 (ebraică)

„Raidul FAI – terapia de șoc“, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 13.4.1973 (ebraică)

„Prim-ministrul Libanului a cerut să fie împușcați ofițerii superiori după raid; s-a pensionat după ce i-a fost respinsă solicitarea“, agențiile de știri din Beirut, Yedioth Ahronoth, 12.4.1973 (ebraică)

„Agenții israelieni au sosit la Beirut vineri ca să pregătească operațiunea“, Arthur Chatsworth, Daily Express, citat în Yedioth Ahronoth, 12.4.1973 (ebraică)

„Șeful de stat-major Elazar confirmă că au fost luate documente importante din Beirut; 900 de teroriști au fost loviți în 1972“, Reuven Ben-Zvi, Yedioth Ahronoth, 12.4.1973 (ebraică)

„O misiune imposibilă în centrul Beirutului“, Dan Arkin, Maariv, 11.4.1973 (ebraică)

„Mercedesurile au fost închiriate la Beirut cu șapte ore înaintea raidului“, corespondenții agențiilor de știri din Beirut, Maariv, 11.4.1973 (ebraică)

Interviu cu Kamal Adwan, cu o săptămână înainte de a fi ucis, Robert Stephens, The Observer, citat în Maariv, 15.4.1973 (ebraică)

„Operațiunea din Beirut (Povestea integrală relatată de participanți)“, Benjamin Landau, Bamahane, 6.9.1972 (ebraică)

Interviu cu Amnon Lipkin-Shahak

Interviu cu Ehud Barak

Partea a V-a: Războiul de Yom Kippur

15. Tărâmul vitejilor din Africa – 1973

„Un pod peste ape învolburate“, Uri Dan, Haolam Hazeh, 16.9.1991 (ebraică)

„Trecerea Canalului Suez“, Uri Milshtein, Maariv 7.10.1974 (ebraică)

„Din fericire, Erez a reușit să fure 30 de mașini de comandă, iar Nahik a găsit bărci“, Ariela Ringel-Hoffman, Yedioth Ahronoth, 2.10.1988 (ebraică)

„Podul de peste Suez“, Uri Milshtein, Haaretz, 27.10.1978 (ebraică)

„Capturarea capului de pod“, Ilan Kfir, Yedioth Ahronoth, 16.11.1973 (ebraică)

Oren Elhanan, locotenent-colonel (rez.), Povestea Războiului de Yom Kippur - Traversarea; FAI, Departamentul de istorie, decembrie 2004, pp. 205–232 (ebraică)

Kfir Ilan, Frații mei glorioși de la Canal, capitolul 14: „15–16 octombrie: Acapulco“; capitolul 15: „16 octombrie: Africa“; capitolul 21: „17 octombrie: Eroii podurilor“, Editura Yedioth Ahronoth, Tel Aviv, 2003, pp. 205–213, 214–222, 270–283 (ebraică)

Bergman Ronen, Melzer Gil, Războiul de Yom Kippur în timp real, capitolul 3: „Traversarea“, Editura Yedioth Ahronoth, Tel Aviv, 2003, pp. 221–288 (ebraică)

Dan Uri, Capul de pod, capitolul 23: „Traversarea parașutiștilor“, A.L., Ediție Specială, Tel Aviv, aprilie 1975, pp. 157–169 (ebraică)

Herzog, Chaim, Războiul de ispășire, Greenhill Books, Londra, 1988

Interviu cu Moshe (Bogi) Yaalon

16. „Comandantul a fost ucis… Comandantul adjunct a fost ucis… Locțiitorul comandantului adjunct…“ – 1973

Segal Maozia, Mărturii de pe câmpul de luptă de nisip: lupta parașutiștilor de la Ferma chinezească, Editura Modan, Ben-Shemen, 2002, pp. 80–230 (ebraică)

Ezov Amiram, Traversarea – 60 de ore în octombrie 1973, Editura Dvir, Oe Yehuda, 2011, pp. 55–220 (ebraică)

„Vărsarea de sânge de la Ferma chinezească“, Ilan Kfir, Yedioth Ahronoth, 24.4.1974

„Aici a fost Iadul pe Pământ“, Yael Gvirtz, Yedioth Ahronoth, 17.6.1994 (ebraică)

„Încet-încet, ne povestesc despre noaptea în care au fost trimiși să fie măcelăriți“, Batia Gur, Haaretz, 17.9.1999 (ebraică)

„Itzik, aici e Ehud, vin să te ajut“, Shiri Lev-Ari, Hair, 29.1.1999 (ebraică)

„Adjunctul comandantului companiei a bâiguit: S-a terminat, s-a dus batalionul… 890 s-a dus… au fost uciși cu toții“, Yael Gvirtz, Yedioth Ahronoth, 17.9.1991 (ebraică)

„Regimentul 890 de la Ferma chinezească“, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, octombrie 1985

„Bătălia de la Ferma chinezească, o rană care nu se va închide niciodată“, Nava Zuriel, Maariv, 4.2.2006 (ebraică)

„Artileriștii cer să li se recunoască rolul jucat în bătălia de la Ferma chinezească“, Dana Weiller, Maariv, 7.10.2008 (ebraică)

„Istorie, amintiri și apreciere“, Zeev Drori, Maariv, 28.4.2004 (ebraică)

„Scăpați din vedere, dar nu lăsați uitării“, Abraham Rabinovitch,

Jerusalem Post, 3.10.2007

Interviu cu Yitzhak Mordechai

17. „Văd Lacul Tiberiada!“ – 1973

„Înapoi în Valea Lacrimilor (Emek Habacha)“, Yaron London, Yedioth Ahronoth, 6.10.1992 (ebraică)

„Bătălia din Valea Lacrimilor“, Ranen Shor, Bamahane, 19.12. 1973 (ebraică)

„De ce a fost abandonată brigada lui Barak?“, Emanuel Rozen, Maariv, 24.9.1993 (ebraică)

„Au fost luate documente siriene: Înălțimile Golan trebuie ocupate în 24 de ore“, Davar, 19.4.1974 (ebraică)

„Lupta Diviziei Mussa“, Amir Oren, Bamahane, 30.1.1974 (ebraică)

„Bătălia pentru Golan“, general (rez.) Chaim Herzog, Yedioth Ahronoth, 30.9.1974 (ebraică)

„Distrugeți Damascul“, Igal Sarna, Yedioth Ahronoth, 17.9.1991 (ebraică)

„Uitați cât de curajoși sunt sirienii“, Avigdor Kahalani, Yedioth Ahronoth, 24.9.1993

„Curaj sau moarte“, David Shalit, Haaretz, 7.8.1993 (ebraică)

Milshtein Uri, „Războiul de Yom Kippur“; „Trupele de parașutiști“; „Linia de sânge“; „Izbucnirea războiului“, Editura Yaron Golan, Tel Aviv, iunie 1992, pp. 162–222 (ebraică)

Interviu cu Avigdor Kahalani

18. Ochii națiunii – 1973

„Cum a fost ocupată fortăreața de la Hermon“, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 28.12.1973 (ebraică)

„Aici zac leșurile noastre“, Igal Sarna, Hadashot, 24.9.1985 (ebraică)

„Noi am ocupat. Noi, canibalii“, site-ul web al NRG-ului, 24.9.2004 (ebraică)

„Monstrul de pe munte“, Haolam Hazeh, 14.11.1973 (ebraică)

„A contat mult pentru ei să nu urmeze calea parașutiștilor“, Gadi Blum, Hair, 13.9.1991 (ebraică)

„Publicarea dosarului Operațiunea Deșertul – cum a fost ocupat Hermonul“, Ahikam Moshe David, Maariv, 12.5.2012

Locotenent-colonel (rez.) Oren Elhanan, op. cit., pp. 276–279 (ebraică)

Asher Dani, ed., Comanda Armatei de Nord în Războiul de Yom Kippur, Operațiunea Deșertul; „Reocuparea Hermonului“, „Sirienii pe baricade“, Editura Maarachot, 2008, pp. 261–289 (ebraică)

Shemesh Elyashiv, Încet și înțelept cu un succes rapid (Brigada 317 de parașutiști în bătălia pentru ocuparea Hermonului sirian, 21–22 octombrie 1973); „Să vă ia naiba, mișcați-vă!“ (În viteză pe câmpul de luptă), Editura Modan, Maarachot, 2011, pp. 48–67 (ebraică)

Becker Avihai, „Indienii de pe dealul nr. 16, o companie din bătălia de la Hermon“, Editura Ministerului Apărării, Ierusalim, 2003

Interviu cu David Zarfati, luptător în Brigada Givati

Partea a VI-a: Pericolul nuclear

19. „Opera“ în Bagdad și „Arizona“ în Siria – 1981 și 2007

Opera – 1981

„David Ivry, comandantul Forțelor Aeriene de la data bombardării reactorului nuclear“, dintr-un interviu publicat în revista Forțelor Aeriene, Aharon Lapidot, nr. 118, 1.12.1997 (ebraică)

Nakdimon Shlomo, „Tamuzul în flăcări“, Yedioth Ahronoth, 1986 (ebraică)

„Am pariat care dintre noi o să stea în piața centrală din Bagdad“, Alex Fishman, Amit Meidan, Yedioth Ahronoth, 1.8.1997 (ebraică)

„Comparație: Entebbe, Irak, Tunis“, Hadashot, 3.10.1985

„Pilotul care a condus atacul împotriva reactorului nuclear, pilotul care a organizat operațiunea“, reporterii Yedioth Ahronoth, 16.6.1981 (ebraică)

„Un interviu special cu un colonel anonim – organizatorul“, Yaakov Erez, Maariv 12.6.1981 (ebraică)

„Operațiunea Opera, generalul-locotenent Aviem Sela, unul dintre organizatori“, Ron Ben Ishai, Yedioth Ahronoth, 28.4.1995 (ebraică)

„Opera“, Shlomo Nakdimon, Bamahane, 1.6.2001 (ebraică)

„Aeronave israeliene au atacat reactorul nuclear irakian de pe teritoriul iranian – susține un scriitor britanic“, Amos Ben-Vered, Haaretz, 9.8.1991 (ebraică)

„Comunicatul guvernului“, Maariv, 9.6.1981 (ebraică)

Interviu cu Zeev Raz

Arizona – 2007

„Atacul asupra reactorului nuclear din Siria – pas cu pas“, Gordon Thomas, Epoch Times, 21.11.2008 (ebraică)

„Povestea Operațiunii Livada – Cum a distrus Israelul reactorul nuclear de la Al Kibar“, de Erich Follath și Holger Stark, Der Spiegel, 11 februarie 2009

„Israelul a dejucat planul de atac al Siriei“, infolive.tv, 17 septembrie 2007

„Sayeret Matkal a adunat material nuclear din Siria“, Ynet, 23.9.2007 (ebraică)

„Israelul le-a dat SUA informații secrete înaintea atacului“, Ynet, 21.9.2009 (ebraică)

„Din cauza caracterului secret, Siria nu și-a protejat obiectivul care a fost bombardat“, Arie Egozi, Orly Azulai, Yedioth Ahronoth, 4.11.2007 (ebraică)

„Raport: o unitate de comando a aterizat în Siria cu o lună înainte de bombardarea reactorului nuclear“, Yossi Melman, Haaretz, 19.3.2009 (ebraică)

„Legătura iraniană“, Alex Fishman, Yedioth Ahronoth, 16.9.2007 (ebraică)

„Sayeret Matkal a adunat mostre nucleare din Siria“, Jerry Louis, citat de Yossi Yehoshua și Idan Avni, Yedioth Ahronoth, 23.9.2007 (ebraică)

„Noaptea bombei“, Michael Bar-Zohar și Nissim Mishal, Yedioth Ahronoth, 13.8.2010 (ebraică)

Partea a VII-a: Războiul din Liban

20. „Aveau mitraliere?“ – 1982

„Știam că trebuie să cucerim Beaufort-ul“, Mazal Mualem, Bamahane, 8.6.1988 (ebraică)

„Cucerirea Beaufort-ului“, generalul de brigadă (rez.) Avigdor Kahalani, Maarachot 413, iulie 2007 (ebraică)

„Apelează comandantul de ripostă“, Igal Sarna, Yedioth Ahronoth, 6.1.1987 (ebraică)

„Hadad a înălțat steagul deasupra Beaufort-ului și a spus: Ne aflăm aici cu ajutorul lui Dumnezeu și al FAI“, Joseph Walter și Shaya Segal, Maariv, 9.6.1982 (ebraică)

„Reînceperea luptei pentru Beaufort“, Moshe Zonder, revista Tel Aviv, 2.7.1993 (ebraică)

„Artileriștii se află în fața fortăreței“, Igal lev, Maariv, 11.6.1982 (ebraică)

„Bătălia de la Beaufort – ofițerii au atacat primii“, Shira Ben-Zion, Bamahane, 14.7.1982 (ebraică)

„Am început să înaintez și m-am speriat. Întuneric, noapte, umbre mișcătoare“, Tal Zagraba, Bamahane, 11.1.2008 (ebraică)

„Bătălia pentru Beaufort, războiul din Liban, documente și surse arabe“, colectare de materiale, editare și analiză: Reuven Avi-Ran, Maarachot, Tel Aviv, 1987, pp. 20–25 (ebraică)

Tamir Moshe (Chico), „Un război fără medalii“, Maarachot, Editura Ministerului Apărării, 2006, p. 28 (ebraică)

Interviu cu Gabi Ashkenazi

21. „A fost un concert minunat, cu multe instrumente“ – 1982

Rosenthal Rubik, „Liban: celălalt război“, Sifriat Poalim, Hakibutz Haartzi, Hashomer Hatzair, 1983, pp. 67–75 (ebraică)

Cohen Eliezer (Ghepardul) și Lavi Zvi, op. cit., pp. 604–620

Ben David Ofer, colonel (rez.), „Campania din Liban“, Tel Aviv, pp. 68–72 (ebraică)

Reuven Avi-Ran, op. cit., pp. 91–93

„Șase zile din iunie“, Lior Shlain și Noam Ofir, Revista Forțelor Aeriene, nr. 145, 1.6.2002 (ebraică)

„David Ivry, al nouălea comandant (octombrie 1977– decembrie 1982)“, Aharon Lapidot, Revista Forțelor Aeriene, nr. 118, 1.12.1997 (ebraică)

„Cum am distrus amplasarea pe teren cu rachete aeriene în primul război din Liban – 1982“, generalul-maior (rez.) David Ivry, Institutul de cercetare strategică, aer și spațiu, 2007 (ebraică)

Interviu cu Aviem Sela

Partea a VIII-a: Combaterea terorismului

22. „Ne-a trimis Abu Jihad“ – 1988

Zonder Moshe, „Sayeret Matkal, asasinarea lui Abu Jihad“, Editura

Keter, Ierusalim, 2000, pp. 238–248 (ebraică)

„Lichidarea lui Abu Jihad: o lucrare profesionistă de mai puțin de 5 minute“, Uzi Mahanaimi, Dani Sade, Edwin Eitan relatează de la Paris, Yohanan Lahav relatează de la Londra, Yedioth Ahronoth, 17.4.1988 (ebraică)

„Lichidarea“, Noemi Levitzki, Yedioth Ahronoth, 5.4.1993 (ebraică)

„Jihadul împotriva lui Abu Jihad“, Ronen Bergman, Yedioth Ahronoth, 23.3.2012 (ebraică)

„Israelienii mi-au împușcat tatăl, iar mama a strigat: Stop!“, Semadar Perri, Yedioth Ahronoth, 22.4.1994 (ebraică)

„Cum a fost ucis Abu Jihad“, Al Hamishmar, 17.10.1990 (ebraică)

„4 000 de israelieni au participat la eliminarea teroristului Abu Jihad“, potrivit lui Robert Fisk, The Independent, citat de Maariv, 13.4.2001 (ebraică)

„Um Jihad, văduva acestuia, discuții…“, Yassar Muassi, Emza Natania, 29.10.1993 (ebraică)

Interviu cu membrii familiei lui Miriam Ben-Yair

23. „Unde-i nava?“ – 2002

„Dezvăluire: Cum a capturat Shayetet-ul vasul Karine A, care transporta arme“, Hannan Greenberg, Maariv, 13.1.12 (ebraică)

„Bătrânul și marea“, Amir Oren, Haaretz, 11.1.2002

„Deodată, pe întuneric au apărut luptătorii de comando“, Yoav Limor, site-ul web NRG, 6.1.2002 (ebraică)

„Armele capturate ar fi contribuit la mărirea semnificativă a arsenalului lui Arafat“, James Bennet, New York Times, 12 ianuarie 2002

„Vasul Victoria, care transporta arme, însoțit de FAI, a ancorat în portul Ashdod“, Amir Buchbut, Maariv, 16.3.2011 (ebraică)

„Forțele Navale au capturat vasul care transporta arme care se deplasa

din Turcia în Gaza“, Amir Buchbut, Maariv, 15.3.2011 (ebraică)

„Forțele FAI au capturat vasul care transporta arme din Siria către Fâșia Gaza“, Ron Ben Ishai, Yoav Zeitun, Ynet, 15.3.2011 (ebraică)

„Ce a condus la capturarea navei Karine A“, Jacky Hugi, Maariv, 22.1.09 (ebraică)

„Spargeți valurile“, Nahum Barnea, Yedioth Ahronoth, 29.9.2004 (ebraică)

„Israelul l-a înregistrat pe Arafat vorbind despre cumpărarea vasului care transporta arme“, Ilan Nachshon, Yedioth Ahronoth, 17.1.2002 (ebraică)

„Am fost pe multe vase inamice“, Igal Sarna, Yedioth Ahronoth, 11.1.2002 (ebraică)

Discursul amiralului Eli (Chinezul) Marom la o conferință de la Centrul Patrimoniului și a Comemorării Serviciilor de Informații din Israel, 29.2.2012 (ebraică)

Interviu cu Shaul Mofaz

24. Comemorarea Holocaustului în Qasbah-ul din Nablus – 2002

Harel Amos, Issasharof Avi, Al șaptelea război, Editura Yedioth Ahronoth, Tel Aviv, 2005 (ebraică)

„Bătălia pentru Qasbah din Nablus: au fost uciși 13 palestinieni înarmați“, Amira Hess, Amos Harel, Aliza Arbeli, Haaretz, 7.4.2002 (ebraică)

„Sunteți vii și vă luptați ca în filme“, Felix Frish, 8.4.2002 (ebraică)

„Au fost uciși doi soldați în tabăra din Jenin“, Amos Harel, Amira Hess, Haaretz, 8.4.2002 (ebraică)

„La 6.30 s-au predat ultimii teroriști căutați din Qasbah-ul din Nablus“, Amos Harel, Haaretz, 9.4.2002 (ebraică)

„Un comandant militar de rang superior a fost ucis la Qasbah“, Globe, 7.4.2002 (ebraică)

„Între ziduri“, Alex Fishman, Yedioth Ahronoth, 30.3.2012 (ebraică)

„Locotenent-colonelul Ofek Buchris merită să fie primul soldat decorat pentru Operațiunea Scutul defensiv“, Yoav Limor, NRG, 31.5.2012 (ebraică)

„Teroriștii nu ne-au văzut, mergeau calm ca niște soldați în rezervă aflați în permisie“, Tal Zagraba, Bamahane, 20.3.2009 (ebraică)

„Aventurile unității navale de comando pe aleile din Jenin“, Yoav Limor, Israel Today, 30.3.2012 (ebraică)

„Zece ani de la Scutul defensiv“, Ron Ben-Ishai, Ynet, 30.3.2012 (ebraică)

„Am învins terorismul palestinian?“, Bamahane, 1.4.2012 (ebraică)

Interviu cu Aviv Kochavi

25. Poveste fără de sfârșit din Gaza – 2008, 2012, 2014

„Plumb topit“ – 2008

„Șeful UNRWA: Avem în organizație membri ai Hamasului. Nu-i nici o problemă“, Diana-Bachor-Nir, Ynet, 4.10.2004 (ebraică)

„Gaza: 10 morți în atacul Forțelor Aeriene: a fost ucis comandantul Hamasului“, Amir Buchbut, NRG, 29.12.2008 (ebraică)

„Forțele Aeriene au atacat obiective din partea de nord a fâșiei“, Nir Yahav, Yehoshua Breiner, Walla!, 31.12.2008 (ebraică)

„Galant după lichidare: am presat Hamasul foarte tare“, Shmulik Hadad, NRG, 15.1.2009 (ebraică)

„Mashal a oferit liniște pentru ridicarea asediului“, Reuters, Ynet, 29.12.2009 (ebraică)

„Guvernul a confirmat recrutarea a mii de soldați în rezervă“, Walla!, 28.12.2008 (ebraică)

„Artileria FAI a deschis focul: au fost trase sute de gloanțe“, Ynet, 3.1.2009 (ebraică)

„Începerea operațiunii la sol: FAI lovește zeci de teroriști“, Ynet,

3.1.2009 (ebraică)

„Începerea operațiunii la sol: efectivele FAI au pătruns în Fâșia Gaza“, Hanan Greenberg, Ynet, 3.1.2009

„Raport palestinian: FAI împarte Fâșia Gaza în trei părți“, Or Heller, Allon Ben David, website-ul Nana 10, 4.1.2009 (ebraică)

„Ținta – atacul asupra Gazei. Rezultatul – perfect“, Amir Buchbut, NRG, 27.12.2008 (ebraică)

„Serviciul general de securitate: activiștii Hamas se ascund în spitalele din Gaza“, Rony Sofer, Hanan Greenberg, Ynet, 31.12.2008 (ebraică)

„Directorul unui spital din Gaza: Diskin minte“, Daniel Edelson, Ynet, 31.12.2008 (ebraică)

„Han Yunes: doi comandanți superiori ai Hamasului au fost lichidați în timpul atacului“, Amir Buchbut, NRG, 4.1.2009 (ebraică)

„FAI către Curtea Supremă: Au fost lansate rachete din spital, de aceea a fost bombardat“, Shmuel Mitelman, NRG, 15.1.2009 (ebraică)

„Șeful statului-major i-a vizitat în secret pe luptătorii din Gaza“, Yehoshua Breiner, Walla!, 8.1.2009 (ebraică)

„Generalul Galant, comandantul Armatei de Sud, se întoarce la marea Gazei“, Amir Buchbut, NRG, 9.1.2009 (ebraică)

„FAI: Au deschis focul din casa doctorului și baza UNRWA“, Hanan Greenberg, Ynet, 17.1.2009

„Agitație la spitalul Sheba: Doctorul din Gaza răspândește propaganda“, Dudi Cohen, Meital Yassur Beit-Or, Ynet, 17.1.2009 (ebraică)

„Olmert a declarat încetarea focului: misiune îndeplinită“, Rony Sofer, Ynet, 17.1.2009 (ebraică)

„Cu dinții rânjiți: Câinii lui Oket aveau să îi prindă pe aruncătorii de pietre“, Amir Buhbut, Maariv, 4 februarie 2010

„Comandantul israelian: Am rescris regulile de război pentru conflictul din Gaza“, The Belfast Telegraph (Ierusalim), 6 martie 2010

„Israelul este lovit de rachete, Hamasul încălcând astfel armistițiul“, Isabel Kershner, International Herald Tribune, 25 iunie 2008

„Israelul a refuzat oferta de încetare a focului din decembrie“, IPS, 9 ianuarie 2009

„Armistițiul Gaza-Israel e în pericol“, Al Jazeera, 15 decembrie 2009

„În Gaza, ambele părți scot la iveală noi echipamente“, Defense News, 5 ianuarie 2009

„Trupele și tancurile israeliene pătrund adânc în Gaza“, Ibrahim Barzak și Jason Keyser, Associated Press, 4 ianuarie 2009, azcentral.com, 18 februarie 2009

„Arsenalul israelian trimis în Gaza în timpul Operațiunii Plumb topit“, Ziarul de Studii Palestiniene (Institutul pentru Studii Palestiniene), XXXVIII (3): 175–191, ISSN 1533-8614, Esposito, Michele K. (primăvara 2000), 6 martie 2010

„Israelul intră în Gaza: negocieri cu prejudecăți extreme“, Klein Aaron, Time, 3 ianuarie 2009

„Palestinieni: mama, 4 copii uciși în atacul FAI din Gaza“, Amos Harel, Yanir Yagna și Yoav Stern, Haaretz, 3 ianuarie 2009

„Modificarea raportului Goldstone cu privire la Israel și la crimele de război“, Richard Goldstone, Washington Post, 1 aprilie 2011

Interviu cu Yoav Galant

„Pilonul apărării“ – 2012

Comandantul Forțelor Aeriene a spus „Omorâți-l pe nenorocit“. S-au tras proiectile în Jabari. Relatare Sunday Times, Uzi Mahanaimi, citată în Maariv NRG, 18.11.2012 (ebraică)

„Liderul militar al Hamasului Ahmed Jabari ucis într-un atac cu rachete de către FAI“, Ted Thornkill, The Huffington Post UK, 15 noiembrie 2012

„FAI se abține să ucidă civili, dar tot nu a înțeles cu ce se mănâncă Hamasul“, Amira Hess, Haaretz, 16.11.2012 (ebraică)

„Asasinatul și starea de alertă“, Nahum Barnea, Sima Kadmon, Alex Fishman, Eitan Haber, Yoaz Hendel, Yedioth Ahronoth, 15.11.2012 (ebraică)

„A fost ucis comandantul Hamasului; o operațiune la scară largă în

Fâșia Gaza“, Amos Harel & Avi Issasharof, Aluf Ben, Amir Oren, Yossi Verter, Haaretz, 15.11.2012 (ebraică)

„O perdea de ceață“, Alex Fishman, Yedioth Ahronoth, 16.11.2012 (ebraică)

„Încercarea de a ajunge la un acord de încetare a focului“, Nahum Barnea, Shimon Shiffer, Alex Fishman, Yedioth Ahronoth, 18.11.2012 (ebraică)

„O apărare de oțel“, Eitan Haber, Yedioth Ahronoth, 18.11.2012 (ebraică)

„Netanyahu: Sunt de acord cu o înțelegere de încetare a focului, dar dacă nu încetează să tragă (cu rachete), o să invadăm Gaza“, Barak Ravid, Haaretz, 18.11.2012 (ebraică)

„Pe terenul nostru“, Alex Fishman, Yedioth Ahronoth, 21.11.2012 (ebraică)

„Cad rachete peste două școli din Ashkelon; a fost ucis un comandant superior al Jihadului“, Gili Cohen, Yair Yanga, Haim Levinson, Jacki Hugi, Haaretz, 20.11.2012 (ebraică)

„O întâlnire nocturnă a celor «Nouă»; Obama solicită încetarea focului“, Yedioth Ahronoth, 20.11.2012 (ebraică)

„«Vopseaua roșie» de la Beer-Sheba la Tel Aviv“, Yedioth Ahronoth, 16.11.2012 (ebraică)

„Israelul și Hamasul convin asupra încetării focului sub patronaj egiptean“, Barak Ravid, Jacki Hugi, Haaretz, 22.11.2012 (ebraică)

„Mediatorul acordului: șeful Mossadului“, Itamar Eichner, Yedioth Ahronoth, 22.11.2012 (ebraică)

„Lumina din spatele norului“, Alex Fishman, Yedioth Ahronoth, 23.11.2012 (ebraică)

„Ordinul eliberării“, Eitan Gluckman, Matty Saiber, Zeev Goldshmidt, Yedioth Ahronoth, 23.11.2012 (ebraică)

„Războiul stelelor“, Amir Shuan, Amira Lam, Yedioth Ahronoth, 23.11.2012 (ebraică)

„Limita de protecție“ – 2014

„Eroismul lui Eitan“, Yossi Yehoshua, Yedioth Ahronoth, 4.8.2014 (ebraică)

„Din adâncuri te-am strigat“, Yedioth Ahronoth, 6.8.2014 (ebraică)

„Eroul care i-a vânat pe teroriști“, Yedioth Ahronoth, 4.8.2014

„Tunelul Hamasului din Gaza“, Yossi Yehoshua, Yedioth Ahronoth, 31.7.2014 (ebraică)

„Aruncătorii de bombe“, Ariela Ringel-Hoffman, Yedioth Ahronoth, 1.8.2014 (ebraică)

„Luptele de deasupra și de dedesubtul caselor“, Haaretz, 31.7.2014 (ebraică)

„Înaintarea în ritmul buldozerului“, Amos Harel, Haaretz, 31.7.2014 (ebraică)

„Membrii Hamasului vin să atace și dispar“, Odded Shalom, Yedioth Ahronoth, 25.7.2014 (ebraică)

„Lumina de la capăt“, Alex Fishman, Yedioth Ahronoth, 12.8.2014 (ebraică)

„Tunelurile morții“, Semadar Perri, Yedioth Ahronoth, 12.8.2014 (ebraică)

„Expunere spre viitor: noile tehnologii“, Haaretz, 1.8.2014

„Aș fi sărit în tunel – colonelul Ofer Winter“, Yossi Yehoshua, Yedioth Ahronoth, 13.8.2014 (ebraică)

„Un război fără opțiuni“, Sima Kadmon, Yedioth Ahronoth, 15.8.2014 (ebraică)

„O operațiune care se complică“, Alex Fishman, Yedioth Ahronoth, 15.8.2014 (ebraică)

„Banca de ținte și realitatea?“, Asaf Hazani, Haaretz, 15.8.2014 (ebraică)

„Ne pare rău că v-am spus să vă întoarceți acasă“, Yedioth Ahronoth, 14.8.2014 (ebraică)

„FAI și-a pierdut imaginația“, Michael Bar-Zohar, Ynet, opinii, 11.8.2014

„ISIS (Dai'sh) în Gaza“, Michael Bar-Zohar, Ynet, opinii, 24.8.2014 (ebraică)

Interviu cu Amir Peretz

Epilog: Întoarcerea tribului rătăcitor

26. Din inima Africii la Ierusalim: Operațiunea Moise (1984) și Operațiunea Solomon (1991)

Adega Abraham, Călătorie în vis, propria ediție, Tel Aviv, 2000 (ebraică)

Shimron Gad, Aduceți-mi-i pe evreii din Ethiopia, Editura Maariv, Hed-Arzi, Or-Yehuda, 1988 (ebraică)

Shimron Gad, Mossadul și mitul; cei mai buni contrabandiști din lume, Keter, Ierusalim, pp. 207–233 (ebraică)

Toren Yaron (editor) „Operațiunea Solomon: Beita Israel se întoarce acasă“, Agenția evreiască – Departamentul de Imigrație și Integrare, Ierusalim, 1994, pp. 28–35 (ebraică)

„Prețul: 4 000 de morți“, Ronen Bergman, Yedioth Ahronoth, 3.7.1998 (ebraică)

„Responsabilul pentru Operațiunea Solomon: Toată Falashmura trebuia adusă în Israel“, Bareket Feldman, Haaretz, 28.5.2006 (ebraică)

„Shayetet-ul și Mossadul într-o documentare rară în cadrul Operațiunii Moise“ (Hadashot), Canalul 2, Televiziunea Israeliană (ebraică)

„Operațiunile militare din spatele liniilor inamice, Unitatea Shaldag“, Michal Danieli, website PAZAM, 1.7.2011 (ebraică)

„În al treilea rând: Shaldag“, Yoav Limor și Allon Ben David, Ynet, 14.2.2008 (ebraică)

„Operațiunea Solomon“, website-ul Forțelor Aeriene (ebraică)

„Flotila 13 a aterizat în Sudan“, Arie Kiezel, Yedioth Ahronoth, 18.3.1994 (ebraică)

„Cu toții ne-am emoționat, chiar și eu“, Ravid Oren, Yedioth Ahronoth, 20.5.2011 (ebraică)

„FAI a salvat evreimea ethiopiană“, Hadashot, 26.5.1991 (ebraică)

„Shai a spus nu“, Orit Galili, Haaretz, 3.6.1991 (ebraică)

„Exodul din Ethiopia“, Tudor Perfitte, Yedioth Ahronoth, 1.11.1985 (ebraică)

„Urmându-l prin deșert“, Smadar Shir, Yedioth Ahronoth, 17.7.2009 (ebraică)

Interviu cu Benjamin (Beni) Ganz

Table of Contents

Cover Page
Misiuni la limita imposibilului
Prefață. Două bătălii
Capitolul 1. Entebbe – 1976
PARTEA I. Cum a început totul
Capitolul 2. Salvarea Ierusalimului – 1948
Capitolul 3. Săgeata neagră – 1955
PARTEA A II-A. campania din sinai
Capitolul 4. Doborâți avionul acesta!“ – 1956
Capitolul 5. Kadeș – 1956
PARTEA A III-A. Războiul de 6 Zile
Capitolul 6. Pe viață și pe moarte“ – Operațiunea Focus – 1967
Capitolul 7. „Am cucerit Muntele Templului!“ – 1967
PARTEA A IV-A. RĂZBOIUL DE UZURĂ
Capitolul 8. „Simțeam că mă sufoc“: Raidul din Green Island – 1969
Capitolul 9. Ministrul francez al apărării: „Bombardați-i pe israelieni!“ – 1969
Capitolul 10. De ce s-o bombardăm dacă putem s-o cucerim?“ – 1970
Capitolul 11. „Dușmanul vorbește rusește!“ – 1970
Capitolul 12. Îngeri albi pe Scara lui Iacob – 1972
Capitolul 13. „Stop! Stai! Mâinile sus!“ – 1972
Capitolul 14. Doamna care aduce necazuri – 1973
PARTEA A V-A. Războiul e Yom Kippur
Capitolul 15. Tărâmul vitejilor din Africa – 1973
Capitolul 16. „Comandantul a fost ucis… Comandantul adjunct a fost ucis… Locțiitorul comandantului adjunct…“ – 1973
Capitolul 17. „Văd Lacul Tiberiada!“ – 1973
Capitolul 18. Ochii Națiunii – 1973
PARTEA A VI-A, Pericolul nuclear
Capitolul 19. „Opera“ în Bagdad și „Arizona“ în Siria – 1981 și 2007
PARTEA A VII-A. Războiul din Liban
Capitolul 20. „Aveau mitraliere?“ – 1982
Capitolul 21. „A fost un concert minunat, cu multe instrumente“ – 1982
PARTEA A VIII-A. Combaterea Terorismului
Capitolul 22. „Ne-a trimis Abu Jihad“ – 1988
Capitolul 23. „Unde-i nava?“ – 2002
Capitolul 24. Comemorarea Holocaustului în Qasbah-ul din Nablus – 2002
Capitolul 25. Poveste fără de sfârșit din Gaza – 2008, 2012, 2014
Patru ani mai târziu…

EPILOG. Întoarcerea tribului rătăcitor
Capitolul 26. Din inima Africii la Ierusalim: Operațiunea Moise (1984) și Operațiunea Solomon (1991)
Mulțumiri
Urmări
Bibliografie